H B

HENRY BRADSHAW SOCIETY

Founded in the Year of Our Lord 1890

for the editing of Rare Liturgical Texts.

VOL. XI.

ISSUED TO MEMBERS FOR THE YEAR 1896,
AND
PRINTED FOR THE SOCIETY
BY
HARRISON AND SONS, ST. MARTIN'S LANE,
PRINTERS IN ORDINARY TO HER MAJESTY.

Catholic church, England.

THE

MISSAL

OF

ROBERT OF JUMIÈGES.

EDITED BY

Henry Austin
H. A. WILSON, M.A.,
Fellow of S. Mary Magdalen College, Oxford.

London:

1896.

THE

MISSAL

OF

ROBERT OF JUMIÈG

EDITED BY

H. A. WILSON, M.A.

PREFACE.

THE issue of this volume to the members of the Henry Bradshaw Society brings to an end a work which has long been in progress, and which had been shared by various hands before it was committed to my own. The early history of the book is as follows. The task of transcribing the Missal of Robert of Jumièges was begun about thirty years ago by the Rev. Francis Procter, now Vice-President of the Society. Mr. Procter, however, did not complete the work, and his unfinished copy was given, some years later, to the Rev. S. S. Lewis, with a view to its completion and publication. The task of transcription was resumed, on Mr. Lewis' behalf, by a copyist working under the guidance of the late Abbé Sauvage. The work was still unfinished at the time of Mr. Lewis' decease, when the transcript was committed to the Council of the Henry Bradshaw Society, and the task of editing entrusted by the Council to myself.

My own share in the work has been the revision of the copy made by Mr. Procter and by the copyist employed for Mr. Lewis, the transcription of some portions which still remained uncopied, the preparation of the Introduction and Indices, and the task of seeing the book through the press. For assistance in this work I have to express my gratitude in the first place to the authorities of the Library of Rouen, who allowed the Missal to be deposited for my use at the Bodleian Library for such time as was needed for the completion and revision of the transcript. But my thanks are due also to others who have in various ways

helped me in the fulfilment of my task : and I would especially acknowledge the kind assistance given to me by Dr. Wickham Legg and by the Rev. E. S. Dewick ; by the Rev. F. E. Warren, in the loan of his notes on the Winchester Sacramentary belonging to the Dean and Chapter of Worcester, which have supplied me with information as to the contents of a manuscript which unfortunately could not be found when I desired to consult it ; by Professor A. S. Napier, by Mr. Falconer Madan, by the Rev. F. E. Brightman, and by Mr. Henry Littlehales.

H. A. WILSON

MAGDALEN COLLEGE, OXFORD,
March 23rd, 1896.

CONTENTS.

PLATES.

LIST OF AUTHORS AND EDITIONS CITED OR REFERRED TO IN THE INTRODUCTION AND NOTES.

Anglo-Saxon Chronicle...	see Thorpe (B.) *infra.*
Annales Monastici ...	ed. by H. R. Luard. 5 vols. 8vo. London, 1864–9. [Rolls Series.]
Birch (W. de G.) ...	Cartularium Saxonicum. 3 vols. 8vo. London, 1885–93.
Birch (W. de G.) ...	Liber Vitae: Register and Martyrology of New Minster and Hyde Abbey, Winchester. 8vo. Winchester, 1892. [Hants Record Soc.]
Delisle (L.)	Mémoire sur d'Anciens Sacramentaires. [In vol. xxxii of Mémoires de l'Académie des Inscriptions.]
Dibdin (T. F.)	Bibliographical, Antiquarian, and Picturesque Tour in France and Germany. 3 vols. 8vo. London, 1821.
Fierville (Ch.)	Les Préfaces du Missel de Winchester. 8vo. Havre, 1882.
Frère (E.)	Manuel du Bibliographe normand. 2 vols. 8vo. Rouen, 1860.
Forbes (G. H.)	The Ancient Liturgies of the Gallican Church. 8vo. Burntisland, 1855.
Gelasian Sacramentary...	ed. by H. A. Wilson. 8vo. Oxford, 1894. [Also in vol. i. of Muratori's *Liturgia Romana Vetus.*]
Gerbert (M.)	Monumenta Veteris Liturgiae Alemannicae. 2 vols. 4to. S. Blasien, 1777.
S. Gregorii Magni Opera	Studio et labore Monachorum Ordinis S. Benedicti e Cong. S. Mauri. Fol. Paris, 1705.
Henderson (W. G.) ...	Manuale et Processionale ad usum insignis Ecclesiae Eboracensis. 8vo. Durham, 1875. [Surtees Society.]
Hyde Abbey	Liber Monasterii de Hyda: A Chronicle and Chartulary of Hyde Abbey, Winchester: ed. by E. Edwards. 8vo. London, 1866. [Rolls Series.] See also Birch (W. de G.) *supra.*
Leofric Missal	see Warren (F. E.) *infra.*
Malmesbury, William of,	De Gestis Pontificum Anglorum. 8vo. London, 1870. [Rolls Series.]
Martène (E.)	De Antiquis Ecclesiae Ritibus. 4 vols. Fol. Venice, 1763–4.
Ménard (H.)	Sacramentary published by him. See vol. iii. of S. Gregorii Opera, *supra.*
Muratori (L. A.) ...	Liturgia Romana Vetus. 2 vols. Fol. Venice, 1748
Neale (J. M.)	Gallican Liturgies. See Forbes (G. H.) *supra.*
New Minster	see Birch (W. de G.) *supra.*
Pamelius (I.)	Missale SS. Patrum Latinorum sive Liturgicon Latinum 2 vols. 4to. Cologne, 1609.

Pontifical of Egbert ... ed. by W. Greenwell. 8vo. Durham, 1853. [Surtees Soc.]

Pottier (A.) ... ... Article by him. See Frère's Manuel du Bibl. norm. *supra*.

Thorpe (B.) ... ... Ancient Laws and Institutes of England. 2 vols. 8vo. London, 1840.

Thorpe (B.) ... ... Anglo-Saxon Chronicle. 2 vols. 8vo. London, 1861. [Rolls Series.]

Warren (F. E.) ... ... The Leofric Missal. 4to. Oxford, 1883.

Westwood (J. O.) ... Facsimiles of Miniatures and Ornaments in Anglo-Saxcn and Irish Manuscripts. Fol. London, 1868.

Wilkins (D.) ... ... Concilia Magnae Britanniae et Hiberniae. 4 vols. Fol. London, 1737.

York Manual .. ... see Henderson (W. G.) *supra*.

INTRODUCTION.

THE Sacramentary known as the Missal of Robert of Jumièges, of which the full text is now for the first time printed,[1] is one of the few remaining English service books belonging to the period before the Norman Conquest. It owes its name to the fact that it was given by Robert of Jumièges, while he was Bishop of London, to be preserved as a memorial of himself in the church of the monastery of Jumièges, over which he had formerly presided as abbot. Robert himself was one of the Norman ecclesiastics in favour with Edward the Confessor. He became Bishop of London in 1044, and was advanced by the King to the see of Canterbury when it became vacant by the death of Eadsige in 1050. He was enthroned as Archbishop on S. Peter's Day, 1051, but his occupation of the primacy was brief. In the following year, when the Earls Godwin and Harold returned from an exile for which he was mainly responsible, he, with other Norman prelates, fled out of England, and was outlawed by the "Witan," and Stigand took possession of the see of Canterbury. From William of Malmesbury[2] we learn that Robert proceeded to Rome to appeal against his ejection from the Archbishopric, and that he was on his way to England, with letters from the Pope to secure his restoration, when he died at Jumièges. He was buried in the church which he had built, and to which he had given the book which bears his name.

The book appears to have remained at Jumièges until the

[1] Some parts of its contents have been already published by Mr. F. E. Warren in his edition of the *Leofric Missal*, and the office for the Visitation and Unction of the Sick appears, in an abridged form, in the Appendix to the edition of the York Manual prepared for the Surtees Society by Dr. Henderson, the present Dean of Carlisle.

[2] *De Gestis Pontificum Anglorum*, i. 22 (p. 35 of Rolls ed.)

dissolution of the monastery in 1791, when it passed to the Public Library of Rouen, where it is still preserved. At Rouen it seems to have been at one time known as "the book of S. Guthlac,"[1] but its modern binding bears the title "Missale Roberti Cantuar. Archiepiscopi." Its present press-mark in the Rouen Library is Y 6.

The manuscript, which is a fine specimen of English writing and illumination, has been several times described.[2] It now contains 228 numbered leaves, measuring very nearly 13¼ inches by 8¾ inches. The last leaf, numbered 228, which contains the record of Robert's gift, is independent of the preceding gathering.

The leaves from fol. 1 to fol. 227 are arranged in 31 gatherings, without signatures. The collation, summarily stated, is as follows:

> A^4 B C D^8 (D 5, 6, 7, 8 wanting), E^8 (E 1, 2 wanting), F G H^8 I^6 (I 3 wanting), K^8 L^9 (L 6 being an inserted leaf), M^{10} N O P Q^8 (Q 4 wanting), R S T U X Y Z^8 a^8 b^9 (*b* 1 being an added leaf), *c d e f* g^8 h^4 (*h* 4 wanting).

With regard to the lost leaves, it seems most likely that those missing from the gatherings D and E were blank leaves, four at the end of the section containing the Kalendar and Paschal Tables, and two at the beginning of the first gathering of the Sacramentary proper. The leaf missing from the gathering *h* was also probably a blank leaf. In the gatherings I and Q part of the text has unfortunately been lost, and in each of these cases it seems likely that the missing portion of the text was written on the *recto* of the missing leaf, while the *verso* was occupied by an illumination. It seems probable that a leaf has

[1] See Dibdin's *Bibliographical Tour in France and Germany*, vol. i. p. 165. The name is due to the fact that the first leaf of the manuscript contains a mass for the feast of S. Guthlac.

[2] There is an uncritical description in Dibdin's *Tour*, already referred to Mr. Warren has given a more careful description in the *Leofric Missal*, pp. 275 *sqq.*, and the illuminations are more particularly described in Westwood's *Facsimiles of Miniatures and Ornaments in Anglo-Saxon and Irish MSS.* pp. 136 *sqq.* Of the description in Frère's *Manuel du Bibliographe normand* it will be necessary to say something at a later stage.

also been lost between fol. 173 (= Z 8) and fol. 174 (= *a* 1). The leaf numbered 176 is now attached to the gathering *b*, and is reckoned as part of that gathering in the collation given above: but it seems not unlikely that the gathering *a* originally consisted of four leaves, of which fol. 176 was the fourth, the first leaf, separating the *Sanctorale* from the Votive Masses, being either altogether blank, or more probably having on its *verso* (facing the ornamented first page of the Votive Masses) some adornment which led to its removal and to the detachment, in consequence, of fol. 176. It may be noted that the first four leaves contain some masses supplementary to the *Proprium Sanctorum.* Fol. 5 seems to have been at some time detached, and to have been restored to its place.

Many of the masses contained in the book are distinguished by having their first words written in gold. In the case of some of the principal festivals further distinction is given by the presence of one or more full-page illuminations preceding the page on which the mass begins. Thus the mass *In Natali Domini ad S. Petrum* is preceded by two illuminations (see plates I and II) that of the Epiphany by two (see plates III and IV) that *In nocte sancta* by four (see plates V–VIII[1]) those of the Ascension, Pentecost, and the feasts of SS. Peter and Paul, All Saints, and S. Andrew, each by one (see plates IX–XIII[1]). In those cases where there is only one illumination the whole of the first page of the mass is written in gold, within an ornamental border: and this is the case also with the mass of the Purification and with the mass *de sancta Trinitate* which begins the series of Votive Masses.[2] Several other masses have their first words written in gold, but are not distinguished by borders or illuminations.[3] To this class belong the mass of the first Sunday of Lent, of the feasts of S. Stephen, S. John, the

[1] The order of these plates is not exactly that of the illuminations in the MS.

[2] These are two of the places where there is reason to suppose that a leaf has been removed. The mass of Palm Sunday is less highly ornamented: but it is possible that here also a miniature has been lost.

[3] In cases where the whole of the first page of the mass is in gold the characters employed are uncial for the heading and first words, and minuscule for the rest of the prayers. Where only the first few words are in gold the characters are capitals.

Holy Innocents, the *Cathedra S. Petri*, S. Matthias, S. Gregory, S. Cuthbert, of the Vigil and the Deposition of S. Benedict, of the feasts of the Annunciation, SS. Philip and James, the Invention of the Cross, S. Dunstan, S. Augustine of Canterbury, S. Etheldreda, the second mass of S. John Baptist's day, the masses for the feasts of S. Paul, S. Benedict, (v. Id. Jul.) S. James, S. Peter *ad Vincula*, and S. Ethelwold,[1] the second mass of S. Laurence's day, the masses for the Assumption and the Nativity of the blessed Virgin, for S. Bartholomew's day, for the Decollation of S. John Baptist, for the feasts of S. Matthew, S. Michael, SS. Simon and Jude, S. Martin, S. Clement, S. Thomas, and for the Vigil of S. Andrew.

In the Kalendar, the festivals of the highest rank are apparently distinguished by gold uncial characters, a second class being marked by gold rustic capitals, while a small number of festivals are marked in gold minuscule. This last class, with two exceptions, consists of festivals which fall on the same day with one of the first or of the second class.[2] In the present volume the gold uncials of the Kalendar are represented by larger, the rustic capitals by smaller, Gothic type; the gold minuscules by small capital letters. The entries in italics are those which are written in colour in the Kalendar of the manuscript, the colours used being blue and two shades of red.

The festivals marked by gold uncials in the Kalendar very nearly correspond to those which have their masses specially distinguished in the text. The Kalendar, however, recognises as of the highest rank the festival of S. Edward, and gives the same distinction to the *Resurrectio Domini* on vi. Kal. Apr.,[3]

[1] The mass for the Translation of S. Ethelwold is not so distinguished.

[2] The exceptions are the Translation of S. Andrew, and S. Tibba: the latter is commemorated within the Octave of Christmas, but it is to be observed that the festival of S. Silvester, also within that Octave, is not so distinguished.

[3] The masses of S. Edward contained in the text are found in the leaves at the beginning of the volume, where there is no ornamentation: if they had been written in their place in the *Proprium*, the discrepancy which appears with regard to them might not have arisen. The prominence given to the mention of the Resurrection at vi. Kal. Apr. is probably due, not to the day being observed as a festival, but to the scribe's having regarded this traditional date as more or less representing the moveable

while it omits the festival of S. Benedict on v. Id. Jul. altogether, and marks with rustic capitals the feasts of S. Peter's Chair, S. Etheldreda, S. Peter *ad Vincula,* and S. Ethelwold (Kal. Aug.) The other festivals for which rustic capitals are employed are the Octave of the Epiphany, SS. Fabian and Sebastian, S. Agnes, the Conversion of S. Paul, S. Agatha, S. Mark, the "Maccabees" (with S. Peter *ad Vincula* and S. Ethelwold) the Exaltation of the Cross, S. Jerome, SS. Dionysius Rusticus and Eleutherius, S. Luke, S. Eustachius, S. Brice, and S. Cecilia.

The style of handwriting exhibited in the manuscript may be fairly judged from the reduced facsimile which will be found on plate XIV. This exhibits specimens of the different characters employed for the headings and for the text of the masses, including the smaller characters used for the introits, graduals and the like in the few masses where these are given. It also furnishes, in the last six lines, a specimen of the handwriting of the Old English rubrics which appear in one part of the book. In printing these rubrics, the expansion of contractions has been limited to cases where it appeared desirable for the sake of clearness, and where the form of the word may be considered certain. The scribe's usage has been followed in regard to the two forms of the letter *s* which he employs, and also in regard to his use of Old English characters in Latin words; it has also been followed in printing the "Saxon" names of the months in the Kalendar, where the letters have sometimes the Old English, sometimes the ordinary, minuscule form. The contractions in the manuscript are few in number and of an ordinary character. The spelling presents no unusual features, but it may be worth while to mention that *ae*, *ę*, and *e* are used interchangeably, and that there are occasional instances of the omission or insertion of the letter *h* at the beginning of a word, *e.g.* *ac* for *hac*, *hora* for *ora*, *hubique* for *ubique*. The punctuation is marked, as a rule, only by the simple point, which is sometimes placed above, sometimes on, the line of the ruling, having (in both positions)

festival of Easter, and as therefore entitled to the treatment which he might have given to Easter itself, if it had been entered in the Kalendar.

the value in some cases of a comma, in others of a full stop. So far as possible, the punctuation of the scribe has been followed throughout, even where it is faulty. In some cases a note of interrogation is used: but the instances of this are very rare. Except in one place,[1] there is no sign of musical notation.

THE DATE OF THE MANUSCRIPT.

The manuscript is not dated, but the evidence afforded on the one hand by the character of the script and the style of the illuminations, and on the other by the contents of the book, enables us to determine its date within pretty narrow limits. On palæographical grounds, it may be assigned to the end of the tenth or the beginning of the eleventh century: the evidence of its contents, while agreeing with this estimate, would lead us to place it in the first quarter of the eleventh century, rather than in the last years of the tenth. Perhaps we may be warranted in narrowing the limits still further, in considering that it may be probably assigned to a date between 1008 and 1025, and in suggesting one between 1013 and 1017.

The Easter Tables which follow the Kalendar begin with the year 1000. This date is one to which a scribe, writing even as late as 1025, would very likely have carried his tables back, if space permitted: but it is not likely that a scribe writing before the Easter of 999 would begin his tables with a year still future. Some points in the contents of the Kalendar and *Proprium* also seem to indicate a date later than 1000.

The translation of S. Cuthbert noted in the Kalendar on Sept. 4 probably marks a date after the wanderings of the saint's relics had been brought to a close in 995; but even so the festival might have been noted in a Benedictine Kalendar in the south of England[2] before the close of the century. The presence in the *Proprium* of a mass for the festival of S. Dunstan

[1] See p. 284.

[2] It is here assumed, as the probability of the view seems to be generally admitted, that the manuscript proceeds from one of the monasteries of Winchester. The evidence for this will be further discussed in the pages which follow.

certainly shows the book to be later than 988, the year of the saint's decease. It *may* point to a date after 1033, the year in which the observance of the festival is said to have been enjoined by the law of Canute.[1] But it is most likely that the saint was commemorated, especially in monastic churches, within a very few years from the time of his death. Again, the presence in the *Proprium* (or rather in the additions to the *Proprium* contained in the leaves which precede the Kalendar) of two masses of S. Edward, and the importance given in the Kalendar to the festival of his martyrdom,[2] probably indicate a date later than 1008, in which year the "Witan" decreed the observance of his festival on March 18 throughout England.[3]

On the other hand it is to be noted that neither the *Proprium* nor the Kalendar contains any mention of S. Alphege, and that while the dates of the deaths of King Edgar and his son S. Edward are marked in the Kalendar,[4] there is no note of the obit of Ethelred or of Edmund "Ironside." It is of course true that there was a special reason for the mention of S. Edward: and it may be said also that while the memory of Edgar would be honoured in the monasteries of Winchester, of which he was a benefactor, there was possibly no great desire to keep alive the memory of Ethelred, and Edmund "Ironside" was not acknowledged as King in Wessex. Yet the absence of any note of events which might be taken to mark not only the failure of one line of Kings, but also the successive stages of Canute's power, is perhaps significant.[5] More notable, and of more

[1] See Thorpe, *Ancient Laws and Institutes of England*, vol. i. pp. 370, 371. The date of 1033 is that assigned by Wilkins, *Concilia Magnae Britanniae et Hiberniae*, vol. i. p. 299. The festival is not marked in the Kalendar of the Jumièges MS.

[2] The day is marked in the Kalendar by gold uncial letters, an ornament which, so far as a distinction can be drawn, probably indicates that the festival was regarded as one of high rank. Even allowing for the honour which might be given to a royal saint, this would hardly have been the case while the veneration of the saint was still, so to say, tentative and local.

[3] See Thorpe, *Ancient Laws and Institutes of England*, vol. i. pp. 308, 309. This decision of the "Witan" is rehearsed, or re-enacted, in the Law of Canute already referred to.

[4] The date of S. Edward's death is marked by his festival: that of the death of Edgar is noted on 8 July, after the mention of S. Grimbald.

[5] Both King Ethelred and his son died on days otherwise distinguished in the

force as an indication of date, is the omission of the name of S. Alphege. He had been Bishop of Winchester before he became Archbishop, and we might therefore expect to find him commemorated at Winchester earlier than in most localities. His sanctity seems to have been recognised within a very few years from his death in 1012, while his remains still lay in London: and after his translation in 1023 some mention of his name might be confidently expected in any Kalendar belonging to the south of England, and not least in a Winchester manuscript.

Thus from the evidence of the Kalendar and the *Proprium* it seems most likely that the manuscript was written after the year 1008; it seems probable that it was written before the end of 1023. The suggestion of a date between 1013 and 1017 has less sure ground. It depends, for the later limit, on the inference from the absence of any mention of the obits of Ethelred and Edmund "Ironside": for its earlier limit, on the fact that the mention of S. Florentinus, in the Litany *pro infirmis*, is most easily accounted for if we regard the manuscript as having been written in or after the year 1013. This point will be discussed further in considering the evidence as to locality,[1] which is the next subject of our enquiry.

THE PLACE WHERE THE MANUSCRIPT WAS WRITTEN.

For determining the place at which the manuscript was written we find in the book itself evidence of two kinds. The illuminations with which it is adorned are of a peculiar type, which is found in a small number of English manuscripts, and is believed to mark the work of what is called the Winchester school. It would be possible, on the evidence of the illuminations alone, to assign the manuscript with some confidence to one of the two great monasteries of Winchester, and to decide

Kalendar—Ethelred on S. George's day, Edmund on S. Andrew's day, in 1016. There is, however, in each case sufficient space for a note of the obit, if the scribe had chosen to add such a note in the Kalendar.

[1] See p. xxxv. *infra*.

that it was written either at the Old Minster, commonly called S. Swithun's, or in the New Minster, sometimes called S. Peter's. The late Professor Westwood,[1] in his account of the book, while recognising the inferiority of the illuminations to those of the Benedictional of S. Ethelwold, is yet of opinion that the two manuscripts proceed from the same place and were executed at about the same time. He assigns them both to the New Minster. M. André Pottier,[2] on the other hand, is of opinion that the study of the Kalendar and *Proprium* of the manuscript leads to the conclusion that it was written in the Old Minster of Winchester, and was intended for use in the monastery of Ely. For the latter part of this conclusion M. Pottier seems to rely on the presence of certain names, not in the Kalendar or *Sanctorale*, but in the Canon of the Mass and in the Litany *pro infirmis*. On these points something will be said hereafter: but with regard to the place where the manuscript was written, it will perhaps appear that the evidence of the Kalendar and the *Proprium Sanctorum*, while distinctly indicating that the book is to be connected with Winchester, points on the whole to the New rather than to the Old Minster as the place of its origin. M. Pottier does not state in detail the grounds which led him to assign it to S. Swithun's: but some of them may readily be conjectured. The most obvious grounds for such a view appear to be somewhat weakened by considerations which are not, perhaps, evident at first sight: and there are also some points which seem to be in favour of a different conclusion, which it is not unlikely that he left out of account.

If we disregard, as we may for our present purpose, those commemorations of saints which have a place in a large number of Western mass-books before the close of the tenth century, and were probably found in the great majority of English books before the date of the Jumièges MS., and also those which though less widely spread were yet so common as to afford no

[1] See *Miniatures and Ornaments of Anglo-Saxon and Irish MSS.* by J. O. Westwood, fol. Lond., 1868, pp. 136 *sqq.*, where a full description of the illuminations will be found.

[2] See E. Frère, *Manuel du Bibliographe normand*, 8vo. Rouen, 1860, vol. ii. pp. 310 *sqq.*

real test of locality, we shall find that, with very few exceptions, the names of saints supplied by the Kalendar and the *Proprium Sanctorum* of our MS. may be divided into two groups. One of these consists of names belonging to England, the other of names connected with a district including the north of France, the March of Flanders, and part of Lower Lotharingia. Within each of these groups, again, we may find evidence of a more precise kind, in the prominence given to certain names, either by the ornamentation given to them in the Kalendar, or by the presence of proper masses in the text. We may first take the saints of the English group, marking with an asterisk those festivals which appear in the Kalendar, and with an "obelus" those for which the book provides special masses. The few titles printed in italic type indicate that the masses are to be found, not in the body of the book, but in the leaves at the beginning of the volume.

* S. Cuthmann	Feb.	8.	*†_S. Alban_	June	22.
* Trans. S. Edmund[1]	„	13.	*†S. Etheldreda	„	23.
*†S. Eormenhild	„	13.	* Dep. S. Swithun	July	2.
* S. Oswald (Abp.)	„	28.	* S. Sexburga	„	6.
* S. Chad	March	2.	* S. Grimbald	„	8.
* S. Witburga	„	17.	* S. Mildred	„	12.
*†_S. Edward_[2]	„	18.	*†Trans. S. Swithun	„	15.
*†S. Cuthbert	„	20.	*†_S. Kenelm_	„	17.
*†_S. Guthlac_	Apr.	11.	*†S. Ethelwold	Aug.	1.
* S. Wilfrid	„	24.	*†S. Oswald (King)	„	5.
* S. Erkenwold	„	30.	* Trans. S. Birinus	Sept.	4.
* S. John of Beverley	May	7.	* Trans. S. Cuthbert	„	4.
* S. Elfgyfa	„	18.	†Trans. S. Ethelwold	„	10.[3]
†S. Dunstan	„	19.	* [Trans.] S. Etheldreda	Oct.	17.
*†S. Augustine	„	26.	* Ordin. S. Swithun	„	30.
* S. Petroc	June	4.	†S. Edmund	Nov.	20.
* S. Eadburga	„	15.	*†S. Birinus	Dec.	3.
*†_S. Botulf_	„	17.	* S. Tibba	„	29.

Various parts of England are represented in this list, but the prominence of those especially connected with Winchester is clearly marked. Three festivals of S. Swithun are noted, two of

[1] This entry in the Kalendar has been erased. "Eadmundi" was very possibly a clerical error for "Eadwardi."

[2] Two masses of S. Edward are given, but no date is attached to either of them.

[3] An erasure has left the date possibly doubtful: see p. 210, note.

S. Birinus, two of S. Ethelwold. We might expect that some note of the festivals of S. Swithun would appear in a Winchester Kalendar, even though it were not that of the Old Minster: and hence the number of these entries, perhaps, is less to be considered than the relative prominence given to the festivals. None of them is specially marked by gold letters in the Kalendar: this distinction, indeed, is given to few of the English saints;[1] but had the book been written in S. Swithun's Minster he would surely have received from the scribe some share of such honour. As it is, there is nothing in the Kalendar to indicate that any one of the three festivals of S. Swithun was of high rank, while only one of them has a proper mass in the *Sanctorale*. The case is the same with the two festivals of S. Birinus. Thus, taking the Kalendar and the *Proprium* together, we find that the prominence given to these two saints, especially venerated in the Old Minster, is less than we might look for in a manuscript written in that house. They are indeed distinguished, but not more than we might naturally expect in a book written in any of the monasteries in Winchester. On the other hand we find that the *Proprium* provides a proper mass for each of the two festivals of S. Ethelwold, to whom the monks of the New Minster owed an especial reverence: while we find also in the Kalendar, though not in the *Proprium*, the mention of S. Grimbald, the original abbot of New Minster.[2]

With regard to the prominence given to the saints of Ely, it may be said that it is less than we should expect if the book had, as M. Pottier supposes, been written for use in that monastery. Several of them appear in the Kalendar, and one festival of

[1] S. Edward, S. Augustine, S. Cuthbert are entered in gold uncials, S. Etheldreda (June 23) and S. Ethelwold (Aug. 1) in gold rustic capitals, S. Tibba in gold minuscules. The last distinction is probably due to the fact that the entry follows closely on the Christmas group of festivals, and S. Ethelwold appears in the same line and script as S. Peter *ad Vincula*.

[2] After the removal of New Minster to Hyde in 1110, S. Grimbald appears to have been regarded as one of its principal patrons: but it is quite possible that his festival was not, even at New Minster, of much importance at the time when the MS. was written. Another local festival is perhaps indicated by the entry, on Apr. 1, of the name of Borontus or Borontius: but I have failed to find any evidence as to this saint or to discover his name in any other Kalendar. He was perhaps a local "worthy" rather than a saint.

S. Etheldreda is marked there by gold letters and in the *Sanctorale* by a proper mass. But this is perhaps sufficiently accounted for, if not by the honour in which S. Etheldreda was commonly held,[1] by the fact that S. Ethelwold, who may be called the second founder of the New Minster, was intimately concerned in the affairs of Ely. There is some reason to think that a special bond of confraternity existed not only between New Minster and its parent house of Abingdon, but also between New Minster and Ely.[2] Of the appearance of S. Etheldreda's name in the Canon of the Mass, to which M. Pottier calls attention, it will be more convenient to speak at a later stage.

It has been said that in the later, or local, portion of the Kalendar and *Proprium* the most important part of what may be called the foreign element consists of commemorations of saints belonging to the countries which lie round the March of Flanders. This is what we might naturally expect in a manuscript written in the south of England during the 10th or early part of the 11th century. The most obvious source for importations, if one may use the term, was clearly to be found in these regions, with which there was frequent communication, and where the language commonly in use differed but little from the English tongue. Probably many of the festivals of the saints of this region had found their way into the Kalendars of English churches before the time when Alfred encouraged or invited distinguished clerks from Flanders and the neighbouring territories to cross the sea to England and to settle in his kingdom. But the veneration of the local saints of this foreign region was no doubt advanced by the influence of these foreign ecclesiastics: and it may be the case that in the Kalendar and *Proprium* of the book we are considering there remain some traces of the influence of S. Grimbald who was himself of their number.

In the following list of the more notable festivals of non-

[1] Her festival is marked in the Kalendar of the Sacramentary of Amiens in the ninth century. See Delisle, *Mém. sur d'Anciens Sacramentaires*, p. 335.

[2] The Register of New Minster contains lists of the abbots and brethren of Abingdon and Ely.

English saints mentioned in the MS.—more notable, that is to say, for our present purpose—the asterisk and "obelus" have the same significance as before.[1] The letters which follow the dates indicate the presence of the saint's name in the Kalendar of the Bodleian MS. Digby 63 (D), in the Litany contained in the original, or Lotharingian, portion of the Leofric Missal (L 1) and in the Kalendar of the Leofric Missal, written about 970 in England (L 2). The Digby MS. 63, which is assigned to the middle of the 9th century,[2] was written by a priest of Winchester. Its Kalendar is therefore of special importance for this comparison.

*†S. Genovefa . . .	(Paris).	Jan.	3.	L1, L2.
*†S. Vedast	(Arras)	Feb.	6.	D, L1.
* S. Amandus . . .	(Arras)	"	"	D, L1, L2.
* S. Radegund . . .	(Poitiers[3]) . . .	"	11.	L1, L2.
* S. Omer	(Thérouanne) . .	June	7.	D, L1.
* S. Medard	(Noyon)	"	8.	L1, L2.
* S. Leuthfred . . .	(Evreux)	"	21.	
* S. Wulfmar . . .	(Boulogne) . . .	July	20.	D.
* S. Samson	(Dol[4])	"	28.	L2.
* S. Germanus . . .	(Auxerre). . . .	"	31.	L1, L2.
†S. Ouen[5]	(Rouen)	Aug.	25.	L1.
* S. Paulinus . . .	(Trèves)	"	31.	D, L1.
* S. Bertin	(S. Omer) . . .	Sept.	5.	D, L1, L2.
†S. Omer.	(Thérouanne) . .	"	9.	D, L1, L2.
* S. Lambert . . .	(Maestricht). . .	"	17.	D, L1, L2.

[1] Some other festivals seldom found, but hardly available as evidence of locality, may be mentioned here. There is a mass for the festival of S. Basil, without date, but probably pointing to a festival on Jan. 1. In the Kalendar, S. Christina is mentioned on July 19 and on Oct. 5, two entries which are represented also in the early Winchester Kalendar of MS. Digby 63. S. Benedict appears on Dec. 4, where we find a festival of the same saint mentioned in the rather later Winchester Kalendars contained in the Cottonian MSS. Vitellius E. xviii. and Titus D. xxvii. the latter of which seems to proceed from the New Minster.

[2] The Deposition of S. Swithun has been added to the Kalendar of the MS. by a later hand; hence the Kalendar was probably written within a very few years of 863, if not before that date. It may be considered that it is certainly earlier than the date of the foundation of the New Minster.

[3] S. Radegund was also connected with Noyon, having received consecration from S. Medard.

[4] S. Samson probably owes his place in the Exeter Kalendar to his Celtic nationality: he appears in the ninth century Kalendar of Amiens (see Delisle, *Mém. sur d'Anciens Sacramentaires*, p. 336.)

[5] This festival coincides with that of S. Bartholomew, which the Jumièges MS. places on Aug. 25.

* S. Firmin	(Amiens)	Sept. 25.	D, L1.
†S. Vedast[1] . . .	(Arras)	Oct. 1.	D L1.
†S. Bavo[1].	(Ghent)	" "	L1.
* S. Amandus[2] . . .	(Arras?)	" 26.	D, L1 (?).
* S. Quentin	(S. Quentin) . . .	" 31.	D, L1, L2
* S. Judoc.	(Ponthieu) . . .	Dec. 13.	

According to this list the group of foreign saints is represented in the Jumièges MS. by eighteen or (if S. Amandus on Oct. 26 is distinct from S. Amandus on Feb. 6) by nineteen names, and by twenty-one festivals. Of the eighteen names the Lotharingian Litany of the Leofric Missal contains all but three. The Kalendar of the Leofric Missal, which may be taken to represent the usage of Exeter between 970 and 1000, includes ten of the eighteen names, and as many of the twenty-one festivals. On the other hand we see that in the 9th century, before the influence of Alfred's introduction and promotion of foreign clerks had made itself felt, the local Kalendar of Winchester, as represented by the Digby MS., already included twelve out of the twenty-one festivals which represent the foreign element in the Jumièges book.

The additions, in fact, which have been made to the names included in the older Winchester Kalendar are not more numerous than we might reasonably expect them to be if we merely consider the interval of time between the probable dates of the Digby and the Jumièges manuscripts. But it is worth while to notice a few points which (on the hypothesis that the Jumièges MS. was written in the New Minster) may be thought to have some connection with the addition of particular names The name of S. Judoc, there can be little doubt, was introduced in consequence of the fact that in the year 903 the relics of the saint were brought to England by refugees from Ponthieu, and found a resting-place in the New Minster.[3] The lists of relics

[1] These saints are in the Jumièges MS. commemorated in the same mass with SS. Remigius and Germanus.

[2] This saint is probably identical with S. Amandus of Maestricht, the founder of S. Amand near Arras. The Litany of the Leofric Missal has the name of S. Amandus, like that of S. Vedast, only once.

[3] *Liber Monasterii de Hyda*, p. 82. The Kalendars of Titus D xxvii. and

possessed by New Minster which appear in the Register of the monastery[1] mention also relics of three other saints whose names appear in the Kalendar of the Jumièges MS. but are absent from the older Winchester Kalendar.[2] The mention of S. Bavo, the patron of Ghent, on Oct. 1, together with SS. Remigius, Germanus and Vedast,[3] is probably rare in English books. It seems not altogether impossible that its introduction may be connected with the fact that Womar, abbot of Ghent, appears to have been for a time a visitor, or even an inmate, of the New Minster.[4]

The proper masses for festivals belonging to this group which appear in the *Sanctorale* are (if we include the mass in which SS. Vedast and Bavo are commemorated on Oct. 1) five in number. The mass for Oct. 1 calls for no special notice. The other four are those of S. Genovefa (Jan. 3) S. Vedast (Feb. 6) S. Ouen (Aug. 25) and S. Omer (Sept. 9).[5] Save for the presence of a preface, the mass of S. Genovefa is the same as that in the old Paris Missal, and the masses of S. Vedast, S. Ouen, and S. Omer appear, from internal evidence, to have been taken, at second hand, it may be, but without change, from the local mass-books of the districts to which the saints belonged. The mass of S. Ouen, except the preface, has found its way into

Vitellius E. xviii. mark Jan. 9 as the day of the Translation of S. Judoc, a festival which is not noted in the Kalendar of the Jumièges MS. Possibly this translation may have been to a new shrine in the church of the New Minster, and of a date later than that of the Jumièges MS.

1 See pp. 147-53, 158-63 of the Register.

2 S. Genovefa, S. Radegund, and S. Leuthfred. The lists also include relics of three of the saints of this group who have a place in the Kalendar of the Digby MS., S. Vedast, S. Bertin, and S. Firmin.

3 The Kalendar of the MS. only mentions SS. Remigius and Germanus. The names of SS. Vedast and Bavo appear in the heading and prayers of the mass for the day in the *Proprium Sanctorum* (see p. 216 *infra*.)

4 His name appears, with a note of some length, in the Register of New Minster, at the head of a list of those *qui se specialiter devoverunt*. (Register, p. 24.) The editor of the Register seems to think that Womar remained at New Minster till his death.

5 S. Amandus, whose name is joined with that of S. Vedast in the Kalendar, is not mentioned in the *Proprium* at all. There is also a discrepancy between the Kalendar and the *Proprium* with regard to S. Omer. The Kalendar only notes one of his festivals, (June 7) for which the *Proprium* has no mass. S. Ouen does not appear in the Kalendar at all.

the Missals of Sarum, York, and Hereford. But in these books a phrase in the secret, which was especially appropriate at Rouen, and less appropriate elsewhere, has been changed. In the Jumièges MS. it stands unaltered.[1] The masses of S. Vedast and S. Omer agree, so far as the collect, secret and postcommunion are concerned,[2] with each other and also with the mass of S. Augustine of Canterbury. They differ only in the substitution of the name of the apostle of one region for that of the apostle of another. There is a slight incongruity in their use in England : they belong to Arras and to Thérouanne, as the mass of S. Augustine belongs to England. At what time they were imported there is no means of knowing: they may have been introduced at any time before the manuscript was written: but it is perhaps natural to think that they are more likely to have been introduced to an English monastery by one coming from the district where they had their original and proper significance than to have been adopted by an English community *proprio motu*, and to see in them a trace of S. Grimbald's connection with Flanders on the one hand and New Minster on the other.

It has been already said that M. Pottier, in support of his view that the manuscript was intended for use in the monastery of Ely, lays stress on the presence in the Canon of the Mass and in the Litany of the names of certain saints of Ely. The names are those of SS. Etheldreda, Sexburga, Witburga, and Eormenhild. S. Etheldreda is mentioned in the Canon, together with S. Gertrude, in the clause *Nobis quoque peccatoribus:* and the four are invoked among virgin saints, in the Litany.[3] M. Pottier speaks of them as the first four abbesses of Ely: but the case is not quite as he supposed. S. Witburga (the sister of SS. Etheldreda and Sexburga and aunt of S. Eormenhild) was

[1] At Rouen, S. Ouen would naturally be called *patronus noster:* at York and Hereford the words *patroni nostri* are changed to *patroni sui* (i.e., *fidelis populi*), while the Sarum Missal substitutes *confessoris tui atque pontificis.*

[2] These three prayers make up the mass of S. Omer. That of S. Vedast has a preface, and has subjoined to it an *oratio ad vesperum*, which may be taken to indicate that the festival was one of high rank.

[3] All four names, as we have seen, occur in the Kalendar of the MS.

abbess of Dereham, not of Ely.[1] Her connection with Ely was apparently due to the translation of her relics to that house in 974, after the destruction of Dereham by the Danes. It is perhaps only natural that in the Litany of any Benedictine house in southern England some representatives of Ely should find mention: and it is also natural that the mention of any one of a group of saints so closely connected as these four should bring with it the names of the others. At New Minster, as we have seen, there were perhaps special reasons for the veneration of saints connected with Ely: and the presence of these four names therefore seems hardly sufficient to support M. Pottier's theory. Indeed, there are some other names in the Litany of the manuscript the presence of which seems more in need of explanation. S. Eormenhild's name is followed by that of S. Petronilla, and hers again by those of three other English saints, S. Cyneswith, S. Cyneburga and S. Timba.[2] These saints, like those of the former group, were connected together by ties of kindred: and just as the former group of names has been used as evidence of a connection between the manuscript and the monastery of Ely, so this group might be used as evidence connecting it with the monastery of Peterborough. Such a conjecture may be supported also by the distinction given in the Kalendar to the name of S. Tibba,[3] and by the fact that the Litany includes, in the list of martyrs, the name of S. Florentinus, who is probably to be identified with the S. Florentinus or Florentius whose relics were venerated at Peterborough. The Anglo-Saxon Chronicle (according to the text of the Bodleian MS. Laud 636) records the translation to Peterborough, on one and the same day, of the relics of S. Cyneswith, S. Cyneburga, and S. Tibba. The same text also records the translation to Peterborough, in 1013, of the relics of S. Florentinus, by the abbot Aelfsi, who had purchased them from the

[1] M. Pottier has apparently identified her with her kinswoman S. Werburga, who was the fourth abbess of Ely.

[2] S. Timba (or Tibba) is the only one of these three whose name appears in the Kalendar of the MS.

[3] See p. xxii. *supra*.

monks of Bonneval, in the diocese of Chartres.[1] For the translation of S. Cyneswith and her companions no date is given, but it seems most likely that this event took place within a few years of the translation of S. Florentinus.[2] Thus all these saints had been, so to say, brought into prominence within a very short time before the date which has been assigned as the latest probable date of the Jumièges MS. Their translations may very possibly have given a temporary impulse to their *cultus* in other Benedictine communities, as well as at Peterborough itself; and it may be that this is the cause of the appearance of their names in the Litany. But if the presence of their names be taken in connection with the absence of the names of saints locally venerated at Winchester, it must be allowed that there is good reason for suspecting that, as regards this portion of its contents, the Jumièges MS., although written at Winchester, has followed a text used at Peterborough.[3]

[1] S. Florentinus is supposed to have suffered martyrdom near Autun, but the place of his death has been disputed. So has also the place where his relics were really deposited. But the monastery of Bonneval appears to have claimed them, and to have recognised him as its patron. According to the *Anglo-Saxon Chronicle*, the monks, while selling the body of the saint for five hundred pounds, retained possession of his head. *A.-S. Chronicle*, ed. Thorpe (Rolls Series) vol. i. pp. 272–3, or vol. ii. p. 96.

[2] The translation is recorded in the *Anglo-Saxon Chronicle* under the year 963. But it is quite clear that the writer is speaking of things which happened after that date, anticipating the history of the abbots of Peterborough; and he ascribes the translation to Aelfsi, who became abbot in 1006. It is not unlikely that it took place after the destruction by the Danes, in or about 1010, of the monastery of Castor, where SS. Cyneswith and Cyneburga were originally buried.

[3] This suspicion is strengthened by a comparison of the last leaves of the Jumièges MS. (from fol. 207 onwards) with the contents of the corresponding portion of the fragment of a Winchester Sacramentary found by the Rev. F. E. Warren in the Chapter Library at Worcester Cathedral, and described by him in the *Academy* of Dec. 12, 1885. This fragment, which is of a date but little later than that assigned to the Jumièges MS., no doubt proceeds from Winchester, and there seems no reason to question the correctness of Mr. Warren's view that it was intended for use in the New Minster. It contains (*a*) part of a series of votive masses; (*b*) a mass *pro infirmo* followed by an Order for the Visitation and Unction of the sick; (*c*) *Agenda mortuorum* and a series of masses *pro defunctis*. With two exceptions, the votive masses included in (*a*) appear also (though not in the same order) in the series of Votive Masses which in the Jumièges MS. end on fol. 206. But the Orders for Visitation, Unction, and Burial, though of course containing many things in common with the parallel sections of the Jumièges MS., differ from these in arrangement, and are apparently not derived from the same source as the offices in the Jumièges MS. The same may be said of the masses *pro defunctis*. The locality of the offices in the Worcester MS. is clearly marked by the mention of four Winchester Saints (Birinus,

There is one other name in the same litany which may seem to call for a word of explanation, though its presence gives no indication of the locality of the manuscript. It is that of S. Martialis, who is invoked immediately after, and in conjunction with, the Apostles and Evangelists. He is no doubt to be identified with S. Martialis, the reputed first bishop of Limoges, sometimes called "the Apostle of the Limousin," whom Gregory of Tours mentions as one of the seven bishops sent from Rome to Gaul in the time of Decius. A legend later than that recorded by Gregory of Tours made him one of the seventy disciples of our Lord, and asserted that he had been sent to Gaul by S. Peter. It was a debated point whether he should, or should not, rank as an apostle, and his position in this Litany implies the acceptance of the legend embodied in the 9th or 10th century *Acta*, and the admission of the claim which was sometimes made on his behalf to apostolic rank.

A few words must be said upon the point (to which as we have seen M. Pottier directs attention), of the insertion of S. Etheldreda's name in the Canon, together with that of S. Gertrude.[1] Even taken in conjunction with such prominence as is given in other parts of the manuscript to the Ely saints, and to S. Etheldreda in particular, this insertion does not appear by any means conclusive in favour of M. Pottier's theory. We have to account for the presence, not of one name, but of two: and the name of S. Gertrude is not that which we should expect to find inserted along with that of S. Etheldreda

Swithun, Ethelwold, and Judoc) in the Litany of the Visitation Order, and by a prayer in the Burial Order, intended to be said in the church of the New Minster (after the body has been carried to the neighbouring churches, and prayers have been said in them) in which S. Judoc and S. Grimbald are mentioned.

[1] M. Pottier, in saying that these are the only unusual names in the Canon of the Jumièges MS., has perhaps overlooked the fact that in the clause *Communicantes* the name of S. George is inserted after those of SS. Cosmas and Damian, and before those of SS. Benedict, Martin and Gregory. A possible account of this matter is that the text, in one of the MSS. in the pedigree of the Jumièges book, ran "Cosmae et Damiani, Gregorii, Benedicti, Martini," that in an intermediate MS. "Gregorii" has, by a clerical error, been converted into "Georgii," and that the consequent omission of S. Gregory's name has been amended by its addition after that of S. Martin, leaving the clerical error as an integral part of the text. The mention of S. George is certainly unusual, but in any case it can hardly throw light on the *provenance* of the MS.

if the purpose of the mention of the English saint had been to adapt the Canon for the use of Ely. A more probable view of the matter appears to be that the presence of S. Gertrude's name is due to the influence of a foreign sacramentary, and that the presence of S. Etheldreda's name is due to a desire, dictated by English sentiment, to balance the mention of a foreign saint by the mention of an English one.[1] If the mention of S. Gertrude were due to local veneration of the saint either in the place where the book was written or in that for which it was intended, we should expect to find her commemorated also in the Kalendar or in the *Proprium:* and S. Gertrude's name is not in either of these parts of the Jumièges MS. But the personal influence of the first abbot, or the influence of a text of the Canon introduced by him, or by some one else, at an early period of the history of a monastery, might well account for the mention of a foreign saint in the Canon as used in an English house: and it is by no means unlikely that S. Grimbald, coming as he did from Flanders, where S. Gertrude was perhaps the principal *local* virgin saint, brought with him to New Minster a text of the Canon which contained her name. Whether such a text was followed in the mass-books of New Minster as a rule, or whether her name appeared at all commonly in books written in that house, we have no means of judging. But it is extremely probable that if the text of New Minster regularly contained her name, the name of an English saint would be joined with it: and the name of S. Etheldreda was perhaps the most likely English name to be chosen for such a purpose.

One more point which might seem to furnish evidence of locality perhaps calls for a word of notice. In the series of prayers for use in various parts of the monastery there is one,

[1] A point, which may be really quite insignificant, may yet have some weight in support of the suggestion that the one name has, in some such way as this, brought in the other. The names should, grammatically, be in the ablative case, but as they stand in the manuscript the name of S. Etheldreda is certainly in the genitive. This may, of course, be a very simple clerical error: but on the other hand it may be due to the fact that the name of S. Gertrude has a form which (though it is possibly an ablative, Geretrudis being treated as indeclinable) certainly *looks* like a genitive, and might very well have led a scribe who intended to prefix S. Etheldreda's name in the same case as the name of S. Gertrude to write Aetheldryth*ae*.

intended for use at the entrance to the church, which speaks of the place as having been hallowed in honour of the Blessed Virgin Mary, S. Peter, S. Paul and S. Andrew. If we are to understand this as a reference to the dedication-title of the church where the prayer was to be used, it would appear to contradict the theory that the book was intended for the service of the monastery of Ely. But the phrase has most likely no such exact reference. It is probably parallel to the mention of the same names in the *Libera*, at the close of the Canon of the mass, and to be regarded as the recital of a few names, representing the whole company of the saints. On the supposition, however, that it is an indication of locality, it may be observed that both the Old and the New Minsters of Winchester were founded in honour of S. Mary, S. Peter, and S. Paul.[1] If any name were added, that of S. Andrew would perhaps be that most naturally chosen in either house: for the name of S. Swithun had probably not yet begun to appear in the dedication-title of the Old Minster, and among the various titles given to the New Minster we do not find any which includes the name of S. Grimbald, or that of S. Barnabas, till after the removal of the monastery to Hyde.[2]

On the whole, then, the evidence furnished by the manuscript itself seems to point to the following results:—

(1) That it is the work of a scribe of the Winchester school, and was probably produced either in the Old or in the New Minster of Winchester.

(2) That the main body of the contents of the MS. includes nothing inconsistent with this view, and suggests the New Minster, rather than the Old, as the house in which the book was written.

[1] This is stated in a charter of Edgar, probably of the year 974. See Birch, *Cartularium Saxonicum*, vol. iii. p. 622. The original dedication of the New Minster is recorded in the *Liber Monasterii de Hyda*, p. 83.

[2] For a list of these variations, see the Preface to the Register of New Minster, p. viii. S. Barnabas appears as one of the patrons of Hyde on the seal of the convent in the thirteenth century. But he was probably not thus honoured until 1182, in which year certain miraculous events are recorded as having taken place at Hyde. (See *Annales Monastici*, Rolls Series, vol. ii. p. 62.)

(3) That there are a few points which at first sight suggest a connection with Ely, while the last twenty-one leaves have perhaps been copied from a book not intended for use at the New Minster, and certainly contain some evidence which suggests a connection with Peterborough.

(4) That there are no sufficient grounds for stating that the manuscript was written for use either at Ely or at Peterborough, or that it was specially intended for any other monastery than that in which it seems to have been produced.

The Contents of the Manuscript.

As regards its contents, the manuscript may be said to consist of four principal sections, viz.:—

1. The Kalendar and Paschal Tables, with matter relating to them (ff. 5v–24v.)
2. The Canon and *Temporale* (ff. 25–104v.)
3. The *Sanctorale* (ff. 105–173.) To this section belong also the additional masses contained in ff. 1–4.
4. Votive masses, forms of Benediction, Offices for Visitation and Unction of the Sick, and for Burial of the Dead, with masses *pro defunctis*, &c. (ff. 174–227v.)

The first of these sections need not detain us, as the general character and some of the more important details of the Kalendar have already been noticed. But it seems desirable to devote some attention to such an examination of the contents of the Sacramentary proper as may show, not by way of minute comparison, but in a rough and general way, some of the more important points of resemblance and difference which appear when it is placed side by side with other and better known books of the same kind. In such a discussion it will be convenient and indeed almost necessary to indicate by symbols the texts to which there will be most frequent occasion to refer, and in the first place to specify these books and the

symbols by which they will be denoted in the pages which follow.

i. First may be mentioned the Gregorian Sacramentary published by Muratori in the second volume of his *Liturgia Romana Vetus.* In this text it will sometimes at least be desirable to distinguish between three distinct portions:—

(*a*) The part of the text which extends in Muratori's edition from col. 1 to col. 138. For this portion, which may be regarded as representing the Gregorian Sacramentary in the form in which it was received from Rome by Charles the Great in the latter years of the eighth century, the abbreviation Mur. will be employed.

(*b*) The second part of Muratori's text, extending from col. 143 to col. 290, may be regarded as representing the supplementary matter compiled by Alcuin, and added to the Roman Sacramentary already mentioned, with the object of adapting it for general use.[1] This portion of the text will be denoted by the symbol (Mur.).

(*c*) The portions of the text (and some additions given in foot-notes) which Muratori extracted from the *Codex Ottobonianus*, will be denoted by the symbol Ott. This section, like the last, is probably in the main derived from Alcuin's supplement to the Roman Sacramentary.

ii. The *Leofric Missal*, now in the Bodleian Library at Oxford, edited by the Rev. F. E. Warren. In this manuscript the matter of the Roman Sacramentary and of Alcuin's supplement are fused together: but here again it may be desirable to distinguish between different elements included in the book. The main body of the manuscript is, Mr. Warren tells us, of the

[1] The selection of Prefaces in this portion of Muratori's text is probably smaller than, and independent of, that included in Alcuin's compilation.

early part of the tenth century, and was written in Lotharingia. This he has distinguished as A, while some additions written in England at different dates he has distinguished as C. To avoid confusion, it will be best to follow his notation, at least so far as to distinguish the later English additions as Leofr. C., employing as a rule for the earliest portion of the book the symbol Leofr.

iii. The Sacramentary edited by Ménard, and reprinted in the Benedictine edition of S. Gregory's works. This text (based on a ninth or tenth century MS.) will be denoted by the symbol Men.

iv. The Jumièges MS. itself will frequently be denoted by the symbol Gem.

Besides these texts, which all represent one type or another of the Gregorian Sacramentary, it will sometimes be necessary to refer to the Sacramentaries of the Gelasian class. First and most important of these is the book commonly known as the Gelasian Sacramentary, now in the Vatican Library: but the resemblances which we may have occasion to notice are more commonly to be found in the later Gelasian Sacramentaries of S. Gallen and Rheinau, used by Gerbert for his *Monumenta Veteris Liturgiae Alemannicae.* For these books it may be best to employ again the symbols by which they are denoted in the recent edition of the Gelasian Sacramentary, and to distinguish them by the letters V (Vatican MS.) R (Rheinau MS.) and S (S. Gallen MS.) further distinguishing, when necessary, the original text of S as S 1 and the text produced by a ninth-century correction as S 2. But the consideration of particular readings will not be so minute as to require any large employment of the last distinction.

Where a reference is given to the printed texts, it will be given, in the case of Muratori's Sacramentary, and of the Vatican text of the Gelasian Sacramentary, by the columns of Muratori's *Liturgia Romana Vetus* in the edition of 1748,[1] in

[1] These are marked in the margins of the Oxford edition of the Gelasian Sacramentary.

that of Ménard's Sacramentary by the columns of the Benedictine edition of S. Gregory, and in that of the Leofric Missal, by the pages of Mr. Warren's edition.

With regard to the general arrangement of the text it may be well to point out that the Jumièges MS. is arranged on the same lines as the Leofric Missal, in which it may be said that the *Temporale* and *Sanctorale* form distinct sections. The Sacramentaries of Muratori and Ménard follow another plan, blending in one series the two divisions of the *Proprium*, while Muratori's Sacramentary differs from all the other three in the fact that in it the greater part of the Sunday masses, which formed part of Alcuin's compilation, have not been fused with the *Proprium* of the Roman Sacramentary, but appear still included in the supplement.

THE CANON AND TEMPORALE.

The text of the Canon contained in the Jumièges manuscript presents few features of special interest, beyond the presence in it of the names of S. George, S. Etheldreda, and S. Gertrude, of which account has already been taken.[1] A clause (*Memento mei*) is inserted in the text after the *Supplices te rogamus* and before the *Memento etiam:* and at the end of the Canon, after the *Agnus Dei*, some additions have been made by a later hand. In the *Codex Ottobonianus* a clause beginning *Memento mei*, similar to, but not exactly agreeing with, that which forms part of the Canon in Gem., has been added in the margin by a later hand.

In the contents of the *Temporale* Gem. and Leofr. are for the most part in agreement, except for the fact that Leofr. generally has, while Gem. very frequently has not, an *Oratio super populum* as part of its masses. Where both have a *Super Populum* it is often the case that the prayer in one text is not the same as that in the other. A proper Preface occurs in almost every mass in the *Temporale* of Gem., and these are generally the

[1] See p. xxxvii. *supra.*

same which appear in Leofr. On the other hand Leofr., like Men., generally provides an Episcopal Benediction, and these are entirely absent from Gem.[1]

In the Christmas masses, with which the *Temporale* begins, it may be noticed that Gem. (contrary to its general usage) retains the mention of the Roman churches in the headings of the several masses. In the mass of the Vigil, Gem. agrees with Leofr. Men. Ott. in providing a Preface, which is not in Mur. In the first mass of the festival it agrees with Mur. in respect of the Preface, while Leofr. Men. Ott. have the same Preface as the Gelasian books, which Gem. employs for the third mass, where Mur. Men. Ott. Leofr. agree in using the same Preface which Mur. has for the first. The series of *Aliae Orationes* in Gem. includes two prayers which are absent from the parallel series in Mur. Leofr. Men. but appear in the Gelasian books, the first in V and S as a Collect in the mass of the Vigil, the second in V R and S among the *Aliae Orationes*.

The mass of Gem. for Jan. 1 (*Octavas Domini*) is not in Mur. and differs from that in Leofr. by the addition of a Collect *ad Vesperum*, which is not the same as the *Super Populum* in Men.; but except for the heading of this prayer, for the absence of a second Collect, and for the exact form of the Preface, the mass in Gem. agrees with the Gelasian books. The Preface is nearly in the form given by S 2, which abridges the older Gelasian Preface, and agrees with Leofr. and Ott. In Men. the Preface is still further abridged.

The masses for the two Sundays after Christmas in Gem. agree with Leofr. and (Mur.) except that (Mur.) has no Preface, and neither Leofr. nor (Mur.) has a *Super Populum*. The *Super Populum* for the first Sunday in Gem. agrees with R and S, that for the second Sunday in Gem. is in R and S the second

[1] These Benedictions would naturally be omitted in a manuscript written for use in a monastery where they were not employed. In some "mitred" abbeys, the abbot had the privilege of using this form of Benediction: but the privilege did not belong to all "mitred" abbots, and its extension to abbots was probably at least unusual at the date when the Jumièges MS. was written. The use of such Benedictions by Bishops in England at or before the date of the manuscript is attested by the Benedictionals of S. Ethelwold and of Ethelgar.

Collect for the same day. Men. has only one Sunday mass, agreeing with that for the second Sunday in Gem. The Prefaces for both Sundays are in Ott.

For the Vigil of the Epiphany Mur. provides no mass. That in Leofr. has no Preface. Men. agrees with Gem., following R and S, which differ from V only in the Preface. Ott. has the same Preface with Gem. Leofr. Men.[1] In the mass for the festival Gem. and Ott. have the same Preface which appears in R and S, and also agree with these Gelasian books in employing for the first Sunday after the festival the Preface which in Leofr. Mur. Men. belongs to the festival itself. Men. repeats this Preface on the first Sunday, and Gem. directs its use also on the Octave. In the masses for the six Sundays after the Epiphany, Gem. has always a *Super Populum*, agreeing in each case with R and S. These masses in (Mur.) have no *Super Populum*, Leofr. has none for the first Sunday, while Men. has none for the fourth, and for the fifth and sixth has forms different from those in Leofr. and Gem.[2] The Prefaces for these Sundays in Gem. are arranged in an order rather different from that in Ott. Men. Leofr., the Prefaces for the third and fourth Sundays being exchanged. Leofr. differs from the others in using for the first Sunday the Preface which Gem. and Ott. employ for the festival.

The masses for Septuagesima and the two Sundays which follow are all in agreement with Mur. with the addition, in each case, of the Preface found in Ott. In (Mur.) the only Preface for these days is that for Quinquagesima. The corresponding masses in Leofr. differ from those in Gem. only by the presence

[1] Two variations of reading in this mass are perhaps worthy of special mention. (a) In the Secret V has *ut eum praesentibus sacrificiis immolemus et sumamus*, and with this R S and Leofr. agree. Men. substitutes *ut praesentibus illi* for *ut eum praesentibus*. Gem. reads *cum* for *eum*. (b) In the Preface V (which has this Preface for the *festival*) reads *index puerpera virginalis stella*, and S 1 agrees. R has *puerperae*, S 2 *puerperii*; Men. Ott. omit *puerpera virginalis* and insert *Dominicae apparitionis* before *index*. Gem. also inserts *Dominicae apparitionis* but reads *perpetua* for *puerpera*, connecting *virginalis* with *stella*.

[2] For the sixth Sunday Men. (as often) employs as *Super Populum* one of the prayers which in R and S appear as Collects.

in each case of a *Super Populum*.[1] In Men. the masses for these Sundays have a larger Gelasian element than those in Gem. Mur. or Leofr.

The Lent masses of Gem. are for the most part in agreement with those of Leofr. and Mur., but there are some exceptions, chiefly, as might be expected, in the masses of the Thursdays. In Men. the Lent masses are apparently influenced to some extent by those of the Gelasian books of the type of R and S. The Ash Wednesday mass of Gem. agrees with that of Mur. with the addition of the Preface given in (Mur.) and Ott. In Leofr. a *Super Populum* is also added. The Thursday mass of Gem. has no *Super Populum*, but otherwise agrees with Mur. Leofr. The Friday mass agrees with Mur. Leofr. differs only in the Postcommunion, employing the same prayer which is found in R and S. For the Saturday Mur. and Men. provide no mass. Gem. and Leofr. both follow to some extent the Gelasian books, but while Leofr. takes the second Collect of V, R, S, Gem. takes the first. Both take the Gelasian Secret and Postcommunion, while Gem. has the *Super Populum* assigned to the Thursday in Mur. Leofr. Men.

The first Sunday of Lent is in Mur. provided with prayers *Ad Vesperos* and *Ad Fontes*. Leofr. employs the second of these as the *Super Populum* of the mass, while Gem. places the collect *Ad Vesperos* as its *Super Populum* and discards the collect *Ad Fontes*. In the Preface Gem. and Leofr. agree with Ott., not using the Preface given in (Mur.) for the *Initium Quadragesimae*. The week-day masses of Gem. from Monday to Friday inclusive agree with Leofr. and with Mur., except that the Prefaces are not found in the latter text: these are the same as in Ott. For the *Sabbatum in xii Lectionibus* Gem. agrees with Mur. in the

[1] That for Septuagesima is the first collect of the mass in V R and S. Those for Sexagesima and Quinquagesima are also in these Gelasian books, in the same position which is given to them in Leofr. It may be worth while here to notice a difference in arrangement between Leofr. and Gem. The former places in the *Temporale*, while the latter places in the *Sanctorale*, the festivals of the Purification (see p. lviii. *infra*) and the Annunciation. The masses for these days, with one for the Vigil of the Purification, are placed in Leofr. before the mass of Septuagesima. On the other hand Gem. places before the mass of Ash Wednesday forms for the Benediction of the ashes, which are not contained in Leofr. A.

prayers and with Ott. in the Preface. Leofr. omits two of the collects which in Gem. and Mur. precede the collect *ad Missam*, and has for the Preface that which Gem. Men. Ott. assign to the Saturday following.

Throughout the second week of Lent the prayers of Gem. are the same as those of Mur., the Prefaces agreeing with those of Ott. Leofr. differs only in providing a *Super Populum* for the Sunday, and in employing for the Saturday the Preface which Gem. Men. Ott. assign to the *Sabbatum in xii Lectionibus*. In the third week Gem. is in the same agreement with Mur. and Ott.; Leofr. again has a *Super Populum* for the Sunday, but otherwise agrees with Gem. in all the masses for the week except that of the Thursday. Here the mass of Mur. and Gem. is the Gelasian mass for the feast of SS. Cosmas and Damian,[1] with the addition[2] of a Preface and *Super Populum*. Leofr. has rejected the Collect, Secret and Postcommunion, which contain references to the martyrs, substituting for them other prayers found elsewhere in Mur. In Men. the Preface is the same as in the other Gregorian books, but the Collect, Secret and Postcommunion are apparently drawn from the mass for the Thursday in the later Gelasian books,[3] where the "Station" is as in the Gregorian books, but the prayers have no reference to the saints.

In the fourth week Leofr. and Gem. agree with Mur. in the prayers of the masses, and with Ott. in the Prefaces, with the single exception that in Gem. the Collect for the Thursday differs from that in Mur. and Leofr., agreeing with the first Collect for the same day in R and S. The same agreement is found throughout the rest of the Lent masses until *Coena Domini*, save for the presence in each of the Sunday masses of Leofr. of a *Super Populum*, which does not appear in those of Mur. and Gem. For Thursday *in Coena Domini* Leofr. and Ott. supply two Prefaces, of which only the second appears in

[1] The "Station" for the day is "ad SS. Cosmam et Damianum."

[2] The mass for the festival in V has no Preface: that in S has a different Preface from that employed here by Gem. and Ott. There is no mass for the festival in R.

[3] The Collect of Men. is the *Super Populum* of the mass in R and S; the Secret and Postcommunion retain their places.

Gem. It may be noted that Leofr., like Gem., places before the mass of Palm Sunday a form for blessing the palms: but the form does not agree with the fragment of the *Benedictio Palmarum* which remains in Gem.

In the Good Friday prayers it may be remarked that Gem. in the prayer "pro christianissimo imperatore," reads "respice ad *Anglorum* benignus imperium." The form for the *Benedictio Cerei* is that commonly found, agreeing (except for a few slight variants) with Leofr. and the first of the two forms in (Mur.). The lessons and prayers before the *Benedictio Fontis* agree with the order of Mur., not with the fuller order of Leofr. and (Mur.): but the tracts *Cantemus domino* and *Vinea facta est*, which Mur. does not mention, are indicated in Gem. The order of Baptism, which Leofr. separates from the *Temporale*, follows here in Gem., where it is preceded by the forms of benediction and exorcism of the Catechumens, and followed by forms for clinical Baptism and for the reception as a catechumen of a convert from heathenism. The former of these appears in the same shape in (Mur.),[1] the latter in the Gelasian Sacramentaries V and R.[2]

In the mass of Easter Day Gem. agrees with Ott. (Mur.) and differs from Mur. Men. Leofr., in retaining the Gelasian Preface: it also has the *Benedictio Carnis* which is absent from Mur. Men. Leofr. and from V and R, but appears in S. This form is placed in Gem. after the Postcommunion, but retains the ending *per quem haec omnia,* indicating its original position at the close of the Canon. Its text is practically the same as that printed by Gerbert,[3] varying in one or two points from that of S 2. The masses for the days of the week following Easter are almost identical in Gem. Mur. Men. Leofr., the Prefaces in Gem. Men. Leofr. agreeing with those in Ott., not with the series of Easter Prefaces in (Mur.). Men. and Leofr. show some divergences from the others in the mass of Monday, while

[1] Col. 263.

[2] See col. 593 of the Gelasian Sacramentary in Mur. *Lit. Rom. Vet.* vol. i. and Gerbert, *Mon. Vet. Lit. Alem.* vol. i. p. 254.

[3] *Mon. Vet. Lit. Alem.* vol. i, p. 90.

Gem. varies the order of the prayers *Ad Vesperum, Ad Fontes* and *Ad S. Andream* on the Thursday. On the Octave, Gem. omits the prayers *Ad Vesperum* and *Ad Fontes*, which appear in Mur. Men Leofr. The series of *Aliae Orationes Paschales* in Gem. is shorter than that of the other three Gregorian books, nor are the few prayers included in it placed in the same order as in Leofr. or Mur. The series in Men. differs a good deal from all the others.

For the four Sundays which follow Gem. has masses agreeing with those in Leofr. except in the absence of a *Super Populum*: as regards the prayers Mur. agrees with Gem., while Ott. supplies the same Prefaces which appear in Gem. Leofr., and Men. in each mass agrees with Gem. and Leofr. in respect of the Collect and the Preface.

The Rogation Days are not recognised in Mur. But Leofr. Gem. Men., which provide for them, employ for the first the prayers and the mass which appears in Mur. for the *Litania Major* on Apr. 25. Leofr. and Gem. preserve this date and the title *Litania Major*. Men. has the title *Litania Major*, but not the date: it differs from the others in the Secret of the mass. Leofr. provides a mass for the Tuesday different from that in Gem. and also from that in Men. Men. and Gem. have masses also for the Wednesday, but these do not agree, except as regards the Preface. Men., it may be remarked, has for each of the days a series of prayers for the procession, before the mass. The masses for the Tuesday and Wednesday which appear in Gem. are chiefly made up of prayers found in the series of "Orationes pro Peccatis" in (Mur.), but include one or two Gelasian collects. The Prefaces for all three days are found in Ott., which apparently places the Rogation Day masses, (as *Litania Major*) according to the date of April 25, and before the third Sunday after the Octave of Easter.[1]

For the Vigil of the Ascension, again, there is no mass in

[1] The Secret of the Tuesday mass is that of a Gelasian mass "in tribulatione" found in V and R. (See Mur. *Lit. Rom. Vet.* i. col. 706.) That of the Wednesday mass is in V and R in a mass "pro peste animalium," and has a similar place in (Mur.) See Muratori, *Lit. Rom. Vet.* i. 715, ii. 205.

Mur.[1] Leofr. and Gem. each have one, agreeing for the most part with the mass which Men. provides for the Wednesday—for the same day, that is to say, under another aspect. All three are derived, apparently from the Gelasian books, but with slight variations. Leofr. and Men. take as the collect the first, while Gem. takes the second, of the two Collects of the Gelasian mass[2]; all three take the Secret and Postcommunion, and Leofr. also the *Super Populum*. Gem. differs from Leofr. and Men. in employing for the Vigil the Preface which in Mur. Leofr. Men. is assigned to the festival, while the other two have the Preface of the same Gelasian mass from which they have taken the prayers. For the festival, Gem. and Ott. have this same Preface, while Leofr. and Men. agree with Mur. The prayers are alike in all four, save that Gem. adds a *Super Populum*, taken from the Gelasian books.[3]

For the Sunday after the Ascension Leofr. Men. and Gem. agree with (Mur.) in the Collect, Secret, and Postcommunion. They agree with Ott. not with (Mur.), in the Preface. Each of them adds another prayer to those in (Mur.), the addition having in Gem. the heading *Ad vesperum*, in Leofr. *Super Populum*, in Men. *Alia*. The added prayer in Leofr. is the *Super Populum* of the mass in R and S, while Gem. and Men. adopt the second Collect of the same mass.

The lessons and prayers of the Vigil of Pentecost as given in Gem. are only in partial agreement with the series in Mur. but the tracts are indicated, as on Easter Even; one prayer of the series in Mur. is omitted, and also three of the "Aliae Orationes" which in Mur. follow the prayer referring to the tract *Sicut cervus*. But the agreement with Mur. is closer than in Leofr. or Men.[4] In the mass which follows Gem. and Mur.

[1] See Muratori, *Lit. Rom. Vet.* ii. 317.

[2] The mass in question is in S the first of two masses for the Ascension. R marks it as for the Vigil. All the contents of this mass ot R and S appear in one or other of the two masses of the Ascension which are contained in V. (See Muratori, *Lit. Rom. Vet.* i. 587–9.)

[3] It is in V the first Collect of the first of the two masses, in S and R the second collect of the second mass. There is a slight variation of reading in Gem. (*celebranda* or *declaranda.*)

[4] Leofr. Missal p. 110, Ménard col. 29.

agree except in the Preface. Leofr. also agrees with Gem. but adds a *Super Populum.* The Preface of Gem. and Leofr. is also in Men. and Ott.[1] For Pentecost and the three days which follow the prayers of Gem. are the same as those of Mur. Leofr. and Men. (save for the presence in the last two of some additions): the Prefaces are the same as in Ott.[2] Men. Leofr. The case is the same with the mass for the Friday. For the Thursday, Mur. supplies no mass. Here Gem. employs the prayers of the mass which in S. is given as an alternative for that of the Vigil of Pentecost, and which is marked by S 2 for use *infra hebdomadam.* The Preface of Gem. Leofr. Men. is the same as that of Ott.

The prayers of the *Sabbatum in xii Lectionibus* are almost the same in all the four books. Leofr. omits one of the prayers before the Collect of the mass, and Men. has a Secret differing from that of the others. The Preface in Gem. Leofr. Men. agrees with Ott. For the Sunday following, Gem. Leofr. Men. all discard the mass which appears in Mur. The two former agree in adopting the prayers and Preface of the Gelasian books, omitting the first two collects of the mass as it stands in V,[3] while Gem. also omits the *Super Populum.* The Preface appears also in Ott. and Men.

The Sundays which follow are reckoned in Gem. as the first, second, &c. after the Octave: Leofr. reckons them as the second, third, &c. after Pentecost, and in this reckoning Men. (which places the corresponding masses apart, after the *Commune Sanctorum*) and Ott. agree. In (Mur.) they are counted as the first, second, &c. after *Pentecost,* the " Dominica vacat" of Mur. being left out of the reckoning both at the beginning and in the middle of the series. For our present purpose, it will be unnecessary to refer continually to this difference: we may consider that the first Sunday after Pentecost in Mur. is the same as the first Sunday after the Octave in Gem.

[1] It is the Preface of the alternative mass in V and S.

[2] Mur. has only the Preface for Pentecost.

[3] In R and S the second Collect of V is omitted.

Making this allowance, it will be found that the first sixteen masses of Gem. agree in the Collect, Secret, and Postcommunion with the first sixteen of (Mur.), the Prefaces agreeing with those of Ott. The same amount of agreement may be observed in Leofr. while Men. is generally in agreement, though it shows some variations from (Mur.) and Ott. even where Leofr. and Gem. agree. But Leofr. Men. Gem. all have, in these masses, a *Super Populum* while they do not always agree in their selection. In Leofr. the prayer employed for this purpose is most often one of the Collects in the corresponding mass of the later Gelasian books. Gem. on the other hand sometimes seems to draw upon a Gelasian collection of *Benedictiones Super Populum* like those which in V and S follow the *Canon Actionis*,[1] and sometimes employs a form which appears among the series of select collects in (Mur.).

The 17th of the Sunday masses in Gem. Leofr. corresponds not with the 17th of the series in (Mur.) but with the mass for the Sunday preceding the Ember Days of September, contained in Mur. The Preface agrees with that in Ott. where the Prefaces for the Ember Days follow closely. The *Super Populum* in Leofr. does not agree with that of Gem., the former having the second Collect of the mass in R and S, the latter one of the series in the Gelasian books. The masses for the following week-days, and the prayers of the *Sabbatum in xii Lectionibus* are the same in Gem. and Leofr., except that Gem. has a *Super Populum* in each mass: the Collects, Secrets, and Postcommunions agree with Mur., the Prefaces with Ott.

The mass for the next Sunday in Leofr. has the Collect assigned in Mur. to the "*Dominica vacat*," following in this respect, and also in the Secret, Preface and Postcommunion, the mass for the "*Dominica vacat*" in R and S, from the second Collect of which it takes its *Super Populum*.[2] Men. follows the

[1] The cases in which Gem. employs a form included in the Gelasian series of Postcommunions, and not found in (Mur.) are sufficiently numerous to warrant the supposition that this has been the case. It is not unlikely that the series of *Benedictiones* in S was at least as full as that in V, and the whole of the collects selected in Gem. may have been found in the series of some other Gelasian MS.

[2] See Gerbert, *Mon. Vet. Lit. Alem.* i. 180.

same model, but has a different *Super Populum*. Gem., on the other hand discards the mass of the "Vacant" Sunday, except the Preface, which it joins with the Secret and Postcommunion of the 17th of the Sunday masses in (Mur.). For the Collect Gem. has the first, while (Mur.) has the second, of the two Collects in the corresponding mass of R and S (that for the 20th Sunday after Pentecost). Thus the Preface of the "Vacant" Sunday is in Gem. united with a set of prayers different from those with which it appears in Leofr. and Men., and the same difference of arrangement prevails throughout the rest of these Sunday masses.[1] Otherwise the general agreement between (Mur.) Leofr. and Gem. is much the same in the later as in the earlier masses of the series. But from the 19th Sunday onwards the masses of Gem. contain no *Super Populum*, and are therefore in closer agreement, so far, with those of (Mur.). One point of difference may be noted. The Collect for the 23rd Sunday after the Octave in Men. agrees with that for the 25th Sunday after Pentecost in Leofr. and Men. but differs from that for the 22nd Sunday of the series in (Mur.). The reason appears to be that Leofr. Men. Gem. have taken the first Collect of the corresponding mass in R and S, while (Mur.) has adopted the second.[2] The second Collect appears as the *Super Populum* in Leofr. and Men.

In Men., as in the Gelasian books, there are five masses for the Sundays before Christmas. Leofr. and Gem. agree with Mur. in providing only four. Except in the *Super Populum*

[1] Ott. which has the Preface for the "Vacant" Sunday as that for the 19th Sunday after Pentecost, discards that which Gem. retains for the next Sunday; its Preface for the 20th Sunday "after Pentecost" agrees with that in Gem. for the 20th Sunday "*post Octavas*." But Ott. (so far as appears from Muratori's extracts) has no Preface for the 21st Sunday: and the remaining Prefaces are not in the same order which they follow in Gem. Men. Leofr. It may be noted that the Prefaces for the Sundays after Pentecost contained in a 12th century Winchester Missal, now in the Public Library at Havre, do not exactly agree with those of Gem. Men. Ott. or Leofr. They correspond on the whole rather more closely with Leofr. than with Gem. But the Preface for the 22nd Sunday (in Gem. that for the 21st after the Octave) has in the Havre MS. the fuller form in which it appears in Gem., not the abbreviated form found in Leofr. For some further consideration of the Prefaces of this Missal see p. lxxiii. *infra*.

[2] The text of Pamelius (*Liturgicon Lat.* ii. 414) agrees with (Mur.) as to the Collect.

Leofr. and Gem. are in agreement not only in these Sunday masses of Advent, but also in the masses provided for the Ember Days. Gem. does not provide a *Super Populum* in any of the masses save that for the first Sunday. Leofr. has one on each of the first three Sundays, that on the first Sunday differing from the one in Gem. The masses in Mur. have no *Super Populum*: the other prayers agree with Leofr. and Gem. Men. differs slightly from the other books throughout this section. Its Prefaces, however, agree with those of Leofr. and Gem. in all the masses except that for the Wednesday. In (Mur.) there are two Advent Prefaces, of which Leofr. Gem. Men. employ one for a Sunday, and one for the *Ieiunium mensis decimi*, which Leofr. and Gem. adopt for the Wednesday. The Prefaces of Ott. here agree throughout with those of Leofr. and Gem. But Ott. has also a few Advent Prefaces "quotidianis diebus": and among these occurs the Preface which Men. employs for the first of the Ember Days. The series of additional prayers for Advent in Gem. does not exactly agree with that in Leofr. Men. or Mur. Most of the forms which it contains are found in Mur. Two or three which do not appear in Muratori's text occur in the Gelasian books.

The *Temporale* of Gem. ends with selections of prayers entitled "Pro peccatis," "Quotidianis diebus," "Nocturnales," "Matutinales," "Vespertinales." The prayers of the first two sets all appear in similar, but fuller, series in (Mur.). The "Matutinales" and "Vespertinales," with one exception,[1] are included in the similar selection in (Mur.)[2]; the "Nocturnales," with one exception, are found in a second series of "Matutinales" also contained in (Mur.).[3]

As regards the *Temporale*, the general results of this comparison may be summed up as follows:—

1. That the most marked differences between Leofr. and Gem. occur in cases where Mur. provides no mass for a particular day, or where (as in the Sundays after

[1] This one prayer is apparently included in the parallel series in Ott.
[2] Col. 234-5.
[3] Col. 258-9. The one exception is in the earlier series at Col. 234

Pentecost) masses contained in Mur. have been differently treated in the process of combining the Roman Sacramentary with the supplement.

2. That the differences between Leofr. and Gem. on the one hand and Muratori's Sacramentary on the other (as concerns masses common to the three) are generally by way of addition, while in Men. there is frequently a difference by way of substitution also.
3. That as regards the Prefaces added in Leofr. Gem. and Men. these three books generally agree with each other and with Ott.
4. That in the selection of forms to serve as *Orationes Super Populum* both Leofr. and Gem. have drawn, mediately or immediately, from Gelasian Sacramentaries: but the use made of these books has not been always the same in the two cases.
5. That while, as regards this portion of their contents, Leofr. and Gem. may be said to stand at about the same distance from Muratori's Sacramentary, Men. is rather further removed from it, and shows perhaps more likeness to the Gelasian books than either Leofr. or Gem.

THE SANCTORALE.

In considering the *Proprium Sanctorum* of Gem. we may divide the masses which it contains into three groups:—

1. Those which are identical with the masses for the same days in Mur.
2. Those which are partially in agreement with the masses for the same days in Mur. but differ by additions or in some detail.
3. Those for days for which no mass is provided in Mur.

The masses of the first group are 31 in all. The list is as follows:—

S. Silvester.
S. Prisca.
S. Valentine.
S Vitalis.
SS. Alexander, Evenntius, and Theodulus

S. John Ev. [ad Port. Lat.]
SS. Gordianus and Epimachus.
Ded. S. Mary *ad Martyres.*
S. Urban.
SS. Marcus and Marcellianus.
Nat. S. John Bapt. (first mass.)
S. Leo [iv. Kal. Iul.]
Vig. of S. Peter.
SS. Processus and Martinianus.
S. Felix [iv. Kal. Aug.]
S. Peter *ad Vincula.*
S. Stephen [iv. Non. Aug.]
SS. Felicissimus and Agapitus.
S. Cyriacus.
Vig. Assumption.
SS. Felix and Adauctus.
SS. Protus and Iacintus.
S. Nicomede [xvii. Kal. Oct.]
S. Euphemia [xvi. Kal. Oct.]
SS. Lucia and Geminianus
S. Marcus [Non. Oct.]
S. Calistus.
S. Caesarius.
S. Theodorus.
S. Mennas.
S. Lucia.

In most of these masses Leofr. is in exact agreement with Mur. and Gem. The exceptions are that of S. Felix, where Leofr. merely inserts the name of the saint in another mass for the same day, and those of the Vigil of the Assumption and of SS. Protus and Iacintus, where Leofr. adds a Preface. Men. on the other hand agrees completely with Mur. only in 19 masses of this group, ten of its masses being in partial agreement, while two differ altogether. In two masses of the nineteen Men. has additional or alternative prayers which are not in Mur. Gem. or Leofr. It may be remarked that in several of the twelve masses in which Men. differs from Mur. it agrees more closely with the Gelasian S.[1]

The masses of the second group number 53. They are for the following days:—

S. Stephen.
S. John Ev.
Holy Innocents.
S. Felix [xix. Kal. Feb.]
S. Marcellus.
SS. Fabian and Sebastian.[2]
S. Agnes (xii. Kal. Feb.)
S. Vincent.
S. Agnes (v. Kal. Feb.)
The Purification.
S. Agatha.
S. Gregory.
The Annunciation.
SS. Tiburtius, Valerianus, and Maximus.
S. George.
SS. Philip and James.
S. Nicomede (Kal. Iun.)
SS. Marcellinus and Peter.
SS. Gervasius and Protasius.
Vig. Nat. S. John Bapt.
Nat. S. John Bapt. (second mass).
SS. Iohn and Paul.

[1] R contains only a very small number of masses for saints' days.
[2] Two masses conjoined.

S. Peter.	S. Sabina.
S. Paul.	Nat. B. V. Mary.
Oct. of the Apostles.	Exaltation of the Cross.
Septem Fratres [vi. Id. Iul.]	SS. Cornelius and Cyprian.
SS. Abdon and Senhen.	SS. Cosmas and Damian.
S. Sixtus.	S. Michael.
Vig. S. Laurence.	Quatuor coronati.
S. Laurence (two masses).[1]	S. Martin.
S. Tiburtius.	S. Cecilia.
S. Hippolytus	S. Clement.
S. Eusebius.	S. Felicitas.
The Assumption.	S. Chrysogonus.
S. Agapitus.	S. Saturninus.
S. Timotheus.	Vig. S. Andrew.
S. Hermes.	S. Andrew.

In these masses Gem. differs from Mur. in most cases by the insertion of a proper Preface, and the majority of the Prefaces which it inserts are found also in Leofr. and Ott. Leofr. has no Preface for the second festival of S. Agnes, for the Octave of SS. Peter and Paul, or for the festivals of S. Nicomede, SS. Abdon and Sennen,[2] S. Eusebius, S. Agapitus, S. Timotheus, S. Sabina, SS. Cornelius and Cyprian, and S. Saturninus. Ott. agrees with Gem. in the Prefaces for SS. Abdon and Sennen, S. Eusebius, SS. Cornelius and Cyprian, but agrees with Leofr. in the other omissions, also omitting a few Prefaces which appear in Leofr. In some cases where all three have a Preface they differ in the selection : thus Gem. and Ott. agree, as against Leofr., in the Prefaces for the feasts of the Exaltation of the Cross, SS. Peter and Paul, and S. Andrew. Gem. stands alone in its Prefaces for the Purification and for S. Felix.[3]

With regard to the prayers of these masses Gem. Leofr. and Mur. are for the most part in agreement, but Gem. sometimes omits the prayers which in Mur. and Leofr. are appended to the mass, or converts a *Super Populum* into an *Ad Vesperum*, or

[1] The first of these only differs from Mur. Leofr. in having the Secret which these books assign to the second.

[2] The Preface for SS. Abdon and Sennen is supplied in Leofr. by an 11th century hand. See *Leofric Missal*, p. 205.

[3] It is worth noting that although S. Felix is referred to as a Confessor both in the heading of the mass and in the Secret the Preface is one for the festival of a martyr.

the reverse. For the festival of SS. Fabian and Sebastian, where Mur. and Leofr. give the two masses separately, Gem. combines them into one, placing the Collect for S. Sebastian after that for S. Fabian, &c., but having only one Preface, that for S. Sebastian. The mass for S. Gregory's day in Gem. agrees with Leofr. in adding a Preface, but differs from it and agrees with Mur. in retaining what is probably the older form of the Secret.[1] There are also some other minor differences; but it may be said generally that in this group of masses the principal variations which Gem. shows from the text of Mur. is to be found in the addition of Prefaces; and that in most cases Leofr. agrees with Gem.

Ménard's Sacramentary contains masses for all the days of this group: but its divergences from Mur. are more considerable. It may be observed that Gem. places before the mass of the Purification forms for the *Benedictio Cereorum*. These do not occur in Leofr. in the same position, or indeed at all in the earliest part of the text of the Leofric Missal: but the same prayers and anthems are provided in that portion of the text which Mr. Warren distinguishes as C, that is to say, in the part of the Leofric Missal which appears to have been written in England, during the eleventh century.[2] The loss of a leaf in Gem. unfortunately prevents us from knowing whether the agreement extended to the rubric with which Leofr. C ends the section.[3]

The third group of masses may be divided into two sections. Of these the first consists of 30 masses, in which Gem. agrees wholly or partly with Leofr. A. They are those for the following days:—

[1] This is in Mur. and Gem. a prayer for S. Gregory: n Leofr. it is converted into a prayer for benefits by his intercession.

[2] *Leofric Missal*, pp. 203-4.

[3] It may be noticed that the *Benedictio* in Gem. follows immediately after the collect of the mass of S. Brigid: while the Secret and Postcommunion of that mass do not now appear. This would seem to suggest the possibility that the candles were blessed during the mass of the day preceding the Purification, the Secret and Postcommunion being written at the close of the *Benedictio*, and having thus disappeared from Gem. by the loss of the leaf. Leofr. A has no mass for S. Brigid's day.

SS. Mary and Martha [R.S.]
SS. Emerentiana and Macarius [S.]
†*Conversion of S. Paul [S.]
S. Juliana [V.S.]
†*S. Peter's Chair [R.S.]
† S. Matthias.
Dep. of S. Benedict.
†*Invention of the Cross [V.R.S.]
*SS. Nereus, Achilleus, and Pancratius [V.S.]
† SS. Primus and Felicianus [S.]
† SS. Basilides, Cyrinus, Nabor, and Nazarius [V.S.]
S. Vitus [V.S.]
*Nat. S. Benedicti (v. Id. Iul.) [R.S.]
†*S. James [R.S.]
SS. Simplicius, Faustinus and Beatrix [V.S.]
*vii. Fratres cum Matre ("The Maccabees") [S.]
S. Donatus [V.S.]
*Oct. S. Laurence [V.S.]
†*S. Bartholomew [S.]
†*Decoll. S. Iohn Bapt. [V.S.]
*S. Gorgonius [V.S.]
†*Vig. S. Matthew [R.S.]
†*S. Matthew [R.S.]
S. Maurice, &c.
†*S. Luke [R.S.]
†*Vig. SS. Simon and Jude [R.S.]
†*SS. Simon and Jude [R.S.]
† Vig. All Saints.
† All Saints.
†*S. Thomas [V.R.S.]

The days marked with an asterisk are those for which Ott. provides a Preface,[1] those marked with an "obelus" are those for which a mass is found in Men.

In these masses Leofr. is for the most part in agreement with Gem. and the same may be said of Men. with regard to the seventeen masses which it contains. Leofr. makes no mention of S. Basilides in its mass of SS. Cyrinus, Nabor, and Nazarius, and includes S. Felix with SS. Simplicius, Faustinus, and Beatrix. Mur. and Men. have a mass of S. Pancratius, but make no mention of SS. Nereus and Achilleus,[2] while the mass differs throughout from that in Gem. and Leofr. The principal differences between Leofr. and Gem. in the structure of the particular masses are the omission in the former of the Preface of S. Vitus, and of the second Collect and *Ad Vesperum* of the "Nat. S. Benedicti," which appear in Gem. In this mass the Preface also differs. The mass of S. Maurice in Leofr. has a Collect different from that in Gem., and for the Invention of the

[1] The Preface for S. Gorgonius appears in Muratori's text with the heading "Natale Sancti Georgii"; but the date shows that this is probably an error: another Preface appears in Ott. for S. George's Day on viii Kal. Mai.

[2] SS. Nereus and Achilleus are recognised in Ott.

Cross Leofr. Men. and Ott. all have a Preface different from that in Gem.[1]

The greater number of this group of masses are found, in whole or in part, in the Gelasian books. The letters V.R.S. appended to particular days in the list indicate that there is in the mass for these days a more or less strong resemblance to the mass in the Gelasian books denoted by these symbols. Sometimes the agreement is complete, but more often it is partial, though sufficiently distinct to suggest that Gelasian books have furnished the groundwork of the mass in Leofr. Gem. and Men.

Lastly, we come to those masses which Gem. supplies for days for which Mur. has no mass, and where Leofr. (A) has either no mass or one entirely different from that in Gem. These are 58 in all. The days are the following:—

S. Genovefa.
S. Basil.
S. Hilary.
S. Maur.
S. Antony.
S. Projectus [S. (Praejectus)].
S. Brigid.[2]
S. Vedast.
S. Scholastica.
S. Sotheris [V.S.]
SS. Zoticus, &c. [S.]
S. Eormenhild.
SS. Perpetua and Felicitas [V.S.]
Dep. of S. Cuthbert.
Vig. of S. Benedict (xiii Kal. Apr.)
S. Leo (iii. Id. Apr.) [S.]
S. Euphemia (Id. Apr.) [V.S.]
S. Mark (vii. Kal. Mai.)[3]
S. Juvenalis [V.S.]
S. Dunstan.
S. Augustine (of Canterbury).
S. Barnabas.
S. Etheldreda.
Trans. of S. Martin.
Trans. of S. Swithun.
S. Praxedes.
S. Apollinaris.
S. Pantaleon.
S. Ethelwold.
Inv. of S. Stephen, &c.
S. Oswald (King).
S. Magnus [V.S.]
S. Symphorianus.
S. Audoenus (Ouen).
S. Rufus [S. (Collect in V.)]
S. Augustine (of Hippo) [R.]

[1] Leofr. and Men. also add an alternative Postcommunion in this mass, but the prayers which they employ are not the same. That in Leofr. appears in the Gelasian texts of V, R, S1 as a second Collect, and is marked by S2 for use as a Postcommunion. The Collect, Secret, and Postcommunion of Gem. Leofr. and Men. are in all the three Gelasian books, while the Preface of Gem. is in S, but not in V or R. It appears also in Leofr. C.

[2] Only the Collect of this mass is now to be found in Gem. (See note 3, p. lviii. *supra.*)

[3] Leofr. places the festival of S. Mark on xv. Kal. Iun. The mass agrees with that in Gem. only in the Collect.

S. Priscus [V.R.S.]
Vig. of Nativity of B.V.M. [Coll. and Secr. in S. for Festival.]
Trans. of S. Ethelwold.
S. Adrian.
S. Audomarus (Omer).
S. Jerome.[1]
SS. Remigius, Germanus, Vedastus and Bavo.
S. Leodegarius [R.]
SS. Marcellus and Apuleius [V.S.]
SS. Dionysius Rusticus and Eleutherius.[2]
S. Justus.
S. Eustachius.
S. Annianus.
S. Edmund.
S. Birinus.
Oct. S. Andrew [V.S.]

S. Guthlac.	added on ff. 1–4.
S. Edward (two masses)	
S. Botulf.	
S. Alban.	
S. Kenelm.	

A few of these festivals are recognised in Ott., which provides Prefaces for S. Projectus, S. Euphemia, S. Rufus, S. Augustine of Hippo; the mass for the Invention of S. Stephen is added in the margin of Ott. by a later hand.[3] The Preface which appears in Ott. for S. Prisca on Kal. Sept. agrees with that of S. Priscus in Gem. on the same day.

The influence of the Gelasian books, or books akin to them, will again be seen in this group of masses; it extends to a large proportion of the festivals of saints of early date. The mass of S. Leodegarius does not appear as a whole in R, which has only the two Collects. It is made up from a Gallican mass, the *Post nomina* taking the place of the Secret, and the *Ad pacem* that of the Postcommunion. The whole of the mass in Gem. is to be found in the *Missale Gothicum*.[4]

Some masses, agreeing more or less with those of Gem., are supplied for festivals of this group in Leofr. C. These are for S. Cuthbert, the Translation of S. Martin, S. Augustine (of Hippo), the Octave of S. Andrew, and S. Alban.[5] The mass

[1] Leofr. has a completely different mass for this day.

[2] The mass for this day in Leofr. (A) is quite different: Leofr. (C) provides another, also different.

[3] Muratori, *Lit. Rom. Vet.* ii. 107–8 (notes)

[4] This has already been pointed out by Mr. Warren in his edition of the *Leofric Missal* (p. 289). See Muratori, *Lit. Rom. Vet.* ii. 635, and the *Gallican Liturgies* ed. G. H. Forbes, pp. 133–4. For the mass given in R see Gerbert, *Mon. Vet. Lit. Alem.* vol. i. p. 184.

[5] See the *Leofric Missal*, pp. 205 (S. Cuthbert), 253 (S. Alban, Trans. of S. Martin), 268 (Oct. of S. Andrew), 269 (S. Augustine). Two masses are given in

of S. Kenelm occurs in a tenth century English Sacramentary, now at Orleans, which M. Delisle believes to proceed from Winchcombe.[1] The mass of S. Genovefa seems to be for the most part taken from one included in the *Commune Sanctorum* of Gem.; that of S. Justus from the mass of S. Vitus; while the mass for the Translation of S. Martin has supplied the Preface for the Translation of S. Ethelwold. We have already seen that the masses of S. Vedast, S. Omer, and S. Augustine of Canterbury are in close agreement; they have probably found their way into the text of Gem. from different sources, having themselves a common source. Some of the masses of English Saints are marked by features of style which suggest that, if not the work of a single hand, they are at any rate the product of a single school. The use of rather unusual words, and a certain turgidity of expression, which are perhaps most distinctly to be seen in the mass of S. Etheldreda, may be found also in the masses of S. Eormenhild, S. Ethelwold (Kal. Aug.), the Translation of S. Swithun, and in the Prefaces of S. Oswald and S. Botulf. It must be admitted that as a whole the masses of English origin do not compare favourably with the more restrained and stately forms derived from the older Sacramentaries.

The *Commune Sanctorum* of Gem. is rather fuller than that of Leofr. A, and still more so than that of (Mur.), which provides no masses for vigils. Men. provides a smaller number of masses than Gem., but has attached to each mass a number of alternative prayers. Gem. employs in the Common of Apostles masses nearly agreeing with some assigned to particular days in the *Proprium*. That for the Vigil of one Apostle corresponds to the mass for the Vigil of S. Andrew,[2] that for the Festival to the mass for S. Andrew's Day.[3] The masses for the Vigil and Festival of several Apostles similarly

Leofr. C for the Invention of S. Stephen, but neither agrees with the mass in Gem. (*Leofric Missal* pp. 208, 252).

[1] Delisle, *Mémoire sur d'Anciens Sacramentaires*, p. 213.

[2] This mass is also found in Leofr. (A): in (Mur.) it is used for the *Natale Unius Apostoli*.

[3] The Preface agrees with that for S. Thomas.

agree with those for the Vigil of SS. Simon and Jude, and the Festival of SS. Philip and James.[1] The mass *In Nat. Evangelistarum* appears in Leofr. (C), those *In Nat. Unius Martyris*, *In Nat. Plur. Martyrum* and *In Nat. Plur. Confessorum* all appear in the *Commune* of (Mur.), the two former also in Leofr. (A).[2] That *In Vig. Unius Confessoris* nearly agrees with the mass for the feast of a Confessor in (Mur.):[3] that for the vigil of several Confessors agrees with the mass in Men. In several of the masses of the *Commune* it is possible to trace resemblances to the Gelasian books: some appear there in almost the same form, though two of these are in the *Proprium*, not in the *Commune* of the Gelasian books.[4] The mass for the festival of the Dedication of a church agrees closely with that in Men., the Collect, Secret and Postcommunion are found in Leofr. C and also (with the *Super Populum*) in (Mur.). The mass for the anniversary of Ordination agrees, so far as the Collect, Secret, and Postcommunion are concerned, with a *Missa propria Pontificis in Ordinatione ipsius* which forms part of the contents of Leofr. C.

It has seemed worth while to discuss the contents of the *Temporale* and *Sanctorale* of the Jumièges manuscript in some detail, for two reasons. In the first place, such an examination gives ground for the belief that we have in this manuscript, as in the texts of Leofr. A and of Ménard's Sacramentary, an example of the manner in which, in the tenth and eleventh centuries, the contents of the Roman Sacramentary represented by Mur. were combined with the contents of Alcuin's supplement, and with matter taken from the older mass-books of the Gelasian type. In Ménard's Sacramentary the Gelasian books appear to have been more freely employed than in Leofr. A,

[1] The second of these is also used in the *Commune* of (Mur.) and Leofr. (A).

[2] These masses agree with those of S. Mennas, SS. Felicissimus and Agapitus, and SS. Processus and Martinianus, in the *Proprium*.

[3] Compare the mass for the feast of S. Silvester in the *Proprium*.

[4] The mass *In Vig. Plur. Martyrum* corresponds closely to the Gelasian mass for the Vigil of SS. John and Paul; that *In Natali Unius Confessoris* to a mass in the *Commune* of R and S: that *In Vig. Unius Virginis* resembles the Gelasian mass for the Vigil of S. Caecilia; the first mass *In Nat. Unius Virginis* is in close agreement with S.

or in the Jumièges manuscript. That is to say, we find substitutions of Gelasian forms for those of the Roman Sacramentary more frequently in Ménard's text than in the other two. In Leofr. A and in the Jumièges book, we generally find that, where a mass is provided either in the Roman Sacramentary or in Alcuin's supplement, it is followed, and the differences are differences of addition. But besides thus supplementing individual masses, both Leofr. A and the Jumièges manuscript add, in the *Sanctorale*, many masses for days not recognised in Mur. Both seem to draw a large part of their material for these additions from the later Gelasian Sacramentaries, represented by S: and the Jumièges manuscript adds in this way and from this source even more than Leofr. A.

But this result of our examination may be further held to show something as to the origin of the Jumièges manuscript. It was written, evidently, in England, for use in England. But its ancestry, if one may use the phrase, seems to be traceable not to the Roman service-books imported to England by S. Augustine, but to a composite Sacramentary, such as were produced in the dominions of Charles the Great and his successors, after the adoption of the Roman Sacramentary which forms the nucleus of the books known as Gregorian. Its close resemblance to Leofr. A may suggest further that the manuscript which supplied the main body of its *Temporale* and *Sanctorale* had been written in a region not very far removed from that which produced the oldest part of the Leofric Missal. As we have seen,[1] the presence of certain masses in the *Proprium* may point to Flanders or its immediate neighbourhood as the place whence this parent manuscript proceeded: but the evidence is hardly sufficient to warrant any decided inference. The introduction into England of a continental service-book and its local adoption would not have been unlikely in the ninth or tenth century: on the hypothesis that the Jumièges manuscript was written at New Minster, we can point to two dates and two occasions when such a Sacramentary might have been

[1] See pp. xxviii–xxxii. *supra*.

taken as the model for the local books. It is very likely that S. Grimbald (who came to England from the very district to which, as we have seen, there is some ground for assigning the parent manuscript) brought such a book with him to New Minster, when he became its first abbot. It is also possible, though less likely, that such a book may have been introduced to New Minster when it was colonised by monks from Abingdon. For at Abingdon the reforms of S. Ethelwold were influenced by continental usages, and may not impossibly have included the introduction of a mass-book such as was in use in one or other of the monasteries which he desired to follow as models.[1]

The Votive Masses, &c.

The remaining portion of the contents of the manuscript may be more briefly treated. It consists of the following parts:—

1. The series of votive masses assigned to certain days of the week, commonly attributed to Alcuin[2] (pp. 241–246).
2. Masses for special purposes, ending with that *ad sponsas benedicendas* (pp. 246–270).
3. Prayers for Penitents (a) on Ash Wednesday, (b) *In Coena Domini*, (c) at the point of death (pp. 270–272).
4. Forms for conferring the tonsure, for the benediction of the habit of a virgin or widow, for the benediction of a virgin, and of a widow, with masses for use at these benedictions (pp. 272–275).
5. Prayer for use at the "Maundy"[3] (p. 275).

[1] It is, however, to be noticed that service-books are not mentioned among the gifts bestowed by S. Ethelwold on his monastery: nor is there anything said of his reforms in usages concerning the worship of the monks which would clearly point to a change in the books employed.

[2] The presence of one alternative mass for the Sunday, and another for the Saturday is to be noted. The former of these occurs in the "Red Book of Derby" (see Warren, *Leofric Missal*, p. 273). The second is for the most part composed from the masses for the Vigil and the Feast of the Assumption.

[3] That is, probably, not only at the washing of the feet on Maundy Thursday, but at the weekly, or daily, observance of a similar ceremony.

6. *Benedictio salis et aquae* followed by a series of prayers for use in different parts of the monastery (pp. 275–280), and various benedictions (pp. 280–282).
7. The form of admission of a novice to monastic profession (pp. 282–286).
8. Mass for the Sick, followed by the order for the Visitation, Unction, and Communion of the Sick, and another Mass for the sick (pp. 286–297).
9. *Agenda mortuorum*, including prayers for the Commendation of a departing soul, and the order of Burial (pp. 297–303).
10. Masses for the departed (pp. 303–310).
11. Masses *pro vivis atque defunctis* (pp. 310–313).
12. A mass *pro sacerdotibus*, with lections, &c. (pp. 313–315).

Of these sections the first is commonly found in Sacramentaries of the date and character of the Jumièges manuscript, though with occasional differences of arrangement. Apart from the presence of additional masses, already mentioned, it may be observed that the allocation of the votive masses to particular days does not agree with that of the series in the Leofric Missal.

The second section, again, is commonly represented in manuscripts of this class: but the order, number, and composition of the masses may be said to vary a good deal. There is certainly a good deal of difference between this section of the Jumièges MS. and the parallel section of the Leofric Missal, or of Muratori's text: but the majority of the prayers which make up the masses in the first are found in the parallel portions of the other two.

The third section is made up of three parts, all of which appear in the supplementary portion of Muratori's Sacramentary. In the Leofric Missal the forms for Ash Wednesday and *Coena Domini* are inserted in the *Temporale*, those for a penitent at the point of death in what may be called the supplementary part of the text.

Of the fourth section, the form *Ad clericum faciendum*, the *Oratio ad capillaturam* and *Oratio ad barbas tondendas*

are all in Muratori's Sacramentary. So also is the *Benedictio vestium*. The form for the *Benedictio Virginis* differs from that in Muratori's Sacramentary, which has not the mass following, nor the *Benedictio Viduae*, nor the mass connected with it. The Leofric Missal contains the whole of this section, except the two masses, with slight variations and some additions.[1] The prayer *ad Mandatum* which forms the fifth section, is in the Leofric Missal, but not in Muratori's text. The *Benedictio salis et aquae* is found both in Muratori and in the Leofric Missal, with the omission of one prayer[2]: but the Leofric Missal has not any, and Muratori's text has not all of the prayers for use in the various parts of the monastery.[3] Several of the benedictions which make up the rest of this section of the Jumièges book are found both in Muratori's Sacramentary, and in the Leofric Missal. The *Benedictio lactis et mellis* is in the Leofric Missal, but not in Muratori's text.[4] The second *Benedictio panis* is not in the Leofric Missal. The *Benedictio incensi* is not in Muratori's text, nor does it appear in the earliest part of the Leofric Missal; but it is found among the additions of Leofric C. Neither Muratori's text nor the Leofric Missal contains the *Benedictio arborum*, *Benedictio pomorum*, *Benedictio putei*, or *Benedictio seminis*.[5]

The section which follows, containing the order for admitting a novice to monastic profession, is not parallel to anything contained in the other books with which we have been comparing the contents of the Jumièges manuscript; and it differs in many details from the parallel forms in some later English books. To examine it closely would be beyond the scope of

[1] It omits the second of the two prayers in the *Benedictio Viduae*, substituting for it the prayer which in the Jumièges MS. is the collect of the mass which follows. The two masses are found in the Gelasian Sacramentary V (see Muratori, *Lit. Rom. Vet.* i. 631–2).

[2] The prayer is the last on p. 276 *infra*.

[3] The series in Muratori's text is separated from the *Benedictio salis et aquae* by a selection of benedictions corresponding to that included in this section in the Jumièges MS.

[4] It appears with slight variation in the Leonine Sacramentary.

[5] The *Benedictio arborum* and *Benedictio pomorum* are found, with some variations of reading, in the Gelasian Sacramentary R (see Gerbert, *Mon. Vet. Lit. Alem.* i. 308).

this Introduction: it must suffice for our present purpose to note the interest which attaches to it as an example of the forms employed in England before the Norman Conquest.

The order for the Visitation and Unction of the Sick is preceded by a mass *pro infirmis*, agreeing in its prayers and preface with one contained in the Leofric Missal.[1] The order of Visitation and Unction is marked by the occurrence (peculiar to this section of the manuscript) of vernacular rubrics.[2] Their presence might suggest that the office in which they appear is the most distinctly English part of the contents of the book: and it is therefore worth while to observe that the rubrics, which present one or two rather unusual features, are in very close agreement with the Latin rubrics of an *Ordo* printed by Martène from a manuscript Pontifical, belonging to the Church of Cambrai, assigned by him to a date about the end of the 12th century.[3] With this *Ordo*, moreover, the office of the Jumièges book shows an amount of agreement which seems to suggest a close relationship between the two, though the *Ordo* given by Martène omits some of the prayers contained in the Jumièges manuscript.[4] The Litany included in this office has already been mentioned.[5] The office is followed by another mass *pro infirmo*, not contained in Muratori's text, or in the Leofric Missal, and by a series of additional prayers which appears in the former, and of which the component parts occur also in the latter, though in a different order.[6]

[1] *Leofric Missal*, p. 193.

[2] See pages 287–294 *infra*. A modern English version of the rubrics will be found in an appendix to the present Introduction.

[3] Martène, *De Ant. Eccl. Ritibus*, Lib. i. cap. vii. (vol. i. p. 330 in the edition of 1763.)

[4] It may be worth while to note that the rubric of the Jumièges manuscript directs that the sick person is to communicate in both kinds. The rubric of the Cambrai Pontifical only directs that he is to communicate, while the words of administration (which are not in the Jumièges MS.) point to communion in one kind. The prayer after the communion, in both alike, speaks of him as receiving *corpus et sanguinem Domini*.

[5] See pp. xxxiv. *sqq. supra*.

[6] It has already been stated that this section of the Jumièges MS. and that which follows it are not in agreement with the parallel portions of the Winchester MS. found by Mr. Warren in the Worcester Chapter Library. (See note 3, on p. xxxvi. *supra*.)

The *Orationes in Agenda Mortuorum* and the order of the Burial of the Dead differ from the parallel section of the Leofric Missal, though both contain, as might be expected, a considerable proportion of common material. In this section of the Jumièges manuscript there are a good many forms which occur in one or other of the Gelasian Sacramentaries V and R, and the same may be said of the series of masses for the departed, some of which differ from those of the Gelasian V only in the absence of a second Collect, and a special *Hanc igitur*, and in the presence of a proper Preface. There are, naturally, some resemblances also to the series of masses in the Leofric Missal and of Muratori's Sacramentary, but the series as a whole does not agree with either of these.

Of the five masses *pro vivis atque defunctis* four occur in the Leofric Missal, the first three in the original part of the Sacramentary (the second being twice repeated, with some variations, among the additions); the fourth, with a Preface not contained in the Jumièges book, is also among the contents of Leofr. C.

The mass *pro sacerdotibus* with which the Sacramentary ends is not found as a whole in the Leofric Missal; but the prayer which serves as its Collect occurs, with some variation, among other additions of the later hands in that manuscript.[1] This mass furnishes the only instance in the Jumièges book of the Epistle and Gospel being written out at length. In some other masses in the latter part of the book they are indicated by their first words; but even this is rare.

The inscription on the last leaf of the manuscript is reproduced in Plate XV. It will seen that its first paragraph, so far as appears from its wording, seems to have been written by Robert of Jumièges himself, while still Bishop of London. The second portion is also worded in the first person: and it may perhaps be thought that the apparent difference in the handwriting of the two parts, noticed elsewhere,[2] is sufficiently accounted for by the supposition that the last lines were added,

[1] See the *Leofric Missal*, p. 8.
[2] See p. 316 *infra*.

also by Robert himself, some years later, during his sojourn at Jumièges after his flight from England.

In conclusion, a few words must be said as to the method which has been followed in reproducing the text of the manuscript. The spelling of the original has been followed in all cases. Words which the scribe as a general rule abbreviates have been expanded according to the spelling observed in the few cases where the same word is written at length.[1] Thus the heading of certain collects appears as "Ad Vesperum," though this heading is only written in full in one or two instances. The heading "Infra actionem," is abbreviated by the scribe in various ways, some of which might suggest that the form represented is "In fractione" but it appeared on the whole most likely that all the variations should be regarded as abbreviations or condensations of the usual form, which has accordingly been followed throughout. The "obelus" has been employed to mark faulty readings, which were either of such a kind as to need no explanatory foot-note, or of such a kind that the true reading could hardly be decidedly given. The great majority of the words so marked are the actual reading of the manuscript, noted when the transcript was being collated with the original: but in some cases the "obelus" was added while the sheets were passing through the press; and in these cases the sign can only be said to mark the fact that the faulty reading stands in the transcript, and that the editor, in the process of collation, did not notice a divergence from the original.

[1] In the Kalendar the abbreviations of the original are as a rule preserved; and in the portions of the MS. relating to the Kalendar, words are frequently left in their abbreviated form, either for reasons of space, or because it appeared quite uncertain what termination the scribe would have given to them.

NOTE ON THE OLD ENGLISH RUBRICS.

For convenience of comparison the following modern version of the Old English rubrics (*see* pp. lxviii., 287–294) is set side by side with the corresponding Latin rubrics from the Cambrai Pontifical, as given by Martène. The numerals appended indicate the pages of the present volume where the Old English rubrics are to be found.

p. 287] Here begins the order for visiting or anointing the sick. In the first place let the priests hallow water with ashes of the vine outside the house: and when they are come into the house of the sick man, then let them say thrice "Peace be to this house." And then let them begin the anthem "Asperges me," and then let them sprinkle the water upon the sick man and upon his house, singing the psalm "Miserere mei deus."

Ordo ad visitandum infirmum. Inprimis faciant sacerdotes aquam benedictam cum cinere vitis mixtam extra domum.

Tunc ingrediantur domum infirmi et dicat sacerdos, Pax huic domui,

et tunc aspergatur aqua super infirmum et per [sic] *domum eius cum psalmo,* Miserere mei deus secundum.

Then let his confession be declared by the sick man, and then afterwards a litany.[1]

p. 290] Then let the priest make the sign of Christ's cross with the holy water and with the ashes upon his breast, and lay on sackcloth or woollen and anoint him with holy oil: and let others between them sing the psalms that are here appointed.

Tunc sacerdos facit crucem ex cinere cum aqua supra pectus eius, et imponit silentium [sic: lege *cilicium*] *desuper.*

Et postea perungat sacerdos infirmum de oleo sanctificato,

p. 292] When the sick man is anointed on the crown of the head,[2] and on the forehead, and on the temples, and on his face, then let the priest say this prayer.

cruces faciens in vertice, in fronte, in temporibus, in facie, et cum supplici voce dum perungitur infirmus dicat sacerdos.[3]

When thou anointest the eyes, this prayer.

In superciliis oculorum.

[1] The Cambrai Pontifical does not follow quite the same order as the Jumièges MS. here.

[2] This appears to be the meaning of "þam mold ȝepinde": the last word (or last part of the last word) being probably suggested by the Latin *vertice* and added accordingly, as a sort of etymological gloss, to the word mold.

[3] The words of the priest in anointing, and the prayers which follow the anointing, are almost identical in the two books.

When thou anointest the ears within and without, this prayer.	*In auribus deintus.*
When thou anointest the lips without, this prayer.	*In labiis exterius.*
When thou anointest the throat and the neck, this prayer.	*In gutture et collo.*
p. 293] When thou anointest the shoulders, this prayer.	*Inter scapulas.*
When thou anointest the breast, this prayer.	*Inter pectora.*
When thou anointest the hands without, this prayer.	*Super manus deforis.*
When thou anointest the feet, this prayer.	*In pedibus.*
Wheresoever the complaint grieves most, there let one anoint the more.	*In umbilico, seu in loco ubi amplius dolor imminet.*
After the anointing, these prayers.	*Sequitur oratio.*
p. 294] Then let him taste of God's Body and Blood, saying thus, "Domine sancte Pater," etc.	*Tunc communicat eum sacerdos et dicat.* Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam etc. *Sequitur oratio.* Domine sancte Pater etc.[1]
On the completion of this office.	*Oratio post peractum officium.*[2]
When all these are thus completed, let the priests, as many as are there, say separately these prayers over the sick man. If there be then a bishop there, this is his office.[3]	

[1] As in the Jumièges MS.

[2] The two prayers which follow are the same as in the Jumièges MS. After them in the Cambrai *Ordo* follows a hymn, and then (with the heading *Tunc dicat sacerdos*) a benediction, broken into single clauses with *Amen* after each clause. The benediction, except for its form, and for some omissions and slight variations of wording, agrees with those to be said by the priests or the bishop according to the rubric of the Jumièges MS.

[3] This rubric does not appear in the Cambrai *Ordo*. But a rubric closely resembling it appears in another *Ordo* given by Martène from the Pontifical of Salzburg (*Ordo* xv. of Martène's series), and also in the fragment of the Winchester book already referred to. (See p. xxxvi. *supra*, note 3.) The other rubrics of the Salzburg *Ordo* and of that of the Worcester MS. show no marked resemblance to those of the Jumièges book. The rubric in the Worcester MS., as transcribed by Mr. Warren, runs thus :—

His expletis sacerdotes dicant has benedictiones super infirmum, unusquisque suam. Sin autem episcopus adfuerit ipsius officium hoc erit.

NOTE ON THE PREFACES OF A TWELFTH CENTURY WINCHESTER MISSAL.

IN the Public Library of Havre is preserved a portion of a Missal apparently written about the year 1120 for use at Winchester.[1] The Prefaces of this book have been made known by M. Ch. Fierville, in a paper published by the *Société Havraise d'Études diverses.* They are 190 in number, 50 belonging to the *Temporale*, 121 to the *Proprium*, 14 to the *Commune Sanctorum*, and the rest to votive masses.

In regard to the *Temporale* it may be noted that the Havre MS. has only one Rogation-day Preface; that the Prefaces for the Vigil and the Festival of the Ascension have the same positions as in the Leofric Missal, so differing from the order of the Jumièges MS.; and that there is no proper Preface for the *Sabbatum in xii lectionibus* after Pentecost. The Sundays after Pentecost are numbered from the Festival (not, as in the Jumièges MS., from the Octave): but the Prefaces for the most part agree with those for the corresponding Sundays in the Jumièges book. That which the Jumièges MS. assigns to the 25th Sunday after the Octave appears in the Havre MS. for the Sunday after Pentecost (apparently as an alternative to the Preface *de S. Trinitate*): that which the Jumièges book employs for the 22nd Sunday after the Octave is assigned in the Havre book to the 25th Sunday after Pentecost: the Prefaces for the 23rd and 24th Sundays after Pentecost in the one book are the same as those for the 23rd and 24th Sundays after the Octave in the other: and the Havre MS. has Prefaces for the 26th and 27th Sundays after Pentecost which are not in the series of the Jumièges book.

Out of the 121 Prefaces of the *Proprium Sanctorum* extracted by M. Fierville from the Havre MS. 70 have the same position as in the Jumièges book; 21 are for days for which the Jumièges book provides no proper mass; 13 are for days for which the Jumièges book has a mass but provides no proper Preface[2]; the remaining 17 differ from the corresponding Prefaces of the Jumièges book.

Of these 17 two are the Prefaces for the Vigil and Festival of S. Peter, which have reversed the positions given to them in the Jumièges MS. A

[1] The *provenance* of the MS. is sufficiently clear from the number of Winchester Saints commemorated in the *Proprium Sanctorum*. There are three Prefaces of S. Judoc, and one of S. Grimbald, a fact which may suggest that the book belonged to the New Minster, or Hyde. The Kalendar is unfortunately lost.

[2] This number includes a Preface assigned in M. Fierville's paper to the feast of SS. Processus and Martinianus (vi. Non. Jul.): but the Preface appears really to belong to the feast of the Translation of S. Martin, two days later. If so, the number of this class should be diminished, and that of the next class increased to 18.

third is the Preface for the feast of SS. Timotheus and Symphorianus, which does not agree with the Preface of either of the two masses for the day in the Jumièges MS., but follows *mutatis mutandis* the Preface for S. Hermes in the Jumièges book. The mass of S. Hermes in the Havre MS. has no Preface. Similarly the Preface for the feast of S. Agapitus (xv. Kal. Sept.) in the Jumièges MS. is transferred with a change of name to the mass for the feast of S. Magnus (xiv. Kal. Sept.) in the Havre MS., which has no Preface in the mass of S. Agapitus.

The Prefaces of the *Commune Sanctorum* in the Havre book differ from those of the Jumièges book in the majority of cases. The series of votive masses were apparently assigned to the same days of the week in the two books.[1] That in the Havre MS. is imperfect, and it is not impossible that it included a mass *in memoriam Salvatoris* like that on p. 241 *infra*. But if it contained such a mass it must have been placed differently from that in the Jumièges book. One of the five Prefaces of these votive masses which remain in the Havre MS. differs from that of the corresponding mass in the Jumièges book.

[1] The mass *ad suffragia angelorum* is placed in the Havre MS. before that *pro peccatoribus* [? *peccatis*]: but the headings given by M. Fierville show that the first of the two was assigned to Tuesday, the second to Monday.

ADDITIONS AND CORRECTIONS.

P. xli, *note*. It should further be observed that the part of Muratori's text which appears on col. 241–272 should be placed earlier. In the MS. which was the basis of Muratori's text, these sections stand *before* the table at the beginning of the supplement. See Ebner, *Quellen und Forschungen zur Geschichte . . . des Missale Romanum* (8vo, Freiburg, 1896) pp. 241–2.

P. 50, line 25. The word *nomen* should probably be supplied after *patris*.

P. 59, *note*. *Deus*, rather than *domine*, seems to be the word omitted.

P. 79, line 17. The word *dies* should probably be supplied before *aeternus*.

P. 129, line 8. For *eorum* read *earum*.

P. 140, line 3 from bottom. The word *pro* should probably be supplied before *salute*.

P. 142, line 12 from bottom. For *domina* read *domine*.

P. 290, line 5. For beꞇꞃẏnan read beꞇƿẏnan.

MISSALE
ROBERTI GEMMETICENSIS.

[MISSALE ROBERTI GEMMETICENSIS.]

/III. IDUS APR. NATALE SANCTI GUTHLACI. [fo. I.

Adiuua nos domine deprecatione sanctorum tuorum et praecipue huius beati famuli tui guthlaci presbiteri atque anachoritae intercessione quesumus ab omni aduersitate protege. cuius hodie sollempnitatem[1] diem cum laetitia spiritali ueneramur. ut quorum festa gerimus sentiamus auxilium. per.

[*Secreta.*]

Respice domine propitius super haec munera. quae pro omnium sanctorum tuorum. et specialiter pro beati guthlaci presbiteri atque anachoritae cuius hodie ueneranda est festiuitas commemoratione deferimus. et pro nostris offensionibus immolamus. per.

Praefatio.

Ⱚ aeterne deus. Teque maximae hodie in huius beati famuli tui guthlaci presbiteri et anachoritae natalicio uenerari. et in tuorum omnium te glorificare honore sanctorum in sempiternum. quia infirmitati nostrae talium tuorum filium† praestitisti suffragia. ut eorum intercessionibus nostri misereri digneris. per christum.

[*Ad complendum.*]

Deus fidelium remunerator animarum praesta ut beati guthlaci presbiteri atque anachoritae cuius uenerandam celebramus sollempnitatem. praecibus indulgentiam consequamur. per dominum.

[[2]NATALE SANCTI EADWEARDI.]

Deus qui beatum eaduueardum regem anglorum iniustae occisum piae iustificas et miris signis mundanis declaras. /con- [fo. I. v. cede propitius ut eius apud te praecibus subleuemur. cuius diem passionis deuote celebramus. per.

Secreta.

Munera nostra quesumus domine in honore sancti eaduueardi martyris tui oblata clementi respectu intuere et ipsis nos mente purifica quibus tibi debitum exhibemus famulatum. per.

[1] Corrected to *sollempnitatis* by later hand.
[2] The heading of the following mass is not legible in MS.

Praefatio.

VD aeterne deus. Qui sanctos tuos semper misericordia[1] et subsequeris qui electum eaduueardum misericorditer praeuenisti cum regali culmine caste se ageret et clementer subsecutus es. cum innocenter necaretur. Quem ab impiis priuatum sceptro terreno pius ditasti caelesti. cuius interuentu poscimus ut dones nobis terrena despicere et amare caelestia. per christum.

Ad complendum.

Purifica nos domine quesumus sumpto mysterio interueniente beato eaduueardo martyre tuo et fac nos tibi sincera mente seruire. per.

Alia.

Deus qui beati eaduueardi martyris tui meritis. mederis languentium turmis eius praecatu quesumus nostras conscientias a noxia ualitudine sanare dignare. per dominum nostrum.

ITEM ALIA.

Deus aeterne triumphator imperii. familiam tuam propitius respice martyrium regis celebrantem eaduueardi. et praesta ut sicut munere illum glorificare dignaris caelesti. ita nos eius obtentu aeterne felicitati facias dignanter adscribi. per.

Secreta.

/Intuere quesumus aeterne deus ad nostrae humilitatis [fo. 2. hostiam. ubi[2] in honore tui martyris ac regis eaduueardi oblatam. quem tibi sacram oblationem mirabili dispensatione efficere uoluisti. et concede nobis illius praecibus ita innocenter uiuere ut ad aeterna mereamur gaudia peruenire. per dominum.

Praefatio.

VD aeterne deus. Qui es omnium corona sanctorum quique concedis triumphum. et inseparabile diuinitatis perpetuae largiris consortium. semperque admirandis uirtutum praeconiis martyrum tuorum merita prosequeris. nostris quoque tua magnalia manifestans temporibus. Unde tuam ineffabilem exposcimus diuinitatem ut qui beatum martyrem tuum ac regem eaduueardum munere martyrii insigniter coronasti. nos eius intercessione a peccatis omnibus facias absolui. et caelestibus gaudiis gratanter adiungi. per christum.

Ad complendum.

Sancta tua nos domine sumpta purificent et beato martyre tuo ac rege eaduueardo intercedente. ad perpetuae beatitudinis consortium perducant. per dominum.

[1] Probably *praeuenis* should be inserted here.
[2] So MS. probably for *tibi*.

Ad uesperum.

Tuere quesumus domine familiam et sacris semper attolle praesidiis sanctique martyris tui ac regis eaduuecardi interuentione quem moderna tempestate humanae notitiae intimare uoluisti a peccatorum omnium periculis expeditam aeternae felicitatis redde consortem. per.

Alia.

/Deus qui nobilissimum regem eaduueardum necis [fo. 2. v. interitu contemtibilissime martyrizari permisisti. quo eum sublimiter ad regnum perduceres caelestae. praesta quesumus ut eiusdem sancti martyris suffragantibus meritis. a cunctis muniamur aduersis. per dominum nostrum iesum christum.

XII. KAL. IUL. NATALE SANCTI BOTULFI.

Deus omnium regnorum gubernator et rector qui famulis tuis annuam† beati botulfi abbatis largiris festam† nostrorum quesumus dele cicatrices uulnerum. caelestisque patriae donis refice sempiternis. per dominum.

Secreta.

Munus tibi a deuotis oblatum famulis aeternae conditor rerum dignanter respice. et meritis almi intercedentibus botulfi caelesti illud benedictione sanctifica nobisque ad cunctorum ueniam peccaminum et ad caelestis† augmentum perficiat gaudia. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ꝟ aeterne deus. Qui omne genus humanum callida dyri serpentis fraude seductum et primi parentis consensu a caelestis amoenitate paradysi deiectum misericorditer unicum reformasti per filium. Qui ideo est de intacta conceptus uirgine ut nos a cunctorum ablueret criminum sorde. Atque idcirco mortis dignatus est suscipere poenam. quatenus nos ad aethereum perduceret† regnum. Pro cuius dilectione beatus botulfus cuncta deserens ima. caelestia promeruit regna. /Pro† cuius obtentum† te [fo. 3. domine humillimis obsecramus uocibus quatenus nos post metan cosmi caelestibus iubeas sociari coetibus. per christum.

Ad complendum.

Caelestibus pasti dapibus supplices te rogamus omnipotens deus quatenus per gloriosa almi patris botulfi merita aeternis nos iubeas sociari gaudiis. per dominum.

X. KAL. IUL. NATALE SANCTI ALBANI MARTYRIS.

Praesta quesumus omnipotens deus ut qui sanctum albanum martyrem tuum et eius socios eadem tempestate compassos.

martyrii corona decorare uoluisti. ut quemadmodum deuotam ipsorum passionis agimus memoriam. eorum sublimia apud te sentiamus patrocinia. per.

Secreta.

Haec hostia salutaris quesumus domine quam in sancti albani martyris tui sociorumque eius compassorum ueneranda commemoratione tuae maiestati suppliciter offerimus. et ligamina nostrae prauitatis absoluat et tuae nobis misericordiae karismata tribuat. per.

Praefatio.

ꝊD aeterne deus. Apud quem semper est praesens et praeclara sanctorum omnium uita. quorum nos mors praetiosa. et alme beatitudinis ianua laetificat. et a cunctis aduersitatibus defendat.† quapropter laudabilis es in tuorum commemoratione sanctorum et in magne fidei affectu. et in tollerantia passionum. qua beatum albanum sociosque eius omne antiqui hostis superare fecisti machinamentum. quo ad capiendam egregii /martyrii [fo. 3. v. beatitudinem cum supernis ciuibus nullis impediti retiaculis† te suffragante peruenire potuerunt. et ideo.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens et misericors deus ut quos in sanctorum tuorum ueneranda memoria de tuis sacris donis satiasti per haec indulgentiam nos tuae propitiationis consequi mereamur. per dominum.

XVI. KAL. AUG. NATALE SANCTI KOENELMI.

Omnipotens et misericors deus qui nobis praeclaram huius diei laetitiam pro beati koenelmi martyris tui sollempnitate tribuisti. intende serenus uota fidelis populi et concede ut cuius hodie festa percolimus. eius semper meritis et praecibus subleuemur. per.

[*Secreta.*]

Praesentibus domine quesumus intende muneribus. et patrocinante beato koenelmo martyre tuo cuius sollempnia uenerando recensemus. fidelibus salutis indulgentiam conferant. et aeternitatis praemia dignanter adquirant. per dominum.

Praefatio.

ꝊD aeterne deus. Qui sanctorum tuorum patrocinia tecum ita in aeterna claritatis tuae gloria praeparasti. ut in eis existens mirabilis diffusius huic mundo lumen tuae ostendas ueritatis. Ex quorum collegio beatissimus testis tuus koenelmus in aecclesię stabilitate ago[ne][1] martyrii decoratus perfloruit demumque innocentiae proemium captans. laureatus caelestis

[1] Syllable omitted in MS.

capitolii celsitudinem optinere promeruit. In cuius sollempnitatis triumpho /annua piae deuotionis nostrae uota recensen- [fo. 4. tes. consonas maiestati tuae persoluimus laudes. quatinus illius praecibus caelestia munera capiamus. iunctique sanctorum coetibus in perpetuum conletemur. per christum.

Ad complendum.

Percipiat quesumus domine plebs tua beati martyris tui koenelmi natalicia celebrando cum exultatione laetitiam. et quam caelestis mense refecisti edulio aeternitatis tuae facias abscisi[1] consortio. per.

Alia.

Tribue clemens et misericors deus in beati testis tui kenelmi festiuitate fidelibus populis. opem salutis aeterne. Nosque famulos tuos peruigili custodi protectione. ut qui te totis sensibus confitemur. nulla inimici fraude capiamur. per dominum.

[The latter part of the recto of fo. 4, the verso of fo. 4, and the recto of fo. 5 are blank.]

[1] So MS., probably for *adsciri*.

Ratio calculandi inchoat en hic. primo tamen de diebus mensium. qui sunt xii in anno circulo.

Ianuarius. Agustus. et December iiii nōn habent. xix kl̄ post idus. et dies xxxi.

Martius. Maius. Iulius et October vi nōn habent. xvii kl̄ post idus. et dies xxx.†

Aprilis. Iunius. September et Nouember iiii non habent. xviii kl̄ post idus. et dies xxx.

Februarius autem mensis et ipse similiter post kl̄. [iiii non] habet. sed xvi kl̄ tantumodo post idus. et dies xxviii in tribus annis.

In anno autem iiii[to] quando bissextus euenerit. habet dies xxix quia tunc bis dicitur vi kl̄ martii. uerbi gratia vi hodie vi cras.

Omnes uero menses viii idus habent.

Regulares Feria-	rum.	Concurrentes.	Regular. Lunares.		Epactae.	
Martius	v	B̄. i. ii. iii. iiii.	Sept	[v]	Nullae	
Aprilis	i	B. vi. vii. i. ii.	Octob̄	v	xi	xii
Maius	iii	B̄. iiii. v. vi. vii.	Nouemb̄	[vii]	xxii	[xxiii]
Iunius	vi	B. ii. iii. iiii. v.	Decemb̄	vii.	iii	iiii
Iulius	i	B̄. vii. i. ii. iii.	Ianuar	ix	xiii[i]	xv
Agustus	iiii	B̄. v. vi. vii. i.	Februār	x	xxv	xxvi
Sept̄	vii	B̄. iii. iiii. v. vi.	Martius	[ix]	vi	[vii]
October	ii		Aprilis	x	xvii	xviii
Nouember	v		Maius	xi	xxviii	
December	vii		Iunius	xii	ix	
Ian.	iii		Iulius	xiii	xx	
Februar.	vi		Agustus	xiiii	i	

Coniunge regulares singulorum mensium et epactas anni cuiusque et si xxx[a] fuerint ipsa est aetas lunae super kl̄. si amplius xxx[a] tolle xxx[a] et quot remanent ipsa est aetas lunae.

Quicumque aduentum domini celebrare desiderat. uideat ne ante v kl̄ decembris. nec post iii nōn ipsius mensis transeat sed in his vi diebus ubicumque dies euenerit dominica ibi absque errore celebrabit.

Hebraice uocatur tebeth. aegypti. tubi. grec. cynidios. lat. ian. Sax. giul.[1]

Lun. ian. in media nocte accenditur.

Principium iani sancit tropicus capricornus.

Ianua. habet dies xxxi. Luna xxx.

iii.	A.	A.	A.	KL	Ian.		**Circumcisio dni nri Ihu X.**
	B.		B.	*iiii.*	N.		Sci isidori epi.
x.	C.		C.	*iii.*	N.		Scae genouefae uir.
	D.	E.	D.	*ii.*	N.		
xix.	E.		E.	Non.			Sci symeonis monachi.
viii.	F.		F.	*viii.*	Id.		**Epiphania dni nri Ihu Xri.**
	G.	I.	G.	*vii.*	Id.		
xvi.	H.		A.	*vi.*	Id.		
v.	I.		B.	*v.*	Id.		
	K.	O.	C.	*iiii.*	Id.		Sci pauli primi heremitae.
xiii.	L.		D.	*iii.*	Id.		*Eductio dni de aegypto.*
ii.	M.		E.	*ii.*	Id.		
	N.	U.	F.	Idus			**Octabas Epiphaniae.** Sci hilarii epi.
x.	O.		G.	*xix.*	Kl.	Febr.	Sci. felicis in pincis.
	P.		A.	*xviii.*			Sci mauri abb.
xviii.	Q.	A.	B.	*xvii.*	Kl.		Sci marcelli papae.
vii.	R.		C.	*xvi.*	Kl.		Sci antonii monachi.
	S.		D.	*xv.*			Scae priscae uirg. *Sol in aquario.*
xv.	T.	E.	E.	*xiiii.*	Kl.		Scae mariae. et marthae.
iiii.	U.		F.	*xiii.*			**Scorum Fabiani. et Sebastiani. mar.**
	A.		G.	*xii.*	Kl.		**Natale Agnetis Uirg.**
xii.	B.	I.	A.	*xi.*			
i.	C.		B.	*x.*	Kl.		Scorum emerentianę uirg et macharii.
	D.		C.	*ix.*			Sci babilli epi et trium puerorum.
ix.	E.	O.	D.	*viii.*	Kl.		**Conuersio Sci Pauli apostoli.** ET PROIECTI MAR.
	F.		E.	*vii.*			Sci policarpi presbiteri.
xvii.	G.		F.	*vi.*	Kl.		
vi.	H.	U.	G.	*v.*			Octauae Scae agnetis uirg.
	I.		A.	*iiii.*			
xiiii.	K.		B.	*iii.*	Kl.		
iii.	L.	A.	C.	*ii.*	Kl.		

Nox horarum xvi. dies viii.

Hora iii et ix pedes xvii. hora vi pedes xi.

[1] There seems to be a faint trace of a final a after the l of giul, but it cannot be clearly read.

Hebraice sabath. aegip mechir. grec. penitios. lat. feb. Sax. Solmona
Lun. Febr. inter mediam noctem et gallicantu accenditur.
Mense nume in medio sol constat situs aquarii.
Febr. habet dies xxviii. Luna xxix.

	M.		D.		KL	Febr.	Scae brigidae uirg.
xi.	N.		E.	*iiii.*	N.		**Purificatio Scae Mariae.**
xix.	O.	E.	F.	*iii.*	N.		
viii.	P.		G.	*ii.*	N.		
	Q.		A.	Non.			**Scae Agathae Uirg.**
xvi.	R.	I.	B.	*viii.*	Id.		Scorum Uedasti et amandi.
v.	S.		C.	*vii.*	Id.		*Uerni initium habet dies xci.*
	T.		D.	*vi.*	Id.		Sci cuthmanni conf. *Ante istum locum non pot esse xl.*
xiii.	U.	O.	E.	*v.*	Id.		
ii.	A.		F.	*iiii.*	Id.		Scae scolastica. Scae sotheris uirg.
	B.		G.	*iii.*	Id.		Scae radegundis uirg.
x.	C.	U.	A.	*ii.*	Id.		
	D.		B.	Idus			[Translatio sci eadmundi regis[1]]. Scae eormenhil uir.
xviii.	E.		C.	*xvi.*	Kl.	Mar.	Sci Ualentini mart.
vii.	F.	A.	D.	*xv.*			*Diabolus a domino recessit. Sol in pisce.*
	G.		E.	*xiiii.*	Kl.		Scae iulianae uirg
xv.	H.		F.	*xiii.*	Kl.		
iiii.	I.	E.	G.	*xii.*			
	K.		A.	*xi.*			
xii.	L.		B.	*x.*	Kl.		
i.	M.	I.	C.	*ix.*	Kl.		
	N.		D.	*viii.*	Kl.		**Cathedra Sci Petri apostoli.** *Uer oritur.*
ix.	O.		E.	*vii.*			
	P.	O.	F.	*vi.*	Kl.		**Sci Mathei apo.** BISSEXTI LOCUS.
xvii.	Q.		G.	*v.*	Kl.		
vi.	R.		A.	*iiii.*			
	S.	U.	B.	*iii.*	Kl.		Inuentio capitis Sci iohannes bapt post annos ccl:
xiiii.	T.		C.	*ii.*	Kl.		Sci osuualdi archiepi.

Nox horarum xiiii. dies x.
Hora iii et ix pedes xv. hora vi pedes ix.

Memento quod anno bissextili lunae februarii xxx[a] dies computes tamen luna martii xxx[a] dies habeat sicut semper habet ne pa chalis lunae ratio uacillet.

Ante ultimos quinque dies februarii mensis habeatur semper bissext posteriori uero die apostoli festiuitas caelebretur.

[1] Partly erased.

bra dar. aegyp. distros. gr. famenoth. lat. mart. Sax. hredmonað.
xcedunt dupplices in martio tempore pisces.
na mar in media nocte accenditur.
ırtius habet dies xxx.† Luna xxx.

ii.	**A.**		**D.**	KL	Mart.		
	B.	**A.**	**E.**	***vi.***	N.	Sci ceadde epi.	
:i.	**C.**		**F.**	***v.***	N.	Scorum dccc mar et sci adriani.	
	D.		**G.**	***iiii.***	N.		
x.	**E.**	**E.**	**A.**	***iii.***	N.		
i.	**F.**		**B.**	***ii.***	N.	Scarum perpetuae et felicitatis.	
	G.		**C.**	Non.			
ri.	**H.**	**I.**	**D.**	***viii.***	Id.	*Ultima incensio lunae iii. initii.*	
v.	**I.**		**E.**	***vii.***	Id.	Passio xl militum romae.	
	K.		**F.**	***vi.***	Id.		
ii.	**L.**	**O.**	**G.**	***v.***	Id.		
ii.	**M.**		**A.**	***iiii.***	Id.	**Sci Gregorii papae.**	
	N.		**B.**	***iii.***	Id.		
x.	**O.**	**U.**	**C.**	***ii.***	Id.		
	P.		**D.**	Idus			
ii.	**Q.**		**E.**	***xvii.***	Kl. Apr.		
ii.	**R.**	**A.**	**F.**	***xvi.***	Kl.	Scae uuitburgae uirg. Sci patricii epi.	
	S.		**G.**	***xv.***		**Sci Eaduueardi re.** *primus dies scli*	*Sol in ariete.*
v.	**T.**		**A.**	***xiiii.***	Kl.	Sci ioseph sponsi Scae mariae.	
ii.	**U.**	**E.**	**B.**	***xiii.***		**Sci Cuthberhti Epi.**	
	A.		**C.**	***xii.***		**Sci Benedicti Abb.**	*Aequinoct.*
ii.	**B.**		**D.**	***xi.***	Kl.		*Sedes aepact.*
i.	**C.**	**I.**	**E.**	***x.***	Kl.		*Adam creatus est. Hic*
	D.		**F.**	***ix.***			*Concurrentium locus.*
x.	**E.**		**G.**	***viii.***		**Annuntiatio Scae mariae.**	
	F.	**O.**	**A.**	***vii.***	Kl.		
i.	**G.**		**B.**	***vi.***	Kl.	**Resurrectio dni.**	
ri.	**H.**		**C.**	***v.***			
	I.	**U.**	**D.**	***iiii.***			
ii.	**K.**		**E.**	***iii.***	Kl.	Ordinatio sci gregorii papae.	
ii.	**L.**		**F.**	***ii.***	Kl.		

Nox horarum xii. dies xii.
Hora iii et ix pedes xiii. hora vi pedes [xi[1]].

[1] There has been an erasure of a numeral between those which remain.

Hebr. nisan. aegyp. famuthi. gr. xanthicos. lat. apr. Sax. eaꝛtoꝛmonað
Respicis aprilis aries frixeae kalendas.
Lun apr in gallicantu accenditur.
Aprilis habet dies xxx. Luna xxix.

	M.	A.	G.	KL	Apr.		Beati boronti monachi.
xi.	N.		A.	*iiii.*	N.		
	O.		B.	*iii.*	N.		
xix.	P.	E.	C.	*ii.*	N.		Sci ambrosii epi.
viii.	Q.		D.	Non.			*Infra nunquam accenditur luna paschalis.*
xvi.	R.		E.	*viii.*	Id.		
v.	S.	I.	F.	*vii.*	Id.		
	T.		G.	*vi.*	Id.		
xiii.	U.		A.	*v.*	Id.		Scae mariae aegyptiacae.
ii.	A.	O.	B.	*iiii.*	Id.		
	B		C.	*iii.*	Id.		Sci Guthlaci conf. et sci leonis pap.
x.	C.		D.	*ii.*	Id.		
	D.	U.	E.	Idus			Scae eufemiae uirg.
xviii.	E.		F.	*xviii.*	Kl.	Mai.	Scorum Tiburtii. ualeriani. et maximi.
vii.	F.		G.	*xvii.*			
	G.	A.	A.	*xvi.*	Kl.		
xv.	H.		B.	*xv.*	Kl.		*Sol in tauro.*
iiii.	I.		C.	*xiiii.*			
	K.	E.	D.	*xiii.*	Kl.		
xii.	L.		E.	*xii.*	Kl.		Sci petri diaconi.
i.	M.		F.	*xi.*			
	N.	I.	G.	*x.*	Kl.		
ix.	O.		A.	*ix.*	Kl.		Sci Georgii mar.
	P.		B.	*viii.*			Sci uuilfridi. *Ultimum pascha.*
xvii.	Q.	O.	C.	*vii.*			Sci Marci Eug. *Laetania maior.*
vi.	R.		D.	*vi.*	Kl.		*ix aegyptiorum mens paschae.*
	S.		E.	*v.*	Kl.		
xiiii.	T.	U.	F.	*iiii.*			Sci uitalis mar.
iii.	A.		G.	*iii.*	Kl.		
	B.		A.	*ii.*	Kl.		Sci ercenuuoldi epi.

Nox horarum x. dies xiiii.
Hora iii et ix pedes xi. hora vi pedes v.

Hebr. iar. aegyp. pacho. gr. antemiseos. lat. mai. Sax. trimilci.
Maius agenorei miratur cornua tauri.
Lun mai mane accenditur.
Maius habet dies xxxi. Luna xxx.

xi.	C.	A.	B.	KL	Mai.	**Philippi et Iacobi.**
	D.		C.	*vi.*	N.	
xix.	E.		D.	*v.*	N.	**Inuentio s. crucis.** ALEXANDRI. EUENTII ET THEOD.
viii.	F.	E.	E.	*iiii.*	N.	
	G.		F.	*iii.*	N.	
xvi.	H.		G.	*ii.*	N.	Sci iohannis apli ante portam latinam.
v.	I.	I.	A.	Non.		Sci iohannis epi in beuerlisco.
	K.		B.	*viii.*	Id.	
xiii.	L.		C.	*vii.*	Id.	TRANSL. SCI ANDREAE APLI. *Aestas initium habet dies xci.*
ii.	M.	O.	D.	*vi.*	Id.	Scorum Gordiani. Epimachi. septimi. cyrilli.
	N.		E.	*v.*	Id.	
x.	O.		F.	*iiii.*	Id.	Scorum nerei. et achillei. et pancratii.
	P.	U.	G.	*iii.*	Id.	Dedicatio basilicae Scae. mariae.
xviii.	Q.		A.	*ii.*	Id.	
vii.	R.		B.	Idus		*Primum pentecosten.*
	S.	A.	C.	*xvii.*	Kl. Iun.	
xv.	T.		D.	*xvi.*		
iiii.	U.		E.	*xv.*	Kl.	Scae aelfgyfae regin. *Sol in geminos.*
	A.	E.	F.	*xiiii.*	Kl.	Scae potentianae uirg.
xii.	B.		G.	*xiii.*		
i.	C.		A.	*xii.*	Kl.	
	D.	I.	B.	*xi.*	Kl.	
ix.	E.		C.	*x.*		
	F.		D.	*ix.*	Kl.	*Aestas oritur.*
xvii	G.	O.	E.	*viii.*	Kl.	Sci urbani mar.
vi.	H.		F.	*vii.*		**Sci Augustini epi.**
	I.		G.	*vi.*	Kl.	
xiiii.	K.	U.	A.	*v.*	Kl.	
iii.	L.		B.	*iiii.*		
	M.		C.	*iii.*	Kl.	Sci felicis papae.
xi.	N.	A.	D.	*ii.*	Kl.	Scae petronellae uirg.

Nox horarum viii. dies xvi.
Hora iii et ix. pedes viii [[1]] xvi.†

[1] A word (apparently *dies*) has been erased here.

Heb. siuan. aegyp. parni. gr. deseos. lat. iun. Sax. litha uocatur.
Iunius aequatos caelo uidet ire lacunos.†
Luna iun. tertia hora accenditur.
Iunius habet dies xxx. Luna xxix.

	O		E.	KL	Iun.	Sci Nicomedis mar.
xix.	P.		F.	*iiii.*	N.	Scorum marcellini et petri. mar.
viii.	Q.	E.	G.	*iii.*	N.	*Ultimus ascensionis.*
xvi.	R.		A.	*ii.*	N.	Sci petroci conf. *Initium mens desii secundum grec*
v.	S.		B.	Non.		Sci bonefacii epi.
	T.	I.	C.	*viii.*	Id.	
xiii.	U.		D.	*vii.*	Id.	Sci audomari epi.
ii.	A.		E.	*vi.*	Id.	Deposit Sci medardi epi.
	B.	O.	F.	*v.*	Id.	Scorum primi et feliciani mar.
x.	C.		G.	*iiii.*	Id.	
	D.		A.	*iii.*	Id.	Sci barnabae apli.
xviii.	E.	U.	B.	*ii.*	Id.	Scorum basilidis. Cyrini. Naboris. et nazarii.
vii.	F.		C.	Idus		*Ultimus pentecosten.*
	G.		D.	*xviii.*	Kl. Iul.	
xv.	H.	A.	E.	*xvii.*		Sci uiti. modesti. et Scae eadburgae uirg.
iiii.	I.		F.	*xvi.*	Kl.	Sci Cyrini † et iulittae cum sociis eorum.
	K.		G.	*xv.*		Sci botulfi conf. *Sol in cancrum.*
xii.	L.	E.	A.	*xiiii.*	Kl.	Scorum marci et marcelliani. mar.
i.	M.		B.	*xiii.*	Kl.	Scorum Geruasii. et protasii. mar.
	N.		C.	*xii.*		*Solstitium.*
ix.	O.	I.	D.	*xi.*	Kl.	[S]ci apollonaris. mar. et Sci leuthfredi abb.
	P.		E.	*x.*	Kl.	[S]ci albani mar.
xvii.	Q.		F.	*ix.*		**Scae Aethelthrythae uir.** *Uigilia.*
vi.	R.	O.	G.	*viii.*	Kl.	**Sci Iohannis Bapt.**
	S.		A.	*vii.*	Kl.	
xiiii.	T		B.	*vi.*		
iii.	A.	U.	C.	*v.*	Kl.	
	B.		D.	*iiii.*	Kl.	Sci leonis papae. *Uigilia.*
xi.	C.		E.	*iii.*		**Sci Petri Apli.**
	D.	A.	F.	*ii.*	Kl.	**Sci Pauli Apli.**

Nox horarum vi. dies xviii.
Hora iii et ix pedes vii. hora vi pedes i ac dimidium.

Hebr. thamul. aegyp. episi. gr. panemos. lat. iul. Sax. litha.
Solstitio ardentis cancri fert iulius astrum.
Luna iul. in media die accenditur.
Iulius habet dies xxxi. Luna xxx.

xix.	E.		G.	KL	Iul.	
viii.	F.		A.	*vi.*	N.	Deposit Sci suuithuni. epi. et processi et martiniani.
	G.	E.	B.	*v.*	N.	Translatio Sci thomae apli.
xvi.	H.		C.	*iiii.*	N.	Ordinatio et translatio Sci martini epi.
v.	I.		D.	*iii.*	N.	
	K.	I.	E.	*ii.*	N.	Octab. aplor. et Scae sexburgae uirg.
xiii.	L.		F.	Non.		Scae marinae uirg.
ii.	M.		G.	*viii.*	Id.	Sci Grimboldi Sacer. Obitus eadgari regis.
	N.	O.	A.	*vii.*	Id.	
x.	O.		B.	*vi.*	Id.	Scorum septem fratrum cum matre.
	P.		C.	*v.*	Id.	
xviii.	Q.	U.	D.	*iiii.*	Id.	Scae mildrythae uirg.
vii.	R.		E.	*iii.*	Id.	
	S.		F.	*ii.*	Id.	*Dies caniculares.*
xv.	T.	A.	G.	Idus		Translatio Sci Suuithuni epi.
iiii.	U.		A.	*xvii.*	Kl. Aug.	
	A.		B.	*xvi.*	Kl.	Sci kenelmi mar.
xii.	B.	E.	C.	*xv.*	Kl.	*Sol in leonem.*
i.	C.		D.	*xiiii.*		Scae cristinae uirg.
	D.		E.	*xiii.*	Kl.	Sci uulfmari conf. Scae margaretae uirg.
ix.	E.	I.	F.	*xii.*	Kl.	Scae praxedis uirg.
	F.		G.	*xi.*		Scae mariae magdal.
xvii.	G.		A.	*x*	Kl.	Sci apollonaris mar.
vi.	H.	O.	B.	*ix.*	Kl.	
	I.		C.	*viii.*		**Sci Iacobi apli.**
xiii.	K.		D.	*vii.*	Kl.	
iii.	L.	U.	E.	*vi.*	Kl.	Scorum Septem dormientium.
	M.		F.	*v.*		Sci samsonis epi. Sci pantaleonis mar.
xi.	N.		G.	*iiii.*	Kl.	Scorum simplicii. Faustini. et Beatricis.
	O.	A.	A.	*iii.*	Kl.	Scorum abdon et Sennen. mar.
xix.	P.		B.	*ii.*	Kl.	Sci Germani epi.

Nox horarum viii. dies xvi.
Hora iii et ix pedes vii. pedes i ac dimidium.

Hebr. dr. ab. aegyp. meson. gr. loos. lat. agus. Sax. **peoðmonað.**
Augustum mensem leo feruidus igne perurit.
Lun Aug inter mediam diem et nonam horam accenditur.
Augustus habet dies xxxi Luna xxx.

viii.	Q.		C.	KL	Aug.	**Ad uincl. Sci Petri Ap. Machabeor. Sci. Athelnuold**
xvi.	R.	E.	D.	*iiii.*	N.	Sci stephani epi et mar.
v.	S.		E.	*iii.*	N.	Inuentio corporis [S]ci Stephani protomar.
	T.		F.	*ii.*	N.	
xiii.	U.	I.	G.	Non.		Sci osuualdi regis et mar.
ii.	A.		A.	*viii.*	Id.	Sixti epi. Felicissimi. et agapiti.
	B.		B.	*vii.*	Id.	Sci donati epi. *Autumpnus incipit.*
x.	C.	O.	C.	*vi.*	Id.	Sci cyriaci mar. sociorum eius.
	D.		D.	*v.*	Id.	*Uigilia.*
xviii.	E.		E.	*iiii.*	Id.	**Sci Laurentii Mar.**
vii.	F.	U.	F.	*iii.*	Id.	Sci tiburtii mar.
	G.		G.	*ii.*	Id.	
xv.	H.		A.	Idus		Sci ypoliti mar. Sociorumque eius.
iiii.	I.	A.	B.	*xix.*	Kl. Sept.	Sci eusebii sacer.
	K.		C.	*xviii.*		**Assumptio Scae Mariae.**
xii.	L.		D.	*xvii.*	Kl.	
i.	M.	E.	E.	*xvi.*		Octab Sci laurentii mar.
	N.		F.	*xv.*	Kl.	Sci agapiti mar. Scae elenae reg. *Sol in uirginem.*
ix.	O.		G.	*xiiii.*	Kl.	Sci magni mar.
	P.	I.	A.	*xiii.*		
xvii.	Q.		B.	*xii.*	Kl.	
vi.	R.		C.	*xi.*	Kl.	[S]corum Timothei et Symphoriani mar.
	S.	O.	D.	*x.*		[S]corum Timothei et apollinaris. *Autumpnus oritur*
xiiii.	T.		E.	*ix.*	Kl.	*Uigilia.*
iii.	A.		F.	*viii.*	Kl.	**Sci Bartholomei apli.**
	B.	U.	G.	*vii.*		
xi.	C.		A.	*vi.*	Kl.	Sci rufi mar.
	D.		B.	*v.*	Kl.	Sci augustini magni. [S]ci hermetis mar.
xix.	E.	A.	C.	*iiii.*		**Decollatio Sci Iohannis Bapt.** S. SABINAE.
viii.	F.		D.	*iii.*	Kl.	Scorum Felicis. et audacti.
	G.		E.	*ii.*	Kl.	Sci paulini epi.

Nox horarum x. dies xiiii.
Hora iii et ix pedes ix. hora vi pedes iii.

Hebr. elul. aegyp. thoth. gr. gorpieos. lat. Sep. Sax. halegmonað.
Sidere uirgo tuo bachum September opimat.
Lun Sept circi. horam nonam accenditur.
September habet dies xxx. lunam xxx.

xvi.	H.	E.	F.	KL	Sept.	Sci prisci mar.
v.	I.		G.	*iiii.*	N.	
	K.		A.	*iii.*	N.	
xiii.	L.	I.	B.	*ii.*	N.	Translatio Sci byrini epi. et Sci cuthberhti epi.
ii.	M.		C.	Non.		Sci berhtini abb. *Dies caniculares finiunt.*
	N.		D.	*viii.*	Id.	
x.	O.	O.	E.	*vii.*	Id.	*Uigilia.*
	P.		F.	*vi.*	Id.	**Natiuitas Scae Mariae.** ADRIANI MR.
xviii.	Q.		G.	*v.*	Id.	Sci Gorgoni mar.
vii.	R.	U.	A.	*iiii.*	Id.	
	S.		B.	*iii.*	Id.	Scorum proti et iacincti.
xv	T.		C.	*ii.*	Id.	
iiii.	U.	A.	D.	Idus		
	A.		E.	*xviii.*	Kl. Oct.	**Exaltatio Scae Crucis.** Corneli et cipriani.
xii.	B.		F.	*xvii.*		Sci Nicomedis mar.
i.	C.	E.	G.	*xvi.*	Kl.	Scarum euphemiae. luciae. et Geminiani.
	D.		A.	*xv.*		Sci landberhti epi. *Sol in libram.*
ix.	E.		B.	*xiiii.*	Kl.	
	F.	I.	C.	*xiii.*	Kl.	
xvii.	G.		D.	*xii.*		*Uigilia.*
vi.	H.		E.	*xi.*	Kl.	**Sci Mathei apli. et eug.**
	I.	O.	F.	*x.*	Kl.	Sci mauricii cum sociis suis.
xiiii.	K.		G.	*ix.*		Scae teclae uirg
iii.	L.		A.	*viii.*	Kl.	Conceptio Sci iohannis bapt. *Aequinoctium.*
	M.	U.	B.	*vii.*	Kl.	Sci firmini mar.
xi.	N.		C.	*vi.*		
	O.		D.	*v.*	Kl.	Scorum cosmae. et damiani mar.
xix.	P.	A.	E.	*iiii.*	Kl.	
viii.	Q.		F.	*iii.*	Kl.	**Sci Michahelis archangeli.**
	R.		G.	*ii.*	Kl.	**Sci Hieronimi prsb.**

Nox horarum xii. dies xii.
Hora iii et ix pedes xi. hora vi pedes v.

Hebr. theseri aegyp. faoti. gr. yperbereteos lat. oct. Sax. ƿintꝛ̄illith.
Aequat et October sementis temporae libram.
Lun. Oct. inter nonam et uesperam accenditur.
October habet dies xxxi. Luna xxix.

xvi.	S.	E.	A.	KL	Oct.	Scorum Germani et remigii epor.	
v.	T.		B.	*vi.*	N.	Sci leodegarii epi et mar.	
xiii.	U.		C.	*v.*	N.		
ii.	A.	I.	D.	*iiii.*	N.		
	B.		E.	*iii.*	N.	Scae cristinae uirg.	
x.	C.		F.	*ii*	N.		
	D.	O.	G.	Non.		Sci marci pap. marcelli. et apulei.	
xviii.	E.		A.	*viii.*	Id.		
vii.	F		B.	*vii.*	Id.	**Scorum Dionisii Rustici et Eleutherii.**	
	G.	U.	C.	*vi.*	Id.		
xv.	H.		D.	*v.*	Id.		
iiii.	I.		E.	*iiii.*	Id.		
	K.	A.	F.	*iii.*	Id.		
xii.	L		G.	*ii.*	Id.	Sci calesti papae.	
i.	M.		A.	Idus			
	N.	E.	B.	*xvii.*	Kl. Nou.		
ix.	O.		C.	*xvi.*		Scae aetheldrythae uirg.	
	P.		D.	*xv.*	Kl.	**Sci Lucae Eug.**	*Sol in scorpionem.*
xvii.	Q.	I.	E.	*xiiii.*			
vi.	R.		F.	*xiii.*	Kl.		
	S.		G.	*xii.*	Kl.		
xiiii.	T.	O.	A.	*xi.*			
iii.	A.		B.	*x.*	Kl.		
	B.		C.	*ix.*	Kl.		
xi.	C.	U.	D.	*viii.*		Scorum crispini et crispiniani. mar.	
	D.		E.	*vii.*	Kl.	Sci amandi epi.	
xix.	E.		F.	*vi.*	Kl.		*Uigilia.*
viii.	F.	A.	G.	*v.*		**Apostolorum Symonis et Iudae.**	
	G.		A.	*iiii.*	Kl.		
xvi.	H.		B.	*iii.*	Kl.	Ordinatio Sci Suuithuni. epi.	
v.	I.	E.	C.	*ii.*		Sci quintini mar.	*Uigilia.*

Nox horarum xiiii. dies x.
Hora iii et ix pedes xiii. hora vi pedes xi.

Hebr. mare. aegyp. athiri. gr. dies lat. nou. Sax. blotmonað.
Scorpius hibernem praeceps iubet ire nouembrem.
Lun. nou. in uespertino tempore accenditur.
Nouember habet dies xxxi†. Luna xxx.

	K.		D.	KL	Nou.	**Omnium Scorum.** SCI CAESARI.
xiii.	L.		E.	*iiii.*	N.	**Sci Eustachii mar.**
ii.	M.	I.	F.	*iii.*	N.	
	N.		G.	*ii.*	N.	
x.	O.		A.	Non.		
	P.	O.	B.	*viii.*	Id.	
xviii.	Q.		C.	*vii.*	Id.	*Hiemis initium habet dies xcii.*
vii.	R.		D.	*vi.*	Id.	Scorum iiii^or coronatorum.
	S.	U.	E.	*v.*	Id.	Sci theodori mar.
xv.	T.		F.	*iiii.*	Id.	
iiii.	U.		G.	*iii.*	Id.	**Sci Martini epi.** ET SCI MENNE MAR.
	A.	A.	A.	*ii.*	Id.	
xii.	B.		B.	Idus		**Sci Bricii. epi.**
i.	C.		C.	*xviii.*	Kl. Dec.	
	D.	E.	D.	*xvii.*	Kl.	
ix.	E.		E.	*xvi.*	Kl.	
	F.		F.	*xv.*		Sci aniani epi. *Sol in sagittario.*
xvii.	G.	I.	G.	*xiiii.*	Kl.	
vi.	H.		A.	*xiii.*	Kl.	
	I.		B.	*xii.*		
xiiii.	K.	O.	C.	*xi.*	Kl.	
iii.	L.		D.	*x.*	Kl.	**Scae Ceciliae Uirg.**
	M.		E.	*ix.*		**Sci Clementis. mar.**
xi.	N.	U.	F.	*viii.*	Kl.	[S]ci chrisogoni. mar.
	O.		G.	*vii.*	Kl.	*Hiemus oritur.*
xix.	P.		A.	*vi.*		
viii.	Q.	A.	B.	*v.*	Kl.	
	R.		C.	*iiii.*	Kl.	
xvi.	S.		D.	*iii.*		Sci Saturnini mar. *Uigilia.*
v.	T.	E.	E.	*ii.*	Kl.	**Sci Andreae Apostoli.**

Nox horarum xvi. dies viii.
Hora iii et ix pedes xv. hora vi pedes ix.

Hebr. casleu. aegyp. choeat. gr. apileos. lat. dec. Sax. giul.
Terminat arcitenens medio sua signa decembri.
Lun Dec inter uesperum et medium diem† accenditur.
Decemb. habet dies xxxi. Lunam xxix.

xiii.	U.		F.	KL	Dec.	
ii.	A.		G.	*iiii.*	N.	
	B.	I.	A.	*iii.*	N.	Deposit sci byrini epi.
x.	C.		B.	*ii.*	N.	Sci benedicti abb.
	D.		C.	Non.		
xviii.	E.	O.	D.	*viii.*	Id.	
vii.	F.		E.	*vii.*	Id.	
	G.		F.	*vi.*	Id.	
xv.	H.	U.	G.	*v.*	Id.	
iiii.	I.		A.	*iiii.*	Id.	Scae eulaliae uirg.
	K.		B.	*iii.*	Id.	Sci damasi papae.
xii.	L.	A.	C.	*ii.*	Id.	
i.	M.		D.	Idus		Sci iudoci conf. et scae luciae uirg.
	N.		E.	*xix.*	Kl. Ian.	
ix.	O.	E.	F.	*xviii.*	Kl.	
	P.		G.	*xvii.*	Kl.	
xvii.	Q.		A.	*xvi.*		
vi.	R.	I.	B.	*xv.*	Kl.	*Sol in capricornum.*
	S.		C.	*xiiii.*	Kl.	
xiiii.	T.		D.	*xiii.*		
iii.	A.	O.	E.	*xii.*	Kl.	**Sci Thomae Apli.**
	B.		F.	*xi.*	Kl.	
xi.	C.		G.	*x.*		
	D.	U.	A.	*ix.*	Kl.	
xix.	E.		B.	*viii.*	Kl.	**Natiuitas Dni nri IHU XPI.**
viii.	F.		C.	*vii.*		**Sci Stephani protomar.**
	G.	A.	D.	*vi.*	Kl.	**Sci Iohannis Euang.**
xvi.	H.		E.	*v.*	Kl.	**Necatio Infantium cxliiii milia.**
v.	I.		F.	*iiii.*		SCAE TIBBAE UIR.
	K.	E.	G.	*iii.*	Kl.	
xiii.	L.		A.	*ii.*	Kl.	Sci siluestri papae.

Nox horarum xviii. dies vi.
Hora iii et ix pedes xvii. hora vi pedes xi.

[fo. 12.

imum legiti-
ieiunium
prima
ada
age-
†

[S]ecundam† autē
in ebdomada
pentecosten siue
prima ebda
post pentecost
seruatur.

		iii	xiiii	x	vi	ii	viii†	ix	v	i	xii	viii	iiii	xv	xii†	vii		
xvii	A			U			O			I			E				i	xvi
xviii		A			U			O			I			E			ii	xvii
xix			A			U			O			I			E		iii	xviii
xx	E			A			U			O			I				iiii	xix
xxi		E			A			U			O			I			v	xx
xxii			E			A			U			O			I		vi	xxi
xxiii	I			E			A			U			O				vii	xxii
xxiiii		I			E			A			U			O			viii	xxiii
xxv			I			E			A			U			O		viiii	xxiiii
xxvi	O			I			E			A			U				x	xxv
xxvii		O			I			E			A			U			xi	xxvi
xxviii			O			I			E			A			U		xii	xxvii
xxix	U			O			I			E			A				xiii	xxviii
xxx		U			O			I			E			A			xiiii	xxix
i			U			O			I			E			A		xv	xxx
	xviii				xvii				xvi			xix						

i-
em
omada
a ante
octium
tumpnale
seruatur.

[Q]uar-
tum autē
in ebdomada
da plena ante
natiuitatem
dni nri IHU
XPI.

The arrangement of the central portion of this table is faulty as it stands in the MS., and as it roduced here. The scribe has made a superfluous column, and placed all the numerals at the of the columns one place to the right of their proper position. The numerals marked † are rrong, xii being an error for xi, and viii an error for xi i.]

[fo. 12v.

	i	ii	iii	iiii	v	vi	vii	viii	viiii	x	xi	xii	xiii	xiiii	xv	xvi	xvii	xviii	xix	
i	M	A	A	I	S	R	F	P	O	C	M	L	U	T	H	R	Q	E	O	viii
ii	N	B	B	K	T	S	G	Q	P	D	N	M	A	A	I	S	R	F	P	ix
iii	O	C	C	L	U	T	H	R	Q	E	O	N	B	B	K	T	S	G	Q	x
iiii	P	D	D	M	A	A	I	S	R	F	P	O	C	C	L	U	T	H	R	xi
v	Q	E	E	N	B	B	K	T	S	G	Q	P	D	D	M	A	A	I	S	xii
vi	R	F	F	O	C	C	L	U	T	H	R	Q	E	E	N	B	B	K	T	xiii
vii	S	G	G	P	D	D	M	A	A	I	S	R	F	F	O	C	C	L	U	xiiii
viii	T	H	H	Q	E	E	N	B	B	K	T	S	G	G	P	D	D	M	A	xv
viiii	A	I	I	R	F	F	O	C	C	L	U	T	H	H	Q	E	E	N	B	xvi
x	B	K	K	S	G	G	P	D	D	M	A	A	I	I	R	F	F	O	C	xvii
xi	C	L	L	T	H	H	Q	E	E	N	B	B	K	K	S	G	G	P	D	xviii
xii	D	M	M	A	I	I	R	F	F	O	C	C	L	L	T	H	H	Q	E	xix
xiii	E	N	N	B	K	K	S	G	G	P	D	D	M	M	A	I	I	R	F	xx
xiiii	F	O	O	C	L	L	T	H	H	Q	E	E	N	N	B	K	K	S	G	xxi
xv	G	P	P	D	M	M	A	I	I	R	F	F	O	O	C	L	L	T	H	xxii
xvi	H	Q	Q	E	N	N	B	K	K	S	G	G	P	P	D	M	M	A	I	xxiii
xvii	I	R	R	F	O	O	C	L	L	T	H	H	Q	Q	E	N	N	B	K	xxiiii
xviii	K	S	S	G	P	P	D	M	M	A	I	I	R	R	F	O	O	C	L	xxv
xix	L	T	T	H	Q	Q	E	N	N	B	K	K	S	S	G	P	P	D	M	xxvi
xx	M	A	U	I	R	R	F	O	O	C	L	L	T	T	H	Q	Q	E	N	xxvii
xxi	N	B	A	K	S	S	G	P	P	D	M	M	A	A	I	R	R	F	O	xxviii
xxii	O	C	B	L	T	T	H	Q	Q	E	N	N	B	B	K	S	S	G	P	xxix
xxiii	P	D	C	M	A	U	I	R	R	F	O	O	C	C	L	T	T	H	Q	i
xxiiii	Q	E	D	N	B	A	K	S	S	G	P	P	D	D	M	A	U	I	R	ii
xxv	R	F	E	O	C	B	L	T	T	H	Q	Q	E	E	N	B	A	K	S	iii
xxvi	S	G	F	P	D	C	M	A	U	I	R	R	F	F	O	C	B	L	T	iiii
xxvii	T	H	G	Q	E	D	N	B	A	K	S	S	G	G	P	D	C	M	A	v
xxviii	U	I	H	R	F	E	O	C	B	L	T	T	H	H	Q	E	D	N	B	vi
xxix	A	K	I	S	G	F	P	D	C	M	A	U	I	I	R	F	E	O	C	vii
xxx	B	L	K	T	H	G	Q	E	D	N	B	A	K	K	S	G	F	P	D	viii

[fo. 13.

	i	ii	iii	iiii	v	vi	vii	viii	viiii	x	xi	xii	xiii	xiiii	xv	xvi	xvii	xviii	xix		
i	C	M	L	U	I	H	R	F	E	O	C	B	L	K	T	H	G	Q	E		xxx
ii	D	N	M	A	K	I	S	G	F	P	D	C	M	L	U	I	H	R	F		
iii	E	O	N	B	L	K	T	H	G	Q	E	D	N	M	A	K	I	S	G		
iiii	F	P	O	C	M	L	U	I	H	R	F	E	O	N	B	L	K	T	H		
v	G	Q	P	D	N	M	A	K	I	S	G	F	P	O	C	M	L	U	I		iiii
vi	H	R	Q	E	O	N	B	L	K	T	H	G	Q	P	D	N	M	A	K		
vii	I	S	R	F	P	O	C	M	L	U	I	H	R	Q	E	O	N	B	L		
viii	K	T	S	G	Q	P	D	N	M	A	K	I	S	R	F	P	O	C	M		
ix	L	U	T	H	R	Q	E	O	N	B	L	K	T	S	G	Q	P	D	N		viii
x	M	A	U	I	S	R	F	P	O	C	M	L	U	T	H	R	Q	E	O		
xi	N	B	A	K	T	S	G	Q	P	D	N	M	A	U	I	S	R	F	P		
xii	O	C	B	L	U	T	H	R	Q	E	O	N	B	A	K	T	S	G	Q		
xiii	P	D	C	M	A	U	I	S	R	F	P	O	C	B	L	U	T	H	R		xii
xiiii	Q	E	D	N	B	A	K	T	S	G	Q	P	D	C	M	A	U	I	S		
xv	R	F	E	O	C	B	L	U	T	H	R	Q	E	D	N	B	A	K	T		
xvi	S	G	F	P	D	C	M	A	U	I	S	R	F	E	O	C	B	L	U		
xvii	T	H	G	Q	E	D	N	B	A	K	T	S	G	F	P	D	C	M	A		xvi
xviii	U	I	H	R	F	E	O	C	B	L	U	T	H	G	Q	E	D	N	B		
xix	A	K	I	S	G	F	P	D	C	M	A	U	I	H	R	F	E	O	C		
xx	B	L	K	T	H	G	Q	E	D	N	B	A	K	I	S	G	F	P	D		
xxi	C	M	L	U	I	H	R	F	E	O	C	B	L	K	T	H	G	Q	E		xx
xxii	D	N	M	A	K	I	S	G	F	P	D	C	M	L	U	I	H	R	F		
xxiii	E	O	N	B	L	K	T	H	G	Q	E	D	N	M	A	K	I	S	G		
xxiiii	F	P	O	C	M	L	U	I	H	R	F	E	O	N	B	L	K	T	H		
xxv	G	Q	P	D	N	M	A	K	I	S	G	F	P	O	C	M	L	U	I		xxiv
xxvi	H	R	Q	E	O	N	B	L	K	T	H	G	Q	P	D	N	M	A	K		
xxvii	I	S	R	F	P	O	C	M	L	U	I	H	R	Q	E	O	N	B	L		
xxviii	K	T	S	G	Q	P	D	N	M	A	K	I	S	R	F	P	O	C	I	†	
xxix	L	U	T	H	R	Q	E	O	N	B	L	K	T	S	G	Q	P	D	K	†	

[fo. 13v.

Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai.	Iun.	Iul.	AGU	SEP.	OCT.	NOU.	DEC.		
ix	x	viiii	x	xi	xii	xiii	xiiii	xvi	xvi	xviii	xviii	i	C
xx	xxi	xx	xxi	xxii	xxiii	xxiiii	xxv	xxvii	xxvii	xxix	xxix	ii	C
i	ii	i	ii	iii	iiii	v	vi	viii	viii	x	x	iii	E
xii	xiii	xii	xiii	xiiii	xv	xvi	xvii	xix	xix	xxi	xxi	iiii	C
xxiii	xxiiii	xxiii	xxiiii	xxv	xxvi	xxvii	xxviii	xxx	xxx	ii	ii	v	C
iiii	v	iiii	v	vi	vii	viii	ix	xi	xi	xiii	xiii	vi	E
xv	xvi	xv	xv†	xvii	xviii	xix	xx	xxii	xxii	xxiiii	xxiiii	vii	C
xxvi	xxvii	xxvi	xxvii	xxvii†	xxix	xxxi†	i	iii	iii	v	v	viii	E
vii	vii†	vii	viii	ix	x	xi	xii	xiiii	xiiii	xvi	xvi	ix	C
xviii	xix	xviii	xix	xx	xxi	xxii	xxiii	xxv	xxv	xxvii	xxvii	x	C
xxix	xxx	xxix	xxx	i	ii	iii	iiii	vi	vi	viii	viii	xi	E
x	xi	x	xi	xii	xiii	xiiii	xv	xvii	xvii	xix	xix	xii	C
xxi	xxii	xxi	xxii	xxiii	xxiiii	xxv	xxvi	xxviii	xxviii	xxx	xxx	xiii	C
ii	iii	ii	iii	iiii	v	vi	vii	ix	ix	xi	xi	xiiii	E
xiii	xiiii	xiii	xiiii	xv	xvi	xvii	xviii	xx	xx	xxii	xxii	xv	C
xxiiii	xxv	xxiiii	xxv	xxvi	xxvii	xxviii	xxix	i	i	iii	iii	xvi	C
v	vi		vi	vii	viii	ix	x	xii	xii	xiii†	xiii†	xvii	E
xvi	xvii	xvi	xvii	xviii	xix	xx	xxi	xxiii	xxiii	xxv	xxv	xviii	C
xxvii	xxviii	xxvii	xxviii	xxix	xxx	i	ii	iiii	iiii	vi	vi	xix	E

De ratione saltus lunae.
[m]emento quod anno nouissimo decennouenalis lunam [no]uembri mensis uigesima nona. propter saltum qui eo anno inserendus est computare debebis.

[fo. 14.

		Ian.	Feb.	Mar.	Ap.	Mai.	Iun.	Iul.	Ag.	Sep.	Oc.	Nou.	Dec.		
GF	**B̄**	ii	v	vi	ii	iiii	vii	ii	v	i	iii	vi	i		i
E		iiii	vii	vii	iii	v	i	iii	vi	ii	iiii	vii	ii		ii
D		v	i	i	iiii	vi	ii	iiii	vii	iii	v	i	iii		iii
C		vi	ii	ii	v	vii	iii	v	i	iiii	vi	ii	iiii		iiii
BA	**B̄**	vii	iii	iiii	vii	ii	v	vii	iii	vi	i	iiii	vi		v
G		ii	v	v	i	iii	vi	i	iiii	vii	ii	v	vii		vi
F		iii	vi	vi	ii	iiii	vii	ii	v	i	iii	vi	i		vii
E		iiii	vii	vii	iii	v	i	iii	vi	ii	iiii	vii	ii		viii
DC	**B̄**	v	i	ii	v	vii	iii	v	i	iiii	vi	ii	iiii		viiii
B		vii	iii	iii	vi	i	iiii	vi	ii	v	vii	iii	v		x
A		i	iiii	iiii	vii	ii	v	vii	iii	vi	i	iiii	vi		xi
G		ii	v	v	i	iii	vi	i	iiii	vii	ii	v	vii		xii
FE	**B̄**	iii	vi	vii	iii	v	i	iii	vi	ii	iiii	vii	ii		xiii
D		v	i	i	iiii	vi	ii	iiii	vii	iii	v	i	iii		xiiii
C		vi	ii	ii	v	vii	iii	v	i	iiii	vi	ii	iiii		xv
B		vii	iii	iii	vi	i	iiii	vi	ii	v	vii	iii	v		xvi
AG	**B̄**	i	iiii	v	i	iii	vi	i	iiii	vii	ii	v	vii		xvii
F		iii	vi	vi	ii	iiii	vii	ii	v	i	iii	vi	i		xviii
E		iiii	vii	vii	iii	v	i	iii	vi	ii	iiii	vii	ii		xix
D		v	i	i	iiii	vi	iii†	iiii	vii	iii	v	i	ii		xx
CB	**B̄**	vi	ii	iii	vi	i	iiii	vi	ii	v	vii	iii	v		xxi
A		i	iiii	iiii	vii	ii	v	vii	iii	vi	i	iiii	vi		xxii
G		ii	v	v	i	iii	vi	i	iiii	vii	ii	v	vii		xxiii
F		iii	vi	vi	ii	iiii	vii	ii	v	i	iii	vi	i		xxiiii
ED	**B̄**	iiii	vii	i	iiii	vi	ii	iiii	vii	iii	v	i	iii		xxv
C		vi	ii	ii	v	vii	iii	v	i	iiii	vi	ii	iiii		xxvi
B		vii	iii	iii	vi	i	iiii	vi	iii†	v	vii	ii	v		xxvii
A		i	iiii	iiii	vii	ii	v	vii	iiii†	vi	i	iiii	vi		xxviii

[I]n hoc praescripto circulo per xxviii annos solaris cursus singulorum mensium qua die capita kalendarum fiunt adunatis regularibus feriarum et concurrentibus promulgatur.

[fo. 14v.

Zotia id est signa. inde circulus iste zotiacus dicitur quasi circulus signorum vel signifer.

	i	ii	iii	iiii	v	vi	vii	viii	ix	x	xi	xii	xiii	xiiii	xvi†	xvii†	xviii†	xviii	xix	
Aries.	A			N	H	C				K	E				M	G	B			Aprel̄.
Taurus.		K	E				M	G	B			O	I	D				L	F	
Taurus.	B			O	I	D				L	F	A			N	H	C			Maias.†
Gemin.		L	F	A			N	H	C				K	E				M	G	
Gemin.	C				K	E				M	G	B			O	I	D			Iunius.
Cancer.		M	G	B			O	I	D				L	F	A			N	H	
Cancer.	D				L	F	A			N	H	C				K	E			Iulius.
Leo.		N	H	C				K	E				M	G	B			O	I	
Leo.	E				M	G	B			O	I	D				L	F	A		Agustus.
Leo.		O	I	D				L	F	A			N	H	C				K	
Uirgo.	F	A			N	H	C				K	E				M	G	B		
Uirgo.			K	E				M	G	B			O	I	D				L	Septe̅.
Libram.	G	B			O	I	D				L	F	A			N	H	C		
Libram.			L	F	A			N	H	C				K	E				M	Octob.
Scorpio.	H	C				K	E				M	G	B			O	I	D		
Scorpio.			M	G	B			O	I	D				L	F	A			N	Noueb̄.
Scorpio.	I	D				L	F	A			N	H	C				K	E		
Sagitt.			N	H	C				K	E				M	G	B			O	
Sagitt.	K	E				M	G	B			O	I	D				L	F	A	Deceb̄.
Capricor.			O	I	D				L	F	A			N	H	C				
Capricor.	L	F	A			N	H	C				K	E				M	G	B	Ianua̅.
Aquarius.				K	E				M	G	B			O	I	D				
Aquarius.	M	G	B			O	I	D				L	F	A			N	H	C	Febr.
Pisces.				L	F	A			N	H	C				K	E				
Pisces.	N	H	C				K	E				M	G	B			O	I	D	Martius.
Pisces.				M	G	B			O	I	D				L	F	A			
Aries.	O	I	D				L	F	A			N	H	C				K	E	
	A	B	Γ	Δ	E	ϝ	Z	H	Θ	I	IA	I†	IΓ	IA†	IΘ†	Iϝ	IZ	IH	IΘ	

		i	ii	iii	iiii	v	vi	vii
F	i	A	G	F	E	D	C	B
F	ii	B	A	G	F	E	D	C
F	iii	C	B	A	G	F	E	D
F	iiii	D	C	B	A	G	F	E
F	v	E	D	C	B	A	G	F
F	vi	F	E	D	C	B	A	G
F	vii	G	F	E	D	C	B	A

Mar.	E
Apr.	A
Mai.	Γ
Iun.	ϝ
Iul.	A
Agus.	Δ

Sep.	Z
Oct.	B
Nou.	[E]
Dec.	Z
Ian.	[Γ]
Feb.	ϝ

[fo. 15.

	Terminus ii^{e} lunae initii.	Terminus xiiii Lun. Paschal.	Terminus xx Lun. Rogation.	Terminus iiii Lun. Pent.	Term. x Lun. lxx.	
i	ix† kal. Mart. ...	Non. Apr.	vi id. Mai.	ix kal. Iun. ...	Kal. Feb. ...	v
ii	iii id. Feb.	viii kal. Apr. ...	iii kal. Mai. ...	iii id. Mai. ...	xii kal. Feb. ...	i
iii	vi non. Mart. ...	Idus Apr.	xv kal. Iun. ...	Kal. Iun. ...	v id. Feb. ...	vi
iiii	xi kal. Mart. ...	iiii non. Apr. ...	ix† Mai.	xii kal. Iun. ...	iiii kal. Feb. ...	ii
v	vi id. Feb.	xi kal. Apr. ...	v kal. Mai. ...	vi id. Mai. ...	xv kal. Feb. ...	v
vi	iii kal. Mart. ...	iiii id. Apr.... ...	Idus Mai.	iiii kal. Iun. ...	viii id. Feb. ...	iii
vii	xiiii kal. Mart. ...	iii kal. Apr. ...	iiii non. Mai. ...	xv kal. Iun. ...	vii kal. Feb. ...	vi
viii	Non. Mart.... ...	xiiii kal. Mai. ..	x kal. Iun.	viii id. Iun. ...	xvi kal. Mart. ...	iiii
ix	vi kal. Mart. ...	vii id. Apr. ..	iiii id. Mai.... ...	vii kal. Iun. ...	iii non. Feb. ...	vii
x	Idus Feb.	xvi† kal. Apr. ...	Kal. Mai.	Id. Mai.	x kal. Feb. ...	iii
xi	iiii non. Mart. ...	xvii kal. Mai. ...	xiiii† kal. Iun. ...	iii non Iun. ...	iii id. Feb. ...	i
xii	ix kal. Mart. ...	ii non. Apr. ..	vii id. Mai.... ...	x kal. Iun. ...	ii kal. Feb. ...	iiii
xiii	iiii id. Feb. ...	ix kal. Apr.... ...	iiii kal. Mai. ...	iiii id. Mai. ...	xiii kal. Feb. ...	vi†
xiiii	Kal. Mart.	ii id. Apr.	xvi kal. Iun. ...	ii kal. Iun. ...	vi id. Feb. ...	v
xv	Idus Feb.†	Kal. Apr.	ii non. Mai. ...	xiii kal. Iun. ...	v kal. Feb. ...	i
xvi	vii id. Feb.	xii kal. Apr. ...	vii kal. Mai. ...	viii id. Mai. ...	xvi kal. Feb. ...	iiii
xvii	iii† kal. Mart. ...	v id. Apr.	ii id. Mai.	v kal. Iun. ...	ix† Feb.	ii
xviii	xv kal. Mart. ...	iiii kal. Apr. ...	v kal.† Mai... ...	xvi kal. Iun. ...	viii kal. Feb. ...	v
xix	ii non. Mart. ...	xv kal. Mai. ...	xi kal. Iun.... ...	ix† Iun.	Idus Feb. ...	iii

[H]is supra positis regularibus per singulos annos singuli addantur concurrentes. his additis siue coniunctis partire per vii^{em} et quot remanent ipsa est dies secundae lunae initii. similiter de xiiii^{a} luna paschae. et xx^{a} luna rogationum. et iiii^{a} luna pentecosten et x luna lxx argumentari memento.

[fo. 15v.

Anni Dni.				Indic.	Epac.	Ccur.	Cycl.	xiiii Lun.	Dies pasch.	L. ipsius di-ei	A b c darium ipsius diei.
C	B̄	M	ille	xiii	xii	B̄ i	x	ix kal. Apr.	ii kal. Apr.	xxi	F
E		M	i	xiiii	xxiii	ii	xi	ii id. Apr.	Id. Apr.	xv	E
C		M	ii	xv	iiii	iii	xii	Kal. Apr.	Non. Apr.	xviii	D
C		M	iii	i	xv	iiii	xiii	xii kal. Apr.	v kal. Apr.	xxi	C
E	B	M	iiii	ii	xxvi	B̄ vi	xiiii	v id. Apr.	xvi kal. Mai.	xxi	A
C		M	v	iii	vii	vii	xv	iiii kal. Apr.	Kal. Apr.	xvii	G
E		M	vi	iiii	xviii	i	xvi	xv kal. Mai.	xi kal. Mai.	xviii	F
C		M	vii	v	Null.	ii	xvii	ix † Apr.	viii id. Apr.	xv	E
C	B̄	M	viii	vi	xi	B̄ iiii	xviii	viii kal. Apr.	vi † kal. Apr.	xvii†	C
E		M	ix	vii	xxii	v	xix	Id. Apr.	xv kal. Mai.	xviii	B
C		M	x	viii	iii	vi	i	iiii non. Apr.	v id. Apr.	xxi	A
C		M	xi	viiii	xiiii	vii	ii	xi kal. Apr.	viii kal. Apr.	xvii	G
E	B̄	M	xii	x	xxv	B̄ ii	iii	iiii id. Apr.	Idus Apr.	xvii	E
C		M	xiii	xi	vi	iii	iiii	iii kal. Apr.	Non. Apr.	xx	D
C		M	xiiii	xii	xviii†	iiii	v	xiiii kal. Mai.	vii kal. Mai.	xxi	C
E		M	xv	xiii	xxviii	v	vi	vii id. Apr.	iiii id. Apr.	xvii	B

Anni Dni.				Indic.	Epact.	Ccur.	Cycl.	xiiii Lun.	Dies pasch.	L. ipsius diei.	A b c darium ipsius diei.
C	B̄	M	xvi	xiiii	ix	B̄ vii	vii	vi kal. Apr.	Kal. Apr.	xix	G
E		M	xvii	xv	xx	i	viii	xvii kal. Mai.	xi kal. Mai.	xx	F
C		M	xviii	i	i	ii	ix	ii non. Apr.	viii id. Apr.	xv†	E
C		M	xix	ii	xii	iii	x	ix kal. Apr.	iiii kal. Apr.	xix	D
E	B̄	M	xx	iii	xxiii	B̄ v	xi	ii id. Apr.	xv kal. Mai.	xx†	B
C		M	xxi	iiii	iiii	vi	xii	Kal. Apr.	iiii non. Apr.	xv	A
C		M	xxii	v	xv	vii	xiii	xii kal. Apr.	viii kal. Apr.	xviii	G
E		M	xxiii	vi	xxvi	i	xiiii	v id. Apr.	xviii kal. Mai.	xix	F
C	B̄	M	xxiiii	vii	vii	B̄ iii	xv	iiii kal. Apr.	Non. Apr.	xxi	D
C		M	xxv	viii	xviii	iiii	xvi	xv kal. Mai.	xiiii kal. Mai.	xv	C
E		M	xxvi	viiii	Null.	v	xvii	Non. Apr	iiii id Apr.	xix	B
C		M	xxvii	x	xi	vi	xviii	viii kal. Apr.	vii kal. Apr.	xv	A
E	B̄	M	xxviii	xi	xxii	B̄ i	xix	Idus Apr.	xviii kal. Mai.	xv	F
C		M	xxix	xii	iii	ii	i	iiii non. Apr.	viii id. Apr.	xvii†	E
C		M	xxx	xiii	xiiii	iii	ii	xi kal. Apr.	iiii kal. Apr.	xxi	D
E		M	xxxi	xiiii	xxv	iiii	iii	iiii id. Apr.	iii id. Apr.	xv	C

[These Paschal Tables, which occupy ff. 15v–18 of the MS. are in parts almost illegible, in consequence of the fading of the blue colour. They contain some errors, chiefly in the

[fo. 16.

Dies septuag.	Dies quadrag^se.	Ebdomadae quot sint	Dies que a natale domini usque initium xl.
v kal. Feb.	xii kal. Mart.	Ebd. vii	et dies v †
v id. Feb.	vi non. Mart.	Ebd. ix	et dies iiii
Kal. Feb.	viii kal. Mart.	Ebd. viii	et dies iii
ix kal. Feb.	xv† kal. Mart.	Ebd. vii	et dies ii
Idus Feb.	iii non. Mart.	Ebd. x	
v kal. Feb.	xi† kal. Mart.	Ebd. vii	et dies vi
xiii kal. Mart.	vi id. Mart.	Ebd. x	et dies v
iiii non. Feb.	vii kal. Mart.	Ebd. viii	et dies iiii
viii kal. Feb.	xv kal. Mart.	Ebd. vii	et dies ii †
Idus Feb.	ii non. Mart.	Ebd. x	et dies i
Non. Feb.	iiii kal. Mart.	Ebd ix	
xii kal. Feb.	iii id. Feb.	Ebd. vi	et dies vi
iiii id. Feb.	vi non. Mart.	Ebd. ix	et dies iiii†
Kal. Feb.	viii kal. Mart.	Ebd. viii	et dies iii
ix kal. Mart.	ii id. Mart.	Ebd. xi	et dies ii
viii id. Feb.	iii kal. Mart.	Ebd. ix	et dies i

Dies septuagesimae.	Dies quadragesime.	Ebd. quot sint a natale dni	Dies quae a natale dni usque initium xl.
iiii kal. Feb.	xi kal. Mart.	Ebd. viii	
xiii kal. Mart.	vi id. Mart.	Ebd. x	et dies v
iiii non. Feb.	vii kal. Mart.	Ebd. viii	et dies iiii
viii kal. Feb.	xv kal. Mart.	Ebd. vii	et dies iii
xvi kal. Feb.†	ii non. Mart.	Ebd. x	et dies ii
iiii kal. Feb.	xi kal. Mart.	Ebd. viii	
xii kal. Feb.	iii id. Feb.	Ebd. vi	et dies vi
iiii id. Feb.	v non. Mart.	Ebd. ix	et dies v
iiii non. Feb.	vii kal. Mart.	Ebd. viii	et dies iiii
xvi kal. Mart.	Non. Mart.	Ebd. x	et dies ii
viii id. Feb.	iii kal. Mart.	Ebd. ix	et dies i
xi kal. Feb.	ii id. Feb.	Ebd. vii	
iii id. Feb.	v non. Mart.	Ebd. ix	et dies vi
iiii non. Feb.	vii kal. Mart.	Ebd. viii	et dies iiii
viii kal. Feb.	xv kal. Mart.	Ebd. vii	et dies iii
vii id. Feb.	ii kal. Mart.	Ebd. ix	et dies ii

reckoning of the weeks and days from Christmas to the beginning (*i.e.*, to the first Sunday) of Lent. They are here given, as far as possible, as they stand in the MS.]

[fo. 16v.

Anni Dni.	Indic.	Epac.	Ccur.	Cycl.	xiiii lun.	Dies pasch.	L. ipsius diei.	a b c d.
C B̄ M xxxii	xv	vi	B. vi	iiii	iiii† kal. Apr.	iiii non. Apr.	xvii	A
C M xxxiii	i	xvii	vii	v	xiiii kal. Mai.	x kal. Mai.	xviii	G
E M xxxiiii	ii	xxviii	i	vi	vii id. Apr.	xviii kal. Mai.	xxi	F
C M xxxv	iii	ix	ii	vii	vii† kal. Apr.	iii kal. Apr.	xvii	E
E B̄ M xxxvi	iiii	xx	B. iiii	viii	xvii kal. Mai.	xiiii kal. Mai.	xviii†	C
C M xxxvii	v	i	v	ix	ii non. Apr.	iiii id. Apr.	xx	B
C M xxxviii	vi	xii	vi	x	ix kal. Apr.	vii kal. Apr.	xvi	A
E M xix †	vii	xxiii	vii	xi	ii id. Apr.	xvii kal. Mai.	xvii	G
C B̄ M xl	viii	iiii	B. ii	xii	Kal. Apr.	viii id. Apr.	xix	E
C M xli	ix	xv	iii	xiii	xii kal. Apr.	xi kal. Apr.	xv	D
E M xlii	x	xxvi	iiii	xiiii	v id. Apr.	iii id. Apr.	xvi	C
C M xliii	xi	vii	v	xv	iiii kal. Apr.	iii non. Apr.	xix	B
C B̄ M xliiii	xii	xviii	B. vii	xvi	xv kal. Mai.	x kal. Mai.	xix	G
E M xlv	xiii	Null.	i	xvii	Non. Apr.	vii id. Apr.	xvi	F
C M xlvi	xiiii	xi	ii	xviii	viii kal. Apr.	vi† kal. Apr.	xix	E
E M xlvii	xv	xxii	iii	xix	Id. Apr.	xiii kal. Mai.	xx	D

Anni Dni.	Indic.	Epac.	Ccur.	Cycl.	xiiii luna.	Dies pasch.	L. ipsius diei.	A b c d
C B̄ M xlviii	i	iii	B. v	i	iiii non. Apr.	iii non. Apr.	xv	B
C M xlix	ii	xiiii	vi	ii	xi kal. Apr.	[vii] kal. Apr.	xviii	A
E M l	iii	xxv	vii	iii	iiii id. Apr.	[xvii] kal. Mai.	xix	G
C M li	iiii	vi	i	iiii	iii kal. Apr.	ii kal. Apr.	xv	F
E B̄ M lii	v	xvii	B. iii	v	xiiii kal. Mai.	xiii kal. Mai.	xv	D
C M liii	vi	xxviii	iiii	vi	vii id. Apr.	iii id. Apr.	xviii	C
C M liiii	vii	ix	v	vii	vi kal. Apr.	iii non. Apr.	xxi '	B
E M lv	viii	xx	vi	viii	xvii kal. Mai.	xvi kal. Mai.	xv	A
C B̄ M lvi	viiii	i	B. i	viiii	ii non. Apr.	vii id. Apr.	xvii	F
C M lvii	x	xii	ii	x	ix kal. Apr.	iii kal. Apr.	xx	E
E M lviii	xi	xxiii	iii	xi	ii id. Apr.	xiii kal. Mai.	xxi	D
C M lix	xii	iiii	iiii	xii	Kal. Apr.	ii non. Apr.	xvii	C
C B̄ M lx	xiii	xv	B. vi	xiii	xii kal. Apr.	vii kal. Apr.	xix	A
E M lxi	xiiii	xxvi	vii	xiiii	v id. Apr.	xvii kal. Mai.	xx	G
C M lxii	xv	vii	i	xv	iiii kal. Apr.	ii kal. Apr.	xvi	F
E M lxiii	i	xviii	ii	xvi	xv kal. Mai.	xii kal. Mai.	xvii	G †

[fo. 17.

Dies septuag	Dies xlme.	Quot sint ebdom.	Dies quae a natl dni.
iii kal. Feb.	x kal. Mart.	Ebd. viii	Et dies i
xii kal. Mart.	v id. Mart.	Ebd. vii †	Et dies vi
iii non. Feb. †	vi kal. † Mart.	Ebd. viiii	Et dies v
vii kal. Feb.	xiiii kal. Mart.	Ebd. vii	Et dies iiii
xv kal. Mart.	Non. Mart.	Ebd. x	Et dies iii
viii id. Feb.	iii kal. Mart.	Ebd. viiii	Et dies i
xi kal. Feb.	ii id. Feb.	Ebd. viii †	
iii id. Feb.	iiii non. Mart.	Ebd. x †	Et dies vi
iii non. Feb.	vi kal. Mart.	Ebd. viii	Et dies v
xv kal. Feb.	vi id. Feb.	Ebd. vii †	Et dies iii
vii id. Feb.	ii kal. Mart.	Ebd. x †	Et dies ii
iii kal. Feb.	x kal. Mart.	Ebd. viii	Et dies i
xii† kal. Mart.	v id. Mart.	Ebd. vii †	Et dies vi
iii non. Feb.	vi kal. Mart.	Ebd. viiii	Et dies v
vii kal. Feb.	xiiii kal. Mart.	Ebd. vii	Et dies iiii
xv kal. Mart.	viii id. Mart.	Ebd. x	Et dies iii

Dies septuag.	Dies xlme.	Quot sint ebdom.	Dies quae a natl. dni.
ii kal. Feb.	ix kal. Mart.	Ebd. viii	Et di[es ii]
x † kal. Feb.	[ii id. Feb.]	Ebd. x †	
iii id. Feb.	iiii non. Mart.	Ebd. viii †	Et die[s vi]
vi kal. Feb.	xiii kal. Mart.	Ebd. vii	Et die[s v]
xiiii kal. Mart.	viii id. Mart.	Ebd. x	Et di[es] iii[i]
vii id. Feb.	ii kal. Mart.	Ebd viii †	Et dies ii
iii kal. Feb.	x kal. Mart.	Ebd. vii †	Et dies i
ii id. Feb.	iii non. Mart.	Ebd. viiii †	
ii non. Feb.	v kal. Mart.	Ebd. viii	Et di[es vi]
vii kal. Feb.	xiiii kal. Mart.	Ebd. vi †	Et dies iiii
xv kal. Feb. †	viii id. Mart.	Ebd. viiii †	Et dies iii
ii kal. Feb.	ix kal. Mart.	Ebd. viii	Et dies ii
x kal. Feb.	[Id.] Feb.	Ebd. x †	
iii id. Feb.	iiii non. Mart.	Ebd. viii †	Et dies vi
vi kal. Feb.	xiii kal. Mart.	Ebd. vii	Et dies v
xiiii kal. Mart.	vii id. Mart.	Ebd. x	Et di[es iiii]

[fo. 17v.

Anni dni.				Indic.	Epac.	Ccurr.	Cycl.	xiiii lun.	Dies pasch.	lu. ipsius diei	A b c d.
C	B	M	lxiiii	ii	Null.	B̄. iiii	xvii	Non. Apr.	iii id. Apr.	xx	C
C		M	lxv	iii	xi	v	xviii	viii kal. Apr.	vi kal. Apr.	xvi	B
E		M	lxvi	iiii	xxii	vi	xix	Id. Apr.	xvi kal. Mai.	xvii	A
C		M	lxvii	v	iii	vii	i	iiii non. Apr.	vi id. Apr.	xx	G
C	B̄	M	lxviii	vi	xiiii	B̄. ii	ii	xi kal. Apr.	x kal. Apr.	xv	E
E		M	lxix	vii	xxv	iii	iii	iiii id. Apr.	ii id. Apr.	xv†	D
C		M	lxx	viii	vi	iiii	iiii	iii kal. Apr.	ii non. Apr.	xix	C
E		M	lxxi	viiii	xvii	v	v	xiiii kal. Mai.	viii kal. Mai.	xx	B
C	B̄	M	lxxii	x	xxviii	B̄. vii	vi	vii id. Apr.	vi id. Apr.	xv	G
C		M	lxxiii	xi	ix	i	vii	vi kal. Apr.	ii kal. Apr.	xviii	F
E		M	lxxiiii	xii	xx	ii	viii	xvii kal. Mai.	xii kal. Mai.	xix	E
C		M	lxxv	xiii	i	iii	ix	ii non. Apr.	Non. Apr.	xv	D
C	B̄	M	lxxvi	xiiii	xii	B̄. v	x	Nº kal. Apr.	vi kal. Apr.	xvii	B
E		M	lxxvii	xv	xxiii	vi	xi	ii id. Apr.	xvi kal. Mai.	xviii	A
C		M	lxxviii	i	iiii	vii	xii	kal. Apr.	vi id. Apr.	xxi	G
E		M	lxxviiii	ii	xv	i	xiii	xii kal. Apr.	viiii kal. Apr.	xvii	F

Anni dni.				Indic.	Epac.	Ccurr.	Cycl.	xiiii lun.	Dies pasch.	L. ipsius.	A b c d.
C	B̄	M	lxxx	iii	xxvi	[B] iii	xiiii	v id. Apr.	ii id. Apr.	xvii	D
C		M	lxxxi	iiii	vii	iiii	xv	iiii kal. Apr.	ii non. Apr.	xx	C
E		M	lxxxii	v	xviii	v	xvi	xv kal. Mai.	viii kal. Mai.	xxi	B
C		M	lxxxiii	vi	Null.	vi	xvii	Non. Apr.	v. id. Apr.	xviii	A
C	B̄	M	lxxxiiii	vii	xi	[B] i	xviii	viii kal. Apr.	ii kal. Apr.	xx	F
E		M	lxxxv	viii	xxii	ii	xix	Id. Apr.	xii kal. Mai.	xxi	E
C		M	lxxxvi	ix	iii	iii	i	iiii non. Apr.	Non. Apr.	xvii	D
E		M	lxxxvii	x	xiiii	iiii	ii	xi kal. Apr.	v kal. Apr.	xx	C
C	B̄	M	lxxxviii	xi	xxv	[B] vi	iii	iiii id. Apr.	xvi kal. Mai.	xx	A
C		M	lxxxix	xii	vi	vii	iiii	iii kal. Apr.	kal. Apr.	xv†	G
E		M	xc	xiii	xvii	i	v	xiiii kal. Mai.	xi kal. Mai.	xvii	F
C		M	xci	xiiii	xxviii	ii	vi	vii id. Apr.	Idus Apr.	xx	E
C	B̄	M	xcii	xv	ix	[B] iiii	vii	vi kal. Apr.	v kal. Apr.	xv	C
E		M	xciii	xvi†	xx	v	viii	xvii [kal. Mai.]	xv kal. Mai.	xvi	B
C		M	xciiii	xvii†	i	vi	ix	ii non. Apr.	v id. Apr.	xviii†	A
E		M	xcv	xviii†	xii	vii	x	ix kal. Apr.	viii kal. Apr.	xv	G

[fo. 18.

Dies septuag.	Dies quadrag.	Quot sint ebd.	Dies a natale dni.
vi id. Feb.	ii kal. Mart.	Ebd. ix	Et dies ii †
x kal. Feb.	Id. Feb.	Ebd. vii	Et dies i
ii id. Feb.	iii non. Mart.	Ebd. x	
ii non Feb.	v kal. Mart.	Ebd. viii	Et dies vi
xiii kal. Feb.	iiii id. Feb.	Ebd. vi	Et dies v
vi id. Feb.	Kal. Mart.	Ebd. ix	Et dies iii
ii kal. Feb.	ix kal. Mart.	Ebd. viii	Et dies ii
x kal. Mart.	iii id. Mart.	Ebd. xi	Et dies i
Non. Feb.	v kal. Mart.	Ebd. viii †	Et dies vi †
vi kal. Feb.	xiii kal. Mart.	Ebd. vii	Et dies v
xiiii kal. Mart.	vii id. Mart.	Ebd. x	Et dies iiii
Kal. Feb.	viii kal. Mart.	Ebd. viii	Et dies iii
ix kal. Feb.	xvi kal. Mart.	Ebd. vii	Et dies ii
ii id. Feb.	iii non. Mart.	Ebd. x	
ii non. Feb.	v kal. Mart.	Ebd. vii †	Et dies vi
xiii kal. Feb.	iiii id. Feb.	Ebd. vi	Et dies v

Dies septuag.	Dies quadrag.	Quot sint ebd.	Dies a natele † dni.
v id. Feb.	Kal. Mart.	Ebd. ix	Et dies iii †
ii kal. Feb.	ix kal. Mart.	Ebd. viii	Et dies ii
x kal. Mart.	iii id. Mart.	Ebd. xi	Et dies i
Non. Feb.	iiii kal. Mart.	Ebd. viiii	
v kal. Feb.	xiii kal. Mart.	Ebd. vii	Et dies v
xiiii kal. Mart.	vii id. Mart.	Ebd. x	Et dies iiii
Kal. Feb.	viii kal. Mart.	Ebd. viii	Et dies iii
ix kal. Feb.	xvi kal. Mart.	Ebd. vii	Et dies ii
Id. Feb.	iii non. Mart.	Ebd. x	†
x kal. Feb.	xii kal. Mart.	Ebd. vii	Et dies vi
xiii kal. Mart.	vi id. Mart.	Ebd. x	Et dies v
v id. Feb.	vi non. Mart.	Ebd. viiii	Et dies iiii
viii kal. Feb.	xvi kal. Mart.	Ebd. vii	Et dies ii
Id. Feb.	ii non. Mart.	Ebd. x	Et dies i
Non. Feb.	iiii kal. Mart.	Ebd. viiii	
xii kal. Feb.	iii id. Feb.	Ebd. vi	Et dies vi

[The verso of fo. 18 is blank.]

/TERMINUS X^c LUNAE SEPTUAGESIMAE. [fo. 19.

Ubicumque inueneris x lunam post xxx lunam ian. ibi fac terminum lxx. et in sequenti dominica erit lxx.

Ubicumque inueneris ii^am lunam post xxix lunam Feb. ibi fac terminum initii xl. et in sequenti dominica erit xl.

Ubicumque inueneris xiiii^am lunam post xxx lunam Mar. ibi fac terminum paschae. et in sequenti dominica erit pascha.

Ubicumque inueneris xx lunam post xxix lunam Apr. ibi fac terminum rogationum et sequens dominica precedit ii^am feriam rogationum.

Ubicumque inueneris iiii^am lunam post xxx lunam Mai. ibi fac terminum pentecosten. et in sequenti dominica erit pentecostes et ita sine errore inuenies.

Post xvi kl̄. ian.† in quale datarum lunam x inueneris ibi fac terminale† septuagesimale.

Post. vii id. Feb. in quale datarum lunam ii^am inueneris. ibi fac terminum quadragesimale.

Post xii kl̄. Apr. in quale datarum lunam xiiii^am inueneris ibi fac terminum paschae.

Post vi kl̄. Mai in quale datarum lunam xx^am inueneris. ibi fac terminum rogationale.

Post v kl̄. Iun. in quale datarum lunam iiii inueneris. ibi fac terminum pentecosten.

Omnis luna quae accensa fuerit ab octaua idus februarii usque pridie nonarum martii. dominicus dies qui sequitur illam secundam lunam initium erit quadragesime et si bissextus fuerit uel non.

Omnis luna quae accensa fuerit ab octaua idus martii usque nonas aprelis. dominicus dies qui sequitur illam quartam decidam† lunam dies erit paschae et si bissextus fuerit uel non.

Omnis luna quae accensa fuerit ab octaua idus aprelis usque quarta nonarum mai. dominicus dies qui sequitur uigesimam lunam precedit secundam feriam rogationum. et si bissextus fuerit uel non.

Omnis luna quae accensa fuerit a pridie nonarum mai. usque quarta nonarum iunii. dominicus dies qui sequitur illam quartam lunam dies erit pentecostes. et si bissextus fuerit uel non.

Omnis luna quae accensa fuerit a xvi kl̄. febr. usque xvi kl̄. martii dominicus dies qui sequitur illam decimam lunam dies erit lxx^mae et si bissextus fuerit uel non.

/Linea christe tuos prima est quae continet annos. [fo. 19v.
Atque secunda tenet cyclum qui indictio constat.[1]
Seruauit numeros epactas tertia certas.
Quarta dies numerat septem bissextilis anni.
Quinta tibi cyclos lunaris computat anni.
Iam quarta decimas designat sextaque lunas.
Septima nam paschae ostendit tempusque diemque.
Aetatem lunae monstrat nouissimus ordo.

Prima dies phoebi sacrato nomine fulget.
Uendicat et lucens feriam sibi luna secundam.
Inde dies rutilat iam tertia martis honore.
Mercurius quartam splendentem possidet altus.
Ioppiter ecce sequens quintam sibi iure dicabit.
Concordat ueneris magne cum nomine sexta.
Emicat alma dies saturno septima summo.

Ianus et octember binis regulantur habenis.
Ast februus quinis ouat et mars atque nouember.
Aprelis certe constat et iulius unis.
Tum maius ternis nitet augustusque quaternis.
Iunius et senis solus manifeste metitur.
September gaudet septenis atque september.[2]

September semper quinis octimber habenis.
Sicque nouember ouat septenis atque december.
Ianus rite nouem sic mars comprehendit eosdem.
Inde decem februus regulatur aprelis et isdem.
Hinc maius comites undenos ordine quaerit.
Iunius exultansque retentat iure duodenos.
Iulius at caesar ter denis testibus instatus†
Quart denis† regularibus at laetatur agustus.
Hos igitur regulares si coniungas aepactis.
Cognosces mensium qua luna aetate kalendas.
Quolibet hae numero ultra sint citraue trigena
Altiuago rutulans transcurrit culmine caeli.

/Bissena mensium uertigine uoluitur annus. [fo. 20.
Septimanis decies quinis simul atque diebus.†
Ter centenis bisque trigenis quinque diebus.
Qui ternis gaudet diuisus stare columpnis.
Scilicet idibus et nonis simul atque kalendis.
Namque quadris constant nonis occurrere menses.
Omnes excepto marte et maio sequitur quos.
Iulius octember senis soli hi moderantur.

[1] Above the word *constat* is added "*id est dicitur.*"
[2] So MS. for *december.*

Septenis patet hos pariterque flagrare kalendis.
Octonis pares menses sunt idibus omnes.
Ianus et agustus semper mensisque december.
Uoluuntur denis tantum nonisque kalendis.
At contra currunt bis nonis rite kalendis.
Iunius aprelis september et ipse nouember.
Sedenis februus cito solus ab omnibus errat.
Bis senis sic iam rotatur mensibus annus.
Per nonas idusque decurrens atque kalendas.

Primis[1] romanas ordiris iane kalendę†
Februa uicino mense numa instituit.
Martius antiqui primordia protulit anni.
Loetiferunt† aprilem uendicat alma uenus.
Maiorum ducens patrum de nomine maius.
Iunius aetatis proximus est titulo.
Nomine caesareo quintilem mensis adauget.
Augustus nomen caesareum sequitur.
Autumpnum poma† natum septembre uegetas.
Triticeo octember foenore dicat† agros.
Sidera praecipitas pelago intempesta nouember.
Imbrifer at mensis tum december adest.

Kl. aprl. dicitur esse sedes aepactarum quia quantos aetatis lunae illic inueneris tot aepactas habebis in ipso anno procul remota omni dubietate.

Kl. aprl. dicitur esse locus concurrentium quia quod† ferias ibi transactas inuenies ex tunc praesenti ebd. tot concurrentes in ipso anno inuenies.

[S]i inuestigare uolueris cuiuslibet anni concurrentes tene memoriter kl. aprl. anni praesentis et quota feria fuerint kl. aprl. tot concurrentes /in ipso anno erunt. [fo. 20v.

Si subito aepactas sequentis annis† inuestigare uolueris tene aepactas anni praesentis et adde xi et ita repperies. si autem ultra xxx. excreuerit subtrahe xxx. et quot remanserit ex numero sume et ipsa erit eiusdem anni aepacta de qua quaeris.

Coniunge regulares singulorum mensium et aepactas anni cuiusque et si xxx. fuerint ipsa est aetas lunae super kalendis. si amplius xxx. tolle xxx. et quot remaneant ipsa est aetas lune.

Memento quod anno nouissimo decennouenalis lunam nouembri mensis xxix. propter qui† eo anno inserendus est computare debebis.

Quantos dies ante pridie idus aprilis habueris pascha. tantos dies post kalendas martii habebis xl^{ma}. et quantos dies post pridie idus aprilis habueris pascha tantos dies post kalendarum† martii

[1] Corrected to *Primus* by later hand.

habebis xl^{ma}. et si in ii id. aprilis habueris pascha in kal. martii habebis xl^{mam}.

Quantos dies ante kal. aprilis habeas pascha. tantis diebus ante non. mai habebis rogationes. Et si in kal. aprilis habeas pascha. in non. mai habebis rogationes.

Quantis diebus post kal. aprelis habeas pascha tantis diebus post non. mai habebis rogationes.

Statutum inuenimus in concilio romanorum. ut nec ante xi. kal. aprilis nec post vii. kal. mai pascha non debeat fieri.

[1]Octone martis	kalende quinque	
Ternis februi	Idibus assin	
Senas martis	Nona in senis	
Undenas martis	kalendas binis	
Senis februi	Idibus quinis	
Terne martis	kalende tribus	
Quart dene martis	kalende senas	
Nonas martis	ecce quaternas	
Sexte martis	kalende septem	
Idibus februi	in tribus constant	
Quartanas martis	Nonas in assim	
Nonas kalendas	martis in quadris.	
Quattuor idus	februi septem	
Kalendas martis	etiam quinos	
Duodenas martis	kalendas in uno	
Septenis februi	idibus quattuor	
Quartane kalende	martis duabus	
/Quindene martis	kalende quinis	[fo. 21.
Pridie nonas	martis in ternis	

Legimus in epistolis grecorum quod post passionem apostolorum sanctus pacomius abbas in egypto cum monachis suis in oratione ad dominum rogauerunt ut ostenderet eis quomodo pascha deberent caelebrari. Et misit dominus angelum suum et scripsit ad praefatum sanctum pacomium cyclum nonodecimalem in uno philacterio hoc modo. None.†

None apraelis	Norunt quinos
Octone kalende	assin depromunt
Idus apraelis	etiam sexis
None quartane	namque dipondio
Item undene	ambiunt quinos
Quattuor idus	capiunt ternos
Terne kalende	titulant sene

[1] In this table, and in that which follows it on fo. 21, the scribe has omitted certain columns. For the full form of the tables, see the Leofric Missal, pp. 48, 49.

Quattuor dene	cubant in quadris
Septenos idus	septos eligunt
Sene kalende	sortiuntur ternos
Denis septenis	donant assim
Pridie nonas	docte quaternis
None kalende	namque septenis
Pridie idus	panditur quinis
Aprelis kalendas	exprimit unus
Duodenas namque	docte quaternis
Speciem quintam	speramus duabus
Quartane kalende	quinque coniciunt
Speciem quintam†	speramus duabus.†

Si nosse uis quot anni ab incarnatione domini sint. scito quot ordines fuerint indictionum utpote quinto anno tyberii principis xlvi hos per xv multiplica fiunt Dc. xc adde semper regulares xii quia iiii^{a} indictione dominus natus est. secundum dionisium et indictionem anni cuius uolueris. utpote i^{mam} fiunt Dcc. iii isti anni natiuitatis domini.

Si scire uis quota indictio sit sume annos domini adiectis tribus partire per xv. et quot remanserit. ipsa est indictio anni praesentis si nihil xv. erit.

Si scire uis quotus sit annus cycli decennouenalis sume annos domini unum adiciens quoniam secundo eiusdem[1] /anno [fo. 21v. natus est dominus. partire per xix et quot remanserit ipsi† est annus cycli decennouenalis.

Si cognoscere uis quotus cyclus lunaris est tene annos domini duos subtrahens diuide per xix. et quot remanserit ipse est annus cycli lunaris. si nihil xix.[2]

Si uis inuenire quotae sint aepacte lunaris partire annos domini per xix. et quot remanserit multiplica per xi. identidem diuide per xxx^{a}. et remanent aepactae.

Si uis scire concurrentes septimane diei sume annos domini. et eorundem quartam partem adice. his quoque iiii^{or} addens quia v concurrentes fuerunt anno natiuitatis domini. hos partire per vii. et remanent aepactae.†

Si argumentari uis solarem cyclum sume annos domini. unum adiciens diuide per xxviii et restat tibi cyclus praedictus.

Si uis scire quotus annus sit a bissexto sume annos domini. hos diuide per iiii^{or}. quot remanserint tot sunt anni a bissexto. si nihil tum bissextus.

His ergo ad certum inuentis facile diem paschę lunamque repperies. Quod si a praesenti post aliquot annos uerbi gratia

[1] Another hand has added, above the line, the words "*scilicet anni.*"
[2] "*Scilicet erit*" added above line.

post centum pascha scire uelis. aepactas tantum et concurrentes solis dies inuenire sufficit tibi. Partire autem c per xix remanent v. illas ergo aepactas centesimo quas quinto anno futuras. Eodem modo c per vii diuide adiciens quartam partem centenarii numeri et aepactas solis praecedentis anni quotiens una in praesenti anno non occurrerit. eas centesimo quas xvi° anno concurrentes solis inuenies.

Si uis inuenire concurrentes in xi† kal aprilis require et in aequali† feria ix kal. aprilis euenerint tot concurrentes eodem anno habebis.

Et qualem lunam in xi kal. aprilis inueneris talem aepactam habebis eodem anno.

Annus communis habet dies cccliiii.

Annus solaris habet dies ccclxv.

Annus embolismi habet dies ccclxxvi.†

Latini namque a iii non. mart. usque in iiii^a^ non. apr. diebus scilicet xxix obseruandam[1] maxime censuerunt ut quocumque eorum die luna nata fuerit efficiat primum mensis initium cuius luna xiiii^a^ si fuerint vi peruenerit subsequente dominica. id est luna xvi. festiuitatem paschalem sine ambiguitate caelebrabis. xiiii^am^ porro luna mensis eiusdem a xv kal. apr. usque in xvi° kal. mai. adserendum esse seruandam.

Sancta sinodus ubi cccxviii pontifices qui apud niceam ciuitatem /bithiniae conuenerunt inlustrante spiritu sancto [fo. 22. firmiter sanxerunt. ab viii^a^ idus mart. usque in diem non. apr. quod sunt dies xxix qualiscumque luna nata fuerit perhibet facere initium primi mensis.

Sanctae memoriae theophilus alexandrinus episcopus datis epistolis ad theodosium imperatorem in quo adnuntians ab viii id. mar. usque in diem non. apr. dies scilicet xxix qualiscumque luna nata fuerit in quolibet medio spatio perhibet facere initium primi mensis. xiiii^a^ uero luna a xii^a^ kal. apr. usque in xv^am^ kal. mai sollerter inquiri etiam si die sabbatorum inciderit consequenti die dominico. id est luna xv pascha caelebrare conscripsit et si die dominico luna xiiii eiusdem mensis id est primi mensis euenerit ipsa ebdomada transmissum ad alterum diem dominicum pascha caelebrare sine dubio conscripsit.

Est et aliud exemplum de initio primi mensis ut quota luna fuerit in kal. ian. tot dies de mense mar. in fine computabis et inuenies procul dubio lunam et initium primi mensis praeter tantum tres aetates lunae hoc est xxvi et xxix et xxvii.

Quaerenda est natiuitas lunę xiiii^ae^ ab viii iduum martiarum usque in non. apr, quae primi mensis nouorum initium ostendit a xii^a^ uero kal. apr. usque in xii^a^ kal. mai. in quacumque die xiii

[1] Altered to *obseruandum* by later hand.

luna occurrerit. ipsa te ad caelebrationem sanctam paschae perducit. Si uero xiiii luna ante xii kal. apr. occurrerit. id est aut xiii kal. apr. aut xiiii kal. apr. aut xv kal. apr. scito quoniam paschalis luna non est sed eandem luna cum xxx[mam] perduxeris. luna quae alia die nata fuerit in ipsa omnia† sanctum pascha caelebrabis. Similiter caustus† esto ut xiiii[o] kal. mai. luna xiiii[a] non transcendat. aut ad xiii[o] kal. mai. aut ad xii[o] kal. mai. Nam cum incipies magnum deducis errorem.

Christianorum uero pascha ab xi kal. apr. usque in vii kal. mai. quocumque dominica die luna uidelicet occurrerit sanctum pascha modis omnibus caelebrabis quod si ante xi kal. apr. etiam si luna occurrerit uel post vii kal. mai. pascha nullatenus caelebratur.

Communium et embolismorum ratio ista est ut per ogdoadem et endegadem currere debeant. Sunt autem ogdoas viii[o] endegas xi. com. com. embolismus. com. com. embolismus. com. emb. endegas xi. com. com. emb. com. com. emb. com. com. emb. com. emb. Et sic inueniendi sunt uerbi gratia xiiii[a] luna paschalis festiuitatis in anno praeterito pridie idus apr. fuit ipsa luna xiiii anno praesente in eo datarum. si superextenderit diebus xix erit ann. emb. si retro inuenta fuerit diebus xi erit ann. emb.

Quattuor differentiae lunae uictorini anatholius et laterculus. alius xxx[a]. alius xxix. apud ebreos xxix. et senis apud aegiptios xxix. aegiptii faciunt in omni anno xiii /men- [fo. 22v. ses in unoquoque mense xxx dies. in uno mense v dies. Communis annus habet dies cccliii† adde xi fiunt dies ccclxv. adde supra xix et fit embolismus. hic annus habet dies ccclxxxiiii.

Quot dies debemus pascha caelebrare id est xxxiiii[or] uel xxxv et hoc ut dixi xix anno† cycli fit propter concordiam aepactarum. isti autem xxxv dies sunt hii qui cccliiii diebus anni communis supra crescunt usque in ccc[tos] lxxxiiii diebus anni embolismalis quia in communi anno ante cccliiii dies pascha non licet caelebrari supra uero hos dies licet. in embolismali autem anno ante ccclxxxiiii uel v non debet pascha caelebrari supra uero licet. Iste ergo numerus dierum in communibus annis et embolismis in caelebratione paschae obseruandus est.

Maior embolismorum ratio probatur existere. quod communium annorum uidetur dampna supplere quatenus et solaris tempus lunaris exequetur excursio embolis quare fit et quomodo fit et quid esset si non fuisset. Quomodo. id est. com. com. et fiunt ii[o] anni solares et resident xxii dies de duobus annis solis iii[o] anno supersunt xxxiii dies solis fit embolismus iii anno lunae. et deponit xxx[ta] dies et supersunt iii. et fiunt similiter com. com. duo anni singulares in iii[o] anno lunę idem embolismus

deponit xxx^{ta} dies supersunt iii id vi dies de vi anno com. id. xi dies supersunt anni solis. quia sic com. aliter annis. id supersunt a sole xii dies. inter duos annos et sex superiores. id necesse est ut in alterio† anno fit embolismus. et non solum embolismus implet dies xix ad supersunt ii dies a luna.

Augmentum lune quare fit. et quomodo fit. et quid esset si non fuisset. quare id est quae† est in natura lune tarditas. quod superius accensio eius in natura quam putaretur addit tarditas eius. donec nox interest quod addit in capite xix^{ti} in noctem quam adderet id post quam uenerint xix^{ti} per xv quando putaretur accensio lunae esse in plenitudine licet prius deprehenderetur.

Kalendas grecus sermo est sed ad colendum dicitur in latinum. uocationes dicuntur apud grecos de kalo. kalendas apud latinos diriuantur de uoco uocationes. Nonas grecus sermo est unde ueniunt nonae nonae a nundinis diriuantur apud grecos.

Apud latinos mercatus uel mercimonia dicuntur id est grecus sermo est in latinum dicitur cor mensium uel medietas mensium.

Propter quod sunt dicte kalendę.

Kalendas nonus post idus grecus sermo est propter foctos dies romani instituerunt. uel propter officia magistrorum. In his enim diebus congregabantur in urbibus. Quidam autem kalendas a colendo appellari existimant. uel a calo. id est uoco astrologus uocabat populum ut uiderent accensionem lunę /id est initium primę lunae. uel stellarum cursum. quae [fo. 23. ante aut retro currunt. apud ueteres enim omnium mensium principalia colebantur. Nonae propter quod dicitur. Nonae a nundinis uocatę. nundine enim sunt publicae conuentionis id est a negotiatione. siue mercimonia. nundine sollempnitas dicitur. quare antiqui iiii^{or} non. uel vi non. diuisissent? iiii non. uel vi non. ideo diuiserunt ut non scirent latrones mercatum illorum quando esse debeat. quia abscondebant se per diuersa latibula in secretis locis iuxta uiam. et uenientibus ad mercatum. occidebant et spoliabant. Qua causa dicti sunt idus cor mensium uel medietas mensium. Idus autem plerumque latinorum ad aedendum dictum putant. Quod hii dies apud ueteres aepularum essent uel species mensis. sequentis. uel propter medium mensem quia idus uare† grece medium dicitur.

Annus habet menses xii. ebdomadas lii et diem unum. et quando bissextus euenerit dies ii^{os} et habet ipse annus horas viii millia Dcclx et habet punctos xxxv et insuper horas xl millia et ipsas diuide in septem partes. septima pars ex ipsis horis. sunt horae mille cclx^{a} et de ipsis remanent iii extra portionem horarum. et ipse iii horae faciunt bissextum.

In mense xii adcrescunt puncti xii in anno uno qui faciunt horas iii^{es} in alia† anno horas iii^{es} in iii^{o} anno horas iii^{es} in iiii^{o} horas iii^{es} et ipse horae faciunt horas xii et vi kal. mart. faciunt diem unum et ipse[1] die mensis febr. quando bissextus euenerit accipit.

Bissextum non ob illum diem fieri ut quidam putant cum iosuae solem orabat stare credendum est. quia ille dies fuit et preteriit. sed ab hoc dicitur bissextus. quod in unoquoque mense punctus unus crescit. Punctus uero unus quarta pars horae est. iiii^{or} uero puncti unam horam faciunt. xii uero puncti iii horas explicant. Ergo in iiii^{or} annis iiii^{or} terne horae quod sunt xii. Diem faciunt unum qui additur februario. Cumque vi kal. mart. habuerit et ut in crastino sic habeat uerbi gratia si hodie vi kal. mart. additur ille dies qui quarto anno expletus est. ut et in crastino sic habeat vi kal. mart. et ideo bissextus dicitur quia bis legitur vi kal. mart.

Quare fit bissextus et quomodo fit et quid esset si non fuisset. Quare id est quia non implent ccclxv dies solarem annum nisi fuisset quadrans. Fit quadrans per totum annum et mensem et diem. Primo anno incipit quadrans a solis occasu usque in mediam noctem. Incipit quadrans anni secundi a media nocte usque ad solis ortum. Quadrans terni anni a solis ortu. usque ad sextam horam. Quadrans quaterni anni a sexta hora usque ad solis occasum. Turbaretur ordo temporum si non fuisset quadrans. Quadrans namque dicitur. quarta pars diei. Quia xxiiii^{or}/ horae cum sua nocte completur de horis [fo. 23v. vi quadrans consuete uocatus.

De bissexto primum nobis interrogandum est qualiter bissextus. aut quid efficit bissextum. aut de quali materia efficitur et unde primum coepit. et quantum de illo crescit in unoquoque anno. et quantum in unoquoque die. et in unoquoque mense et in quo loco. et in qua die datarum ponitur. iste bissextus. et quis primum inuenit bissextum. Bissextus ergo propterea dicitur propter bis kalendas nominatas. sic enim dicitur vi kal. hodie vi kal. cras. uel propterea dicitur bissextus id est bissextus sexies. Sextus autem duas horas significat. duae ergo horae bis quattuor sunt. Item sexies iiii^{or} ducti xxiiii horae sunt propterea dicitur bissextus quasi bissextus sexies. Nam sextus ideo dicitur quia pars assis est. hoc est duae unciae si in ponderibus. in tempore autem duas horas significat. Quid ergo efficit bissextum. hoc est tarditas cursus solis. Inde augustinus dicit. breui autem et uulgari ratione bissextum retardatio generat solis. non ad eandem lineam caeli per ccclxv dies plene redeuntis a qua recurrit. Interrogandum est ergo iste quadrans de quo bissextus nascitur. in quo loco

[1] Corrected to *ipsa.*

in anno positus. in v locis secundum grecos. in aequinoctio uernali hoc est in xii kal. apr. secundum anatholium. in ix kal. apr. sed in fine illius diei hoc est inter ix kal. apr. sicut diximus et viii kal. apr. secundum esiodorum bissextus dicitur in vi non. mart. ut propterea bissextus diceretur quasi bis sex non. id est vi non. hodie et vi non. cras. Inde isiodorus dicit bissextus dies. a vi non mart. usque in diem kalendarum ian. cursui lunae opponit. Secundum aegyptios autem bissextus in iii kal. septemb. ponitur hoc est in fine anni. Secundum aegyptios. Aegyptii enim principium anni iiii^{a} kal. septemb. habent. quando autem bissextus est iii^{a} kal. septemb. Secundum romanos et secundum auctoritatem iulii caesaris bissextus in vi kal. mart. ponitur. In macrouio legitur iulius caesar statuit ut iiii^{o} anno sacerdotes qui curabant mensibus ac diebus unum intercalarent diem. eo scilicet mense ac loco. quo etiam apud ueteres mensibus incalabatur.† id est ante v ultimos dies februari mensis id est quae bissextum censuit nominandum. in hoc exemplo apparet. quod iulius caesar primus bissextilem diem nominauit. Et propterea bissextus in vi kal. mar. ponitur secundum romanos. quia romani ueteres principium anni habuerunt a martio mensę. Finis autem anni est in februari mense. id est in vi kal. mart. illi autem quinque dies qui supersunt intercalares dies apud antiquos erant. sicut modo apud aegyptios sunt in ix kal. septemb. usque in iiii^{a} kal. septemb. De hoc etiam ditilicorus aegyptius tradidit dicens. inserendus est hic dies antequam incipiat quintus annus. Quo exemplo manifeste colligitur quod in fine anni bissextilis dies poni debet. cum dixit antequam quintus annus incipiat. Deinde scire nos oportet quantum de hoc quadrante /crescit in unaquaque [fo. 24. die per totum annum et[1] quantum in unoquoque mense. et in unoquoque die crescunt duae partes momenti. et sic in tribus diebus duo momenta crescunt in vi diebus iiii^{or} momenta. in xii diebus viii^{o} momenta. in xxiiii diebus xvi momenta. et ita in xxx diebus et in x horis crescunt xx momenta. hoc est in xc diebus et uno die et vi horis crescit hora et dimidia. in vi autem mensibus trigenis. hoc est in bis nonagenis et duobus diebus et xii horis crescunt iii^{es} horae. Similiter et in aliis sex mensibus trigenis. quasi fuissent tot trigeni et duobus diebus et xii horis crescunt aliae tres horae. et sic crescunt vi horae quadrantis. hoc est quadrans diei naturalis crescit. per xii menses. hoc est per unumquemque annum. de iiii^{or} annis. et sic iiii^{or} annis completis. et iiii^{or} quadrantibus collectis in fine iiii^{ti} anni. antequam quintus annus incipiat bissextalis† dies perueniet.

Pro quod† dicitur martius v.

Unus annus habet dies ccclxv. ipsos diuide per xii^{am} partem.

[1] *in* written before *quantum* but expunged.

xii trigeni fiunt ccclx. remanent v. propter hoc dicitur martius v. Martius habet dies xxxi regulares v. hos partire per vii^{am} partem. v vii^{m} fiunt xxxv et superat i ideo dicitur aprilis i.

Aprilis habet dies xxx^{a} regularem i. hos partire per vii.^{am} iiii^{or} vii^{m} fiunt xxviii. et superant iii ideo dicitur mai iii.

Mai habet dies xxxi regulares iii. hos partire per vii^{am} partem. iiii^{or} vii^{m} fiunt xxviii. et superant vi. ideo dicitur iunius vi.

Iunius habet dies xxx regulares vi. hos partire per vii^{am} partem. v vii^{m} fiunt xxxv et superat i. ideo dicitur iulius i.

Iulius habet dies xxxi regularem i. hos diuide per vii^{am} partem. iiii^{or} vii^{m} fiunt xxviii et superant iiii^{or}. ideo dicitur agustus iiii.^{or}

Agustus habet dies xxxi. regulares iiii^{or} hos partire per vii^{am} partem. iiii^{or} vii^{m} fiunt xxviii et superant vii. ideo dicitur september vii.

September habet dies xxx. regulares vii. hos diuide per vii^{am} partem. v^{c} viii^{m} fiunt xxxv et superant ii. ideo dicitur october ii.

October habet dies xxxi regulares ii. hos partire per vii^{am} partem. iiii^{o} vii^{m} fiunt xxviii et superant v. ideo dicitur nouember v.

Nouember habet dies xxx. regulares v. hos partire per vii^{am} partem. iiii^{or} viii^{m} fiunt xxviii et superant vii. ideo dicitur december vii.

December habet dies xxxi regulares vii hos partire per vii partem. v^{c} vii^{m} fiunt et superant iii. ideo dicitur ianuarius iii.

Ianuarius habet dies xxxi regulares iii. fiunt xxxiiii. hos partire per vii^{am} partem. iiii^{or} vii^{m} fiunt xxviii et superant vi ideo dicitur Februarius vi.

Annus habet dies ccclxv. hos partire per xxx.^{os} xii xxx^{m} fiunt ccclx et superant v. ideo dicitur september v.

/September habet dies xxx. Regulares v. hos partire [fo. 24v. per xxx^{os} assest xxx^{ni} et superant v ideo dicitur october v. Cuur recedis xxx. quia lunam in mense septemb. numquam si reprehenderis nisi xxx.

October habet dies xxxi. Regulares v. hos partire per lunationes mensium subtrahe xxix et superant vii ideo dicitur nouember vii. Cur recedis xxix quia lunam in mense octobrio nullanust repraehenderis nisi xxix. et sic sequeris alios menses per ordinem.

[The greater part of the verso of fo. 24 has been left blank. Six leaves have been cut away between fo. 24 and fo. 25. The recto of fo. 25 is blank.]

/Per omnia saecula saeculorum. [fo. 25v.
Dominus uobiscum.
Et cum spiritu tuo.
Sursum corda.
Habemus ad dominum.
Gratias agamus domino nostro.
Dignum et iustum est.

/VD et iustum est aequum et salutare nos tibi semper [fo. 26. /et ubique gratias agere domine sanctae pater omnipo- [fo. 26v. tens eternae deus. per christum dominum nostrum. per quem maiestatem tuam laudant angeli adorant dominationes tremunt potestates. Caeli caelorumque uirtutes ac beata seraphim socia exultatione concelebrant. Cum quibus et nostras uoces ut admitti iubeas deprecamur supplici confessione dicentes Sanctus. Sanctus. Sanctus.

/Te igitur clementissime /pater per iesum [fo. 27. [fo. 27v. christum filium tuum dominum nostrum supplices rogamus et petimus uti accepta habeas et + benedicas + haec dona + haec munera haec sancta sacrificia inlibata.

Inprimis quae tibi offerimus pro aecclesia tua sancta catholica quam pacificare custodire adunare et regere digneris toto orbe terrarum una cum famulo tuo papa nostro *ill.* et rege nostro *ill.* et antistite nostro *ill.* et omnibus orthodoxis atque catholicae et apostolicae fidei cultoribus.

Memento domine famulorum famularumque tuarum *ill.* et *ill.* et omnium circumadstantium quorum tibi fides cognita est et nota deuotio pro quibus tibi offerimus uel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis pro se suisque omnibus pro redemptione animarum suarum pro spe salutis et incolomitatis suae tibi reddunt uota sua aeterno deo uiuo et uero.

Communicantes et memoriam uenerantes. Inprimis gloriosae semper uirginis mariae genitricis eiusdem dei et domini nostri iesu christi. sed et beatorum apostolorum ac martyrum tuorum Petri Pauli Andreae Iacobi Iohannis Thomę Iacobi Philippi Bartholomei Mathei Symonis /et taddei Lini Cleti Cle- [fo. 28. mentis Syxti Cornelii Cypriani Laurentii Chrisogoni Iohannis et pauli Cosme et damiani Georgii Benedicti Martini Gregorii et omnium sanctorum tuorum quorum meritis praecibusque concedas. ut in omnibus protectionis tuae muniamur auxilio per eundem christum dominum nostrum.

Hanc igitur oblationem seruitutis nostrae sed et cunctae familiae tuae quesumus domine ut placatus accipias diesque nostros in tua pace disponas atque ab aeterna dampnatione nos eripi et in electorum tuorum iubeas grege numerari. per christum dominum nostrum.

Quam oblationem tu deus in omnibus quesumus + benedictam

+ ascriptam + ratam rationabilem acceptabilemque facere digneris. ut nobis corpus et sanguis fiat dilectissimi filii tui domini dei iesu christi.

Qui pridie quam pateretur accepit panem in sanctas ac uenerabiles manus suas eleuatis oculis in caelum ad te deum patrem suum omnipotentem tibi gratias agens benedixit fregit dedit discipulis suis dicens. Accipite et manducate ex hoc omnes hoc est enim corpus meum. Simili modo postea quam cenatum est accipiens et hunc praeclaram† calicem in sanctas ac uenerabiles manus suas. item tibi gratias agens. benedixit. dedit discipulis suis dicens. Accipite et bibite ex eo omnes. hic est enim calix sanguinis mei/ noui et aeterni testamenṭi mysterium [fo. 28v. fidei. qui pro uobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Haec quotiescumque feceritis. in mei memoriam facietis.

Unde et memores sumus domine nos tui serui. sed et plebs tua sancta eiusdem christi filii tui domini dei nostri tam beatae passionis. necnon et ab inferis resurrectionis. sed et in caelos gloriosae ascensionis offerimus praeclarae maiestati tuae de tuis donis ac datis H+ostiam puram h+ostiam sanctam h+ostiam inmaculatam. panem sanctum uitae aeternae et calicem salutis perpetuae. Supra quae propitio ac sereno uultu respicere digneris et accepta habere sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui iusti abel et sacrificium patriarchae nostri abrahae et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus melchisedech sanctum sacrificium inmaculatam hostiam.

Supplices te rogamus omnipotens deus iube haec perferri per manus sancti angeli tui in sublime altare tuum in conspectu diuinae maiestatis tuae. ut quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum filii tui corpus et sanguinem sumpserimus omni benedictione caelesti et gratia repleamur. per christum dominum nostrum.

Memento mei queso domine et miserere licet haec sancta indignae tibi sanctae pater omnipotens aeternae deus meis manibus offeruntur sacrificia qui nec /inuocare sanctum ac [fo. 29. uenerabile nomen tuum dignus sum. sed quoniam in honore laudis et memoria gloriosissimi dilectique filii tui domini dei nostri iesu christi offerantur sicut incensum in conspectu diuinae maiestatis tuae cum odore suauitatis accendantur.† per christum dominum nostrum.

Memento etiam domine et eorum nomina qui nos praecesserunt cum signo fidei et dormiunt in somno pacis. *ill.* Ipsis domine et omnibus in christo quientibus† locum refrigerii lucis et pacis ut indulgeas deprecamur. per christum dominum nostrum. Nobis quoque peccatoribus famulis tuis de multitudine miserationum tuarum sperantibus partem aliquam et societatem donare digneris cum tuis sanctis apostolis et martyribus cum Iohanne

Stephano Mathia Barnaba Ignatio Alexandro Marcellino Petro Felicitate Perpetua Agatha Lucia Agnae Caecilia Anastasia Aetheldrythae Geretrudis et cum omnibus sanctis tuis intra quorum nos consortium non aestimator meriti sed uenię quesumus largitor admitte. per christum.

Per quem haec omnia domine semper bona creas + sanctificas + uiuificas + benedicis. et praestas nobis per ipsum et cum ipso et in ipso est tibi deo patri omnipotenti in unitate spiritus sancti omnis honor et gloria.

Per omnia saecula saeculorum. Amen.

Oremus.

Praeceptis salutaribus moniti et diuina institu-/ [fo. 29v. tione formati audemus dicere.

Pater noster qui es in caelis sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat uoluntas tua sicut in caelo et in terra. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in temptationem. Sed libera nos a malo. Amen.

Libera nos quesumus domine ab omnibus malis praeteritis praesentibus et futuris. et intercedente beata et gloriosa semper uirgine dei genetrice maria et beatis apostolis tuis petro et paulo atque andrea cum omnibus sanctis tuis. da propitius pacem in diebus nostris ut ope misericordiae tuae adiuti. et a peccato simus semper liberi. et ab omni perturbatione securi. per dominum nostrum iesum christum filium tuum qui tecum uiuit et regnat deus in unitate spiritu† sancti per omnia saecula saeculorum. Amen.

Pax domini sit semper uobiscum. Et cum spiritu tuo.

Agnus dei qui tollis peccata mundi miserere nobis.

[[1]Hęc sacrosancta commixtio corporis et sanguinis domini nostri iesu christi fiat michi et omnibus sumentibus salus mentis et corporis. et ad uitam capessendam eternam sit preparatio salutaris. Amen.

/Domine sancte pater omnipotens ęterne deus. da [fo. 30. mihi hoc sacrosanctum corpus et sanguinem filii tui domini nostri iesu christi ita digne sumere. ut merear per hoc remissionem omnium peccatorum nostrorum accipere. et de tuo sancto spiritu repleri. quia tu es deus solus et praeter te non est alius. cuius regnum et imperium sine fine permanet in secula seculorum. Amen.

Domine iesu christe fili dei uiui. qui ex uoluntate patris. cooperante spiritu sancto per mortem tuam mundum uiuificasti.

[1] The portion in brackets is added by another and rather later hand. The lower part of the recto and the whole of the verso of fo. 30 are blank, the *Proprium de tempore* beginning on fo. 31.

libera me per hoc sacrosanctum corpus et sanguinem tuum a cunctis iniquitatibus meis. et ab uniuersis malis. et fac me tuis semper obedire mandatis. et a te nunquam separari permittas. Amen.

Quod ore sumpsimus mente pura capiamus. et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum. Amen.]

/IX. KAL. IAN. UIGILIA NATALIS DOMINI. [fo. 31.

Deus qui nos redemptionis nostrae annua expectatione laetificas. praesta ut unigenitum tuum quem redemptorem laeti suscipimus. uenientem quoque iudicem securi uideamus. dominum nostrum.

Secreta.

Da nobis quesumus omnipotens deus. ut sicut ad adoranda filii tui natalicia praeuenimus. sic eius munera capiamus sempiterna gaudentes. qui tecum.

Praefatio.

ꝠD et iustum est aequum et salutare nos tibi semper et ubique gratias agere. domine sanctae pater omnipotens aeternae deus. per christum dominum nostrum. Cuius hodie faciem in confessione praeuenimus. et uoce supplici exoramus. ut super uenturae noctis officiis. nos ita peruigiles reddat ut sinceris mentibus eius percipere mereamur natale uenturum. In quo inuisibilis ex substantia tua uisibilis per carnem apparuit in nostra. Tecumque unus. non tempore genitus. non natura inferior. ad nos uenit ex temporae natus. per quem.

Ad complendum.

Da nobis domine quesumus unigeniti filii tui recensita natiuitate respirare. cuius caelesti mysterio pascimur et potamur. per eundem.

VIII. KAL. IAN. NATALE DOMINI AD SANCTAM MARIAM MAIOREM.

Deus qui hanc sacratissimam noctem ueri luminis fecisti illustratione clarescere. da quesumus ut cuius lucis mysteria in terra cognouimus. eius quoque gaudiis in /caelo [fo. 31v. perfruamur. qui tecum uiuit.

Secreta.

Accepta tibi sit domine quesumus hodiernae festiuitatis oblatio ut tua gratia largiente per haec sacrosancta commercio.† in illius inueniamur forma in quo tecum est nostra substantia. qui tecum.

Praefatio.

ꝟD aeternae deus. Quia per incarnati uerbi mysterium noua mentis nostrae oculis lux tuae claritatis infulsit. ut dum uisibiliter deum cognoscimus. per hunc inuisibilium amore rapiamur. et ideo cum angelis.

Infra actionem.

Communicantes et noctem sacratissimam caelebrantes. qua beatae mariae intemerata uirginitas. huic mundo edidit saluatorem. Sed et memoriam uenerantes eiusdem gloriosae semper uirginis mariae genitricis dei et domini nostri iesu christi. sed et beatorum apostolorum.

Ad complendum.

Da nobis quesumus domine deus noster. ut qui natiuitatem domini nostri iesu christi nos frequentare gaudemus dignis conuersationibus ad eius mereamur pertinere consortium. qui tecum.

MANE PRIMA AD SANCTAM ANASTASIAM.

Da quesumus omnipotens deus ut qui beatę anastasiae martyris tuae sollempnia colimus. eius apud te patrocinia sentiamus.,per.

Alia.

Da quesumus omnipotens deus ut qui noua incarnati uerbi tui luce perfundimur hoc in nostro resplendeat opere. quod per fidem fulget in mente. per eundem.

Super oblata.

Accipe quesumus domine munera dignanter /oblata. et [fo. 32. beatae anastasiae suffragantibus meritis. ad nostrae salutis auxilium prouenire concede. per dominum nostrum.

Secreta.

Munera nostra quesumus domine natiuitatis hodiernae mysteriis apta proueniant. ut sicut homo genitus idem refulsit deus. sic nobis haec terrena substantia conferat quod diuinum est. per eundem.

Praefatio.

ꝟD aeternae deus. Qui ut de hoste generis humani maior uictoria duceretur. non solum per uiros uirtutem martyrii. sed de eo etiam per feminas triumphasti. et ideo.

Praefatio.

VD aeternae deus. Quia nostri saluatoris hodie lux uera processit. quae clara nobis omnia et intellectu manifestauit et uisu. et ideo cum angelis.

Ad complendum.

Satiasti domine familiam tuam muneribus sacris eius quesumus semper interuentione nos refoue. cuius sollempnia caelebramus. per dominum.

Ad complendum.

Huius nos domine quesumus sacramenti semper nouitas natalis instauret. cuius natiuitas singularis humanam reppulit uetustatem. per eundem.[1]

/IN NATALI DOMINI AD SANCTUM PETRUM. [fo. 33v.

Concede quesumus omnipotens deus. ut nos unigeniti tui noua per carnem natiuitas liberet. quos sub peccati iugo uetusta seruitus tenet. per eundem.

Secreta.

Oblata domine munera noua unigeniti tui natiuitate sanctifica. nosque per haec a peccatorum nostrorum maculis emunda. per eundem.

Praefatio.

VD per christum dominum nostrum. Cuius diuinae natiuitatis potentiam ingenita uirtutis tuae genuit magnitudo. quem semper filium et ante tempora aeterna genitum. quia tibi pleno atque perfecto aeterni patris non defuit praedicamus. et honore maiestate atque uirtute aequalem tibi cum sancto spiritu profitemur. et in trino uocabulo unicam credimus maiestatem. et ideo.

[*Infra actionem.*][2]

Communicantes et diem sacratissimum caelebrantes. quo beatae mariae intemerata uirginitas. huic mundo edidit saluatorem. sed et memoriam uenerantes.

Ad complendum.

Praesta quesumus omnipotens deus ut natus hodie saluator mundi. sicut diuinae nobis generationis est auctor. ita et inmortalitatis sit ipse largitor. qui tecum uiuit.

[1] The verso of fo. 32 and recto of fo. 33 are occupied by illuminations. (See Plates I. and II.)
[2] This heading has almost disappeared.

Alia.

Respice nos misericors deus et mentibus clementer humanis. nascente christo summe ueritatis /lumen ostende. per [fo. 34. eundem.

Alia.

Largire quesumus domine famulis tuis fidei. spei. et caritatis augmentum. ut qui natiuitate filii tui domini nostri gloriantur. et aduersa mundi te gubernante non sentiant. et quae temporaliter caelebrare desiderant sine fine percipiant. per eundem.

Alia.

Deus qui beatae mariae uirginis partum sine humana concupiscentia procreatum. in filii tui membra uenientis paternis fecisti praeiudiciis non teneri. praesta quesumus ut huius creaturae nouitate suscepta uetustatis antique contagiis exuamur. per eundem.

Alia.

Concede nobis omnipotens deus ut salutare tuum noua caelorum luce mirabili. quod ad salutem mundi hodierna festiuitate processit. nostris semper innouandis cordibus oriatur. per eundem.

Alia.

Omnipotens sempiterne deus qui hunc diem per incarnationem uerbi tui et partum beatae mariae uirginis consecrasti. da populis tuis in hac caelebritate consortium. ut qui tua gratia sunt redempti. tua sint adoptione securi. per eundem.

Alia.

Deus qui humanae substantiae dignitatem. et mirabiliter condidisti et mirabilius reformasti. da nobis quesumus eius diuinitatis esse consortes. qui humanitatis nostrae fieri dignatus est particeps. qui tecum.

Alia.

Omnipotens sempiterne deus. qui in filii tui domini nostri natiuitate tribuisti totius religionis initium /perfection- [fo. 34v. emque constare. da nobis quesumus in eius portione censeri in quo totius salutis humanae summa consistit. qui tecum uiuit.

Alia.

Da quesumus domine populo tuo inuiolabilem fidei firmitatem. ut qui unigenitum tuum in tua tecum gloria sempiternum in ueritate nostri corporis natum de matre uirgine confitentur. et a presentibus liberentur aduersis. et mansuris gaudiis inserantur. per eundem.

Alia.

Praesta quesumus misericors deus. ut ad suscipiendum filii tui singulare mysterium. et mentes credentium praeparentur. et non credentium corda subdantur. per eundem.

Alia.

Omnipotens sempiterne deus. creator humanae reformatorque naturae. quam unigenitus tuus in utero perpetuae uirginis assumpsit. respice nos propitius. ut filii tui incarnatione suscepta inter ipsius membra mereamur numerari. per eundem.

KL. IAN. OCTAUAS DOMINI.

Deus qui nobis nati saluatoris diem caelebrare concedis octauum. fac nos quesumus eius perpetua diuinitate muniri. cuius sumus carnali commercio reparati. per eundem dominum nostrum.

Secreta.

Praesta quesumus domine ut per haec munera quae domini nostri iesu christi archanae natiuitatis mysterio gerimus. purificatae mentis intelligentia consequamur. per eundem.

Praefatio.

/ꝾÐ aeterne deus. Cuius hodie circumcisionis diem et [fo. 35. natiuitatis octauum caelebrantes tua domine mirabilia ueneramur. quia quae peperit et mater et uirgo est. qui natus est. et infans et deus est. Merito caeli locuti sunt. angeli gratulati. pastores laetati. magi mutati. reges turbati. paruuli gloriosa passione coronati. et ideo.

Ad complendum.

Praesta quesumus domine ut quod saluatoris nostri iterata sollempnitate percepimus. perpetuę nobis redemptionis conferat medicinam. per eundem.

Ad uesperum.

Omnipotens sempiterne deus qui tuae mensae participes a diabolica† iubes abstinere conuiuio: da quesumus plebi tue ut gustae† mortiferae profanitatis abiecto puris mentibus ad aepulas aeternę salutis accedat. per dominum nostrum.

DOMINICA I. POST NATALE DOMINI.

Deus qui salutis aeternae beatae mariae uirginitate fecunda humano generi praemia praetulisti. tribue quesumus ut ipsam pro nobis intercedere sentiamus. per quam meruimus auctorem uitae suscipere. dominum nostrum iesum christum.

Secreta.

Muneribus nostris quesumus domine praecibusque susceptis. et caelestibus nos munda mysteriis. et clementer exaudi. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Et sursum cordibus erectis diuinum adorare mysterium. ut quod magno dei munere geritur. magnis aecclesiae gaudiis caelebretur. /Quoniam humana conditio ueteri [fo. 35v. terrenaque lege cessante noua caelestique substantia mirabiliter restaurata profertur. per christum.

Ad complendum.

Da nobis quesumus domine deus noster ut qui natiuitatem domini nostri iesu christi nos frequentare gaudemus. dignis conuersationibus ad eius mereamur pertinere consortium. per eundem.

Super populum.

Benedictionem tuam domine populus fidelis accipiat. qua corporae saluatus ac mente. et gratiam[1] tibi semper exhibeat seruitutem. et propitiationis tuae beneficia semper inueniat. per dominum.

DOMINICA I. POST OCTABAS DOMINI.

Omnipotens sempiterne deus dirige actus nostros in beneplacito tuo. ut in nomine dilecti filii tui mereamur bonis operibus abundare. per eundem.

Secreta.

Concede quesumus domine ut oculis tuae maiestatis munus oblatum. et gratiam nobis deuotionis obtineat et effectum beatae perennitatis adquirat. per.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Qui peccato primi parentis hominem a salutis finibus exulantem piaetatis indulgentia ad ueniam uitamque reuocasti. mittendo nobis unigenitum tuum dominum et saluatorem nostrum. per quem.

Ad complendum.

Per huius domine operationem mysterii. et uitia nostra purgentur. et iusta desideria compleantur. per.

[1] For *gratam*.

Super populum.

Propitiare misericors deus. supplicationibus nostris. et populum tuum peruigili pro[1]

/IN UIGILIA THEOPHANIA. [fo. 36.

Corda nostra quesumus domine uenturae festiuitatis splendor illustret. quo mundi huius tenebris carere ualeamus. et perueniamus ad patriam claritatis aeternae. per dominum.

Secreta.

Tribue quesumus domine ut cum praesentibus immolemus sacrificiis et sumamus. quem uenturae sollempnitatis pia munera praeloquuntur. per eundem.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Te laudare mirabilem dominum in omnibus operibus tuis quibus sacratissima regni tui mysteria reuelasti. Hanc enim festiuitatem dominicae apparitionis index perpetua uirginalis stella praecessit. quae natum in terra dominum caeli. magis stupentibus nuntiaret ut manifestandus mundo deus et caelesti denuntiaretur indicio. et temporaliter procreatus signorum temporalium ministerio panderetur. Et ideo.

Ad complendum.

Inlumina quesumus domine populum tuum et splendore gratiae tuae cor eius semper accende. ut saluatoris mundi stella manifestata natiuitatis. mentibuseorum reueletur semper et crescat. per eundem dominum nostrum.

[2]/VIII. IDUS IAN. EPIPHANIA DOMINI. [fo. 37v.

Deus qui hodierna die unigenitum tuum gentibus stella duce reuelasti. concede propitius. ut qui iam te ex fide cognouimus. usque ad contemplandam speciem tuae celsitudinis perducamur. per eundem.

Secreta.

Accclesiae tuae quesumus domine dona propitius intuere. quibus non iam aurum thus et myrram† profertur. sed quod eisdem muneribus declaratur immolatur et sumitur. per dominum nostrum.

[1] The page ends so. The next folio begins with a small space left blank at the top. In the S. Gall MS. 348, and in Ménard's Sacramentary the prayer is continued as follows: protectione custodi. ut qui unigenitum tuum in carne nostri corporis deum natum esse fatetur. nulla possit diaboli falsitate corrumpi. In the S. Gall Sacramentary the prayer appears as the second collect of the mass: in Ménard's Sacramentary, as here. it is a *Super populum*, but for the Sunday after Christmas.

[2] Fo. 36v and o .37 are occupied by miniatures. (See Plates III. and IV.)

Praefatio..

Ⱶ aeternae deus. Quia notam fecisti in populis misericordiam tuam et salutare tuum cunctis gentibus declarasti. Hodiernum eligens diem in qua ad adorandam ueri regis infantiam excitatos de remotis partibus magos clarior caeteris sideribus stella perduceret. et caeli ac terrae dominum corporaliter natum radio suae lucis ostenderet. et ideo.

Infra actionem.

Communicantes et diem sacratissimum caelebrantes quo unigenitus tuus in tua tecum gloria coaeternus in ueritate carnis nostrae uisibiliter corporalis apparuit. Sed et memoriam uenerantes.

Ad complendum.

Praesta quesumus domine deus ut quae sollempni celebramus officio. purificatae mentis intelligentia con/sequamur. per [fo. 38. dominum.

Super populum.

Inlumina domine quesumus populum tuum et splendore gloriae tuae cor eius semper accende. ut saluatorem suum et incessanter agnoscat. et ueraciter adpraehendat. iesum christum dominum nostrum.

IN OCTAUAS THEOPHANIA.

Deus cuius unigenitus in substantia nostrae carnis apparuit. praesta quesumus ut per eum quem similem nobis foris agnouimus. intus reformari mereamur. per.

Secreta.

Hostias tibi domine pro nati tui filii apparitione deferimus. suppliciter exorantes. ut sicut nostrorum ipse auctor est munerum ita ipse sit misericors et susceptor. iesus christus.

Praefatio.

Ⱶ aeterne deus. Quia cum unigenitus tuus in substantia nostrae mortalitatis apparuit. in noua nos immortalitatis suae luce reparauit. Et ideo cum angelis.

Ad complendum.

Caelesti lumine quesumus domine semper et ubique nos praeueni. ut mysterium. cuius nos participes esse uoluisti. et puro cernamus intuitu. et digno percipiamus effectu. per dominum nostrum.

DOMINICA I. POST THEOPHANIA.

Uota quesumus domine supplicantis populi tui caelesti pietate prosequere. ut et quae agenda sunt uideant. et ad implenda quae uiderint conualescant. per.

Secreta.

Oblatum tibi domine sacrificium uiuificet nos /semper [fo. 38v. et muniat. per dominum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Quia cum unigenitus tuus *ut supra.*

Ad complendum.

Supplices te rogamus omnipotens deus. ut quos tuis reficis sacramentis. tibi etiam placitis moribus dignanter deseruire concedas. per.

Super populum.

Conserua domine quesumus familiam tuam et benedictionum tuarum propitius ubertate purifica. ut eruditionibus tuis semper multiplicetur et donis. per dominum nostrum.

DOMINICA II. POST THEOPHANIA.

Omnipotens sempiterne deus qui caelestia simul et terrena moderaris. supplicationes populi tui clementer exaudi. et pacem tuam nostris concede temporibus. per.

Secreta.

Oblata domine munera sanctifica. nosque a peccatorum nostrorum maculis emunda. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Semperque uirtutes et laudes tuas labiis exultationis effari. qui nobis ad releuandos istius uitae labores. diuersa donorum tuorum solacia. et munerum salutarium gaudia contulisti. mittendo nobis iesum christum dominum nostrum. per quem.

Ad complendum.

Augeatur in nobis domine quesumus. tuae uirtutis operatio. ut diuinis uegetati sacramentis. ad eorum promissa capienda tuo munere praeparemur. per.

Super populum.

Auxiliare domine populo tuo. ut sacrae deuotionis proficiens incrementis. et tuo semper munere gubernetur. et ad redemptionis aeternę /pertineat te ducente consortium. per dominum. [fo. 39.

DOMINICA III. POST THEOPHANIA.

Omnipotens sempiterne deus infirmitatem nostram propitius respice. atque ad protegendum nos dexteram tuae maiestatis extende. per dominum nostrum.

Secreta.

Haec hostia domine quesumus emundet nostra delicta. et sacrificium caelebrandum subditorum tibi corpora mentesque sanctificet. per dominum.

Praefatio.

ↃD aeterne deus. Qui genus humanum praeuaricatione sua in ipsius originis radice dampnatum per florem uirginalis uteri reddere dignatus es absolutum. Ut hominem quem unigenitum creaueras. per filium tuum deum et hominem recreares. et diabolus. qui adam in fragili carne deuicerat. conseruata iustitia a deo carne uinceretur assumpta. per quem.

Ad complendum.

Quos tantis domine largiris uti mysteriis. quesumus ut effectibus eorum nos ueraciter aptari digneris. per.

Super populum.

Adsit domine quesumus propitiatio tua populo supplicanti. ut quod te inspirante fideliter expedit.† tua caeleri largitate percipiat. per.

DOMINICA IIII. POST THEOPHANIA.

Deus qui nos in tantis periculis constitutos pro humano† scis fragilitate non posse subsistere. da nobis salutem mentis et corporis. ut ea quae pro peccatis nostris patimur. te adiuuante uincamus. per.

[*Secreta*[1].]

/Concede quesumus omnipotens deus ut huius sacrificii [fo. 39v. munus oblatum fragilitatem nostram ab omni malo purget semper et muniat. per dominum.

Praefatio.

ↃD aeterne deus. Et te in omni tempore conlaudare et benedicere quia in te uiuimus et mouemur et sumus. Et nullum tempus. nullumque momentum est. quod a beneficiis piaetatis tuae uacuum transigamus. Uariis etenim sollempnitatum causis.

[1] Heading omitted in MS.

salutarium nobis operum tuorum et munerum memoria praesentis uitae tempora exornat. Unde et nos uel innouante laetitia praeteriti gaudii uel permanentis boni tempus agnoscentes indefessas maiestati tuae grates exsoluimus. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Munera tua nos deus a delectationibus terrenis expediant et caelestibus semper instruant alimentis. per dominum nostrum.

Super populum.

Porrige dexteram tuam domine plebi tuam misericordiam postulanti per quam et errores declinet illicitos et solacia uitae mortalis accipiat. et sempiterna gaudia appraehendat. per dominum.

DOMINICA V. POST THEOPHANIA.

Familiam tuam quesumus domine continua piaetate custodi. ut quae in sola spe gratiae caelestis innititur. tua semper protectione muniatur. per dominum.

Secreta.

Hostias tibi domine placationis offerimus. ut et delicta nostra miseratus absoluas. et nutantia /corda tu dirigas. per [fo. 40. dominum.

Praefatio.

ꝶ aeterne deus. Et tibi hanc immolationis hostiam offerre. quae est salutiferum et ineffabile diuinae gratiae sacramentum. quae offertur a plurimis. et unum christi corpus sancti spiritus infusione perficitur. Singuli accipiunt christum dominum. et in singulis portionibus totus est. Nec per singulos minuitur. sed integrum se prębet in singulis. Propterea ipsi qui sumimus communione huius sancti panis et calicis. unum christi corpus efficimur. Per ipsius itaque maiestatem te supplices exoramus. ut nos ab omnibus emundes contagiis uetustatis. et in nouitate uitae perseuerare concedas. per quem.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus ut illius salutaris capiamus effectum. cuius per haec mysteria pignus accepimus. per.

Super populum.

Adesto domine populis tuis in tua protectione fidentibus. et tuae se dexterae suppliciter inclinantes perpetua defensione conserua. per dominum.

DOMINICA VI. POST THEOPHANIA.

Conserua populum tuum[1] et tuo nomini fac deuotum. ut diuinis subiectus officiis et temporalia uiriliter et aeterna dona percipiat. per dominum.

Secreta.

Haec nos oblatio deus mundet quesumus et renouet. et gubernet et protegat. per dominum.

Praefatio.

VD aeterne deus. Ad cuius immensam pertinet gloriam ut non solum mortalibus tua piaetate /succurreres. sed de [fo. 40v. ipsa etiam mortalitate nostra nobis remedium prouideres. Et perditos quosque unde perierant inde saluares. per christum.

Ad complendum.

Caelestibus domine pasti deliciis. quesumus ut semper eadem† per quem ueraciter uiuimus appetamus. per dominum nostrum.

Super populum.

Adesto domine fidelibus tuis. et quibus supplicantibus fiduciam tribuis miseratus affectum. concede benignissimae consolationis auxilium. per.

DOMINICA IN SEPTUAGESIMA.

Praeces populi tui quesumus domine clementer exaudi. ut qui iustae pro peccatis nostris affligimur. pro tui nominis gloria misericorditer liberemur. per.

Secreta.

Muneribus nostris quesumus domine precibusque susceptis. et caelestibus nos munda mysteriis et clementer exaudi. per.

Praefatio.

VD aeterne deus. Quia per ea quae conspiciuntur instruimur. quibus modis ad inuisibilia tendere debeamus. Denique commonemur anni ducente successu de praeteritis ad futura. de uetustate in nouitatem uitae transire. Ut terrenis sustentationibus expediti caelestis doni capiamus desiderabilius ubertatem. Et per eum cybum qui beneficiis prorogatur alternis. perueniamus ad uictum sine fine mansurum. iesum christum dominum nostrum.

[1] *Domine* probably omitted.

Ad complendum.

Fideles tui deus per tua dona firmentur: ut eadem /et [fo. 41. percipiendo requirant. et quaerendo sine fine percipiant. per dominum nostrum.

DOMINICA IN SEXAGESIMA.

Deus qui conspicis quia ex nulla nostra actione confidimus. concede propitius ut contra aduersa omnia doctoris gentium protectione muniamur. per.

Secreta.

Oblatum tibi domine sacrificium uiuificet nos semper et muniat. per dominum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Qui rationabilem creaturam ne temporalibus dedita bonis ad praemia sempiterna non tendat ea dispensatione dignaris erudire. ut nec castigatione deficiat. nec prosperitatibus insolescat. Sed hoc potius fiat eius gloriosa deuotio. quod nullis aduersitatibus obruta superetur. per christum.

Ad complendum.

Supplices te rogamus omnipotens deus ut quos tuis reficis sacramentis. tibi etiam placitis moribus dignanter deseruire concedas. per dominum.

DOMINICA IN QUINQUAGESIMA.

Praeces nostras quesumus domine clementer exaudi. atque a peccatorum uinculis absolutos ab omni nos aduersitate custodi. per.

Secreta.

Haec hostia domine quesumus emundet nostra delicta. et ad sacrificium celebrandum subditorum tibi corpora mentesque sanctificet. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et maiestatem tuam cernua deuotione exorare. ut modulum terrenae /fragilitatis aspiciens non [fo. 41v. in ira tua pro nostra prauitate nos arguas. sed inmensa clementia tua purifices. erudias consoleris. Qui cum sine te nihil possumus facere quod tibi sit placitum. tua nobis gratia sola praestabit. ut salubri conuersatione uiuamus. per christum.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus ut qui caelestia alimenta percepimus per haec contra omnia aduersa muniamur. per.

BENEDICTIO CINERUM.

Omnipotens sempiterne deus parce metuentibus. propitiare supplicibus. et mittere dignare sanctum angelum tuum de caelis. qui benedicet† et sanctificet cineres istos. ut sint remedium et salubre omnibus nomen tuum humiliter implorantibus. ac semetipsos pro conscientia delictorum suorum accusantibus. atque in conspectu diuinae clementiae tuae facinora sua deplorantibus. uel serenissimam pietatem tuam suppliciter obnixeque flagitantibus praesta quesumus per inuocationem sanctissimi nominis tui. ut quicumque eos super se asperserint pro redemptione peccatorum. corporis sanitatem et animae tutelam percipiant. per dominum.

Alia.

Deus qui humiliatione flecteris. et satisfactione placaris. aurem tuae pietatis inclina praecibus nostris. et capitibus seruorum tuorum hanc cyneris infusionem effunde gratiam tuae benedictionis. et eos spiritu compunctionis repleas. et quae /iustae [fo. 42. postulauerint. efficaciter tribuas. et concessa perpetua stabilitate manere acta decernas. per dominum nostrum.

FERIA IIII.

Concede nobis domine praesidia militiae christianae sanctis inchoare ieiuniis. ut contra spiritales nequitias pugnaturi continentiae muniamur auxiliis. per.

Alia.

Praesta domine fidelibus tuis. ut ieiuniorum ueneranda sollempnia. et congrua pietate suscipiant. et secura deuotione percurrant. per.

Secreta.

Fac nos quesumus domine his muneribus offerendis conuenienter aptari. quibus ipsius uenerabilis sacramenti celebramus exordium.

Praefatio.

VD aeterne deus. Qui corporali ieiunio uitia comprimis. mentem eleuas. uirtutem largiris et praemia. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Percepta nobis domine praebeant sacramenta subsidium. ut et tibi grata sint nostra ieiunia. et nobis proficiant ad medelam. per.

Super populum.

Inclinantes se domine maiestati tuae propitiatus intende. ut qui diuino munere sunt refecti. caelestibus semper nutriantur auxiliis. per dominum.

FERIA V.

Deus qui culpa offenderis poenitentia placaris praeces populi tui supplicantis respice. et flagella tuae iracundiae. quae pro peccatis nostris meremur /auerte. per dominum nostrum. [fo. 42v.

Secreta.

Sacrificiis praesentibus domine quesumus intende placatus. ut et deuotioni nostrae proficiant et saluti. per dominum.

Ad complendum.

Caelestis doni benedictione percepta. supplices te deus omnipotens depraecamur. ut hoc idem nobis et sacramenti causa sit et saluti.† per dominum.

FERIA SEXTA.

Inchoata ieiunia quesumus domine benigno fauore prosequere. ut obseruantiam quam corporaliter exhibemus. mentibus etiam sinceris exercere ualeamus. per dominum.

Secreta.

Sacrificium domine obseruantiae paschalis offerimus. praesta quesumus ut et tibi mentes nostras reddat acceptas. et continentiae promptioris nobis tribuat facultatem. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Spiritum nobis domine tuae caritatis infunde. ut quos uno caelesti pane satiasti. tua facias pietate concordes. per dominum nostrum.

Super populum.

Tuere domine populum tuum et ab omnibus peccatis clementer emunda. quia nulla ei nocebit aduersitas. si nulla dominetur iniquitas. per.

SABBATO.

Obseruationis huius annua caelebritate laetantes quesumus domine ut paschalibus actionibus inherentes. plenis eius affectibus gaudeamus. per dominum nostrum.

Secreta.

Suscipe domine sacrificium cuius te uoluisti dignanter immolatione placari. praesta quesumus ut /huius operatione [fo. 43. mundati beneplacitum tibi nostrae mentis offeramus affectum. per

Ad complendum.

Caelestis uitae munere uegetati quesumus domine ut quod est nobis in praesentis uitae mysterium fiat aeternitatis auxilium. per dominum.

Super populum.

Parce domine parce populo tuo ut dignis flagellationibus castigatus in tua miseratione respiret. per.

DOMINICA I. IN QUADRAGESIMA.

Deus qui aecclesiam tuam annua quadragesimali obseruatione purificas. praesta familiae tuae ut quod a te obtinere abstinendo nititur hoc bonis operibus exsequamur. per dominum nostrum.

Secreta.

Sacrificium quadragesimalis initii sollempniter immolamus te domine deprecantes. ut cum aepularum restrictione carnalium. a noxiis quoque uoluptatibus temperemur. per dominum.

Praefatio.

ᗡ per christum dominum nostrum. Qui continuatis quadraginta diebus et noctibus. hoc ieiunium non esuriens dedicauit. Postea enim esuriit. non tam cybum hominum quam salutem. Nec aescarum saecularium aepulas concupiuit. sed animarum desiderauit potius sanctitatem. Cybus namque eius est. redemptio populorum. cybus eius est totius bone uoluntatis affectus. Qui nos docuit operari non solum cybum qui terrenis dapibus apparatur sed etiam eum qui /diuinarum scripturarum lectione [fo. 43v. percipitur. per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Tui nos domine sacramenti libatio sancta restauret. et a uetustate purgatos in mysterii salutaris faciat transire consortium. per dominum.

Super populum.

Da nobis quesumus omnipotens deus. et aeternae promissionis gaudia quaerere. et quaesita citius inuenire. per.

FERIA II.

Conuerte nos deus salutaris noster. et ut nobis ieiunium quadragesimale proficiat. mentes nostras caelestibus instrue disciplinis. per dominum nostrum.

Secreta.

Munera domine oblata sanctifica. nosque a peccatorum nostrorum maculis emunda. per.

Praefatio.

ꝾD aeterne deus. Qui das aescam omni carni. et nos non solum carnalibus. sed etiam spiritalibus aescis reficis. Ut non in solo pane uiuamus. sed in omni uerbo tuo uitalem habeamus alimoniam. Nec tantum aepulando. sed etiam ieiunando paschamur. Nam ut dapibus et poculis corpora sic ieiuniis et uirtutibus animae saginantur. Magnam in hoc munere salubritatem mentis ac corporis contulisti. quia ieiunium nobis uenerabile dedicasti. Ut ad paradysum de quo non abstinendo cecidimus. ieiunando sollempnius redeamus. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Salutaris tui domine munere satiati supplices exoramus. ut cuius laetamur gustu renouemur /effectu. per dominum [fo. 44. nostrum.

Super populum.

Absolue quesumus domine nostrorum uincula peccatorum. et quicquid pro eis meremur. propitiatus auerte. per.

FERIA III.

Respice domine familiam tuam et praesta ut apud [te[1]] mens nostra tuo desiderio fulgeat. quae se carnis maceratione castigat. per dominum nostrum.

Secreta.

Oblatis quesumus domine placare muneribus. et a cunctis nos defende periculis. per dominum.

Praefatio.

ꝾD per christum dominum nostrum. In quo ieiunantium fides additur. spes prouehitur. caritas roboratur. Ipse est enim panis uiuus et uerus. qui substantia aeternitatis. et aesca uirtutis est. Uerbum enim per quod facta sunt omnia. non solum humanarum mentium. sed ipse panis est angelorum. Hunc panem ministrare

[1] *te* omitted in MS.

nobis non desinis. et ut eum indesinenter esuriamus hortaris. Cuius carne dum pascimur roboramur. et sanguine dum potamur abluimur. per quem.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus ut illius salutaris capiamus effectum. cuius per haec mysteria pignus accepimus. per.

Super populum.

Ascendant ad te domine praeces nostrae. et ab aecclesia tua cunctam repelle nequitiam. per.

FERIA IIII.

Praeces nostras quesumus domine clementer exaudi. et contra cuncta nobis aduersantia dexteram tuae maiestatis ex-/ [fo. 44v. tende. per dominum nostrum.

Alia.

Deuotionem populi tui quesumus domine. benignus intende ut qui per abstinentiam macerantur in corporę. per fructum boni operis reficiantur in mente. per dominum nostrum.

Secreta.

Hostias tibi domine placationis offerimus. ut et delicta nostra miseratus absoluas. et nutantia corda tu dirigas. per dominum.

Praefatio.

Ꝟ͞Ɗ aeterne deus. qui in alimentum corporis humani frugum copiam producere iussisti. et in alimentum animarum ieiunii nobis medicinam indidisti. Te itaque supplices inuocamus. ut tibi sit acceptabile ieiunium nostrum. et nos a cybis ieiunantes a peccatis absoluas. per christum.

Ad complendum.

Tui domine perceptione sacramenti et a nostris mundemur occultis. et ab hostium liberemur insidiis. per dominum nostrum.

Super populum.

Mentes nostras quesumus domine lumine tuae claritatis inlustra. ut uidere possimus quae agenda sunt. et quae recta sunt agere ualeamus. per dominum.

FERIA V.

Deuotionem populi tui quesumus domine benignus intende. ut qui per abstinentiam macerantur in corporę. per fructum boni operis reficiantur in mente. per.

Secreta.

Sacrificium† domine quesumus propitius ista nos saluent quae medicinalibus sunt instituta ieiuniis. per dominum nostrum.

Praefatio.

/Ⓓ eterne deus. Quia competenter atque salubriter [fo. 45. religiosa sunt nobis instituta ieiunia. ut corporeae iocunditatis inmoderatas coerceamus inlecebras. Et terrenę delectationis insolentia refrenata purior atque tranquillior appetitus ad caelestia contemplanda mysteria fidelium reddatur animarum. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Tuorum nos domine largitate donorum et temporalibus attolle praesidiis. et renoua sempiternis. per.

Super populum.

Da quesumus domine populis christianis. et quae profitentur agnoscere et caeleste munus diligere quod frequentant. per dominum nostrum.

FERIA VI.

Adesto domine propitius plebi tuae. et quam tibi facis esse deuotam benigno refoue miseratus auxilio. per.

Secreta.

Suscipe quesumus domine munera nostris oblata seruitiis. et tua propitius dona sanctifica. per dominum.

Praefatio.

Ⓓ aeterne deus. Qui ieiunii obseruatione et elemosinarum gratissima largitione nos docuisti nostrorum consequi remedia peccatorum. Unde tuam imploramus clementiam. ut his obseruationibus. et ceteris bonorum operum exhibitionibus muniti ea operemur. quibus ad aeterna gaudia consequenda et spes nobis suppetat et facultas. per christum.

Ad complendum.

Per huius domine operationem mysterii et uitia /nostra [fo. 45v. purgentur. et iusta desideria impleantur. per.

Super populum.

Exaudi nos misericors deus et mentibus nostris gratię tuae lumen ostende. per dominum nostrum.

SABBATO IN XII. LECTIONIBUS.

Populum tuum quesumus domine propitius respice. atque ab eo flagella tuae iracundiae clementer auerte. per.

Alia.

Deus. qui nos in tantis periculis constitutos pro humano† scis fragilitate non posse subsistere. da nobis salutem mentis et corporis. ut ea quae pro peccatis nostris patimur. te adiuuante uincamus. per dominum nostrum.

Alia.

Protector noster aspice deus. ut qui malorum nostrorum pondere premimur. percepta misericordia libera tibi mente famulemur. per.

Alia.

Adesto domine quesumus supplicationibus nostris. ut esse te largiente mereamur. et inter prospera humiles. et inter aduersa securi. per dominum.

Alia.

Praeces populi tui quesumus domine clementer exaudi. ut qui iustę pro peccatis nostris affligimur. pro tui nominis gloria misericorditer liberemur. per.

Alia.

Quesumus omnipotens deus uota humilium respice. atque ad defensionem nostram dexteram tuae maiestatis extende. per dominum.

Alia.

Actiones nostras quesumus domine et aspirando praeueni. et adiuuando prosequere. ut cuncta nostra operatio et a te semper incipiat. et per te cepta finiatur. per dominum.

Ad missam.

/Deus qui tribus pueris mitigasti flammas ignium. [fo. 46. concede propitius. ut nos famulos tuos non exurat flamma uitiorum. per dominum.

Secreta.

Praesentibus sacrificiis domine ieiunia nostra sanctifica. ut quod obseruantia nostra profitetur extrinsecus interius operetur. per.

Praefatio.

VD aeterne deus. Inluminator et redemptor animarum nostrarum qui nos per primum adam abstinentiae lege uiolata paradyso eiectos. fortioris ieiunii remedio ad antique patriae beatitudinem per gratiam reuocasti nosque pia institutione docuisti. quibus obseruationibus a peccatis omnibus liberemur. per christum.

Ad complendum.

Sanctificationibus tuis omnipotens deus et uitia nostra curentur. et remedia nobis aeterna proueniant. per dominum nostrum iesum christum.

DIE DOMINICA UACAT.

Deus qui conspicis omni nos uirtute destitui interius exteriusque custodi. ut ab omnibus aduersitatibus muniamur in corpore et a prauis cogitationibus mundemur in mente. per dominum.

Secreta.

Sacrificiis praesentibus domine quesumus intende placatus. ut et deuotioni nostrae proficiant et saluti. per.

Praefatio.

ꝨD aeterne deus. Et maiestatem tuam suppliciter exorare ut mentibus nostris medicinalis obseruantię munus infundas. Et qui neglegentibus etiam /subsidia ferre non desinis [fo. 46v. beneficia praebeas potiora deuotis. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Supplices te rogamus omnipotens deus ut quos tuis reficis sacramentis. tibi etiam placitis moribus dignanter deseruire concedas. per dominum nostrum.

FERIA II.

Praesta quesumus omnipotens deus ut familia tua. quae se affligendo carne ab alimentis abstinet. sectando iustitiam a culpa ieiunet. per dominum.

Secreta.

Haec hostia domine placationis et laudis. tua nos propitiatione dignos efficiat. per.

Praefatio.

ꝨD aeterne deus. Et pietatem tuam supplici deuotione deposcere ut ieiunii nostri oblatione placatus. et peccatorum nobis concedas ueniam et nos a noxiis liberes insidiis. per christum.

Ad complendum.

Haec nos communio domine purget a crimine. et caelestis remedii faciat esse consortes. per.

Super populum.

Adesto supplicationibus nostris omnipotens deus. et quibus fiduciam sperandae pietatis indulges. consuetae misericordiae tribue benignus effectum. per dominum.

FERIA III.

Perfice quesumus domine benignus in nobis obseruantiae sanctae subsidium. ut quae te auctore facienda cognouimus. te operante impleamus. per dominum.

Secreta.

Sanctificationem tuam nobis domine his mysteriis placatus operare. quae nos et a terrenis purget uitiis. et ad caelestia dona perducat. per.

Praefatio.

/ꝒD aeterne deus. Qui ob animarum medelam ieiunii [fo. 47. deuotione castigari corpora praecepisti. Concede quesumus ut corda nostra ita pietatis tuae ualeant exercere mandata. ut ad tua mereamur te opitulante peruenire promissa. per christum.

Ad complendum.

Ut sacris domine reddamur digni muneribus. fac nos tuis quesumus oboedire mandatis. per.

Super populum.

Propitiare domine supplicationibus nostris. et animarum nostrarum medere languoribus. ut remissione percepta. in tua semper benedictione laetemur. per dominum nostrum.

FERIA IIII.

Populum tuum domine propitius respice et quos ab aescis carnalibus praecipis abstinere. a noxiis quoque uitiis cessare concede. per dominum.

Secreta.

Hostias domine quas tibi offerimus. propitius respice. et per haec sancta commercia. uincula peccatorum nostrorum absolue. per dominum.

Praefatio.

ꝒD per christum dominum nostrum. Per quem humani generis reconciliationem mirabili dispensatione operatus es. Praesta quesumus ut sancto purificati ieiunio et tibi toto corde simus subiecti. et inter mundanae prauitatis insidias. te miserante perseueremus inlaesi. per quem.

Ad complendum.

Sumptis domine sacramentis ad redemptionis aeternae quesumus proficiamus augmentum. per.

Super populum.

Deus innocentiae restitutor et amator dirige ad te tuorum corda seruorum. ut spiritus tui /feruore concepto et in fide [fo. 47v. inueniantur stabiles. et in opere efficaces. per dominum.

FERIA V.

Praesta nobis quesumus domine auxilium gratiae tuae. ut ieiuniis et orationibus conuenienter intenti liberemur ab hostibus mentis et corporis. per dominum.

Secreta.

Praesenti sacrificio nomini tuo nos domine ieiunia dicata sanctificent. ut quod obseruantia nostra profitetur exterius. interius operetur effectum. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et tuam cum caelebratione ieiunii pietatem deuotis mentibus obsecrare. ut qui peccatis ingruentibus malorum pondere praemimur. et a peccatis omnibus liberemur. et libera tibi mente famulemur. per christum.

Ad complendum.

Gratia tua nos quesumus domine non derelinquat quae nobis opem semper adquirat. per.

Super populum.

Adesto domine famulis tuis et perpetuam benignitatem largire poscentibus. ut his qui te auctore et gubernatore gloriantur. et congregata restaures. et restaurata conserues. per dominum.

FERIA VI.

Da quesumus omnipotens deus ut sacro nos purificante ieiunio. sinceris mentibus ad sancta uentura facias peruenire. per.

Secreta.

Haec in nobis sacrificia deus et actione permaneant. et operatione firmentur. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Qui delinquentes perire non /pateris. [fo. 48. sed ut ad te conuertantur et uiuant hortaris. poscimus itaque pietatem tuam ut a peccatis nostris tuae seueritatis suspendas uindictam. et nobis optatam misericorditer tribuas ueniam. nec iniquitatum nostrarum moles te prouocet ad ultionem. sed ieiunii obseruatio. et morum emendatio. te flectat ad peccatorum nostrorum remissionem. per christum.

Ad complendum.

Fac nos domine quesumus accepto pignore salutis aeternę sic tendere congruenter. ut ad eam peruenire possimus. per dominum.

Super populum.

Da quesumus domine populo tuo salutem mentis et corporis. ut bonis operibus inherendo. tuae semper uirtutis mereatur protectione defendi. per dominum.

SABBATO.

Da quesumus domine nostris affectum ieiuniis salutarem ut castigatio carnis assumpta. ad nostrarum uegetationem transeat animarum. per dominum nostrum.

Secreta.

His sacrificiis domine concede placatus. ut qui propriis oramus absolui delictis. non grauemur externis. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et tuam iugiter exorare clementiam ut mentes nostras quas conspicis terrenis affectibus praegrauari medicinalibus tribuas ieiuniis exonerari. et per afflictionem corporum proueniat nobis robur animarum. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

/Sacramenti tui domine diuina libatio penetralia [fo. 48v. nostri cordis infundat. et sui participes potenter efficiat. per dominum nostrum.

Super populum.

Familiam tuam quesumus domine continua pietate custodi. ut quae sola spe gratiae caelestis innititur. caelesti etiam protectione muniatur. per dominum nostrum iesum christum.

DOMINICA III. IN QUADRAGESIMA.

Quesumus omnipotens deus uota humilium respice. atque ad defensionem nostram dexteram tuae maiestatis extende. per dominum.

Secreta.

Haec hostia domine quesumus mundet nostra delicta. et sacrificium caelebrandum subditorum tibi corpora mentesque sanctificet. per dominum.

Praefatio.

ꝟD aeterne deus. Et te suppliciter exorare. ut cum abstinentia corporali. mens quoque nostra sensus declinet inlicitos. Et quae[1] terrena delectatione carnales aepulas abnegamus humanae uoluntatis prauas intentiones amputemus. ut ad sancta sanctorum fideliter. salubriterque capienda competenti ieiunio ualeamus aptari. Tanto nobis certi propensius iugiter adfutura. quanto fuerimus eorum institutionibus gratiores. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Cunctis nos domine reatibus et periculis propitiatus absolue. quos tanti mysterii tribuis esse participes. per dominum nostrum.

FERIA II.

/Cordibus nostris quesumus domine gratiam tuam [fo. 49. benignus infunde. ut sicut ab aescis corporalibus abstinemus ita sensus quoque nostros a noxiis retrahamus excessibus. per dominum nostrum.

Secreta.

Munus quod tibi domine nostrae seruitutis offerimus. tu salutare nobis perfice sacramentum. per.

Praefatio.

ꝟD aeterne deus. Et clementiam tuam cum omni supplicatione praecari. ut per hanc ieiuniorum obseruationem crescat nostrae deuotionis affectus. et nostras actiones religiosus exornet effectus. Quatinus te auxiliante. et ab humanis semper retrahamur excessibus. et munitis[2] inherere ualeamus te largiente caelestibus. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Praesta quesumus omnipotens et misericors deus ut quae ore contingimus. pura mente capiamus. per.

Super populum.

Subueniat nobis domine misericordia tua ut ab imminentibus peccatorum nostrorum periculis. te mereamur protegente saluari. per dominum.

[1] The Leofric Missal, Muratori, (from Codex Ottobonianus) Ménard, and Pamelius all have *quae*. In the S. Gall MS. 348 the original reading is *que*, corrected by a later hand to *qui*, which is the reading of Gerbert's text.

[2] Probably for *monitis*.

FERIA III.

Exaudi nos omnipotens et misericors deus et continentiae salutaris propitius nobis dona concede. per.

Secreta.

Per haec ueniat quesumus domine sacramenta nostrae redemptionis effectus. qui nos et ab humanis retrahat semper excessibus. et ad salutaria cuncta perducat. per dominum.

Praefatio.

/VD aeterne deus. Qui peccantium non uis animas [fo. 49v. perire sed culpas. et peccantes non continuo iudicas. sed ad poenitentiam prouocatus[1] expectas. Auerte quesumus a nobis quam meremur iram. et quam optamus super nos effunde clementiam. ut sacro purificati ieiunio. electorum tuorum adscisi[2] mereamur collegio. per christum.

Ad complendum.

Sacris domine mysteriis expiati. et ueniam consequamur et gratiam. per dominum.

Super populum.

Tua nos domine protectione defende. et ab omni semper iniquitate custodi. per dominum nostrum.

FERIA IIII.

Praesta nobis quesumus domine ut salutaribus ieiuniis eruditi a noxiis quoque uitiis abstinentes. propitiationem tuam facilius impetremus. per dominum.

Secreta.

Suscipe quesumus domine praeces populi tui cum oblationibus hostiarum. et tua mysteria caelebrantes ab omnibus nos defende periculis. per.

Praefatio.

VD aeterne deus. Tuamque misericordiam suppliciter exorare. ut ieiuniorum nostrorum sacrosancta mysteria tuae sint pietati semper accepta. Concedasque ut quorum corpora abstinentię obseruatione macerantur. mentes quoque uirtutibus et caelestibus institutis exornentur. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sanctificet nos quesumus domine qua pasti sumus mensa caelestis. et a cunctis erroribus expiatos supernis /pro- [fo. 50. missionibus reddat acceptos. per.

[1] For *prouocatos*. [2] For *adsciri*.

[*Super populum.*[1]]

Concede quesumus omnipotens deus ut qui protectionis tuae gratiam quaerimus. liberati a malis omnibus secura tibi mente seruiamus. per dominum.

FERIA V.

Magnificet te domine sanctorum tuorum cosmae et damiani sollemptas.† quia et illis gloriam sempiternam. et opem nobis ineffabili prouidentia contulisti. per dominum nostrum.

Secreta.

In tuorum domine praetiosa morte iustorum. sacrificium illud offerimus. de quo martyrium sumpsit omne principium. per.

Praefatio.

ᗡ aeterne deus. Et tuam immensam clementiam supplici uoto deposcere. ut nos famulos tuos et ieiunii maceratione castigatos. et caeteris bonorum operum exhibitionibus eruditos in mandatis tuis facias perseuerare sinceros et ad paschalia festa peruenit[2] inlaesos. Sicque praesentibus subsidiis consolemur. quatinus ad aeterna gaudia pertingere mereamur. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sit nobis domine sacramenti tui certa saluatio. quae cum beatorum martyrum tuorum cosmae et damiani meritis imploratur. per.

Super populum.

Subiectum tibi populum quesumus domine propitiatio caelestis amplificet. et tuis semper faciat seruire mandatis. per dominum nostrum.

/FERIA VI. [fo. 50v.

Ieiunia nostra quesumus domine benigno fauore prosequere. ut sicut ab alimentis in corpore. ita a uitiis ieiunemus in mente. per.

Secreta.

Respice domine propitius ad munera quae sacramus. ut et tibi grata sint. et nobis salutaria semper existant. per.

Praefatio.

ᗡ per christum dominum nostrum. Qui ad insinuandum humilitatis suae mysterium fatigatus resedit ad puteum. Qui a

[1] Heading omitted in MS. [2] For *peruenire.*

muliere samaritana aquae sibi petiit porrigi potum. qui in ea creauerat fidei donum. et ita eius sitire dignatus est fidem. ut dum ab ea aquam peteret. in ea ignem diuini amoris accenderet. Imploramus itaque tuam immensam clementiam. ut contempnentes tenebrosam profunditatem uitiorum et relinquentes noxiarum hydriam cupiditatum. et te qui fons uitae et origo bonitatis es semper sitiamus et ieiuniorum nostrorum obseruatione tibi placeamus. per quem.

Ad complendum.

Huius nos domine perceptio sacramenti mundet a crimine et ad caelestia regna perducat. per.

Super populum.

Praesta quesumus omnipotens deus ut qui in tua protectione confidimus. cuncta nobis aduersantia te adiuuante uincamus. per dominum.

SABBATO.

Praesta quesumus omnipotens deus ut qui se affligendo carnem ab alimentis abstinent. sectando iustitiam a culpa ieiunent. per.

|*Secreta.* [fo. 51.

Concede quesumus omnipotens deus ut huius sacrificii munus oblatum. fragilitatem nostram ab omni malo purget semper et muniat. per.

Praefatio.

ꝉD per christum dominum nostrum. Qui ieiunii quadragesimalis obseruationem in moyse et helia dedicasti. et in unigenito filio tuo legis et prophetarum nostroque omnium domino exornasti. Tuam igitur inmensam bonitatem supplices exposcimus ut quod ille iugi ieiuniorum compleuit continuatione nos adimplere ualeamus illius adiuti largissima miseratione. Et adimplentes ea quę praecepit. dona percipere mereamur quae promisit. per quem maiestatem.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus ut inter eius membra numeremur cuius corpori communicamus et sanguini. per eundem.

Super populum.

Praetende domine fidelibus tuis dexteram caelestis auxilii. ut et te toto corde perquirant. et quae digne postulant consequi mereantur. per.

DOMINICA IIII. IN QUADRAGESIMA.

Concede quesumus omnipotens deus ut qui ex merito nostrae actionis affligimur. tuae gratiae consolatione respiremus. per dominum nostrum.

Secreta.

Sacrificiis praesentibus domine quesumus intende placatus. ut et deuotioni nostrae proficiant et saluti. per.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Et te creatorem omnium de praeteritis fructibus glorificare. et de uenturis suppliciter exorare. Ut cum de perceptis /non inuenimur ingrati de percipiendis [fo. 51v. non iudicemur indigni. Sed exhibita toties sollempni deuotione ieiunia. cum subsidiis corporalibus profectum quoque capiamus animarum. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Da nobis misericors deus. ut sancta tua quibus incessanter explemur. sinceris tractemus obsequiis. et fideli semper mente sumamus. per.

Super populum.

Deus qui in deserti regione multitudinem populi tua uirtute satiasti. in huius quoque saeculi transeuntis excursu. uictum nobis spiritalem ne deficiamus inpende. per dominum nostrum.

FERIA II.

Praesta quesumus omnipotens deus ut obseruationes sacras annua deuotione recolentes. et corpore tibi placeamus et mente. per.

Secreta.

Oblatum tibi domine sacrificium uiuificet nos semper ac muniat. per.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Et tuam suppliciter misericordiam implorare ut exercitatio ueneranda ieiunii salutaris. nos a peccatorum nostrorum maculis purgatos reddat et ad supernorum ciuium societatem perducat. Ut et hic deuotorum actuum sumamus augmentum. et illic aeternae beatitudinis percipiamus emolumentum. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sumptis domine salutaribus sacramentis. ad redemptionis aeternae quesumus proficiamus augmentum. per.

/*Super populum.* [fo. 52.

Depraecationem nostram quesumus domine benignus exaudi. et quibus supplicandi praestas affectum. tribue defensionis auxilium. per dominum.

FERIA III.

Sacrae nobis domine quesumus obseruationis ieiunia. et piae conuersationis augmentum. et tuae propitiationis continuum praestent auxilium. per.

Secreta.

Haec hostia domine quesumus emundet nostra delicta. et sacrificium cęlebrandum subditorum tibi corpora mentesque sanctificet. per.

Praefatio.

ꝟ︦Ɗ aeterne deus. Per mediatorem dei et hominum iesum christum dominum nostrum. Qui mediante die festo ascendit in templum[1] qui de caelo descendit mundum ab ignorantiae tenebris liberare. Cuius descensus genus humanum doctrina salutari instruit. mors a perpetua morte redemit. ascensio ad caelestia regna perducit. Per quem te summe pater poscimus. ut eius institutione edocti salutaris parsimonię deuotione purificati ad tua perueniamus promissa securi. per quem.

Ad complendum.

Huius nos domine perceptio sacramenti mundet a crimine. et ad caelestia regna perducat. per.

Super populum.

Miserere domine populo tuo. et continuis tribulationibus laborantem propitius respirare concede. per dominum nostrum.

FERIA IIII.

/Deus qui et iustis praemia meritorum et peccatoribus [fo. 52v. per ieiunium ueniam praebes. miserere supplicibus tuis. ut reatus nostri confessio indulgentiam ualeat percipere delictorum. per dominum nostrum.

Alia.

Praesta quesumus omnipotens deus ut quos ieiunia uotiua castigant. ipsa quoque deuotio sancta laetificet. ut terrenis affectibus mitigatis. facilius caelestia capiamus. per dominum nostrum.

[1] Space left by erasure of a few letters.

Secreta.

Supplices domine te rogamus ut sacrificiis peccata nostra mundentur. quia tunc ueram nobis tribuis et mentis et corporis sanitatem. per dominum.

Praefatio.

ↀ per christum dominum nostrum. Qui inluminatione suae fidei tenebras expulit mundi. et genus humanum quod primae matris uterus profuderat caecum. incarnationis suae mysterio reddidit inluminatum. Fecitque filios adoptionis. qui tenebantur uinculis iustę dampnationis. Per ipsum te petimus ut tales in eius inueniamur iustissima examinatione quales facti sumus in lauacri salutaris felicissima regeneratione. Ut eius incarnationis medicamine imbuisti.[1] sacrosancti lauacri ablutione loti. parsimoniae. deuotione ornati. ad aeterna gaudia perueniamus inlaesi. per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Sacramenta quae sumpsimus domine deus noster. et spiritalibus nos repleant alimentis et corpo/ralibus tueantur [fo. 53. auxiliis. per dominum.

Super populum.

Pateant aures misericordiae tuae domine praecibus supplicantium. et ut petentibus desiderata concedas. fac eos quae tibi sunt placita postulare. per dominum nostrum.

FERIA V.

Praesta quesumus domine ut salutaribus ieiuniis eruditi. a noxiis etiam uitiis abstinentes. propitiationem tuam facilius impetremus. per dominum.

Secreta.

Purifica nos misericors deus. ut aecclesiae tuae praeces quae tibi gratae sunt pia munera deferentes fiant expiatis mentibus gratiores. per.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Cuius bonitas hominem condidit. iustitia dampnauit. misericordia redemit. Te humiliter exoramus. ut sicut per inlicitos appetitus a beata regione decidimus. sic ad aeternam patriam per abstinentiam redeamus. Sicque moderetur tua miseratione nostra fragilitas. ut transitoriis subsidiis nostra sustentetur mortalitas. et per bonorum operum incrementa beata adquiratur inmortalitas. per christum dominum nostrum.

[1] For *imbuti*.

Ad complendum.

Caelestia dona capientibus quesumus domine. non ad iudicium peruenire patiaris. quod fidelibus tuis ad remedium prouidisti. per dominum.

Super populum.

Populi tui deus institutor et rector peccata quibus inpugnatur expelle ut semper tibi placitus. et tuo munimine sit securus. per dominum.

/FERIA VI. [fo. 53v.

Deus qui ineffabilibus mundum renouas sacramentis. praesta ut aecclesia tua aeternis proficiat institutis. et temporalibus non destituatur auxiliis. per dominum.

Secreta.

Munera nos domine quesumus oblata purificent. et te nobis iugiter faciant esse placitum.[1] per.

Praefatio.

VD per christum dominum nostrum. Qui est aeternus. lux indeficiens. claritas sempiterna. Qui sic sequaces suos in luce praecepit ambulare ut noctis aeternae ualeant caliginem euadere. et ad lucis patriam feliciter peruenire. Qui per humilitatem adsumpte humanitatis lazarum fleuit. per diuinitatis potentiam uitae reddidit. genusque humanum quadrifida peccatorum. mole obrutum ad uitam reducit. Per quem petimus ieiunii obseruatione a peccatorum nostrorum nexibus solui. et aeternae uitae felicitati reddi. et sanctorum coetibus connumerari. per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Haec nos quesumus domine participatio sacramenti. et propriis reatibus indesinenter expediat. et ab omnibus tueatur aduersis. per.

Super populum.

Da quesumus omnipotens deus ut qui infirmitatis nostrae conscii de tua uirtute confidimus. sub tua semper pietate gaudeamus. per dominum nostrum.

SABBATO.

Fiat domine quesumus per gratiam tuam fructuosus nostrae deuotio/nis affectus. quia tunc nobis proderunt suscepta [fo. 54. ieiunia. si tuae sint placita pietati. per.

[1] Probably for *placatum*.

Secreta.

Oblationibus quesumus domine placare susceptis. et ad te nostras etiam rebelles compelle propitius uoluntates. per dominum.

Praefatio.

ꝟ aeterne deus. misericordiae dator et totius bonitatis auctor. qui ieiuniis orationibus et elemosinis. peccatorum remedia. et uirtutum omnium tribuis incrementa. Te humili deuotione praecamur. ut qui ad haec agenda saluberrimam dedisti doctrinam. ad complendum indefessam tribuas efficaciam. Ut oboedienter tua exequentes praecepta. feliciter tua capiamus promissa. per christum.

Ad complendum.

Tua nos domine quesumus sancta purificent. et operationis suae[1] perficiant esse placatos. per.

Super populum.

Deus qui sperantibus in te misereri potius eligis quam irasci. da nobis digne flere mala quae fecimus. ut tuae consolationis gratiam inuenire mereamur. per dominum.

Die Dominica de passione Domini.

Quesumus omnipotens deus familiam tuam propitius respice. ut te largiente regatur in corpore. et te seruante custodiatur in mente. per dominum.

Secreta.

Haec munera quesumus domine et uincula nostrae prauitatis absoluant. et tuae nobis misericordiae dona concilient. per dominum.

Praefatio.

/ꝟ aeterne deus. maiestatem tuam propensius implo- [fo. 54v. rantes. ut quanto magis dies salutiferae festiuitatis accedit. tanto deuotius ad eius digne caelebrandum proficiamus paschale mysterium. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Adesto nobis domine deus noster et quos tuis mysteriis recreasti. perpetuis defende praesidiis. per dominum.

[1] The same reading appears in the S. Gall MS. 348, and in the Leofric Missal, where it has been amended by the insertion of the word *remedio* after *suae*. The Leonine Sacramentary (ed. Muratori) has *operationes suae*: but the correction in the Leofric Missal has the support of the Gelasian Postcommunion "de Pascha Annotina." (Gel. Sacr. p. 98.)

FERIA II.

Sanctifica quesumus domine nostra ieiunia. et cunctarum nobis propitius indulgentiam largire culparum. per dominum.

Secreta.

Concede nobis domine deus noster ut haec hostia salutaris et nostrorum fiat purgatio delictorum et tuae propitiatio maiestatis. per dominum.

Praefatio.

Ⓓ aeterne deus. Te suppliciter exorantes. ut sic sanctificentur nostra ieiunia. quo cunctorum nobis peccatorum proueniat indulgentia. quatinus adpropinquante unigeniti filii tui passione bonorum operum tibi placere ualeamus exhibitione. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sacramenti tui quesumus domine participatio salutaris. et purificationem nobis praebeat et medelam. per.

Super populum.

Da quesumus domine populo tuo[1] salutem mentis et corporis. ut bonis operibus inherendo tua semper mereatur protectione defendi. per dominum.

FERIA III.

Nostra tibi quesumus domine sint accepta ieiunia. quae nos et expiando /gratia tua dignos efficiant. et ad remedia [fo. 55. perducant aeterna. per dominum nostrum.

Secreta.

Hostias tibi domine deferimus immolandas. quae temporali consolatione nos laetificent. ut promissa certius speremus aeterna. per dominum.

Praefatio.

Ⓓ aeterne deus. Et te deuotis mentibus supplicare. ut nos interius exteriusque restaures. et parsimonia salutari a peccatorum sordibus purges. Et quos inlecebrosis delectationibus non uis impediri. spiritalium uirtutum facias uigore muniri. Et sic in rebus transitoriis foueas. ut perpetuis inherere concedas. per christum.

[1] *Tuo* added above the line.

Ad complendum.

Da quesumus omnipotens deus ut quae diuina sunt iugiter exequentes. donis mereamur caelestibus propinquare. per dominum nostrum.

Super populum.

Da nobis quesumus domine perseuerantem in tua uoluntate famulatum. ut in diebus nostris et merito et numero populus tibi seruiens augeatur. per dominum.

FERIA IIII.

Sanctificato hoc ieiunio deus corda fidelium miserator illustra. et quibus deuotionis praestas affectum. praebe supplicantibus pium benignus auxilium. per.

Secreta.

Annue misericors deus ut hostias placationis et laudis. sincero tibi deferamus obsequio. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et te supplici deuotione exorare. ut per ieiunia quae sacris institutis exequimur. /a cunctis [fo. 55v. reatibus emundari mereamur. tuamque percipere ualeamus propitiationem. qui praeparamur ad caelebrandum unigeniti filii tui passionem. per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Caelestis doni benedictiȯne percepta supplices te deus omnipotens depraecamur. ut hoc idem nobis et sacramenti causa sit et salutis. per dominum.

Super populum.

Adesto supplicationibus nostris omnipotens deus. ut† qui fiduciam sperandę pietatis indulges. consuetae misericordiae tribue benignus effectum. per.

FERIA V.

Praesta quesumus omnipotens deus ut dignitas conditionis humanae per inmoderantiam sauciata medicinalis parsimoniae studio reformetur. per dominum nostrum.

Secreta.

Domine deus noster qui in his potius creaturis quas ad fragilitatis nostrae subsidium condidisti. tuo quoque nomini munera iussisti dicanda constitui. tribue quesumus ut et uitae nobis praesentis auxilium. et aeternitatis efficiant sacramentum. per.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Qui sic nobis tribuis sollempnę tibi deferre ieiunium. ut indulgentiae tuae speremus nos percipere subsidium. Sic nos instituis ad caelebranda paschalia festa. ut per haec adquiramus gaudia sempiterna. per christum.

Ad complendum.

Quod ore sumpsimus domine mente capiamus. et de munere temporali. fiat nobis remedium sempiternum. per dominum.

Super populum.

/Adesto quesumus domine propitius plebi tuae. et [fo. 56. quae tibi non placent. respuens tuorum potius repleatur delectationibus mandatorum. per dominum.

FERIA VI.

Cordibus nostris domine gratiam tuam benignus infunde. ut peccata nostra castigatione uoluntaria cohibentes. temporaliter potius maceremur quam suppliciis deputemur aeternis. per dominum nostrum.

Secreta.

Praesta nobis misericors deus ut dignae tuis seruire semper altaribus mereamur. et eorum perpetua participatione saluari. per.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Cuius nos misericordia praeuenit ut bene agamus. subsequitur ne frustra agamus. Accendit intentionem. qua ad bona opera peragenda inardescamus. tribuit efficaciam. qua haec ad perfectum perducere ualeamus. Tuam ergo clementiam indefessis uocibus obsecramus. ut nos ieiunii uictimis a peccatis mundatos ad caelebrandam unigeniti filii tui domini nostri passionem facias esse deuotos. per quem.

Ad complendum.

Sumpti sacrificii domine perpetua nos tuitio non relinquat. et noxia semper a nobis cuncta depellat. per dominum nostrum.

Super populum.

Concede quesumus omnipotens deus ut qui protectionis tuae gratiam quaerimus liberati a malis omnibus secura tibi mente seruiamus. per dominum nostrum.

SABBATO.

/Proficiat quesumus domine plebs tibi dicata piae [fo. 56v. deuotionis affectu. ut sacris actionibus erudita. quanto maiestati tuae fit gratior. tanto donis potioribus augeatur. per.

Secreta.

Cunctis nos quesumus domine reatibus et periculis propitiatus absolue. quos tantis mysteriis tribuis esse consortes. per dominum nostrum.

Praefatio.

ⱭÐ aeterne deus. Cuius nos fides excitat. spes erigit karitas iungit. Cuius miseratio gratuitu† purificat. quos conscientiae reatus accusat. Te igitur cum interno rugitu depraecamur. ut carnalis alimoniae refrenatione castigati ad caebrandum† paschale mysterium inueniamur idonei. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Diuini satiati muneris largitate quesumus domine deus noster. ut huius semper participatione uiuamus. per.

Super populum.

Tueatur quesumus domine dextera tua populum depraecantem. et purificatum dignanter erudiat. ut et consolatione praesente ad futura bona proficiat. per dominum.

BENEDICTIO PALMARUM.

Deus qui temporibus noe famuli tui per columbam ramum oliue uirentibus foliis in ore deferentem post diluuii effusionem pacem hominibus redditam nuntiare uoluisti et qui unigenito tuo domino nostro iesu christo hierosolymam properanti pueros ebreorum palmarum obuiam uenientes laudesque concinentes . . .[1]

/[DOMINICA IN RAMIS PALMARUM.[2]] [fo. 57.

Omnipotens sempiterne deus qui humano generi ad imitandum humilitatis exemplum saluatorem nostrum carnem sumere et crucem subire fecisti. concede propitius. ut et patientiae ipsius habere documenta. et resurrectionis consortia mereamur. per eundem dominum nostrum.

[1] The loss of one or more leaves at this point involves the loss of part of the text of this benediction, and makes it impossible to say whether the MS. gave any additional or alternative form. The same benediction is found, with slight variation, in the Pontifical of Egbert, where the latter part of it runs as follows:—". . . laudesque decantantes, et uoce eleuata dicentes, Osanna in excelsis. Benedictus qui uenit in nomine Domini, Rex Israel, uoluisti benedicere: sanctificare atque consecrare digneris hos palmarum ramos diuersarumque frondium uel florum, ut omnes qui ex eis in manibus accipere uoluerint tibi placere possint, et in die iudicii cum palma victoriae et fructu iustitiae ad iudicium peruenire mereantur, et exinde gloriam accipientes indefectiuam tecum sine fine uita aeterna permanere. Per." (Surtees Soc. Ed. p. 128.)

[2] The heading of this mass has apparently been written in blue: only parts of one or two letters are now visible.

Secreta.

Concede quesumus domine ut oculis tuae maiestatis munus oblatum et gratiam nobis deuotionis obtineat. et effectum beatae perennitatis adquirat. per dominum.

Praefatio.

ꝹD per christum dominum nostrum. Per quem nobis indulgentia largitur. et pax per omne saeculum praedicatur. Traditur cunctis credentibus /disciplina. ut sanctificatos nos [fo. 57v. possit dies uenturus excipere. Et ideo cum angelis.

Ad complendum.

Per huius domine operationem mysterii. et uitia nostra purgentur. et iusta desideria compleantur. per dominum nostrum.

FERIA II.

Da quesumus omnipotens deus ut qui in tot aduersis ex nostra infirmitate deficimus. intercedente unigeniti filii tui passione respiremus. per eundem.

Secreta.

Haec sacrificia nos omnipotens deus potenti uirtute mundatos. ad suum faciant puriores uenire principium. per dominum.

Praefatio.

ꝹD per christum dominum nostrum. Cuius nos humanitas colligit. humilitas erigit. traditio absoluit. poena redemit. Crux saluificat. sanguis emaculat. caro saginat. Per quem te summe pater cum ieiuniorum obsequiis obsecramus. ut ad eius caelebrandam passionem. purificatis mentibus accedamus. per quem.

Ad complendum.

Praebeant nobis domine diuinum tua sancta feruorem. quo eorum pariter et actu delectemur et fructu. per dominum.

Super populum.

Adiuua nos deus salutaris noster. et ad beneficia recolenda. quibus nos instaurare dignatus es. tribue uenire gaudentes. per dominum nostrum.

FERIA III.

/Omnipotens sempiterne deus da nobis ita dominicae [fo. 58. passionis sacramenta peragere. ut indulgentiam percipere mereamur. per dominum nostrum.

Secreta.

Sacrificia nos quesumus domine propensius restaurent. quę medicinalibus sunt instituta ieiuniis. per.

Praefatio.

Ꝺ per christum dominum nostrum. Cuius salutiferę passionis et gloriosae resurrectionis dies adpropinquare noscuntur. In quibus et antiqui hostis superbia triumphatur. et nostrae redemptionis mysterium caelebratur. Unde poscimus tuam inmensam clementiam. ut sicut in eo solo consistit totius nostrae saluationis summa. ita per eum tibi sit ieiuniorum et actuum nostrorum semper uictima grata. per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Sanctificationibus tuis omnipotens deus et uitia nostra curentur. et remedia nobis sempiterna proueniant. per.

Ad co.[1]

Tua nos misericordia deus et ab omni subreptione uetustatis expurget. et capaces sanctae nouitatis efficiat. per dominum nostrum.

FERIA IIII.

Praesta quesumus omnipotens deus ut qui nostris excessibus incessanter affligimur. per unigeniti tui passionem liberemur. per eundem.

Secreta.[2]

Deus qui pro nobis filium tuum crucis patibulum subire uoluisti. ut inimici a nobis expelleres potestatem. concede nobis famulis tuis ut resurrectionis gratiam consequamur. per eundem.

Purifica nos misericors deus ut aecclesiae /tuae praeces [fo. 58v. quae tibi gratae sunt pia munera deferentes. fiant expiatis mentibus gratiores. per.

Praefatio.

Ꝺ per christum dominum nostrum. Qui innocens pro impiis uoluit pati. et pro sceleratis indebitae condempnari. Cuius mors delicta nostra detersit. et resurrectio iustificationem nobis exhibuit. Per quem tuam pietatem supplices exoramus. ut sic nos hodie a peccatis emacules. ut cras uenerabilis caenae dapibus saties. Hodie accipias confessionem nostrorum peccaminum. et cras tribuas spiritalium incrementa donorum. Hodie ieiuniorum nostrorum uota suscipias. et cras ad sacratissimae caenae conuiuium introducas. per quem.

[1] So in MS. by error for *Super populum.*

[2] This heading is probably misplaced in the MS. *Deus qui pro nobis* being a second Collect and *Purifica nos* the actual Secret.

Ad complendum.

Largire sensibus nostris omnipotens deus ut per temporalem filii tui mortem quam mysteria ueneranda testantur. uitam nobis dedisse perpetuam confidamus. per dominum.

Super populum.

Respice domine quesumus super hanc familiam tuam. pro qua dominus noster iesus christus non dubitauit manibus tradi nocentium. et crucis subire tormentum. qui tecum.

ORATIO IN COENA DOMINI.

Deus a quo et iudas proditor reatus sui poenam et confessionis suae latro proemium sumpsit. concede nobis tuae propitiationis effectum. ut sicut in passione sua iesus christus dominus noster diuersa utrisque intulit stipendia meritorum. ita nobis. ablato uetustatis errore. resurrectionis suae gratiam largiatur. qui tecum.

Secreta.

/Ipse tibi quesumus domine sancte pater omnipotens [fo. 59. deus sacrificium nostrum reddat acceptum. qui discipulis suis in sui commemoratione hoc fieri hodierna traditione monstrauit iesus christus dominus noster

Praefatio.

ꝸ per christum dominum nostrum. Quem in hac nocte inter sacras aepulas increpantem. mens sibi conscia traditoris ferre non potuit. Sed apostolorum relicto consortio sanguinis praetium a iudaeis accepit. ut uitam perderet quam distraxit. Caenauit igitur hodie proditor mortem suam. et cruentis manibus panem de manu saluatoris exiturus accepit. ut saginatum cybo maior poena constringeret. quem nec sacrati cybi conlatio ab scelere reuocaret. Patitur itaque dominus noster iesus christus filius tuus cum hoste nouissimum parcipare[1] conuiuium. a quo se nouerat continuo esse tradendum. Ut exemplum innocentiae mundo relinqueret. et passionem suam pro saeculi redemptione suppleret. Pascit igitur mitis deus inmitam† iudam. et sustinet pius crudelem conuiuam. Qui merito laqueo suo periturus erat. quia de magistri sanguine cogitarat. O dominum per omnia patientem. O agnum inter suas aepulas mitem. Cybum eius iudas in ore ferebat. et quibus eum traderet persecutores aduocabat. sed filius tuus dominus noster tamquam pia hostia et immolari se tibi pro nobis patienter permisit. et peccatum quod mundus commiserat. relaxauit. /per quem maiestatem [fo. 59v. tuam.

[1] For *participare.*

Infra actionem.

Communicantes et diem sacratissimum caelebrantes. quo dominus noster iesus christus pro nobis est traditus. Sed et memoriam uenerantes.

Item.

Hanc igitur oblationem seruitutis nostrae sed et cunctae familiae tuae quam tibi offerimus ob diem in qua dominus noster iesus christus tradidit discipulis suis corporis et sanguinis sui mysteria caelebranda. quesumus domine.

Alia.

Qui pridie quam pro nostra omnium salute pateretur. hoc est hodie accepit panem in sanctas ac uenerabiles manus suas.

Ad complendum.

Refecti uitalibus alimentis quesumus domine deus noster ut quod temporae nostrae mortalitatis exequimur. inmortalitatis tuae munere consequamur. per.

FERIA VI. IN PARASCEUE.

Haec dicit dominus deus. In tribulatione sua.

Tractus.

Domine audiui.

Deus a quo et iudas reatus sui. *ut supra.*

In diebus illis. Dixit dominus ad moysen et aaron in terra aegypti.

Eripe me. domine.

Oremus dilectissimi nobis inprimis pro aecclesia sancta dei. ut eam deus et dominus noster pacificare et custodire dignetur. toto orbe terrarum subiciens ei principatus et potesta[tes.][1] detque nobis quietam et tranquillam uitam degentibus glorificare deum patrem omnipotentem.

Oremus.

Omnipotens sempiterne deus qui gloriam tuam /omni- [fo. 60. bus in christo gentibus reuelasti. custodi opera misericordiae tuae. ut aecclesia tua toto orbe diffusa. stabili fide in confessione tui nominis perseueret. Per eundem.

Oremus et pro beatissimo papa nostro *ill.* ut deus et dominus noster qui elegit eum in ordinem episcopatus. saluum atque incolomem custodiat aecclesiae suae sanctae ad regendum populum sanctum dei.

[1] Syllable left out in MS. at end of line.

Oremus.

Omnipotens sempiterne deus cuius iudicio uniuersa fundantur. respice propitius ad praeces nostras. et electum nobis antistitem tua pietate conserua. ut christiana plebs quae tali gubernatur auctore sub tanto pontifice credulitatis suae meritis augeatur. per dominum.

Oremus et pro omnibus episcopis. presbiteris. diaconibus. subdiaconibus. accolitis. exorcistis. lectoribus. hostiariis. confessoribus. uirginibus. uiduis. et pro omni populo sancto dei.

Oremus.

Omnipotens sempiterne deus cuius spiritu totum corpus aecclesiae sanctificatur et regitur. exaudi nos pro uniuersis ordinibus supplicantes. ut gratiae tuae munere ab omnibus tibi gradibus fideliter seruiatur. per dominum nostrum.

Oremus et pro christianissimo imperatore nostro *ill.* ut deus et dominus noster subditas illi faciat omnes barbaras nationes ad nostram perpetuam pacem.

Oremus.

Omnipotens sempiterne deus in cuius manu sunt omnium potestates et omnium iura regnorum. /respice ad [fo. 60v. anglorum benignus imperium. ut gentes quae in sua feritate confidunt. potentiae tuae dextera comprimantur. per dominum.

Oremus et pro caticuminis nostris. ut deus et dominus noster adaperiat aures pracordiorum ipsorum. ianuamque misericordiae. ut per lauacrum regenerationis accepta remissione omnium peccatorum. et ipsi inueniantur in christo iesu domino nostro.

Oremus.

Omnipotens sempiterne deus. qui aecclesiam tuam noua semper prole fecundas. auge fidem et intellectum caticuminis nostris. ut renati fonte baptismatis adoptionis tuae filiis adgregentur. per.

Oremus. dilectissimi nobis. deum patrem omnipotentem ut cunctis mundum purget erroribus. morbos auferat. famem depellat. aperiat carceres. uincla dissoluat. peregrinantibus reditum. infirmantibus sanitatem. nauigantibus portum salutis indulgeat.

Oremus.

Omnipotens sempiterne deus mestorum consolatio. laborantium fortitudo. perueniant ad te praeces de quacumque tribulatione clamantium. ut omnes sibi in necessitatibus suis misericordiam tuam gaudeant adfuisse. per dominum.

Oremus et pro hereticis et scismaticis. ut deus et dominus noster iesus christus eruat nos† ab erroribus uniuersis. et ad sanctam matrem aecclesiam catholicam atque apostolicam reuocare dignetur.

Oremus.

Omnipotens sempiterne deus qui saluas omnes. et neminem /uis perire. respice ad animas diabolica fraude deceptas. [fo. 61. ut omni heretica prauitate deposita errantium corda resipiscant. et ad ueritatis tuae redeant unitatem. per dominum.

Oremus et pro perfidis iudaeis: ut deus et dominus noster auferat uelamen de cordibus eorum. ut et ipsi agnoscant iesum christum dominum nostrum.

Oremus.

Omnipotens sempiterne deus qui etiam iudaicam perfidiam a tua misericordia non repellis. exaudi praeces nostras. quas pro illius populi obcecatione deferimus. ut agnita ueritatis tuae luce̜. quae christus est. a suis tenebris eruantur. per eundem.

Oremus et pro paganis. ut deus omnipotens auferat iniquitatem a cordibus eorum. et relictis idolis suis conuertantur ad deum uiuum et uerum. et unicum filium eius iesum christum deum et dominum nostrum. Cum quo uiuit et regnat cum spiritu sancto.

Oremus.

Omnipotens sempiterne deus qui non uis mortem peccatorum sed uitam semper inquiris. suscipe propitius orationem nostram. et libera eos ab idolorum cultura et adgrega ecclesiae tuae sanctae ad laudem et gloriam nominis tui. per dominum nostrum.

SABBATO BENEDICTIO CAEREI.

Exultet iam angelica turba caelorum. exultent diuina mysteria. et pro tanti regis uictoria tuba in/tonat† [fo. 61v. salutaris. Gaudeat se tellus tantis inradiata fulgoribus. et aeterni regis splendore lustrata. totius orbis se sentiat amisisse caliginem. Laetetur et mater aecclesia. tanti luminis adornata fulgoribus et magnis populorum uocibus haec aula resultet. Quapropter adstantibus uobis fratres karissimi ad tam miram sancti huius luminis claritatem. una mecum quaeso dei omnipotentis misericordiam inuocate ut qui me non meis meritis intra leuitarum numerum dignatus est adgregare. luminis sui gratia infundente caerei huius laudem implere perficiat. per dominum nostrum iesum christum filium suum qui cum illo uiuit et regnat deus in unitate spiritus sancti. per omnia saecula saeculorum. Amen

Dominus uobiscum.
Et cum spiritu tuo.
Sursum corda.
Habemus ad dominum.
Gratias agamus domino deo nostro.
Dignum et iustum est.

Praefatio.

Uere quia dignum et iustum est. Inuisibilem deum omnipotentem. patrem. filiumque eius unigenitum. dominum nostrum iesum christum. cum sancto spiritu. toto cordis ac mentis affectu. et uocis ministerio personare. Qui pro nobis aeterno patri adae debitum soluit. et ueteris piaculi cautionem pio cruore detersit. Haec sunt enim festa paschalium gaudiorum. in quibus uerus ille agnus occiditur. eiusque sanguine postes consecrantur. Haec nox est. in qua primum patres nostros /filios israhel eductos de aegypto. rubrum mare [fo. 62. sicco uestigio. transire fecisti. Haec igitur nox est. quae peccatorum tenebras columpnae inluminatione purgauit. Haec nox est. quae hodie per uniuersum mundum in christum credentes a uitiis saeculi segregatos. et caligine peccatorum reddit gratiae. sociat sanctitati. Haec nox est. in qua destructis uinculis mortis. christus ab inferis uictor ascendit. Nihil enim nobis nasci profuit. nisi redimi profuisset. O mira circa nos tuae pietatis dignatio. O inestimabilis dilectio karitatis. ut seruum redimeres filium tradidisti. O certe necessarium adae peccatum. quod christi morte deletum est. O felix culpa. quae talem ac tantum meruit habere redemptorem. O beata nox. quae sola meruit scire tempus et horam. in qua christus ab inferis resurrexit. Haec nox est. de qua scriptum est. Et nox ut dies inluminabitur. et nox inluminatio mea in deliciis meis. Huius igitur sanctificatio noctis. fugat scelera. culpas lauat. et reddit innocentiam lapsis et mestis laetitiam. Fugat odia. concordiam parat. et curuat imperia. In huius igitur noctis gratia. suscipe sanctae pater. incensi huius sacrificium uespertinum. quod tibi in hac caerei oblatione sollempni. per ministrorum manus de operibus apum sacrosancta reddit aecclesia. Sed iam columpnae huius praeconia nouimus. quam in honorem dei rutilans ignis accendit. Qui licet diuisus in /partes. mutuati luminis [fo. 62v. detrimenta non nouit. Alitur liquantibus† caeris. quas in substantiam praetiosi† huius lampadis apes mater eduxit. Apes caeteris quae subiecta sunt homini animantibus antecellit. cum sit minima corporis paruitate. ingentes animos angusta† uersat in pectore. Uiribus inbecillis. sed fortis ingenio. Haec explorata temporum uice cum canitiem pruinosa hiberna posuerint. et glaciari senio uerni temporis moderata deterserint. statim pro

redeundi[1] ad laborem cura succedit. Disperseque per agros libratis paululum pennis cruribus suspensis insidunt. Partim ore legere flosculos. honeratis uictualibus suis ad castra remeant ibique aliae inaestimabili arte cellulas tenaci glutino instruunt. Aliae liquentia mella stipant. aliae uertunt flores in caeram. Aliae ore natos fingunt. aliae collectum e foliis nectar includunt. Apis corporis minima quantitate. ingenio mirabilis naturali. O uere beata et mirabilis apis. cuius nec sexum masculi uiolant foetus non quassant. nec filii destruunt castitatem. Sicut sancta concepit uirgo maria. uirgo peperit. et uirgo permansit. O uere beata nox quae expoliauit aegyptios. ditauit hebreos. Nos[2] in qua terrenis caelestia. humana diuinis iunguntur. Oramus te domine ut caereus iste in honorem nominis tui consecratus. ad huius noctis caliginem destruendam indeficiens per/se- [fo. 63. ueret. atque in odorem suauitatis acceptus. supernis luminaribus misceatur. Flammas eius lucifer accendat qui nescit occasum. ille qui regressus ab inferis humano generi serenus inluxit.

Praecamur ergo te domine ut nos famulos tuos omnem clerum et deuotissimum populum una cum patre nostro beatissimo uiro *ill.* quiete temporum concessa. in his paschalibus gaudiis conseruare digneris. per dominum.

ORATIONES IN SABBATO SANCTO PASCHAE.

In principio creauit deus caelum et terram.

Collecta.

Deus qui mirabiliter creasti hominem. et mirabilius redemisti. da nobis quesumus contra oblectamenta peccati mentis ratione resistere. ut mereamur ad gaudia aeterna peruenire. Per dominum nostrum.

In diebus illis. Factum est in uigilia matutina.

Tractus.

Cantemus domino.

Collecta.

Deus cuius antiqua miracula etiam nostris saeculis coruscare sentimus. dum quod uni populo a persecutione aegyptia liberando dexterae tuae potentia contulisti. id in salutem gentium per aquam regenerationis operaris. praesta ut et in abrahae filios. et in israheliticam dignitatem totius mundi transeat plenitudo. per.

[3]In diebus illis. Apprehendent septem mulieres.

[1] *Pro redeundi* is probably an error for *prodeundi.*
[2] For *nox.*
[3] The MS. inserts *Coll.* before these catch-words of the lesson, repeating it again before the prayer *Deus qui nos.*

Tractus.

Uinea facta est.

Collecta.

Deus qui nos ad caelebrandum paschale sacramentum utriusque testamenti paginis imbuisti. da nobis intellegere misericordias tuas. ut ex perceptione praesentium munerum. firma sit expec/tatio futurorum. per dominum nos- [fo. 63v. trum.

Haec est hereditas seruorum.

Collecta.

Deus qui aecclesiam tuam semper gentium uocatione multiplicas. concede propitius ut quos aquo† baptismatis abluis. continua protectione tuearis. Per.

Tractus.

Sicut ceruus.

Collecta.

Concede quesumus omnipotens deus ut qui festa paschalia agimus caelestibus desideriis accensi fontem uitae sitiamus. per.

Omnipotens sempiterne deus respice propitius ad deuotionem populi renascentis. qui sicut ceruus aquarum expetit fontem. et concede propitius. ut fidei ipsius sitis baptismatis mysterio animam corpusque sanctificet. per dominum nostrum.

INCIPIT ORDO [. . .] AD CATICUMINUM FACIENDUM.[1]

Ut autem uenerint ad aecclesiam scribantur nomina eorum et [. . . . .] *femine uero in sinistram. et mittet manum super capita* [. . . . .]

Recede diabole ab hac imagine dei increpatus ab eo et da locum spiritui sancto.

Tunc signa eum in nomine patris et filii et spiritus sancti.

Signo te signaculo dei patris et filii et spiritus sancti. Signo oculos tuos ut uideas claritatem dei. Aures ut audias uirtutes eius. Nares ut percipias odorem suauitatis eius. Cor ut credas in eum. Os ut confitearis illi. Signaculum dei patris et filii et spiritus sancti. tuo integro corpori inpono quod te sanum faciat. omni temporae uitae tuae/ut nullam habeat diabolus [fo. 64. partem uel potestatem de te. sed trinitas diuino† regnet in te in saecula saeculorum. amen.

[1] This title and part of the following rubric have been written in blue, and are now partly illegible. The words to be supplied in the heading are perhaps "ad electos": the first blank in the rubric should perhaps be filled up by "statuantur masculi ad dexteram," the second by such words as "et insufflet in ora singulorum dicens."

Deinde presbiter Dominus uobiscum.

Omnipotens sempiterne deus pater domini nostri iesu christi. respicere dignare super hunc famulum tuum *ill.* quem ad rudimenta fidei uocare dignatus es omnem cecitatem cordis ab eo expelle disrumpe omnes laqueos satanae quibus fuerat colligatus. aperi ei domine ianuam piaetatis tuae. ut signo sapientiae tuae imbutus omnium cupiditatum foetoribus careat. et ad suauem odorem praeceptorum tuorum laetus tibi in aecclesia tua deseruiat et proficiat de die in diem. ut idoneus efficiatur accedere ad gratiam baptismi tui percepta medicina. per.

Alia.

Praeces nostras quesumus domine clementer exaudi. et hunc electum tuum N. crucis dominicae. cuius inpressione eum signamus uirtute custodi ut magnitudinis gloriae rudimenta. seruans per custodiam mandatorum tuorum ad regenerationis gloriam peruenire mereamur.[1] per dominum.

[2]*Benedictio* [. . . . .] *caticum*[*inis.*]

Exorcizo te creatura salis. in nomine patris omnipotentis et in karitate domini nostri iesu christi./et in uirtute spiritus [fo. 64v. sancti exorcizo te. per deum uiuum et per deum uerum. qui te ad tutelam humani generis procreauit. et populo uenienti ad credulitatem per seruos suos consecrari praecepit. ut in nomine sancte trinitatis efficiaris salutare sacramentum ad effugandum inimicum. Proinde rogamus te domine deus noster. ut hanc creaturis[3] salis sanctificando sanctifices. benedicendo benedicas. ut fiat omnibus accipientibus perfecta medicina permanens in uisceribus eorum in nomine domini nostri iesu christi qui uenturus.

Hac oratione expleta accipiat sacerdos de eodem sale et ponat in ore infantum.

Accipe salem sapientiae propitiatus in uitam aeternam.

Deus patrum nostrorum. deus uniuersae conditor ueritatis te supplices exoramus. ut hunc famulum tuum *ill.* respicere digneris propitius. ut hoc primum pabulum salis gustantem non diutius esurire permittas. quominus cybo expleatur caelesti. quatinus sit semper domine spiritu feruens. spe gaudens. tuo semper nomini seruiens. perduc eum ad nouae regenerationis lauacrum. ut cum fidelibus tuis promissionum tuarum aeterna praemia consequi mereatur. per.

Iterum facis crucem in fronte eius.

Deus abraham. deus isaac. deus iacob. deus qui moysi famulo tuo in monte sinai apparuisti. et filios israhel de terra aegypti eduxisti deputans eis angelum pietatis tuae qui custodiret eos

[1] For *mereatur.*
[2] This title is partly illegible. The missing words are perhaps "salis dandi."
[3] For *creaturam.*

die ac nocte. Te quesumus domine. ut mittere digneris sanctum angelum tuum ut similiter custodiat et hunc /famulum [fo. 65. tuum *ill.* et perducat eum ad gratiam baptismi tui. Ergo maledicte diabole recognosce sententiam tuam et da honorem deo uiuo et uero. da honorem. iesu christo filio eius et spiritui sancto et recede ab hoc famulo dei. quia istum sibi deus et dominus noster iesus christus ad suam gratiam et benedictionem fontemque baptismatis dono uocare dignatus est et hoc signum sanctae crucis quod nos fronti eius damus. tu maledicte diabole numquam audeas uiolare. per.

Iterum facis crucem in fronte eius.

Deus inmortale praesidium omnium postulantium liberatio supplicum pax rogantium. uita credentium resurrectio mortuorum te inuoco domine super hunc famulum tuum *ill.* qui baptismi tui donum petens aeternam consequi gratiam spiritali regeneratione desiderat accipe eum domine et quia dignatus es dicere. petite et accipietis. quaerite et inuenietis. pulsate et aperietur uobis. petenti itaque praemium porrige et ianuam pande pulsandi.[1] ut aeternam caelestis lauacri benedictionem consecutus promissa tui muneris regna percipiat. per.

Alia.

Audi maledicte satanas adiuratus per nomen aeterni dei et saluatoris nostri filii eius cum tua uictus inuidia tremens gemensque discede. Nihil tibi sit commune cum seruo dei iam caelestia cogitanti. renuntiatori tibi ac saeculo tuo et beatae inmortalitatis uictori. Da igitur honorem aduenienti spiritui sancto qui ex summa caeli arcae descendens proturbatis fraudibus tuis diuino fonte purgatum/pectus. id est [fo. 65v. sanctificatum deo templum et habitaculum proficiat.[2] et ab omnibus poenitus noctiis† praeteritorum criminum liberatus seruus dei gratias perhenni deo semper[3] referat[3] et benedicat nomen eius sanctum in saecula saeculorum. per.

Exorcizo te inmunde spiritus in nomine patris. et filii et spiritus sancti ut exeas et recedas ab hoc famulo dei. ipse enim tibi imperat maledictę dampnate qui pedibus super mare ambulauit et petro mergenti dexteram porrexit. Ergo maledictę *ut supra.*

[4]*Istas tres super masculos* [. . . . . .] *super feminas.*

Deus caeli deus terrae. deus angelorum. deus archangelorum. deus prophetarum. deus martyrum. deus uirginum. deus omnium bene uiuentium. deus cui omnis lingua confitetur. et omne genu

[1] For *pulsanti.* [2] For *perficiat.*
[3] These words are marked by a later hand for transposition. *Semper* is written over an erasure.
[4] This rubric, written in blue, is now partly illegible.

flectitur. caelestium terrestrium et infernorum te inuoco domine super hanc famulam tuam[1] perducere eam et custodire digneris ad gratiam baptismi tui. Ergo maledictę *ut supra.*

Alia.

Deus abraham. deus isaac. deus iacob. deus qui tribus israhel de aegyptia seruitute liberasti[2] per moysen famulum tuum de custodia mandatorum tuorum in deserto monuisti. et susanam de falso crimine liberasti. Te supplex depraecor domine ut liberes et hanc famulam tuam et perducere eam digneris ad gratiam baptismi tui. Ergo maledictę.

Alia.

Exorcizo te inmunde spiritus per patrem et filium et spiritum sanctum. ut exeas et recedas ab hac famula dei. ipse enim tibi imperat maledictę dampnatę. qui caeco/nato oculos [fo. 66. aperuit et qui triduanum lazarum de monumento suscitauit. Ergo maledictę.

De isto loco in antea tam super masculos quam super feminas aequaliter compleatur faciens crucem super capita eorum dicens.

Aeternam ac iustissimam pietatem tuam depraecor domine sanctae pater omnipotens aeterne deus.[3] luminis et ueritatis super hunc famulum tuum. ut digneris eum inluminare lumine intellegentiae tuae munda eum et sanctifica. da ei scientiam ueram. ut dignus efficiatur accedere ad gratiam baptismi tui. teneat firmam spem. consilium rectum. doctrinam sanctam. ut aptus sit ad perficiendam[4] gratiam baptismi tui. per.

Secundum Matheum.

In ill. Respondens iesus dixit. Confiteor tibi pater domine caeli et terrae. qui abscondisti haec a sapientibus et prudentibus et reuelasti ea paruulis. Ita pater quoniam sic fuit placitum ante te. Omnia mihi tradita sunt a patre meo. et nemo nouit filium nisi pater neque patrem quis nouit nisi filius. et cui uoluerit filius reuelare. Uenite ad me omnes qui laboratis et honerati estis. et ego reficiam uos. Tollite iugum meum super uos. et discite a me quia mitis sum et humilis corde. et inuenietis requiem animabus uestris. Iugum enim meum suaue est. et onus meum leue.

Pater noster. [5]*pos*[. . . . .] *super caput infantis dicat symbolum*[. . .] *inponat* [. . .] *dicens.*

/Nec te latet satanas imminere poenas imminere tibi [fo. 66v. tormenta. imminere tibi diem iudicii. diem supplicii. diem qui uenturus est uelut clibanus ardens. in quo tibi atque uniuersis angelis

[1] *ut* left out in MS. at end of line.
[2] *et* left out in MS.
[3] *auctor* left out in MS.
[4] For *percipiendam.*
[5] This rubric is now in part illegible.

tuis aeternus ueniet interitus. Proinde dampnate. da honorem deo uiuo et uero. da honorem iesu christo filio eius et spiritui sancto. In cuius nomine atque uirtute praecipio tibi quicumque es spiritus immunde. ut exeas et recedas ab hoc famulo dei. quem hodie dominus noster iesus christus ad suam sanctam gratiam et benedictionem fontemque baptismatis dono uocare dignatus est. ut fiat eius templum per aquam regenerationis in remissionem peccatorum in nomine domini nostri iesu christi.

Inde uero tangat ei nares et aures de sputo dicens.

Effeta quod est adaperire in odorem suauitatis. Tu autem effugare diabole. Adpropinquabit enim iudicium dei.

[1]*Postea tangat ei pectus de oleo exorzizato*† *crucem faciendo* [*cum pollice et uocato nomine eiusdem* (?)] *dicatur.*

Abrenuntias satanae.

℟. Abrenuntio.

Et facis crucem [. . .] *in pectus eius et dicas.*

Et omnibus operibus eius.

Abrenuntio.

Et iterum facis crucem in scapulas.

Et omnibus pompis eius.

Abrenuntio.

Benedictio fontis cum laetania.

Omnipotens sempiterne deus. Adesto magnae pietatis tuae mysteriis. adesto sacramentis. et ad creandos nouos populos quos tibi fons baptismatis parturit spiritum adoptionis emitte. ut quod nostrae humilitatis gerendum est /ministerio [fo. 67. tuae uirtutis impleatur effectu. per.

Per omnia saecula saeculorum.

Amen.

Dominus uobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Sursum corda.

Habemus ad dominum.

Gratias agamus domino deo nostro.

Dignum et iustum est.

ⱱD aeterne deus. Qui inuisibili potentia sacramentorum tuorum mirabiliter operaris effectum. Et licet nos tantis mysteriis exequendi[2] simus indigni. tu tamen gratiae tuae dona non deserens. etiam ad nostras preces aures tuae pietatis inclinas. Deus cuius spiritus super aquas inter ipsa mundi primordia ferebatur ut iam tunc uirtutem sanctificationis aquarum natura conciperet. Deus[3] nocentis mundi crimina per aquas abluens. regenerationis speciem in ipsa diluuii effusione

[1] This and the following rubrics are partly illegible.
[2] MS. originally *exequendis*, but the *s* has been erased.
[3] *qui* omitted in MS.

. . . elementi mysterio et finis esset
. . . respice domine in faciem aecclesiae
. . . regenerationes tuas. qui gratiae tuae
. . . tatem tuam. fontemque baptis-
. . . gentibus innouandis. ut tuae
. . . unigeniti tui gratiam de spiritu

. . . crucis.

. . . dis hominibus praeparatam. ar-
. . . fecundet. ut sanctificatione con-
. . . fontis utero. in nouam renatam†
. . . emergat. Et quos /aut [fo. 67v.
. . . discernit in tempore omnes in unam
. . . Procul ergo hinc iubente te
. . . mundus abscedat. procul tota nequitia
. . . Nihil hic loci habeat contrariae
. . . insidiando circumuolet. non latendo
. . . corrumpat. Sit haec sancta et
. . . ab omni inpugnatoris incursu. et
. . . scessu. Sit fons uiuus. aqua regen-
. . . omnes hoc lauacro salutifero diluendi
. . . perfecte purgationis indulgentiam

. . . signas.

. . . aquae. per deum uiuum.[1] per deum
. . . uerbo separauit ab arida. cuius
qui te de paradyso manare. et in
. . . terram rigare praecepit. Qui te in
. . . dita fecit esse potabilem. et sitienti
Benedico te et per iesum christum
. . . nostrum. qui te in chana galileae
. . . conuertit in uinum. Qui pedibus
. . . iohanne in iordane in te baptizatus
. . . guine de latere suo produxit. et
. . . uertes baptizarentur in te dicens.
. . . baptizantes eos in nomine [fo. 68.

. . . em.

. . . antibus. tu deus omnipotens quesu-
. . . gnus aspira. tu has simplices aquas
. . . naturalem emundationem quam
. . . corporibus, sint etiam purificandis

. . . .].

Descendat in hanc plenitudinem fontis. uirtus spiritus tui. totamque huius aquae substantiam regenerandi fecundet effectu. hic omnium peccatorum maculae deleantur. hic natura ad imaginem tuam condita. et ad honorem sui reformata principii. cunctis uetustatis squaloribus emundetur. ut omnis homo hoc sacramentum regenerationis ingressus in uere innocentiae nouam infantiam renascatur. per.

Hic mittas crisma in modum crucis et commisces cum ipsa aqua. et interroget presbiter quid uocaris. ℟.[1]

Credis in deum patrem omnipotentem creatorem caeli et terrae?

℟. Credo

Credis et in iesum christum filium eius unicum dominum nostrum qui conceptus est de spiritu sancto. natus ex maria uirgine. passus sub pontio pilato. crucifixus mortuus et sepultus. descendit ad inferna tertia dia resurrexit a mortuis. Ascendit ad caelos. sedet ad dexteram dei patris omnipotentis. inde uenturus est iudicare/uiuos et mortuos? [fo. 68v.

Credo.

Credis et in spiritum sanctum sanctam aecclesiam catholicam. sanctorum communionem remissionem peccatorum. carnis resurrectionem et uitam aeternam.

℟. Credo.

Uis baptizare.†

℟. Uolo.

Deinde baptizat sacerdos sub trina mersione tantum sanctam trinitatem semel inuocans.

Et ego baptizo te in nomine patris.

Et mergat.

Et filii.

Et mergat iterum.

Et spiritus sancti.

Et mergat tertio.

Ut autem surrexerit a fonte faciat presbiter signum crucis de chrismate cum pollice in uertice eius et dicat orationem hanc.

Deus omnipotens pater domini nostri iesu christi. qui te regenerauit ex aqua et spiritu sancto. quique dedit tibi remissionem omnium peccatorum. ipse te linit crismate salutis in uitam aeternam. Amen.

Et uestitur infans ita dicendo.

Accipe uestem candidam puram et inmaculatam quam perferas ante tribunal domini nostri iesu christi et† habeas uitam aeternam et uiuas in saecula saeculorum. Amen.

Quando datur candela.

Accipe lampadem quam et inreprаehensibilem custodias ut

[1] The indication of the name is omitted in the MS.

cum uenerit dominus ad nuptias possis occurrere ei una cum sanctis in aula caelestis† in uitam aeternam. per omnia saecula saeculorum. amen.

Et si episcopus adest statim confirmari eum oportet chrismate. et postea communicare et [[1]] *communicetur corpus et sanguinis*† *domini a presbitero ita dicens*†.

Corpus et sanguis domini nostri iesu christi custodiat te in uitam aeternam. amen.

/*Post communionem.* [fo. 69

Omnipotens sempiterne deus qui regenerare dignatus es hunc famulum tuum *ill.* ex aqua et spiritu sancto. quique dedisti ei remissionem omnium peccatorum. tribue ei sanitatem continuam ad cognoscendam uniuersitatis tuae ueritatem. per dominum nostrum.

ORATIO AD BAPTIZANDUM INFIRMUM.

Medelam tuam deprecor domine sanctae pater omnipotens aeterne deus qui subuenis in periculis qui temperas flagella dum uerberas. Te ergo domine supplices depraecamur. ut hunc famulum tuum *ill.* eruas ab hac inualitudine ut non preualeat inimicus usque ad animi temptationem. sicut in iob terminum ei pone. ne inimicus de anima ista sine redemptione baptismatis incipiat triumphare. Differ domine exitum mortis et spatium uitae extende. releua. quem perducas ad gratiam baptismi tui. per dominum.

Benedictio aque ad baptizandum infirmum. Postquam eum catecizaueris benedices aquam hanc his uerbis.

Exorcizo te creatura aquae in nomine domini nostri iesu christi filii dei et sancti spiritus. si quod phantasma. si qua uirtus inimici. si qua incursio diaboli eradicare et effugare ab hac creatura aquae. ut fiat fons saliens in uitam aeternam. Et cum baptizatus fuerit hic famulus domini fiat templum dei uiui. in remissionem omnium peccatorum. in nomine domini nostri iesu christi. qui uenturus est.

/*Baptizas et linis eum de chrisma*† *in cerebro.* [fo. 69v.

Baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti.

Postea tangis eum de chrisma† *in caput.*

Deus omnipotens pater domini nostri iesu christi qui te regenerauit. *ut supra.*

Postea communicas eum et dicis orationem hanc.

Omnipotens sempiterne deus. qui regenerare dignatus es. *ut supra.*

[1] About half a line of the rubric is now quite illegible. Probably the words were "Si episcopus praesens non fuerit."

ITEM AD CATICUMINUM EX PAGANO FACIENDUM.

Gentilem hominem cum susceperis. in primis cateciza cum diuinis sermonibus et da ei monita quemadmodum post cognitam ueritatem uiuere debeat. Post haec fac eum caticuminum. et suffla in faciem eius et fac ei crucem in frontem et inpone manum super caput eius in his uerbis.

Accipe signum crucis tam in fronte quam in corde. sume fidem caelestium praeceptorum. Talis esto moribus ut templum dei esse iam possis. Ingressusque ecclesiam dei euasisse te laqueos mortis laetus agnosce. Horresce idola. respue simulacra. cole deum patrem omnipotentem et iesum christum filium eius qui uiuit cum patre et spiritu sancto. per omnia saecula saeculorum. amen.

Sequitur oratio.

Te deprecor domine sancte pater omnipotens aeterne deus. ut huic famulo tuo *ill.* qui in saeculi huius nocte uagatur incertus et dubius uiam ueritatis et agnitionis tuae iubeas demonstrari. quatenus reseratis oculis cordis sui. te unum deum patrem in filium.† et filium in patre cum sancto spiritu recognoscat /atque huius confessionis fructum et hic et in futuro [fo. 70. saeculo percipere mereatur. per eundem.

Inde uero postquam gustauerit medicinam salis et ipse se signauerit Benedicis eum.

Domine sancte pater omnipotens aeterne deus qui es et qui eras et permanes usque in finem. cuius origo nescitur nec finis comprehendi potest. te domine supplices inuocamus super hunc famulum tuum *ill.* quem liberasti de errore gentilium et conuersatione turpissima. Dignare exaudire eum qui tibi ceruices suas humiliat. Perueniat ad lauacri fontem. ut renatus ex aqua et spiritu sancto. expoliatus ueterem hominem. induatur nouum qui secundum deum creatus est. Accipiat uestem incorruptam et inmaculatam. tibique domino deo nostro seruire mereatur. per dominum nostrum.[1]

/IN SABBATO SANCTO NOCTE AD MISSAM. [fo. 73.

Deus qui hanc sacratissimam noctem gloria dominicae resurrectionis inlustras conserua in noua familiae tuae progenie adoptionis spiritum quem dedisti. ut corpore et mente renouati puram tibi exhibeant seruitutem. per eundem.

Secreta.

Suscipe domine quesumus praeces populi tui cum oblationibus hostiarum. ut paschalibus initiata mysteriis ad aeternitatis nobis medelam te operante proficiant. per dominum.

[1] The last half of the recto and the whole verso of fo. 70 are blank. Fos. 71 and 72 are occupied by illuminations (see Plates V–VIII.)

Praefatio.

ꝟD Et iustum est aequum et salutare. Te quidem omni temporae. sed in hac potissimum nocte gloriosius praedicare. cum pascha nostrum immolatus est christus. Ipse enim uerus est agnus qui abstulit peccata mundi. Qui mortem nostram moriendo destruxit. et uitam resurgendo reparauit. Et ideo cum angelis.

Infra actionem.

Communicantes et noctem sacratissimam caelebrantes resurrectionis domini nostri iesu christi secundum carnem. Sed et memoriam uenerantes. In primis gloriosae semper uirginis mariae genitricis eiusdem dei et domini nostri iesu christi. Sed et beatorum.

Item.

Hanc igitur oblationem seruitutis nostrae sed et cunctae familiae tuae. quam tibi offerimus. pro his quoque quos regenerare dignatus es /ex aqua et spiritu sancto. tribuens eis remissionem [fo. 73v. omnium peccatorum. quesumus domine ut placatus accipias.

Ad complendum.

Spiritum nobis domine tuae karitatis infunde. ut quos sacramentis paschalibus satiasti. tua facias pietate concordes. per dominum nostrum.

DOMINICA SANCTAE RESURRECTIONE.†

Deus qui hodierna die per unigenitum tuum aeternitatis nobis aditum deuicta morte reserasti. uota nostra quę praeueniendo aspiras etiam adiuuando prosequere. per dominum.

Secreta.

Suscipe domine quesumus praeces populi tui cum oblationibus hostiarum. ut paschalibus initiata mysteriis. ad aeternitatis nobis medelam te operante proficiant. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝟD aequum et salutare. Te quidem omni tempore. sed in hac potissimum die gloriosius praedicare cum pascha nostrum immolatus est christus per quem ad aeternam uitam filii lucis oriuntur. fidelibus regni caelestis atria reserantur. et beati lege commercii. diuinis humana mutantur. quia nostrorum omnium mors cruce christi perempta est. et in resurrectione eius omnium uita resurrexit. quem in susceptione mortalitatis deum maiestatis agnoscimus. et in diuinitatis gloria deum et hominem confitemur. /qui mortem nostram moriendo destruxit et uitam resur- [fo. 74. gendo reparauit. Et ideo.

Infra actionem.

Communicantes et diem sacratissimum caelebrantes resurrectionis domini dei nostri iesu christi secundum carnem. Sed et memoriam uenerantes. In primis gloriosae semper uirginis mariae genitricis eiusdem.

Item.

Hanc igitur oblationem. *ut supra.*

Ad complendum.

Spiritum in[1] nobis domine tuae karitatis infunde. ut quos sacramentis paschalibus satiasti. tua facias pietate concordes. per dominum.

Benedictio carnis.

Deus uniuersae carnis. deus qui noe et filiis suis de mundis et inmundis animalibus praecepta dedisti. quique sicut holera herbarum humani[2] generi quadrupedia munda edere praecepisti. qui agnum in aegypto moysi et populo tuo in uigilia paschae comedere praecepisti. in fugura† domini nostri iesu christi. cuius sanguinem† omnia primogenita tibi de mundo redemisti. et in nocte illa omne primogenitum in aegyptum† percussisti. seruans populum tuum agni sanguine praenotatum. dignare domine omnipotens benedicere et sanctificare has carnes. ut quicumque ex populis tuis fidelibus comederint. omni benedictione caelesti. et gratia saturati repleantur in nobis. per quem haec omnia domine.

Ad uesperum.

Concede quesumus omnipotens deus ut qui resurrectionis dominicae sollempnia colimus. innouatione tui spiritus a [fo. 74v. morte animae resurgamus. per.

Ad fontes.

Praesta quesumus omnipotens deus ut qui resurrectionis dominicae sollempnia colimus. ereptionis nostrae suscipere laetitiam mereamur. per.

Ad sanctum Andream.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut qui gratiam dominicae resurrectionis agnouimus. ipsi quoque per amorem spiritus a morte animae resurgamus. per dominum nostrum.

FERIA II. IN ALBAS.†

Deus qui sollempnitate paschali. mundo remedia contulisti. populum tuum quesumus domine caelesti dono prosequere. ut et perfectam libertatem. consequi mereatur et ad uitam proficiat sempiternam. per.

[1] The word *in* has been expunged, perhaps by the original scribe.
[2] Corre ted to *humano* in MS.

Secreta.

Suscipe quesumus domine praeces populi tui cum oblationibus hostiarum. ut paschalibus initiata mysteriis. ad aeternitatis nobis medelam. te operante proficiant. per dominum.

Praefatio.

Ɒ aeterne deus. Et te suppliciter exorare. ut fidelibus tuis dignanter inpendas. quo et paschalia capiant sacramenta et desideranter expectent futura. Ut in mysteriis quibus renati sunt permanentes. ad nouam uitam. his operantibus perducantur. per christum dominum nostrum.

Infra actionem.

Communicantes *ut supra.*
Hanc igitur *ut supra.*

Ad complendum.

Spiritum in nobis domine tuae karitatis infunde. ut quos sacramentis paschalibus satiasti tua facias pietate concordes. per.

Ad uesperum.

Concede quesumus omnipotens deus. ut qui peccatorum nostrorum /pondere praemimur. a cunctis malis imminen- [fo. 75. tibus per haec paschalia festa liberemur. per.

Ad fontes.

Concede quesumus omnipotens deus ut quiꝉ festa paschalia quae uenerando colimus. etiam uiuendo teneamus. per dominum.

Ad sanctum Andream.

Deus qui populum tuum de hostis callidi seruitute liberasti. praeces eius misericorditer respice. et aduersantes ei tua uirtute prosterne. per dominum.

FERIA III.

Deus qui aecclesiam tuam nouo semper foetu multiplicas. concede famulis tuis. ut sacramentum uiuendo teneant quod fide perceperunt. per dominum.

Secreta.

Suscipe domine fidelium praeces cum oblationibus hostiarum. ut per haec piae deuotionis officia. ad caelestem gloriam transeamus. per.

Praefatio.

Ɒ aeterne deus. Qui oblationemꝉ sui corporis remotis sacrificiorum carnalium obseruationibus seipsum tibi sacram hostiam. agnumque inmaculatum summus sacerdos pro salute nostra immolauit. Per quem maiestatem tuam.

Infra actionem.

Communicantes *ut supra.*
Hanc igitur *ut supra.*

Ad complendum.

Concede quesumus omnipotens deus. ut paschalis perceptio sacramenti. continua in nostris mentibus perseueret. per dominum.

Ad uesperum.

Concede quesumus omnipotens deus. ut qui paschalis festiuitatis sollempnia colimus. in tua semper sanctificatione uiuamus. per dominum nostrum.

Ad fontes.

/Praesta quesumus omnipotens deus. ut per haec pas- [fo. 75v. chalia festa quae colimus. deuoti in tua semper laude uiuamus. per.

Ad sanctum Andream.

Deus qui conspicis familiam tuam omni humana uirtute destitui. paschali interueniente festiuitate. tui eam brachii protectione custodi. per dominum nostrum.

FERIA IIII.

Deus qui nos resurrectionis dominicae annua sollempnitate laetificas. concede propitius. ut per temporalia festa quae agimus. peruenire ad gaudia aeterna mereamur. per eundem.

Secreta.

Sacrificia domine paschalibus gaudiis immolamus. quibus aecclesia mirabiliter et pascitur et nutritur. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et pietatem tuam indefessis praecibus implorare. ut qui paschalis festiuitatis sollempnia colimus. in tua semper sanctificatione uiuamus. quo temporalis festi obseruatione peruenire mereamur. ad aeternorum gaudiorum continuationem. per christum dominum nostrum.

Infra actionem.

Communicantes. Hanc igitur. *ut supra.*

Ad complendum.

Ab omni nos quesumus domine uetustate purgatos. sacramenti tui ueneranda perceptio in nouam transferat creaturam. per dominum nostrum.

Ad uesperum.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut huius paschalis festiuitatis mirabile sacramentum. et temporalem nobis tranquillitatem tribuat. et uitam conferat sempiternam. per dominum.

Ad fontes.

Deus qui nos per paschalia festa laetificas. concede /pro- [fo. 76. pitius. ut ea quae deuotae agimus. te adiuuante fideliter teneamus. per.

Ad sanctum Andream.

Tribue quesumus omnipotens deus. ut illuc tendat christianae deuotionis affectus. quo tecum est nostra substantia. per.

FERIA V.

Deus qui diuersitatem gentium in confessione tui nominis adunasti. da ut renatis fonte baptismatis una sit fides mentium. et pietas actionum. per dominum nostrum.

Secreta.

Suscipe quesumus domine munera populorum tuorum propitius. ut confessione tui nominis et baptismate renouati. sempiternam beatitudinem consequantur. per.

Praefatio.

Ⓔ per christum dominum nostrum. Qui nos per paschalae mysterium edocuit uetustatem uitae relinquere. et in nouitate spiritus ambulare. a quo perpetuae mortis superatur acerbitas. et aeternae uitae fidelibus tribuitur integritas. per quem.

Ad complendum.

Exaudi domine praeces nostras. ut redemptionis nostrae sacrosancta commercia. et uitae nobis conferant praesentis auxilium. et gaudia sempiterna concilient. per dominum.

Ad uesperum.

Multiplica quesumus domine fidem populi tui. ut cuius per te sumpsit initium. per te consequatur augmentum. per dominum nostrum.

Ad fontes.

Deus qui nobis ad caelebrandum paschalae sacramentum liberiores animos praestitisti. doce nos et metuere quod irasceris et amare quod praecipis. per dominum nostrum.

Ad sanctum Andream.

/Da quesumus omnipotens deus. ut aecclesia tua et [fo. 76v. suorum firmitate membrorum et noua semper fecunditate laetetur. per dominum.

Feria VI

Omnipotens sempiterne deus. qui paschalae sacramentum in reconciliationis humanae foedere contulisti. da mentibus nostris. ut quod professione caelebramus. imitemur effectu. per dominum.

Secreta.

Hostias domine quesumus placatus assume quas et pro renatorum expiatione peccati deferimus. et pro acceleratione caelestis auxilii. per.

Praefatio.

ꝊD per christum dominum nostrum. Qui secundum promissionis suae incommutabilem ueritatem. caelestis pontifex factus in aeternum. solus omnium sacerdotum peccati remissione non eguit. sed potius peccatum mundi idem uerus agnus abstersit. per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Respice domine populum tuum. et quem aeternis dignatus es renouare mysteriis a temporalibus culpis dignanter absolue. per.

Ad uesperum.

Deus per quem nobis et redemptio uenit. et praestatur adoptio respice in opera misericordiae tuae. ut in christo renatis. et aeterna tribuatur hereditas. et uera libertas. per dominum nostrum.

Ad fontes.

Adesto quesumus domine familiae tuae. et dignanter inpende. ut quibus fidei gratiam contulisti. et coronam largiaris aeternam. per dominum nostrum.

[Sabbato.][1]

/Concede quesumus omnipotens deus. ut qui festa paschalia uenerando egimus. per haec contingere ad gaudia aeterna mereamur. per. [fo. 77.

Secreta.

Concede quesumus domine semper nos per haec mysteria paschalia gratulari. ut continua nostrae reparationis operatio. perpetuae nobis fiat causa laetitiae. per dominum.

Praefatio.

ꝊD per christum dominum nostrum. Per quem supplices poscimus. ut cuius muneris pignus accepimus. manifesta dona conpraehendere ualeamus. Et quae nobis fideliter speranda paschale contulit sacramentum. per resurrectionis eius attingere mereamur ineffabile mysterium. per quem.

[1] This heading cannot now be read.

Ad complendum.

Redemptionis nostrae munere uegetati quesumus domine ut hoc perpetuae salutis auxilium. fides semper uera perficiat. per dominum nostrum.

Ad uesperum.

Deus qui multiplicas aecclesiam tuam in sobole renascentium· fac eam gaudere propitius. de suorum profectibus filiorum. per dominum nostrum.

DOMINICA OCTABAS PASCHAE.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut qui paschalia festa peregimus. haec te largiente moribus et uita teneamus. per.

Secreta.

Suscipe munera quesumus domine exultantis aecclesiae. et cui causam tanti gaudii praestitisti. perpetuum fructum concede laetitiae. per.

Praefatio.

Ⰰ aeterne deus. Et te suppliciter obsecrare. ne nos ad illum sinas redire actum. cui iure domi/natur inimicus. [fo. 77v. Sed in hac potius facias absolutione persistere. per quam diabolus extitit filio tuo uincente captiuus. Et ideo.

Ad complendum.

Quesumus domine deus noster ut sacrosancta mysteria quae pro reparationis nostrae munimine contulisti. et praesens nobis remedium esse facias et futurum. per dominum.

Aliae orationes paschales.

Deus qui nos exultantibus animis pascha tuum caelebrare tribuisti. fac nos quesumus et temporalibus gaudere subsidiis. et aeternitatis effectibus gratulari. per dominum.

Alia.

Deus qui omnes in christo renatos genus regium et sacerdotale fecisti. da nobis et uelle et posse quae praecipis. ut populo ad aeternitatem uocato. una sit fides cordium et pietas actionum. per eundem.

Alia.

Deus qui credentes in te fonte baptismatis innouasti. hanc renatis in christo concede custodiam. ut nullo erroris incursu gratiam tuae benedictionis amittant. per eundem.

Alia.

Deus qui pro salute mundi sacrificium paschale fecisti. propitiare supplicationibus nostris. ut interpellans pro nobis pontifex summus. nos per id quod nostri est similis reconciliet. per id quod tibi est aequalis absoluat. iesus christus filius tuus dominus noster. qui tecum.

Alia.

Deus humani generis conditor et redemptor. da quesumus ut reparationis nostrae collata subsidia te iugiter inspirante sectemur. per.

Alia.

Repelle domine conscriptum peccati lege cyrogra/phum [fo. 78. quod in nobis pascali mysterio. per resurrectionem tui filii uacuisti. per dominum.

Alia.

Gaudeat domine plebs fidelis. et cum propriae recolit saluationis exordia. eius proueatur augmentis. per dominum.

Alia.

Deus qui nos fecisti hodierna die paschalia festa caelebrare. fac nos quesumus in caelesti regno gaudere. per.

DOMINICA I. POST OCTABAS PASCHAE.

Deus qui in filii tui humilitate iacentem mundum erexisti. fidelibus tuis perpetuam concede laetitiam. ut quos perpetuae mortis eripuisti casibus. gaudiis facias sempiternis perfrui. per dominum.

Secreta.

Benedictionem domine nobis conferat salutarem sacra semper oblatio. ut quod agit mysterio uirtute perficiat. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝟD aeterne deus. Et inmensam bonitatis tuae pietatem humiliter exorare. ut ignorantiam nostrae mortalitatis adtendens. ex tua inspiratione nos facias postulare quod rectum est. et tua clementia tribuas impetrare quod poscimus. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Praesta quesumus omnipotens deus ut uiuificationis tuae gratiam consequentes. in tuo semper munere gloriemur. per.

DOMINICA II. POST OCTABAS PASCHAE.

Deus qui errantibus ut in uiam possint redire iustitiae. ueritatis tuae lumen ostendis. da cunctis qui christiana profes-/ [fo. 78v. sione censentur. et illa respuere quae huic inimica sunt nomini. et ea quae sunt apta sectari. per.

Secreta.

His nobis domine mysteriis conferatur quo terrena desideria mitigantes. discamus amare caelestia. per dominum.

Praefatio.

Ꝺ Per christum dominum nostrum. Qui de uirgine nasiꝉ dignatus. per passionem et mortem. a perpetua nos morte liberauit. Et resurrectione sua aeternam nobis uitam contulit. per quem.

Ad complendum.

Sacramenta quae sumpsimus quesumus domine. et spiritalibus nos instruant alimentis. et corporalibus tueantur auxiliis. per dominum.

DOMINICA III. POST OCTABAS PASCHAE.

Deus qui fidelium mentes unius efficis uoluntatis. da populis tuis id amare quod praecipis. id desiderare quod promittis. ut inter mundanas uarietates. ibi nostra fixa sint corda ubi uera sunt gaudia. per.

Secreta.

Deus qui nos per huius sacrificii ueneranda commercia. unius summae diuinitatis participes effecisti. praesta quesumus ut sicut tuam cognoscimus ueritatem. sic eam dignis moribus adsequamur. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et tui misericordiam muneris postulare. ut tempora quibus post resurrectionem suam dominus noster iesus christus cum discipulis corporaliter habitauit. sic ipso opitulante pia deuotione tractemus, quatinus in his omnium uitiorum sordibus careamus. per quem.

Ad complendum.

/Adesto domine deus noster ut per haec quae fideliter [fo. 79. sumpsimus. et purgemur a uitiis. et a periculis omnibus exuamur. per dominum nostrum.

Dominica IIII. Post Octabas Paschae.

Deus a quo bona cuncta procedunt largire supplicibus. ut cogitemus te inspirante quae recta sunt et te gubernante eadem faciamus. per dominum.

Secreta.

Suscipe domine fidelium praeces cum oblationibus hostiarum. ut per haec piae deuotionis officia ad caelestem gloriam transeamus. per.

Praefatio.

ꝹD aeterne deus. Et maiestatem tuam indefessis praecibus exorare. ut mentes nostras bonis operibus semper informes. Quia sic erimus praeclari muneris prompta sinceritate cultores. si ad meliora iugiter transeuntes. paschalae mysterium studeamus habere perpetuum. per christum.

Ad complendum.

Tribue nobis domine caelestis mensę uirtutis satietatem. et desiderare quae recta sunt. et desiderata percipere. per dominum.

vii. Kal. Mai. Laetania Maiore.

Mentem familiae tuae quesumus domine intercedente beato laurentio martyre tuo et munere conpunctionis aperi. et largitate tuae pietatis exaudi. per dominum.

Alia.

Deus qui culpas delinquentium districtę feriendo percutis fletus quoque lugentium non recusas.† ut qui pondus tuae animaduersionis cognouimus etiam pietatis gratiam sentiamus. per.

Alia.

/Parce domine quesumus parce populo tuo. et nullis [fo. 79v. iam patiaris aduersitatibus fatigari. quos praetioso filii tui sanguine redemisti. per eundem.

Alia.

Deus qui culpas nostras piis uerberibus percutis. ut nos a nostris iniquitatibus emundes. da nobis et de uerbere tuo proficere et de tua citius consolatione gaudere. Per dominum nostrum.

Alia.

Adesto domine supplicationibus nostris et sperantes in tua misericordia. intercedente beato petro apostolo tuo. caelesti protege benignus auxilio. per.

Alia.

Praesta quesumus omnipotens deus ut ad te toto corde clamantes intercedente beato petro apostolo tuo. tuae pietatis indulgentiam consequamur. per.

AD MISSAM.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut qui in afflictione nostra de tua pietate confidimus contra aduersa omnia tua semper protectione muniamur. Per dominum nostrum.

Secreta.

Haec munera domine quesumus. et uincula nostrae prauitatis absoluant. et tuae nobis misericordiae dona concilient. per dominum nostrum.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Et te auctorem et sanctificatorem ieiunii. collaudare. per quod nos liberas a nostrorum delictis peccatorum. Ergo suscipe ieiunantium praeces. atque ut nos a malis omnibus propitiatus eripias. iniquitates nostras quibus merito affligimur placatus absolue. per christum.

Ad complendum.

Uota nostra quesumus domine pio fauore prosequere. ut dum dona tua in tribulatione percipimus. de conso/latione [fo. 80. nostra in tuo amore crescamus. per dominum.

Ad uesperum.

Praetende nobis domine misericordiam tuam. ut quae uotis expetimus conuersatione tibi placita consequamur. per dominum.

ITEM IN ALIA DIE.

Clamantium ad te quesumus domine praeces dignanter exaudi. ut sicut niniuitis in afflictione positis pepercisti. ita et nobis in praesenti tribulatione succurras. per.

Secreta.

Quesumus domine nostris placare muneribus. quoniam tu eadem tribuis ut placaris.† per dominum.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Et maiestatem tuam suppliciter exorare. ut non nos nostrae malitiae sed indulgentiae praeueniat semper affectus. qui nos a noxiis uoluptatibus indesinenter expediat. et a mundanis cladibus dignanter eripiat. Per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Propitiare domine iniquitatibus nostris. quibus affligimur et exorabilis tuis esto supplicibus. ut concessa uenia quam praecamur. perpetuae misericordiae tuae munere gloriemur. per.

Super populum.

Exaudi domine gemitum populi tui. nec plus apud te ualeat offensio delinquentium. quam misericordia tua indulta fletibus supplicantium. per dominum nostrum.

IN ALIA DIE.

Deus refugium pauperum. spes humilium salusque miserorum. supplicationes populi tui clementer exaudi ut quos, iusti- [fo. 80v. tia uerberum fecit afflictos. habundantia remediorum faciat consolatos. per.

Secreta.

Sacrificiis domine placatus oblatis. opem tuam nostris temporibus clementer inpende. per.

Praefatio.

ꝶ aeterne deus. Ut quia tui est operis si quod tibi placitum est. aut cogitemus aut agamus. Tu nobis semper et intelligendi quae recta sunt. et exequendi tribuas facultatem. per christum.

Ad complendum.

Purifica quesumus domine tuorum corda fidelium. ut a terrena cupiditate mundati et praesentis uitae periculis exuantur et perpetuis donis firmentur. per dominum nostrum.

Super populum.

Miserere iam quesumus domine intercedente beata et gloriosa semperque uirgine dei genetricę maria populo tuo. et continuis tribulationibus laborantem. caeleri propitiatione laetifica. per.

IN UIGILIA ASCENSIONIS DOMINI.

Tribue quesumus omnipotens deus ut munere festiuitatis hodiernae illuc filiorum tuorum dirigatur intentio. quo in tuo unigenito tecum est nostra substantia. qui tecum uiuit.

Secreta.

Sacrificium domine pro filii tui supplices uenerabili nunc ascensione deferimus. praesta quesumus ut et nos per ipsum his commerciis sacrosanctis ad caelestia consurgamus. per dominum nostrum.

Prefatio.

ꝺ per christum dominum nostrum. Qui post resurrectionem suam omnibus discipulis suis manifestus apparuit /et ipsis [fo. 81. cernentibus est eleuatus in caelum ut nos diuinitatis suae tribueret esse participes. et ideo.

Ad complendum.

Tribue quesumus domine ut per haec sacra[1] quae sumpsimus illuc tendat nostrae deuotionis affectus quo tecum est nostra substantia iesus christus dominus noster. Qui tecum uiuit et regnat.[2]

/[IN ASCENSA DOMINI.][3] [fo. 82.

Concede quesumus omnipotens deus ut qui hodierna die unigenitum tuum redemptorem nostrum ad celos ascendisse credimus. ipsi quoque mente in caelestibus habitemus. per eundem.

Secreta.

Suscipe domine munera quae pro filii tui gloriosa ascensione deferimus et concede propitius ut a praesentibus periculis liberemur et ad uitam permaneamus[4] aeternam. per dominum.

/Praefatio. [fo. 82v.

ꝺ aeterne deus. Et in hac praecipue die qua iesus christus filius tuus dominus noster diuini consummato fine mysterii depositionis antiquae munus expleuit. Ut scilicet et diabolum caelestis operis inimicum. per hominem quem subiugarat elideret et humanam reduceret ad superna dona substantiam. Et ideo.

Infra actionem.

Communicantes et diem sacratissimum caelebrantes quo dominus noster unigenitus filius tuus unitam sibi fragilitatis nostrae substantiam in gloriae tuae dextera collocauit. Sed et memoriam.

Ad complendum.

Praesta nobis quesumus omnipotens et misericors deus ut quae uisibilibus mysteriis sumenda percepimus inuisibili consequamur effectu. per.

[1] Perhaps for *sacramenta*. There is a break of line between *sacra* and *quae*. But though the Leofric Missal reads *sacramenta*, the Gelasian sacramentary and the S. Gall MS. 348 agree with the text.

[2] The lower part of the recto of fol. 81 is blank. The verso of fol. 81 is occupied by an illumination. (See Plate IX.)

[3] The heading of this mass, if it was written on fol. 82, has now disappeared, but it may have been accidentally omitted, the whole of the text on fol. 82 being written in gold letters.

[4] For *perueniamus*.

Super populum.

Deus qui ad caelebranda tuae miracula maiestatis. post resurrectionem a mortuis. hodie in caelis† apostolis asstantibus ascendisti. concede nobis tuae pietatis auxilium. ut secundum tuam promissionem. et tu nobiscum semper in terris. et nos tecum in caelo uiuere mereamur. qui cum patre.

Alia.

Adesto domine supplicationibus nostris ut sicut humani generis saluatorem consedere tecum in tua maiestate confidimus. ita usque ad consummationem saeculi manere nobiscum quemadmodum est pollicitus sentiamus. per eundem.

Alia.

Deus cuius filius in alta caelorum potenter ascendens captiuitatem nostram sua duxit uirtute captiuam. tribue quesumus ut dona quae suis parti/cipibus contulit. largiatur et nobis [fo. 83. iesus christus dominus noster qui tecum uiuit.

DOMINICA POST ASCENSAM DOMINI.

Omnipotens sempiterne deus fac nos tibi semper et deuotam gerere uoluntatem et maiestati tuae sincero corde seruire. per.

Secreta.

Sacrificia nos domine inmaculata purificent. et mentibus nostris supernae gratiae dent uigorem. per.

Praefatio.

Ꝟ per christum dominum nostrum. Qui generi humano nascendo subuenit. cum per mortem passionis mundum deuicit. per gloriam resurrectionis uitae aeternae aditum patefecit. et per suam ascensionem ad caelos nobis spem ascendendi donauit. Per quem.

Ad complendum.

Repleti domine muneribus sacris. da quesumus ut in gratiarum semper actione maneamus. per.

Ad uesperum.

Deus uita fidelium. gloria humilium. beatitudo iustorum. propitius suscipe supplicantium praeces. ut animae quae promissionis tuae† sitiunt. de tua semper habundantia repleantur. per.

IN UIGILIA PENTECOSTEN.

In diebus illis. Temptauit deus abraham.

Tractus.

Cantemus domino.

Deus qui in abrahae famuli tui opere humano generi oboedientiae exempla praebuisti. concede nobis et nostrae uoluntatis prauitatem frangere. et tuorum praeceptorum rectitudinem in omnibus adimplere. per.

Lectio.

In diebus illis. Scripsit moyses canticum.

Tractus.

Uinea.

Collecta.

Deus qui in nobis per prophetarum hora praecepisti temporalia relinquere. atque aterna[1] festinare. da famulis tuis ut quae a te. iussa cognouimus. /implere caelesti inspiratione ualeamus. [fo. 83v. per.

Lectio.

Apprehendent.

Tractus.

Adtende caelum.

Collecta.

Deus qui nos ad caelebrandum paschale sacramentum utriusque testamenti paginis imbuisti. da nobis intelligere misericordias tuas ut ex perceptione praesentium munerum. firma sit expectatio futurorum. per.

Lectio.

Audi Israel.

Tractus.

Sicut ceruus.

Concede quesumus omnipotens deus ut qui sollempnitatem doni spiritus sancti colimus. caelestibus desideriis. accensi fontem uitae sitiamus. per dominum. in unitate eiusdem.

Omnipotens sempiterne deus qui paschalę sacramentum quinquaginta dierum uoluisti mysterio contineri. praesta quesumus ut gentium facta dispersio diuisione linguarum. ad unam confessionem tui nominis caelesti munere congregetur. Per dominum nostrum.

Finita oratione inchoantur laetaniae septene ad introitum ante altare postea descendat abbas cum scola canente laetanias quinas ad fontes benedicendos sequatur oratio et praefatio. His expletis redeunt ad altare cum laetania terna quo finito dicat sacerdos. Gloria in excelsis.

[1] For *ad aeterna.*

Praesta quesumus omnipotens deus ut claritatis tuae super nos splendor effulgeat. et lux tuae lucis corda eorum qui per gratiam tuam renati sunt sancti spiritus inlustratione confirmet. per.

Secreta.

Munera domine quesumus oblata sanctifica et corda nostra sancti spiritus inlustratio[1] emunda. per. eiusdem.

Praefatio.

ꝟD aeterne deus. Qui sacramentum paschalae consummans quibus per unigeniti /tui consortium filios adoptionis esse [fo. 84. tribuisti per spiritum sanctum largiris dona gratiarum et sui coheredibus redemptoris iam nunc supernae pignus hereditatis impendis. ut tanto se certius ad eum confidant. esse uenturos. quanto se sciunt ab eo redemptos. et sancti spiritus infusione ditatos. Et ideo.

Infra actionem.

Communicantes et diem sacratissimum pentecosten caelebrantes quo spiritus sanctus apostolis in uariis linguis apparuit. Sed et memoriam.

Hanc igitur oblationem seruitutis nostrae. sed et cunctae familiae tuae quam tibi offerimus pro his quoque quos regenerare dignatus es ex aqua et spiritu sancto tribuens eis remissionem omnium peccatorum. quesumus domine ut placatus.

Ad complendum.

Sancti spiritus domine corda nostra mundet infusio et sui roris intima aspersione fecundet. per dominum nostrum.[2]

/AD MISSAM.[3] [fo. 85.

Deus qui hodierna die corda fidelium sancti spiritus inlustratione docuisti. da nobis in eodem spiritu recta sapere. et de eius semper consolatione gaudere. per dominum. in unitate eiusdem.

Secreta.

Munera domine quesumus oblata sanctifica et corda nostra sancti spiritus inlustratione emunda. per dominum. in unitate eiusdem.

[1] For *inlustratione*.
[2] The lower part of the recto of fol. 84 is blank; the verso is occupied by an illumination. (See Plate X.)
[3] There is no other heading to this mass.

|Praefatio. [fo. 85v.

ᗡ per christum dominum nostrum. Qui ascendens super omnes caelos. sedensque ad dexteram tuam. promissum spiritum sanctum hodierna die in filios adoptionis effudit. Quapropter profusis gaudiis totus in orbe terrarum mundus exultat. Sed et supernae uirtutes atque angelicae potestates ymnum gloriae tuae concinunt. sine fine dicentes.

Infra actionem.

Communicantes et diem sacratissimum pentecostes caelebrantes quos† spiritus sanctus apostolis in uariis linguis apparuit. Sed et memoriam.

Item.

Hanc igitur oblationem seruitutis nostrae. sed et cunctae familiae tuae quam tibi offerimus. pro his quoque quos regenerare dignatus es ex aqua et spiritu sancto. tribuens eis remissionem omnium peccatorum. quesumus domine.

Ad complendum.

Sancti spiritus domine corda nostra mundet infusio. et sui roris intima aspersione fecundet. per dominum.

FERIA II.

Deus qui apostolis tuis sanctum dedisti spiritum. concede plebi tuae. piae petitionis effectum. ut quibus dedisti fidem. largiaris et pacem. per dominum nostrum.

Secreta.

Propitius domine quesumus haec dona sanctifica. et hostiae spiritalis oblatione suscepta. nosmetipsos tibi perfice munus aeternum. per dominum.

Praefatio.

ᗡ per christum dominum nostrum̄. Qui promissum spiritum paraclytum super discipulos misit. qui in principio nascentis aecclesiae cunctis gentibus imbuen/dis et deitatis scientiam indiceret. et linguarum diuersitatem in unius fidei confessione sociaret. Per quem tuam maiestatem supplices exoramus ut cuius caelebramus aduentum. ejus multimodę gratiae capiamus effectum. et ideo. [fo. 86.

Communicantes.

Hanc igitur *ut supra.*

Ad complendum.

Adesto domine quesumus populo tuo. et quem mysteriis caelestibus imbuisti. ab hostium furore defende. per.

Feria III.

Adsit nobis domine quesumus uirtus spiritus sancti. quae et corda nostra clementer expurget. et ab omnibus tueatur aduersis. per.

Secreta.

Purificet nos quesumus domine muneris praesentis oblatio. et dignos sacra participatione perficiat. per.

Praefatio.

ꝺD per christum dominum nostrum. Qui spiritus sancti infusione. repleuit corda fidelium. Qui sua admirabili operatione. et sui amoris in eis ignem accenderet. et per diuersitatem linguarum. gentes in unitate fidei solidaret. cuius dono petimus et inlecebrosas a nobis excludi uoluptates. et spiritales in nobis extrui plantarique uirtutes. per quem.

Ad complendum.

Mentes nostras quesumus domine spiritus sanctus diuinis reparet sacramentis. quia ipse est remissio omnium peccatorum. per.

Mensis IIII. Feria IIII.

Mentes nostras quesumus domine paraclytus qui ad† te procedit inluminet. et inducat in omnem sicut tuus promisit filius ueri/tatem. per dominum in unitate eiusdem. [fo. 86v.

Alia.

Praesta quesumus omnipotens et misericors deus. ut spiritus sanctus aduenien templum nos gloriae suae dignanter habitando perficiat. per dominum.

Secreta.

Accipe quesumus domine munus oblatum. et dignanter operare. ut quod mysteriis agimus. piis effectibus caelebremus. per.

Praefatio.

ꝺD per christum dominum nostrum. Per quem discipulis spiritus sanctus in terra datur. ob dilectionem proximi et de caelo mittitur. propter dilectionem tui. cuius infusio petimus ut in nobis peccatorum sordes exurat. tui amoris ignem nutriat. et nos ad amorem fraternitatis accendat. per quem.

Ad complendum.

Sumentes domine caelestia sacramenta quesumus clementiam tuam ut quod temporaliter gerimus. aeternis gaudiis consequamur. per dominum nostrum.

FERIA V.

Annue misericors deus ut qui diuina praecepta uiolando a paradysi felicitate decidimus. ad aeterna† beatitudinis redeamus accessum per custodiam mandatorum. per.

Secreta.

Hostias populi tui quesumus domine miseratus intende. et tu[1] tibi reddantur. accepta conscientias nostras sancti spiritus salutaris emundet aduentus. per.

Praefatio.

ꝉÐ per christum dominum nostrum. Per quem maiestatem tuam. suppliciter petimus. ut spiritus sanctus corda nostra clementer expurget. et sui luminis inradiatione perlustret. Ut in eo qui gratiarum /largitor est recta sapiamus et de [fo. 87. eius consolatione in perpetuum gaudeamus. per quem.

Ad complendum.

Sacris caelestibus domine uitia nostra purgentur. et† muneribus tuis semper possimus aptari. per dominum.

FERIA VI.

Da quesumus aecclesiae tuae misericors deus ut sancto spiritu congregata. hostili nullatenus incursione turbetur. per.

Secreta.

Sacrificia domine tuis oblata conspectibus. ignis ille uidimus[2] adsumat. qui discipulorum christi tui per spiritum sanctum corda succendit. per.

Praefatio.

ꝉÐ aeterne deus. Et maiestatem tuam suppliciter exorare. ut spiritus paraclytus ad nos ueniat. et nos inhabitando templum suae maiestatis efficiat. Quod cum unigenito filio tuo clementi respectu semper digneris inuisere et tuae inhabitationis fulgore in perpetuum perlustrare. per quem.

Ad complendum.

Sumpsimus domine sacri dona mysterii humiliter depraecantes. ut quae in tui commemorationem nos facere praecepisti in nostrae proficiant infirmitatis auxilium. per dominum.

SABBATO IN XII. LECTIONIBUS.

Mentibus nostris domine spiritum sanctum benignus infunde. cuius et sapientia conditi sumus et prouidentia gubernamur. per.

[1] For *ut*, but the punctuation of the MS. is also faulty.
[2] For *diuinus*.

Alia.

Illo nos igne quesumus domine spiritus sanctus inflammet quem dominus noster iesus christus misit in terram. et uoluit uehementer accendi. qui tecum.

Alia.

/Deus qui ad animarum medelam ieiunii deuotione [fo. 87v. castigari corpora recepisti[1] concede nobis propitius. ut[2] mente et corpore semper tibi esse deuotos. per dominum nostrum.

Alia.

Praesta quesumus omnipotens deus ut salutaribus ieiuniis eruditi. ab omnibus etiam uitiis abstinentes. propitiationem tuam facilius impetremus. per.

Alia.

Praesta quesumus omnipotens deus, sic nos ab aepulis carnalibus abstinere. ut a uitiis inruentibus pariter ieiunemus. per.

Ad missam.

Deus qui tribus pueris mitigasti flammas ignium. concede propitius ut nos famulos tuos non exurat[3] uitiorum. per dominum nostrum.

Secreta.

[U[4]]t accepta sint domine nostra ieiunia. praesta nobis quesumus huius munere sacramenti purificatum tibi pectus offeri.† per dominum nostrum.

Praefatio.

Ꝋ aeterne deus. Et tuam omnipotentiam deuotis praecibus immolare[5] ut nos† spiritus tui lumen infundas. cuius nos sapientia creat. pietas recreat. et prouidentia gubernat. Qui cum a tua substantia nullo modo sit diuersus sed tibi et unigenito tuo consubstantialis et coaeternus. diuersitate tamen donorum replet tuorum corda fidelium. per quem.

Ad complendum.

Praebeant nobis diuinum sancta feruorem quo eorum pariter et actu delectemur et fructu. per dominum.

DOMINICA OCTABAS PENTECOSTEN.

Omnipotens sempiterne deus. ad /cuius beatitudinem [fo. 88. sempiternam non fragilitate carnis. sed alacritate mentis ascen-

[1] For *praecepisti*.
[2] For *et*.
[3] *Flamma* is omitted in the MS.
[4] This letter has been omitted by the illuminator.
[5] For *implorare*.

ditur. fac nos quesumus atria superne ciuitatis. et te inspirante semper ambire. et tua indulgentia fideliter intrare. Per dominum nostrum.

Secreta.

Remotis obumbrationibus carnalium uictimarum. spiritalem tibi summe pater hostiam supplici seruitute offerimus. quae miro ineffabilique mysterio. et immolatur semper et eadem semper offertur. pariterque et deuotorum munus et remunerantis est proemium. per.

Praefatio.

Ꝟ aeterne deus. Qui cum unigenito filio tuo et spiritu sancto unus est† deus unus est† dominus. Non in unius singularitate personae sed in unius trinitate substantiae. Quod enim de tua gloria reuelante te credimus. hoc de filio tuo. hoc de spiritu sancto sine differentiae discretione sentimus. ut in [con-[1]] fessione uere sempiterneque deitatis. et in personis proprietas. et in esentia unitas. et in maiestate adoretur aequalitas. Quam laudant angeli.

Ad complendum.

Laetificet nos quesumus domine sacramenti ueneranda sollempnitas pariterque mentes nostras et corpora. spiritali sanctificatione fecundet. et castis gaudiis semper exerceat. per dominum.

DOMINICA I. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Deus in te sperantium fortitudo. adesto propitius inuocationibus nostris et quia sine te nihil potest mortalis/ infir- [fo. 88v. mitas. praesta auxilium gratiae tuae. ut in exequendis mandatis tuis. et uoluntate tibi et actione placeamus. per dominum.

Secreta.

Hostias nostras domine tibi dicatas placatus assume et ad perpetuum nobis tribue prouenire subsidium. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ꝟ aeterne deus. Qui aecclesiae tuae filios sicut non cessas erudire. ita non desinis adiuuare. ut et scientiam te miserante recte faciendi. et possibilitatem capiant exequendi. per christum.

Ad complendum.

Tantis domine repleti muneribus praesta quesumus ut et salutaria dona capiamus. et a tua numquam laude cessemus. per.

[1] This syllable is omitted at the beginning of a line.

Super populum.

Fideles tuos domine benedictio desiderata confirmet. quae eos et a tua uoluntate numquam faciat discedere. et tuis semper indulgeat beneficiis gratulari. per dominum nostrum.

DOMINICA II. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Sancti nominis tui domine timorem pariter et amorem. fac nos habere perpetuum. quia numquam tua gubernatione destituis. quos in soliditate tuae dilectionis instituis. per dominum nostrum.

Secreta.

Oblatio nos domine tuo nomini dicanda purificet et de die in diem ad caelestis uitae transferat actionem. per dominum nostrum.

Praefatio.

VD aeterne deus. cuius hoc mirificum opus ac salutare mysterium fuit ut perditi dudum /atque prostrati. de [fo. 89. diabolo et mortis aculeo ad hanc gloriam uocaremur. qua nunc genus electum sacerdotiumque regale populus acquisitionis et gens sancta uocaremur.[1] Agentes igitur indefessas gratias. sanctamque munificentiam tuam praedicantes maiestati tuae haec sacra deferimus quae nobis ipse salutis nostrae auctor christus instituit. quem laudant angeli.

Ad complendum.

Sumptis muneribus domine quesumus ut cum frequentatione mysterii crescat nostrae salutis effectus. per.

Super populum.

Da quesumus domine populo tuo salutem mentis et corporis. da ut relinquat quod nocet. et amare quod saluet. da ut bonis operibus inherendo et benedici a te mereatur. et tua semper uirtute defendi. per dominum.

DOMINICA III. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Depraecationem nostram quesumus domine benignus exaudi. et quibus supplicandi praestas effectum. tribue defensionis auxilium. per.

Secreta.

Munera domine oblata sanctifica. ut tui nobis unigeniti corpus et sanguis fiant. per dominum.

[1] Probably for *uocamur.*

Praefatio.

VD aeterne deus. Illa quippe festa remeant.[1] quibus nostrae mortalitati procuratur inmortale commercium ac temporali uitae subrogatur aeternitas. et de peccati poena peccata mundantur. Mirisque modis conficitur de perditione saluatio. ut status condicionis humanę qui per felicitatis insolentia† uenit ad tristitiam. humilis et modestus. ad aeterna /gaudia [fo. 89v. redeat per merorem. per christum.

Ad complendum.

Haec nos communio domine purget a crimine. et caelestis remedii faciat esse consortes. per dominum.

Super populum.

Plebis tuae quesumus domine ad te semper corda conuerte. et quam tantis facis patrociniis adiuuari. perpetuis non desinis† gubernare praesidiis. per dominum.

DOMINICA IIII. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Protector in te sperantium deus. sine quo nihil est ualidum. nihil sanctum. multiplica super nos misericordiam tuam. ut te rectore te duce sic transeamus per bona temporalia ut non amittamus aeterna. per dominum.

Secreta.

Respice domine munera supplicantis aecclesiae. et saluti credentium. perpetua sanctificatione sumenda concede. per dominum.

Praefatio.

VD aeterne deus. et omnipotentiam tuam iugiter implorare. ut nobis et praesentis uitae subsidium et aeternę tribuas praemium sempiternum. Quo sic mutabilia bona capiamus ut per haec ad incommutabilia dona peruenire ualeamus. sic temporalis laetitiae tempora transeant. ut eis gaudia sempiterna succedant. per christum.

Ad complendum.

Sancta tua nos domine sumpta uiuificent. et misericordiae sempiternae praeparent expiatos. per dominum nostrum.

Super populum.

Propitiare populo tuo deus. ut a suis prauitatibus liberatus et toto tibi corde deseruiat. et sub tua protectione consistat. per dominum nostrum.

[1] The Leofric Missal agrees with this reading. The Rheinau Sacramentary of Zürich, and the original text of the S. Gall MS. 348, have *remaneant*: Muratori from *Codex Ottobonianus* has *Quoniam illa festa remanent.*

/DOMINICA V. POST OCTABAS PENTECOSTEN. [fo. 90.

Da nobis domine quesumus ut et mundi cursus pacifice nobis tuo ordine dirigatur. et aecclesia tua tranquilla deuotione laetetur. per dominum nostrum.

Secreta.

Oblationibus quesumus domine placare susceptis et ad te nostras etiam rebelles compelle propitius uoluntates. per dominum nostrum.

Praefatio.

ℭ aeterne deus. Maiestatem tuam suppliciter depraecantes. ut opem tuam petentibus dignanter impendas. et desiderantibus benignus tribuas profuturam. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Mysteria nos domine sancta purificent et suo munere tueantur. per dominum nostrum.

Super populum.

Concede quesumus domine populo tuo ueniam peccatorum. ut quod meritis non praesumit. indulgentiae tuę largitate percipiat. per dominum nostrum.

DOMINICA VI. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Deus qui diligentibus te bona inuisibilia praeparasti. infunde cordibus nostris tui amoris affectum. ut te in omnibus et super omnia diligentes. promissiones tuas quae omne desiderium superant consequamur. per.

Secreta.

Propitiare domine supplicationibus nostris. et has oblationes famulorum tuorum benignus assume. ut quod singuli optulerunt ad honorem nominis tui cunctis proficiat ad salutem. per dominum.

Praefatio.

/ℭ aeterne deus. per christum dominum nostrum. [fo. 90. uerum aeternumque pontificem et solum sine peccati macula sacerdotem. Cuius sanguine fidelium corda mundantur. cuius institutionis† placationis hostias tibi non solum pro delictis populi sed etiam pro nostris offensionibus immolamus. Tuam poscentes clementiam. ut omne peccatum quod carnis fragi[li[1]]tate contraximus. ipso summo pro nobis antistite interueniente soluatur. per quem.

[1] Syllable omitted at end of line in MS.

Ad complendum.

Quos caelesti domine dono satiasti. praesta quesumus ut a nostris mundemur occultis. et ab hostium liberemur insidiis. per dominum.

Super populum.

Tuere domine quesumus familiam tuam. et spiritalibus instrue disciplinis. per dominum nostrum.

DOMINICA VII. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Deus uirtutum cuius est totum quod est optimum insere pectoribus nostris amorem tui nominis. et praesta in nobis religionis augmentum. ut quae sunt bona nutrias. ac pietatis studio. quae sunt nutrita custodias. per dominum.

Secreta.

Propitiare domine quesumus supplicationibus nostris. et has oblationes populi tui benignus assume. et ut nullius sit irritum uotum et nullius uacua postulatio. praesta ut quod fideliter petimus. efficaciter consequamur. per dominum.

Praefatio.

Ꝩ aeterne deus. et tibi uouere contriti sacrificium cordis tibi libare humi/liati uictimam pectoris. A quo omne bonum [fo. 91. sumimus omnem iocunditatem haurimus. Praecamur itaque ut tibi conscientia nostra famuletur. et ut in te de die in diem meliorata proficiat. tuae gratiae intemerata subdatur. Nostris nos domine quesumus euacua malis tuisque reple per omnia bonis. ut percepta gratia quam nostra non exigunt merita. a cunctis aduersitatibus liberati in bonis omnibus confirmati supernis ciuibus mereamur coniungi. per christum.

Ad complendum.

Repleti sumus domine muneribus tuis. tribue quesumus ut eorum et mundemur effectu. et muniamur auxilio. per dominum.

Super populum.

Guberna domine quesumus plebem tuam. et tuis commula[1] praesidiis. ut praesentis uitae subsidio gaudeat et aeternae. per dominum nostrum.

DOMINICA VIII. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Deus cuius prouidentia in sui dispositione non fallitur. te supplices exoramus. ut noxia cuncta submoueas et omnia nobis profutura concedas. per dominum.

[1] For *cumula*.

Secreta.

Deus qui legalium differentias hostiarum unius sacrificii perfectione sanxisti. accipe sacrificium a deuotis tibi famulis et pari benedictione sicut munera abel sanctifica. ut quod singuli obtulerunt ad maiestatis tuae honorem. cunctis proficiat ad salutem. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et tuam misericordiam /totis [fo. 91v. nisibus exorare. ne pro nostra nos iniquitate condempnes. sed pro tua pietate in uia recta semper disponas. Nec sicut meremur delinquentibus irascaris sed fragilitati nostrae inuicta bonitate subuenias. per christum.

Ad complendum.

Tua nos domine medicinalis operatio. et a nostris peruersitatibus clementer expediat. et ad ea quae sunt recta perducat. per dominum.

Super populum.

Familia tua deus et ad caelebranda principia suae redemptionis desideranter occurrat. et eius bona perseueranter adquirat. per dominum.

DOMINICA VIIII. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Largire nobis domine quesumus semper spiritum cogitandi quae recta sunt propitius et agendi. ut qui sine te esse non possumus secundum te uiuere ualeamus. per dominum.

Secreta.

Suscipe domine munera quesumus quae tibi de tua largitate deferimus ut haec sacrosancta mysteria gratiae tuae operante uirtute praesentis uitae nos conuersatione sanctificent. et ad gaudia sempiterna perducant. per dominum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et tuam misericordiam exorare. ut te annuente ualeamus quae mala sunt declinare. et quae bona sunt consequenter explere. Et quia nos fecisti ad tua sacramenta pertinere. tu clementer in nobis eorum munus operare. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sit nobis domine reparatio mentis et corporis /caelestę [fo. 92. mysterium. ut cuius exequimur actionem sentiamus effectum. per dominum.

Super populum.

Concede quesumus omnipotens deus ut uiam tuam deuota mente currentes. subripientium delictorum laqueos euadamus. per dominum nostrum.

DOMINICA X. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Pateant aures misericordiae tuae domine praecibus supplicantium. et ut petentibus desiderata concedas fac eos tibi quesumus placita postulare. per dominum.

Secreta.

Concede nobis haec quesumus domine frequentare mysteria. quia quotiens huius hostiae commoratio[1] caelebratur. opus nostrae redemptionis exercetur. per.

Praefatio.

Ɒ aeterne deus. Et tibi debitam seruitutem per mysterii huius impletionem persoluere. Quia non solum peccantibus ueniam tribuis. sed etiam praemia petentibus inpertiris. Et quod perpeti malis operibus promeremur. magnifica pietate depellis. ut nos ad tuae reuerentię cultum et terrore cogas et amore perducas. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Tui nobis domine communio sacramenti. et purificationem conferat et tribuat unitatem. per dominum.

Super populum.

Conserua quesumus domine tuorum corda fidelium. et gratiae tuae uirtute corrobora. ut et in tua sint supplicatione deuoti. et mutua dilectione sinceri. per dominum nostrum.

DOMINICA XI. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

/Deus qui omnipotentiam tuam parcendo maxime et [fo. 92v. miserando manifestas. multiplica super nos gratiam tuam. ut ad tua promissa currentes. cęlestium bonorum facias esse consortes. per dominum.

Secreta.

Tibi domine sacrificia dicata reddantur. quae sic ad honorem nominis tui deferenda tribuisti. ut eadem fieri remedia nostra praestares. per.

Praefatio.

Ɒ aeterne deus. Cuius primum tuae pietatis indicium est si tibi nos facias toto corde esse subiectos. et spiritum in nobis tantae deuotionis infundas. ut propitius largiaris consequenter auxilium. per christum.

[1] For *commemoratio.*

Ad complendum.

Quesumus domine deus noster. ut quos diuinis reparare non desinis sacramentis. tuis non destituas benignus auxiliis. per dominum.

Super populum.

Fideles tuos domine quesumus corpore pariter et mente purifica. ut tua inspiratione conpuncti. noxias delectationes uitare praeualeant. atque ut eorum non accipiant illecebras tua semper suauitate pascantur. per dominum.

DOMINICA XII. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Omnipotens sempiterne deus qui habundantia pietatis tuae et merita supplicum excedis et uota. effunde super nos misericordiam tuam. ut dimittas quae conscientia metuit et adicias quod oratio non praesumit. per dominum nostrum.

Secreta.

Respice domine quesumus nostram propitius seruitutem. ut quod offerimus sit tibi munus acceptum. sit nostrae [fo. 93. fragilitatis subsidium. per.

Praefatio.

VD aeterne deus. Qui nos castigando sanas et refouendo benignus erudis. dum magis uis saluos esse correctos quam perire neglectos. per christum.

Ad complendum.

Sentiamus domine quesumus tui perceptione sacramenti subsidium mentis et corporis. ut in utroque saluati caelestis remedii plenitudine gloriemur. per dominum nostrum.

Super populum.

Tuere domine populum tuum et salutaribus remediis semper adiutum. beneficiis atollet continuis. et mentis et corporis. per dominum.

DOMINICA XIII. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Omnipotens et misericors deus de cuius munere uenit ut tibi a fidelibus tuis digne et laudabiliter seruiatur. tribue quesumus nobis ut ad promissiones tuas sine offensione curramus. per dominum nostrum.

Secreta.

Hostias quesumus domine propitius intende quas sacris altaribus exibemus. ut nobis indulgentiam largiendo tuo nomini dent honorem. per.

Praefatio.

ꝟD aeterne deus. Quia tu in nostra semper faciens infirmitate uirtutem aecclesiam tuam inter aduersa crescere tribuisti. ut cum putaretur oppressa. tunc potius praeualeret exaltata. dum simul et experientiam fidei declarat afflictio. et uictoriosissima semper perseuerat te adiuuante deuotio. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

/Uiuificet nos quesumus domine huius participatio [fo. 93v. sancta mysterii. et pariter nobis expiationem tribuat et munimen. per dominum nostrum.

Super populum.

Familiam tuam quesumus domine caelesti protectione circumda. ut te parcente sit libera te custodiente ab omnibus malis sit secura. per dominum nostrum.

DOMINICA XIIII. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Omnipotens sempiterne deus da nobis fidei spei et karitatis augmentum. et ut mereamur adsequi quod promittis. fac nos amare quod praecipis. per.

Secreta.

Propitiare domine populo tuo propitiare muneribus. ut hac oblatione placatus et indulgentiam nobis tribuas et postulata concedas. per.

Praefatio.

ꝟD aeterne deus. Qui nos de donis bonorum temporalium ad perceptionem prouehis aeternorum. et haec tribuis et illa largiris. ut et mansuris iam incipiamus inseri et praetereuntibus non teneri. Tuum est enim quod uiuimus. quia licet peccati uulnere natura nostra sit uitiata. tui tamen est operis ut terreni generati ad caelestia renascamur. per christum.

Ad complendum.

Sumptis domine caelestibus sacramentis ad redemptionis aeternae quesumus proficiamus augmentum. per dominum.

Super populum.

Respice domine propitius plebem tuam. et toto tibi corde subiectam. praesidiis inuicte pietatis attolle. per.

DOMINICA XV. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

/Custodi domine quesumus aecclesiam tuam propitia- [fo. 94. tione perpetua. et quia sine te labitur humana mortalitas tuis semper auxiliis et abstrahatur a noxiis et ad salutaria dirigatur. per dominum.

Ad com.[1]

Concede nobis domine quesumus ut haec hostia salutaris et nostrorum fiat purgatio delictorum. et tuae propitiatio potestatis. per dominum.

Praefatio.

ⱷD per christum dominum nostrum. Qui aeternitate sacerdotii sui omnes tibi seruientes sanctificat sacerdotes. Quoniam mortali carne circumdati ita cotidianis peccatorum remissionibus indigemus. ut non solum pro populo. sed etiam pro nobis eiusdem te pontificis interpellatione sanguis exoret. per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Purificent semper et muniant tua sacramenta nos deus. et ad perpetuae ducant saluationis effectum. per dominum nostrum.

Super populum.

Da quesumus domine hanc mentem populo tuo. ut qui ad placandum necessitate concurrit. maiestati tuae fiat etiam uoluntate deuotus. per.

DOMINICA XVI. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

[2]ecclesiam tuam domine miseratio continuata mundet et muniat. et quia sine te non potest salua consistere. tuo semper munere gubernetur. per.

Secreta.

Tua nos domine sacramenta custodiant. et contra diabolicos tueantur incursus. per.

Praefatio.

/ⱷD aeterne deus. Et te incessanter praeclari[3] ut qui [fo. 94v. te auctore subsistimus. te dispensante dirigamur. Non nostris sensibus relinquamur. sed ad tuae reducti tramitem ueritatis. haec studeamus exercere quae praecipis ut possimus dona percipere quae promittis. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Mentes nostras et corpora possideat quesumus domine doni caelestis operatio. ut non noster sensus in nobis sed iugiter eius praeueniat effectus. per.

[1] For *Secreta.*
[2] A space has been left for an initial A, which the illuminator has filled with an additional E.
[3] For *praecari.*

Super populum.

Adesto domine supplicationibus nostris. et nihil de suo† conscientia praesummentibus† ineffabili miseratione succurre. ut quod[1] habet fiducia meritorum tua conferat largitas inuicta donorum. per.

DOMINICA XVII. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Absolue quesumus domine tuorum delicta populorum. et a peccatorum nostrorum nexibus quae pro nostra fragilitate contraximus. tua benignitate liberemur. per dominum.

Secreta.

Pro nostrae seruitutis augmento sacrificium tibi domine laudis offerimus. praesta quesumus ut quod meritis contulisti propitius exequaris. per dominum.

· *Praefatio.*

Ꝺ aeterne deus. Quia cum laude nostra non egeas. grata tamen tibi est tuorum deuotio famulorum. Nec te augent nostra praeconia. sed nobis proficiunt ad salutem. Quoniam sicut fontem uitae praeterire causa moriendi est. sic eodem iugiter redundare affectus est sine fine uiuendi. et ideo.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus ut quos diuina tribuis participatione /gaudere. humanis non sinas subiacere periculis. per. [fol. 95.

Super populum.

Da quesumus domine populo tuo et mentem qua tibi deuotus existat. et intellectum quo iustae deposcat. et propitiationem tuam qua piae desiderantibus quae sunt profutura perficiat. per.

MENSIS VII. FERIA IIII.

Misericordiae tuae remediis quesumus domine fragilitas nostra subsistat. ut quae sua conditione atteritur. tua clementia reparetur. per.

Alia.

Praesta quesumus domine familiae supplicanti. ut dum a cybis corporalibus se abstinent. a uitiis mente ieiunent. per dominum nostrum.

Secreta.

Haec hostia domine quesumus emundet nostra delicta. et sacrificium caelebrandum subditorum tibi corpora mentesque sanctificet. per dominum.

[1] *Non* apparently omitted in MS.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Qui nos ideo collectis terrae frugibus per abstinentiam tibi gratias agere uoluisti. ut ex ipso deuotionis genere nosceremus. non haec ad exuberantiam corporalem sed ad fragilitatis sustentationem nos percepisse. ut quod ex his parcius sumeremus. egentium proficeret alimentis. Et ut salutaris castigatio mortalitatis insolentiam mitigaret. et pietas largitoris nos tuae benignitati commendatos efficeret. Sicque donis uteremur transitoriis. ut disceremus inhiare perpetuis. Per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sumentes domine dona caelestia suppliciter de/praeca- [fol. 95v. mur ut quae sedula seruitute donante te gerimus. dignis sensibus tuo munere capiamus. per.

Alia.

Adesto domine supplicibus tuis et spem tuam[1] in tua misericordia collocantes tuere propitius. ut a peccatorum labe mundati. in sancta conuersatione permaneant. per dominum nostrum.

Feria Sexta.

Praesta quesumus omnipotens deus ut obseruationes sacras annua deuotione recolentes. et corpore tibi placeamus et mente. per.

Secreta.

Accepta tibi sint domine quesumus nostri dona ieiunii. quae et expiando nos tua gratia dignos efficiant. et ad sempiterna promissa perducant. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Qui iusto pioque moderamine et pro peccatis flagella inrogas. et post flagella ueniam propitiatus condonas. et peccatorum uitam potius uolens quam mortem. non eos ad interitum condempnas. sed ut corrigantur miseratus expectas. per christum.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus ut de perceptis muneribus gratias exhibentes beneficia potiora sumamus. per.

Super populum.

Adsit domine quesumus propitiatio tua populo supplicanti. ut quod te inspirante fideliter expetit. tua caeleri largitate percipiat. per.

[1] For *suam*.

SABBATO IN XII. LECTIONIBUS.

Omnipotens sempiterne deus qui per continentiam salutarem et corporibus /mederis et mentibus maiestatem tuam [fol. 96. supplices exoramus. ut pia ieiunantium depraecatione placatus. et praesentia nobis subsidia praebeas et futura. per dominum nostrum.

Alia.

Da nobis quesumus omnipotens deus ut ieiunando tua gratia satiemur. et abstinendo cunctis efficiamur hostibus fortiores. per dominum nostrum.

Alia.

Tuere quesumus domine familiam tuam. ut salutis aeternę remedia quae te aspirante requirimus. te largiente consequamur. per dominum.

Alia.

Praesta quesumus domine sic nos ab aepulis abstinere carnalibus. ut a uitiis quoque inruentibus pariter ieiunemus. per dominum nostrum.

Alia.

Ut nos domine tribuis sollempne tibi deferre ieiunium sic nobis quesumus indulgentiae tuae praesta subsidium. per.

Ad missam.

Deus qui tribus pueris mitigasti flammas ignium. concede propitius. ut nos famulos tuos non exurat flamma uitiorum. per dominum nostrum.

Secreta.

Concede quesumus omnipotens deus. ut oculis tuae maiestatis munus oblatum. et gratiam nobis deuotionis obtineat. et effectum beatae perennitatis adquirat. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ꝩ aeterne deus. Et tibi sanctificare ieiunium quod nos ob aedificationem animarum et castigationem corporum seruare docuisti. Quia restrictis corporibus animae saginantur. in quo homo noster affligitur. exterior. dilatatur interior./ [fol. 96v. Memento quesumus domine ieiuniorum nostrorum. et misericordiarum tuarum quas peccatoribus piae semper ieiunantibus contulisti. et praesta ut non solum a cybis sed a peccatis omnibus abstinentes. deuotionis tibi ieiunio placeamus. per christum.

Ad complendum.

Perficiant in nobis domine quesumus tua sacramenta quod continent. ut quae nunc speciae gerimus. rerum ueritate capiamus. per.

Super populum.

Suscipe domine praeces populi tui supplicantis et nostri uota ieiunii salutaris tui perfice sacramentum. per dominum nostrum.

DOMINICA XVIII. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Fac nos quesumus domine prompta uoluntate subiectos. et[1] supplicandum tibi nostras semper excita uoluntates. per dominum.

Secreta.

Munda nos domine sacrificii praesentis effectu. et perfice miseratus in nobis ut eius mereamur esse participes. per.

Praefatio.

Ꝺ per christum dominum nostrum. Qui uicit diabolum et mundum hominemque paradyso restituit. et uitae ianuas credentibus patefecit. per quem.

Ad complendum.

Purifica domine quesumus mentes nostras benignus et renoua caelestibus sacramentis. ut consequenter et corporum praesens pariter et futurum capiamus auxilium. per.

Super populum.

Protegat domine quesumus tua dextera populum supplicantem ut praesentem uitam sub tua gubernatione transcurrentes mereatur† inuenire per/petuam. per dominum. [fol. 97.

DOMINICA XIX. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Da quesumus domine populo tuo diabolica uitare contagia. et te solum dominum puro corde sectari. per dominum.

Secreta.

Maiestatem tuam domine suppliciter depraecamur. ut haec sancta quae gerimus. et a praeteritis nos delictis exuant et futuris. per dominum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et maiestatem tuam humiliter implorare. ut iesus christus filius tuus dominus noster sua nos gratia protegat et conseruet. Et quia sine ipso nihil recte ualeamus efficere. ipsius munere capiamus ut tibi semper placere possimus. per christum.

[1] *Ad* omitted in MS.

Ad complendum.

Sanctificationibus tuis omnipotens deus et uitia nostra curentur. et remedia nobis aeterna proueniant. per dominum nostrum iesum christum.

Dominica XX. post Octabas Pentecosten.

Dirigat corda nostra domine quesumus tuae uirtutis operatio. quia tibi sine te placere non possumus. per dominum.

Secreta.

Deus qui nos per huius sacrificii ueneranda commercia unius summeque diuinitatis participes efficis. praesta quesumus · ut sicut tuam cognoscimus ueritatem. sic eandem dignis mentibus et moribus adsequamur. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝞꝊ aeterne deus. Et te suppliciter exorare. ut sic nos bonis tuis instruas sempiternis. ut temporalibus quoque consolari digneris. Sic praesentibus refoue. ut ad gaudia nos mansura /perducas. per christum dominum nostrum. [fo. 97v.

Ad complendum.

Gratias tibi referimus domine sacro munere uegetati. tuam misericordiam depraecantes. ut dignos nos eius participatione perficias. per.

Dominica XXI. post Octabas Pentecosten.

Omnipotens et misericors deus uniuersa nobis aduersantia propiatus[1] exclude. ut mente et corporę pariter expediti. quae tua sunt liberis mentibus exequamur. per.

Secreta.

Haec munera quesumus domine quae oculis tuae maiestatis offerimus. salutaria nobis esse concede. per dominum.

Praefatio.

ꝞꝊ aeterne deus. Qui propterea iure punis errantes. et clementer refoues castigatos. ut nos a malis operibus abstrahas. et ad bona facienda conuertas. Quia non uis inuenire quod dampnes. sed esse potius quod corones. Qui cum pro nostris meritis iugiter mereamur affligi. tu tamen iudicium ad correctionem temperas. non perpetuam exerces ad poenam. iustae enim corrigis. et clementer ignoscis. In utroque uerax. in utroque misericors. Qui nos ea lege disponis. ut coercendo in aeternum perire non sinas. et parcendo spatium tribuas corrigendi. qui ideo malis praesentibus nos flagellas. ut ad bona futura perducas. Ideo bonis

[1] For *propitius*

temporalibus consolaris. ut de sempiternis facias certiores. Quo te et in prosperis et in aduersis pia semper con/fessione [fol. 98. laudemus. iesum christum dominum nostrum. per quem.

Ad complendum.

Tua nos domine medicinalis operatio et a nostris peruersitatibus clementer expediat. et tuis faciat semper inherere mandatis. per dominum.

DOMINICA XXII. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Largire quesumus domine fidelibus tuis indulgentiam placatus et pacem. ut pariter ab omnibus mundentur offensis. et secura tibi mente deseruiant. per dominum.

Secreta.

Caelestem nobis praebeant haec mysteria quesumus domine medicinam. et uitia nostri cordis expurgent. per.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Maiestatem tuam suppliciter depraecantes. ut expulsis azymis uetustatis. illius agni cybo satiemur et poculo. qui et nostram imaginem reparauit. et suam nobis gratiam repromisit. iesus christus dominus noster. per quem.

Ad complendum.

Ut sacris domine reddamur digni muneribus. fac nos quesumus tuis oboedire mandatis. per.

DOMINICA XXIII. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Deus qui nos regendo conseruas parcendo iustificas. et a temporali tribulatione nos eripe. et gaudia nobis aeterna largire. per dominum nostrum.

Secreta.

Suscipe domine propitiatus hostias quibus et te placari uoluisti. et nobis salutem potenti pietate restitui. per dominum nostrum.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Et nos clementiam tuam suppliciter exorare. ut filius tuus iesus christus dominus noster /qui [fol. 98v. se usque in finem saeculi. suis promisit fidelibus adfuturum. et praesentiae corporalis mysteriis non deserat. quos redemit. et maiestatis suae beneficiis non relinquat.

Ad complendum.

Inmortalitatis alimoniam consecuti quesumus domine. ut quod ore percepimus. mente sectemur. per.

DOMINICA XXIIII. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Deus refugium nostrum et uirtus. adesto piis aecclesiae tuae praecibus auctor ipse pietatis. et praesta ut quod fideliter petimus. efficaciter consequamur. per.

Secreta

Da misericors deus ut haec nos salutaris oblatio. et a propriis reatibus indesinenter expediat. et ab omnibus tueatur aduersis. per.

Prefatio.

ꝉD per christum dominum nostrum. Per quem sanctum et benedictum nomen maiestatis tuae ubique ueneratur. adoratur. praedicatur. et colitur. Qui est origo salutis. uia uirtutis. et tuae propitiatio maiestatis. Quem laudant angeli.

Ad complendum.

Sumpsimus domine sacri dona mysterii humiliter depraecantes. ut quae in tui commemoratione nos facere praecepisti. in nostrae proficiant infirmitatis auxilium. per dominum nostrum.

DOMINICA XXV. POST OCTABAS PENTECOSTEN.

Excita quesumus domine tuorum fidelium uoluntates. ut diuini operis fructum propensius exequentes. pietatis tua remedia maiora percipiant. per.

Secreta.

/Propitius esto domine supplicationibus nostris. et [fo. 99. populi tui orationibus praecibusque susceptis. omnium nostrorum ad te corda conuerte. ut a terrenis cupiditatibus liberi. ad caelestia desideria transeamus. per dominum.

Prefatio.

ꝉD aeterne deus. Cuius operis est quod conditi sumus. muneris quod uiuimus. pietatis quod tua erga nos dona cognoscimus. Quamuis enim natura nostra peccati uitiata sit uulnere. a terrenis tamen ad caelestia prouehitur. tuo inenarrabili munere. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Concede nobis domine quesumus. ut sacramenta quae sumpsimus. quicquid in nostrae† mente uitiosum est. ipsius medicationis dono curetur. per dominum.

DOMINICA I. DE ADUENTU DOMINI.

Excita domine quesumus potentiam tuam et ueni. ut ab iminentibus peccatorum nostrorum periculis. te mereamur protegente eripi. te liberante saluari. qui uiuis.

Secreta.

Haec sacra nos domine potenti uirtute mundatos. ad suum faciant puriores uenire principium. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ꝋ aeterne deus. Cui proprium est ac singulare quod bonus es. et nulla umquam a te es commutatione diuersus. Propitiare quesumus supplicationibus nostris. et aecclesiae tuae misericordiam tuam quam depraecamur ostende. manifestans plebi tuae unigeniti tui et incarnationis mysterium. /et aduentus [fo. 99v. admirabile sacramentum. Ut in uniuersitate nationum constet esse perfectum quod uatum oraculis fuit ante promissum. percipiantque dignitatem adoptionis. quos exornat confessio ueritatis. per quem.

Ad complendum.

Suscipiamus domine misericordiam tuam in medio templi tui. et reparationis nostrae uentura sollempnia congruis honoribus praecedamus. per dominum.

Super populum.

Da quesumus domine populo tuo. spiritum ueritatis et pacis. ut et te per aduentum unigeniti tui tota mente cognoscat. et quae tibi sunt placita. corde sectemur. per dominum nostrum.

DOMINICA II. DE ADUENTU DOMINI.

Excita domine corda nostra ad praeparandas unigeniti tui uias. ut per eius aduentum purificatis tibi mentibus seruire mereamur. qui uiuis.

Secreta.

Placare quesumus domine humilitatis nostrae praecibus et hostiis. et ubi nulla suppetunt suffragia meritorum. tuis nobis succurre praesidiis. per.

Praefatio.

Ꝋ aeterne deus. Qui tuo inenarrabili munere praestitisti ut natura humana ad similitudinem tui condita dissimilis per peccatum et mortem effecta. nequaquam in aeterna dampnatione periret. sed unde peccatum mortem contraxerat. inde uitam tua pietas inmensa repararet. et antique uirginis facinus. noua et intemerata uirgo maria piaret. Quae ab angelo salutata. ab /spiritu sancto obumbrata. illum gignere meruit. qui [fo. 100. cuncta nasci suo nutu concessit. Quae mirabatur et corporis integritatem et conceptus fecunditatem. gaudebatque suum paritura parentem iesum christum dominum nostrum. per quem.

Ad complendum.

Refecti cybo spiritalis alimoniae. supplices te domine depraecamur. ut huius participatione mysterii. doceas nos terrena despicere. et amare caelestia. per dominum.

DOMINICA III. DE ADUENTU DOMINI.

Aurem tuam quesumus domine precibus nostris accomoda. et mentis nostrae tenebras gratia tuae uisitationis illustra. per.

Secreta.

Deuotionis nostrae tibi quesumus domine hostia iugiter immoletur. quae et sacra peragat instituta mysterii. et salutare tuum nobis mirabiliter operetur. per.

Praefatio.

VD per christum dominum nostrum. Cuius incarnatione salus facta est mundi. et passione redemptio procurata est hominis procreati. Ipse nos quesumus ad aeternum perducat praemium. qui redemit de tenebris infernorum. Iustificetque in aduentu secundo. qui nos redemit in primo. Quatinus nos a malis omnibus illius defendat sublimitas. cuius nos ad uitam erexit humilitas. per quem.

Ad complendum.

Inploramus domine clementiam tuam. ut haec diuina subsidia. a uitiis expiatos. ad festa nos praeparent. per dominum nostrum.

MENSISIS† X°† FERIA IIII.

/Praesta quesumus omnipotens deus ut redemptionis [fo. 100v. nostrae uentura sollempnitas et praesentis nobis uitae subsidia conferat. et aeterne beatitudinis praemia largiatur. per.

Alia.

Festina quesumus domine ne tardaueris. et auxilium nobis supernae uirtutis impende. ut aduentus tui consolationibus subleuentur. qui in tua pietate confidunt. per dominum nostrum.

Secreta.

Accepta tibi sint quesumus domine. nostra ieiunia. quae et expiando nos tua gratia dignos efficiant. et ad sempiterna promissa perducant. per.

Praefatio.

VD per christum dominum nostrum. Quem salute hominum nasciturum gabrihel archangelus nuntiauit. uirgo maria spiritus sancti cooperatione concepit. Ut quod angelica nuntiauit

sublimitas. uirginea crederet puritas ineffabilis perficeret deitas. Illius itaque optamus te opitulante cernere faciem sine confusione. cuius incarnationis gaudemus sollempnitate. Quatinus purificati ieiuniis. cunctis purgati a uitiis. natalis eius interesse mereamur sollempnibus festis. per quem.

Ad complendum.

Salutaris tui domine munere satiati. supplices depraecamur. ut cuius laetamur gustu. renouemur effectu. per dominum.

FERIA VI.

Excita domine quesumus potentiam tuam et ueni. ut hi qui in tua pietate confidunt ab omni citius aduersitate liberentur.. per.

/[*Secreta.*[1]] [fo. 101.

Muneribus nostris quesumus domine praecibusque susceptis. et caelestibus nos munda mysteriis. et clementer exaudi. per dominum.

Praefatio.

ꟾD aeterne deus. Qui sanctificator es et institutor abstinentiae cuius nullus finis. nullusque est numerus. Effunde quesumus super nos[2] ieiuniorum nostrorum spiritum gratiae salutaris. et ab omnibus nos perturbationibus saeculi huius tua defensione conserua. ut qui unigeniti tui caelebramus aduentum. continuum eius sentiamus auxilium. per quem.

Ad complendum.

Tui nos domine sacramenti libatio sancta restauret. et a uetustate purgatos. in mysterii salutaris faciat transire consortium. per dominum.

SABBATO IN XII. LECTIONIBUS.

Deus qui conspicis quia ex nostra prauitate affligimur. concede propitius ut ex tua uisitatione consolemur. per.

Alia.

Concede quesumus omnipotens deus. ut qui sub peccati iugo ex uetusta seruitute deprimitur[3] expectata unigeniti filii tui noua natiuitate liberemur. per dominum.

Alia.

Indignos nos quesumus domine famulos tuos quos actionis propriae culpa contristat. unigeniti filii tui nos aduentus laetificat. per.

[1] This heading is omitted in the MS. where space has been left for it on fol. 101.
[2] Something seems to have been omitted here: probably the missing words are *in diebus*.
[3] For *deprimimur*.

Alia.

Praesta quesumus omnipotens deus ut filii tui uentura sollempnitas. et praesentis nobis uitae remedia conferat et praemia aeterna concedat. per eundem.

Alia.

Praeces populi tui quesumus domine clementer/ [fo. 101v. exaudi. ut qui iustae pro peccatis nostris affligimur. pietatis tuae uisitatione consolemur. per.

Ad missam.

Deus qui tribus pueris mitigasti flammas ignium. concede propitius. ut nos famulos tuos non exurat flamma uitiorum. per dominum.

Secreta.

Sacrificiis praesentibus domine quesumus placatus intende. ut et deuotioni nostrae proficiant et saluti. per.

Praefatio.

ꝟD aeterne deus. Qui non solum peccata dimittis. sed ipsos etiam iustificas peccatores. et reis non tantum poenas relaxas. sed dono largiris et praemia. Cuius nos pietatem supplices exoramus ut qui ieiuniis et uotis sollempnibus natiuitatem unigeniti tui praeuenimus. illius dono et praesentis uitae perturbationibus careamus. et aeterna munera capiamus. per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Quesumus domine deus noster. ut sacrosancto† mysteria quae pro reparationis nostrae munimine contulisti. et praesens nobis remedium esse facias et futurum. per.

DOMINICA UACAT.

Excita domina potentiam tuam et ueni. et magna nobis uirtute succurre. ut per auxilium gratiae tuae quod nostra peccata praepediunt. indulgentiae† tuae propitiationis acceleret. Qui uiuis.

Secreta.

Sacrificiis praesentibus domine placatus intende. ut et deuotioni nostrae proficiant et/ saluti. per dominum nostrum. [fo. 102.

Praefatio.

ꝟD per christum dominum nostrum. Quem iohannes praecessit nascendo. et in desertis heremi praedicando. et in fluentis iordanicis baptizando. et ad infernum descendendo. Cuius ueneran̄de natiuitatis proxime uentura sollempnitas. ita nos

quesumus tibi placitos reddat. ut cum fructu bonorum operum ad regna caelestia introducat. Ut parando in cordibus nostris uiam domino. fructusque dignos penitentiae faciendo per praedicationem iohannis obtemperemus monitis nostri saluatoris Sicque perueniamus per filium sterilis ad filium uirginis. per iohannem hominem magnum ad eumdem dominum nostrum hominem deum. Qui sicut uenit ad nos redimentum† occultus. ita iustificet cum ad iudicandum uenerit manifestus. Per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Sumptis muneribus domine quesumus. ut cum frequentatione mysterii. crescat nostrae salutis effectus. per dominum.

ALIAE ORATIONES DE ADUENTU DOMINI.

Prope esto domine omnibus expectantibus te in ueritate. ut in aduentu filii tui domini nostri placitis tibi actibus praesentemur. per eundem.

Alia.

Excita domine potentiam tuam et ueni. ut† quod aecclesiae tuae promisisti usque in finem saeculi clementer operare. qu tecum.

Alia.

Concede quesumus omnipotens deus ut magnę festiuitatis /uentura sollempnia. prospero caelebramus† effectu. [fo. 102v. pariterque reddamur intenti caelestibus disciplinis. et de nostris temporibus laetiores. per.

Alia.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut filii tui uentura sollempnitas et praesentis uitae nobis remedia conferat. et praemia aeterna concedat. per.

Alia.

Conscientias nostras domine quesumus uisitando purifica ut ueniens iesus christus filius tuus dominus noster. paratam sibi in nobis inueniet mansionem. per.

Alia.

Quesumus omnipotens deus praeces nostras respice. et tuae super nos uiscera pietatis impende. ut qui ex nostra culpa affligimur. saluatore nostro adueniente respiremus. per eundem.

Alia.

Porrige nobis domine dexteram tuae uenerationis et ueni. et peccata nostra propitiatus absolue. per dominum.

Alia.

Deus qui nostra conspicis semper infirmitate destitui. aduentus tui nos uisitatione custodi. per.

INCIPIUNT ORATIONES PRO PECCATIS.

Exaudi domine gemitum populi supplicantis. ut qui de meritorum qualitate diffidimus. non iudicium sed misericordiam consequi mereamur. per.

Alia.

Succurre quesumus domine populo supplicanti. et opem tuam tribue benignus infirmis. ut sincera tibi mente deuoti. et praesentis uitae remediis gaudeant et futurae. per.

Alia.

Exaudi quesumus domine supplices[1] praeces. et confitentium /tibi parce peccatis. ut pariter nobis indulgentiam tribuas [fo. 103. benignus et pacem. per.

Alia.

Conserua quesumus domine populum tuum. et ab omnibus quas meremur aduersitatibus redde securum. ut tranquillitate deuota tibi mente deseruiat. per dominum nostrum.

Alia.

Afflictionem familiae tuae quesumus domine intende placatus. ut indulta uenia peccatorum. de tuis semper beneficiis gloriemur. per.

COTIDIANIS DIEBUS.

Deus qui conspicis omni nos uirtute destitui. interius exteriusque custodi. ut et ab omnibus aduersitatibus muniamur in corpore. et a prauis cogitationibus mundemur in mente. per dominum.

Alia.

Gratiae tuae quesumus domine supplicibus tuis tribue largitatem. ut mandata tua te operante sectantes consolationem praesentis uitae percipiant et futurae. per dominum.

Alia.

Subueniat nobis quesumus domine gratia tua. ut ab iminentibus peccatorum nostrorum periculis te mereamur protegente saluari. per dominum.

Alia.

Uox clamantis aecclesiae quesumus domine ad aures tuae pietatis ascendat. ut percepta uenia peccatorum te fiat operante deuota.[2] protegente secura. per.

[1] Probably for *supplicum*.
[2] Probably *te* is omitted in the MS.

Alia.

Propitiare domine iniquitatibus nostris. et exorabilis tuis esto supplicibus. ut concessa uenia quam praecamur perpetuo misericordiae tuae /munere gloriemur. per dominum. [fo. 103v.

Alia.

Ecclesiae tuae domine uoces placatus admitte ut destructis aduersitatibus uniuersis secura tibi seruiat libertate. per dominum.

NOCTURNALES.

Inlumina domine quesumus in te corda credentium. ut tuo semper munimine. et tuo auxilio protegamur. per dominum.

Alia.

Inlumina quesumus domine tenebras nostras. et totius noctis insidias. tu repelle propitius. per dominum.

Alia.

Tua nos domine ueritas semper illuminet. et ab omni prauitate defendat. per dominum.

Alia.

Deus qui diem discernis a nocte. actus quoque nostros a tenebrarum distingue caligine. ut semper quae sancta sunt meditantes. in tua iugiter luce uiuamus. per dominum.

Alia.

Deus qui uigilantes in laudibus tuis caelesti mercede remuneras. tenebras de cordibus auferre digneris. ut in splendore luminis tui semper gaudeamus. per dominum.

Alia.

Adesto domine praecibus nostris. et die noctuque nos protege. ut quibuslibet alternationibus temporum. tua semper incommutabilitate firmemur. per dominum.

MATUTINALES.

Matutina supplicum uota domine propitius intuere. et occulta cordis nostri remedio tuae clarifica pietatis. ut desideria tenebrosa non teneant. quos lux caelestis gratiae reparauit. per.

Alia.

/Emitte quesumus domine lucem tuam in cordibus [fo. 104. nostris. ut mandatorum tuorum lege percepta. in uia tua ambulantes. nihil patiamur erroris. per.

Alia.

Exurgentes de cubilibus nostris auxilium gratiae tuae matutinis domine praecibus imploramus. ut discussis tenebris uitiorum ambulare mereamur in luce uirtutum. per.

Alia.

Te lucem ueram et lucis auctorem domine depraecamur. ut digneris a nobis tenebras depellere uitiorum et clarificare nos luce uirtutum. per.

Alia

Auge in nobis domine quesumus fidem tuam et spiritus sancti lucem in nobis semper accende. per.

Alia.

Deus qui tenebras ignorantiae uerbi tui luce depellis. auge in cordibus nostris. uirtutem quam dedisti. ut ignis quem gratia tua fecit accendi. nullis temptationibus possit extingui. per.

ORATIONES UESPERTINALES.

Oriatur domine nascentibus tenebris aurora iustitiae. ut peracto die tibi suppliciter gratias agentes. etiam mane dignanter respicias uota soluentes. per.

Alia.

Tuus est dies domine et tua est nox. concede solem iustitiae permanere in cordibus nostris ad repellendas tenebras cogitationum iniquarum. per.

Alia.

Gratias agimus tibi domine custoditi per diem. grates tibi exsoluimus custodi[1] per noctem. repraesenta quesumus domine matutinis horis incolomes. ut nos omni tempore habeas laudatores. per.

Alia.

/Omnipotens sempiterne deus uespere et mane et [fo. 104v. meridie maiestatem tuam suppliciter depraecamur. ut expulsis de cordibus nostris peccatorum tenebras† ad ueram lucem quae christus est nos facias peruenire. per.

Alia.

Uespertine laudis officia persoluentes clementiam tuam domine humili praece deposcimus. ut nocturni insidiatoris fraudis† te protegente uincamus. per dominum.

Alia.

Propitiare domine uespertinis supplicationibus nostris. et fac nos sine ullo reatu matutinis tibi laudibus praesentari. per dominum nostrum.[2]

[1] For *custoditi*.
[2] The lower half of the verso of fol. 104 is blank.

/VII. KAL. IAN. NATALE SANCTI STEPHANI MARTYRIS. [fo. 105.

Da nobis quesumus domine[1] quod colimus. ut discamus et inimicos diligere. quia eius natalicia caelebramus qui nouit etiam pro persecutoribus exorare. dominum.

Secreta.

Suscipe domine munera pro tuorum commemoratione sanctorum ut quod illos passio gloriosos. nos deuotio reddat innocuos. per dominum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Beati stephani leuitae simul et martyris natalicia recolentes. qui fidei qui sacrae militiae qui dispensationis et castitatis egregiae. qui praedicationis mirabilisque constantiae. qui confessionis ac patientię nobis exempla ueneranda proposuit. Et ideo natiuitatem filii tui merito prae ceteris passionis suae festiuitate prosequitur. cuius gloriae sempiternę primus martyr occurrit. per quem.

Ad complendum.

Auxilientur nobis domine sumpta mysteria. et intercedente beato stephano martyre tuo. sempiterna protectione confirment. per.

Ad uesperum.

Omnipotens sempiterne deus qui primitias martyrum in beati leuitae stephani sanguine dedicasti. tribue quesumus ut pro nobis intercessor existat. qui pro suis etiam persecutoribus exorauit. dominum.

VI. KAL. IAN. NATALE SANCTI IOHANNIS EUANGELISTAE.

Ecclesiam tuam domine /benignus inlustra. ut beati [fo. 105v. iohannis euangelistae inluminata doctrinis. ad dona perueniat sempiterna. per dominum.

Secreta.

Suscipe munera domine quae in eius tibi sollempnitate deferimus. cuius nos confidimus patrocinio liberari. per dominum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Beati apostoli tui et euangelistae iohannis ueneranda natalicia recensentes. Qui domini nostri iesu christi filii tui uocatione suscepta. terrenum respuit patrem. ut posset inuenire caelestem. Adeptus in regno caelorum sedem apos-

[1] *Imitari* omitted in MS. at end of line.

tolici culminis. qui tantum retia carnalia contempserat genitoris. Quique ab unigenito tuo sic familiariter est dilectus. et inmensae gratiae muneribus adprobatus ut eum idem dominus in cruce iam positus. uicarium suae matri uirgini filium subrogaret. Quatinus beatae genetricis integritati. probati dilectique discipuli uirginitas deseruiret. Nam et in caenae mysticae sacrosancto conuiuio. super ipsum uitae fontem aeternum scilicet pectus recubuerat saluatoris. De quo perenniter manantia caelestis hauriens fluenta doctrinae. tam profundis ac mysticis reuelationibus est imbutus. ut omnem transgrediens creaturam. excelsa mente conspiceret et euangelica uoce proferret. quod in principio erat uerbum. et uerbum erat apud deum et deus erat uerbum. et ideo cum angelis.

Ad complendum.

/Refecti cybo potuque caelesti deus noster te supplices [fo. 106. deprecamur. ut in cuius haec commemoratione percepimus. eius muniamur et praecibus. per.

Ad uesperum.

Deus qui per os beati apostoli tui iohannis uerbi tui nobis archana reserasti. praesta quesumus ut quod ille nostris auribus excellenter infudit. intelligentiae competentis eruditionem capiamus. per eundem.

V. KAL. IAN. NATALE INNOCENTUM.

Deus cuius hodierna die praeconium innocentes martyres non loquendo sed moriendo confessi sunt. omnia in nobis uitiorum mala mortifica. ut fidem tuam quam lingua nostra loquitur etiam moribus uita fateatur. per dominum.

Secreta.

Sanctorum tuorum nobis domine pia non desit oratio. quae et munera nostra conciliet. et tuam nobis indulgentiam semper obtineat. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et in pretiosis mortibus paruulorum quos propter nostri saluatoris infantiam bestiali saeuitia herodes funestus occidit. inmensa clementiae tuae dona praedicare. In quibus fulget sola magis gratia quam uoluntas. et clara est prius confessio quam loquela. Ante passio. quam membra idonea passioni. Existunt testes christi qui eius nondum fuerant agnitores. O infinita benignitas. O ineffabilis /miseri- [fo. 106v. cordia. qui pro suo nomine trucidatis meritum gloriae perire non patitur. sed proprio cruore perfusis. et salus regenerationis adhibetur. et imputatur corona martyrii et ideo.

Ad complendum.

Uotiua domine dona percepimus. quae sanctorum nobis praecibus et praesentis quesumus uitae pariter et aeternae tribue conferre subsidium. per dominum.

Ad uesperum.

Deus qui licet sis magnus in magnis mirabilia tamen gloriosus operaris in minimis. da nobis quesumus in eorum celebritate gaudere. qui filio tuo domino nostro testimonium praebuerunt etiam non loquentes. per eundem.

II. KAL. IAN. NATALE SANCTI SILUESTRI EPISCOPI.

Da quesumus omnipotens deus ut beati siluestri confessoris tui atque pontificis ueneranda sollempnitas. et deuotionem nobis augeat et salutem. per.

Secreta.

Sancti tui nos quesumus domine ubique laetificent. ut dum eorum merita recolimus. patrocinio† sentiamus. per.

Ad complendum.

Praesta quesumus omnipotens deus ut de perceptis muneribus gratias exhibentes. beneficia potiora sumamus. per dominum.

III. NON. IAN. NATALE SANCTAE GENOUEFAE UIRGINIS.

Beatae genouefae nata[licia][1] domine quesumus ecclesia tua deuota suscipiat. et fiat magnae glorificationis amore deuotior et tantae fidei proficiat exemplo. per.

Secreta.

Offerimus domine praeces et munera in honore /sanctae [fo. 107. genouefae gaudentes. praesta quesumus ut et conuenienter haec agere. et remedium sempiternum ualeamus adquirere. per.

Praefatio.

ⰅⰄ aeterne deus. Beatae genouefae natalicia recolentes. uere enim huius honorandus est dies. quae sic terrena generatione processit ut ad diuinitatis consortio† perueniret. per christum.

Ad complendum.

Adiuuent nos quesumus domine et haec mysteria sancta quae sumpsimus. et beatae genouefae intercessio ueneranda. per dominum nostrum.

[1] Part of this word is omitted at the end of a line in the MS.

[NATALE SANCTI BASILII.[1]]

Omnipotens sempiterne deus. cui cuncta famulantur elementa. intercedente pro nobis beato basilio confessore tuo atque pontifice. exaudi propitius orationem nostram et tribue nobis misericordiam tuam. et quaecumque praecipis ut agamus. ipse adiuua ut implere possimus. per dominum.

Secreta.

Hostias tibi domine beati basilii confessoris tui atque pontificis dicatas meritis benignus assume. et ad perpetuum nobis tribue prouenire subsidium. per dominum.

Praefatio.

VD aeterne deus. Et in hac praecipue die quam transitu sacro beati confessoris tui basilii consecrasti. Quesumus ergo clementiam tuam ut des nobis illam sequi doctrinam. quam ille et uerbo docuit et opere compleuit. Quatinus nos adiuuari apud misericordiam tuam /et exemplis eius sentiamus et meritis. [fo. 107v. per christum.

Ad complendum.

Sacro munere satiati supplices te domine deprecamur. ut quod debitę seruitutis caelebramus officio. intercedente beato basilio confessore tuo atque pontifice. saluationis tuae sentiamus augmentum. per dominum.

IDUS IAN. DEPOSITIO HILARII EPISCOPI.

Deus cuius miseratione delinquentes mutantur ad ueniam. iusti transferuntur ad palmam. qui infusus in corde beati hilarii antistitis quasi de tuo templo fidei responsa dedisti. concede propitius ut qui tunc inclytum confessorem fecisti caesarem non timere. eius intercessorem[2] ab spiritali hoste plebem protegas obsecrantem. ut cuius sollempnitate tripudiat. eius sit fida praece defensa. per dominum.

Secreta.

Uniuersitatis conditor et humani generis reformator omnipotens deus. annue quesumus praecibus. ut qui miramur in doctore quod colimus. mereamur in munere quo placeamus. Et sicut beato hilario confessore tuo atque pontifice dedisti. da aecclesiae concordiam. memoriam gloriosam eo obtinente. ut sacrificium nostrum eius meritis tibi efficiatur acceptum. per.

[1] The mass which follows has no heading in the MS., but a space of a line is left blank.
[2] Probably for *intercessione.*

Ad complendum.

Deus fidelium remunerator animarum. praesta quesumus ut beati hilarii confessoris tui atque pontificis. cuius uenerandam /celebramus festiuitatem. eius praecibus indulgentiam [fo. 108. consequamur. per dominum.

XIX. KAL. FEBR. NATALE SANCTI FELICIS CONFESSORIS.

Concede quesumus omnipotens deus ut ad meliorem uitam sanctorum tuorum exempla nos prouocent. quatenus quorum sollempnia agimus. etiam actus imitemur. per.

Secreta.

Hostias tibi domine beati felicis confessoris tui dicatas meritis benignus assume. et ad perpetuum nobis tribue prouenire subsidium. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Natalem sancti felicis martyris tui debita festiuitate recolentes. Qui apostolici pontificatus dignus in sua aetate successor. et passione fortissimus imitator. persecutoris gladium intrepida ceruice suscepit. Gaudens pro eo se capite truncari. a quo non possit abscidi. quem laudant angeli.

Ad complendum.

Quesumus domine salutaribus repleti mysteriis. ut cuius sollempnia celebramus. eius orationibus adiuuemur. per.

XVIII. KAL. FEBR. NATALE SANCTI MAURI ABBATIS.

Deus qui aeternae gloriae participem concessisti fieri beatissimum maurum leuitam atque abbatem. concede nobis propitius ipso intercede[1] aditum regni caelestis cuius ad bene uiuendum informamur exemplis. per.

Secreta.

Super haec sacra sancta † libamina adsit quesumus omnipotens deus tuae benedictionis copia. et beati mauri interuenientibus meritis. sint ad /remedium cunctis fidelibus populis. [fo. 108v. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Cuius ineffabilis pietas beatissimum maurum leuitam atque abbatem prouexit ad caeli gloriam. quoniam sanctissimi magistri sui benedicti sic enituit sectator in omnibus cooperatur assiduis.[2] ut cum eo et sanctis omnibus in caeli curia mereatur fieri adtheleta.† per christum.

[1] For *intercedente*.
[2] For *cooperator assiduus*.

Ad complendum.

Adsit petimus clementissime deus huic familiae tuae miserationis propitiatio. et beati confessoris tui atque abbatis mauri intercessione haec sancta quae indigni sumpsimus ad salutem esse concede. per dominum.

Ad uesperum.

Inmense pietatis tuae clementia† quesumus diuina maiestas. ut qui annua beati mauri confessoris tui atque abbatis sollempnia caelebramus. eius optinentibus meritis perueniamus ad gaudia repromissa. per dominum nostrum.

XVII. KAL. FEBR. NATALE SANCTI MARCELLI MARTYRIS.

Praeces populi tui quesumus domine clementer exaudi. ut beati marcelli martyris tui atque pontificis meritis adiuuemur. cuius passione laetamur. per dominum.

Secreta.

Suscipe quesumus domine munera dignanter oblata et beati marcelli martyris tui atque pontificis suffragantibus meritis. ad nostrae salutis auxilium prouenire concede. per dominum.

Praefatio.

VD aeterne deus. Qui glorificaris in tuorum confessione sanctorum. et non solum excellentioribus /praemiis. [fo. 109. martyrum tuorum merita gloriosa prosequeris. sed etiam sacro ministerio competentibus seruitiis exequentes. gaudium domini sui tribuis intrare. per christum.

Ad complendum.

Satiasti domine familiam tuam muneribus sacris. eius quesumus semper interuentione nos refoue cuius sollempnia caelebramus. per dominum.

XVI. KAL. FEBR. DEPOSITIO ANTONII.

Deus bonitatis auctor. et bonorum omnium dispensator. qui temporalia bona per misericordiam tuam etiam non merentibus donas. et aeterna per iustitiam tuam non nisi merentibus reconpensas. ista deputans beneficio illa iudicio. ne aut largitatem suam diuina benignitas minoraret. si a presentibus donis sequestrarentur ingrati. aut sollicitudinem placendi incuriositas humana neglegeret. si ad futura praemia admitterentur indigni. Unde nos domine ad huius sapientiae tuae fontem currimus. de quo confessorem tuum. antonium uelut quoddam sanctificationis tuae hauritorium bona tua quibus adimplere cupimus hauriamus. per dominum nostrum.

Secreta.

Sancti antonii confessoris tui quesumus domine annua sollempnitas pietati tuae nos reddat acceptos. ut per haec piae oblationis officia. et illum beata retributio comitetur. et nobis gratiae tuae dona conciliet. per dominum.

Ad complendum.

/Deus fidelium remunerator animarum praesta ut [fo. 109v. per sancta quae sumpsimus. et beati antonii confessoris tui atque monachi. cuius uenerandam caelebramus festiuitatem. praecibus indulgentiam consequamur. per dominum nostrum.

XV. KAL. FEBR. NATALE SANCTAE PRISCAE UIRGINIS.

Da quesumus omnipotens deus. ut qui beatę priscae martyris tuae natalicia colimus et annua sollempnitate laetemur et tante fidei proficiamus exemplo. per.

Secreta.

Hostia domine quesumus quam in sanctorum tuorum nataliciis recensentes offerimus. et uincula nostrae prauitatis absoluat et tuae nobis misericordię dona conciliet. per dominum.

Ad complendum.

Quesumus domine salutaribus repleti muneribus ut cuius sollempnia caelebramus. eius orationibus adiuuemur. per dominum.

XIIII. KAL. FEBR. SANCTORUM MARIAE ET MARTHAE.

Exaudi domine populum tuum cum sanctorum tuorum. tibi patrocinio supplicantem. ut temporalis uitae nos tribuas pace gaudere. et aeternum repperire subsidium. per.

Secreta.

Praeces domine tuorum respice oblationesque fidelium. ut tibi gratae sint pro tuorum festiuitate sanctorum. et nobis conferant tuae propitiationis auxilium. per dominum.

Ad complendum.

Sanctorum tuorum domine intercessione placatus. praesta quesumus ut quae temporali celebra/mus actione per- [fo. 110. petua saluatione capiamus. per.

XIII. KAL. FEBR. NATALE SANCTORUM FABIANI ET SEBASTIANI.

Infirmitatem nostram respice omnipotens deus. et quia pondus propriae actionis grauat. beati fabiani martyris tui atque pontificis. intercessio gloriosa nos protegat. per.

Alia.

Deus qui beatum sebastianum martyrem tuum uirtute constantiae in passione roborasti. ex eius nobis imitatione tribue pro amore tuo prospera mundi despicere. et nulla eius aduersa formidare. per dominum nostrum.

Secreta.

Hostias tibi domine beati fabiani martyris tui dicatas meritis benignus assume. et ad perpetuum nobis tribue prouenire subsidium. per.

Alia.

Accepta sit in conspectu tuo domine nostra deuotio. et eius nobis fiat supplicatione salutaris. pro cuius sollempnitate defertur. per.

Praefatio.

Ꝟ aeterne deus. Quoniam martyris beati sebastiani pro confessione nominis tui uenerabilis sanguis effusus. simul et tua mirabilia manifestat. quo perficis in infirmitate uirtutem. et nostris studiis dat profectum. et infirmis apud te praestat auxilium. per christum.

Ad complendum.

Refecti participatione muneris sacri quesumus domine deus noster ut cuius exequimur cultum sentiamus effectum. per dominum.

Item alia.

Sacro munere satiati supplices te domine deprecamur. ut quod debitae seruitutis celebramus /officio intercedente [fo. 110v. beato sebastiano martyre tuo saluationis tuae sentiamus augmentum. per.

XII. KAL. FEBR. NATALE SANCTAE AGNE UIRGINIS.

Omnipotens sempiterne deus qui infirma mundi eligis ut fortia quaeque confundas. concede propitius. ut qui beatae agnae martyris tuae sollempnia colimus. eius apud te patrocinia sentiamus. per.

Secreta.

Hostias domine quas tibi offerimus propitius suscipe. et intercedente beata agnete martyre tua uincula peccatorum nostrorum absolue. per.

Praefatio.

Ꝟ aeterne deus. Et diem beatae agnae martyrio consecratam sollempniter recensere. quae terrenae generositatis oblectamenta

despiciens caelestem meruit dignitatem. Societatis humanae uota contempnens aeterni regis est sociata consortio. Et pretiosam mortem sexus fragilitate calcata pro christi confessione suscipiens. simul est facta conformis. et sempiternitatis eius et gloriae. per quem.

Ad complendum.

Refecti cybo potuque caelesti deus noster te supplices exoramus. ut in cuius haec commemoratione percepimus. eius muniamur et praecibus. per dominum nostrum.

XI. KAL. FEBR. NATALE SANCTI UINCENTII MARTYRIS.

Adesto quesumus domine supplicationibus nostris ut qui ex iniquitate nostra reos nos esse cognoscimus. beati uincentii /martyris tui intercessione liberemur. per. [fo. 111.

Secreta.

Muneribus nostris quesumus domine praecibusque susceptis. et caelestibus nos munda mysteriis. et clementer exaudi. per.

Praefatio.

ⱰD per christum dominum nostrum. Pro cuius nomine gloriosus leuita uincentius. et miles inuictus rapidi[1] hostis insaniam interitus[2] adiit modestus sustinuit. securus irrisit. Sciens paratus esse ut resisteret nesciens elatus esse quod uinceret. In utroque domini ac magistri sui uestigia sequens. qui et humilitatis custodiendae et de hostibus triumphandi suis sequenda exempla monstrauit. Per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus. ut qui caelestia alimenta percepimus. intercedente beato uincentio martyre tuo. per haec contra omnia aduersa muniamur. per dominum.

X. KAL. FEBR. NATALE SANCTORUM EMERENTIANAE ET MACHARII.

Maiestati tuae nos domine martyrum supplicatio beata concilict. ut qui incessabiliter actibus nostris offendimus. iustorum praecibus expiemur. per dominum.

Secreta.

Accepta tibi sit domine sacratae plebis oblatio. pro tuorum honore sanctorum quorum meritis se percepisse in tribulatione cognoscit auxilium. per.

[1] For *rabidi.*
[2] For *interritus.*

Ad complendum.

Iugiter nos domine sanctorum tuorum uota laetificent. et patrocinia nobis martyrum ipsorum semper festiuitates exhibeant. per dominum.

VIII. KAL. FEBR. CONUERSIO SANCTI PAULI.

Deus qui uniuersum mundum /beati pauli apostoli [fo. 111v. praedicatione docuisti. da nobis quesumus ut qui eius hodie conuersionem colimus. per eius ad te exempla gradiamur. per.

Secreta.

Apostoli tui pauli praecibus domine plebis tuae dona sanctificet.[1] ut quae tibi tuo grata sunt instituto. gratiora fiant patrocinio supplicantis. per.

Praefatio.

ꝰ aeterne deus. Et maiestatem tuam suppliciter exorare. ut aecclesiam tuam beati pauli apost[ol[2]]i tui praedicatione edocta† nulla sinas fallacia uiolari. Et sicut nihil in uera religione manere dinoscitur quod non eius condierit disciplina. ita ad peragenda ea quae docuit eius obtentu fidelibus tribuatur efficacia. Quem hodie uas factum electionis magistrum et doctorem gentium uocandarum mutato nomine collocasti. Sentiatque credentium gentium multitudo. eum pro se apud te intercessorem quem habere cognouit magistrum atque doctorem. per christum.

Ad complendum.

Satiasti nos domine salutari mysterio. quesumus ut pro nobis eius non desit oratio. cuius donasti patrocinio gubernari. per dominum nostrum.

Ad uesperum.

Praesta populo tuo domine quesumus consolationis auxilium. et diuturnis calamitatibus loborantem.† beati apostoli tui pauli intercessione. a cunctis tribulationibus erue propitius. per.

EODEM DIE SANCTI PROIECTI.

Martyris tui proiecti nos quesumus domine interuentio gloriosa commendet. ut quod nostris actibus non meremur. eius praecibus /consequamur. per dominum nostrum. [fo. 112

[1] For *sanctifica*.
[2] Syllable omitted in MS.

Secreta.

Suscipe domine propitius orationem nostram. cum oblationibus hostiarum superimpositis. et martyris tui proiecti deprecatione pietati tuae perfice benignus acceptas. et illam quae in eo flagrauit fortis dilectio. in nobis aspira benignus. per.

Praefatio.

Ꝋ aeterne deus. Et tuam misericordiam deprecari ut mentibus nostris beati martyris tui proiecti repetita sollempnitate spiritalis laetitiae tribuas iugiter suauitatem. Concedasque nobis ut uenerando passionis eius triumphum obtentu illius et peccatorum remissionem. et sanctorum mereamur adipisci consortium. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Uotiua domine pro beati martyris proiecti passione dona percepimus. quesumus ut in eius praecibus et praesentis uitae nobis pariter. et aeternae tribuas conferre subsidium. per dominum nostrum.

V. KAL. FEBR. NATIUITAS SANCTAE AGNAE UIRGINIS.

Deus qui uos† annua beatae agnae martyris tuae sollempnitate laetificas. da quesumus ut quam ueneramur officio. etiam piae conuersationis sequamur exemplo. per.

Secreta.

Super has quesumus domine hostias benedictio copiosa descendat. quae et sanctificationem nobis clementer operetur. et de martyrum nos sollempnitate laetificet. per dominum.

Praefatio.

Ꝋ aeterne deus. Beatae agnetis natalicia geminantes. Uere enim huius honorandus est dies /quae sic terrena gene- [fo. 112v. ratione processit ut ad diuinitatis consortium perueniret. per christum.

Ad complendum.

Sumpsimus domine ce[le[1]]britatis annue uotiua sacramenta. praesta quesumus ut temporalis nobis uitae remedia praebeant et aeternae. per dominum.

KAL. FEBR. NATALE SANCTAE BRIGIDAE UIRGINIS.[2]

Caelorum. atque terrarum conditor et gubernator omnipotens deus. praecanti populo tuo succurre pietati† et praesta ut qui honore sanctae brigide praesentem diei huius gerimus sollempnitatem per ipsius suffragia perenni gloria tua potiamur. per dominum nostrum.

[1] Syllable omitted in MS.
[2] The collect is the only part of the Mass in the MS.

BENEDICTIO.

Domine sancte pater omnipotens aeterne deus. benedicere et sanctificare digneris ignem istum. quem nos indigni suscepimus per inuocationem unigeniti filii tui domini nostri iesu christi. quem hodie in templo representatum iustum symeonem diu expectantem in ulnas suscepisse nouimus. et salutare tuum ante faciem omnium populorum esse lumen scilicet gentibus et gloriam plebi tuae israhel prophetico spiritu docuisti te quesumus domine benedicere digneris lumen istud et omnibus eum†manu gestantibus. hoc uerum lumen tuae maiestatis concede. ut te agnoscentes per uiam uirtutum ad te ualeant peruenire. per.

Item alia.

Domine iesu christe qui inluminas omnem hominem /uenientem in hunc mundum effunde quesumus [fo. 113. benedictionem tuam super hos cereos. et sanctifica eos lumine gratiae tuae. et concede propitius. ut sicut haec luminaria igne uisibili accende† nocturnas depellunt tenebras. ita corda nostra inuisibili igne id est sancti spiritus splendore inlustra.† ut omni uitiorum cecitate careant. et purgato mentis oculo ea cernere semper possimus quae tibi semper sunt placita et nostrae saluti utilia. quatinus possimus saeculi caliginosa discrimina deuitare. et ad lucem indeficientem peruenire mereamur. per te iesu.

Alia.

Omnipotens sempiterne deus qui moysen famulum tuum purissimum olei liquorem ad luminaria ante conspectum tuum iugiter concinendo praeparare iussisti benedictionis tuae gratiam super hos cereos benignus infunde. quatinus sic administrent lumen exterius. ut te donante lumen spiritus tui in nostris non desit mentibus interius. per.

Alia.

Domini iesu christe creator caeli et terrae. rex regum et dominus dominantium. exaudi nos indignos famulos tuos clamantes ad te. et orantes te. Praecamur te domine omnipotens aeterne deus qui omnia ex nihilo creasti. et iussu tuo opere apum hanc ceram euenire fecisti. et qui hodierna die iusti symeonis petitionem implesti te domine humiliter depraecamur ut has candelas. ad usum hominum et animarum siue in terra. siue in aquis. per inuocationem sanctissimi nominis tui. et per intercessionem sanctae mariae/ genitricis tuae cuius hodie [fo. 113v. festa percolimus per praecesque omnium sanctorum tuorum benedicere et sanctificare digneris. ut huius plebis tuae illas honorifice portantes in manibus cantando. teque laudando. uoces

exaudias de caelo sancto tuo et de sede maiestatis tuae. Propitius esto deus omnibus clamantibus ad te quos redemisti praetioso sanguinis tui† qui cum d[eo[1]] patre et spiritu sancto uiuis et gloriaris deus per omnia saecula.

Finita benedictione conspargantur ipse candele aqua benedicta et purificentur et sic ab edituo singuli singulas. accipiant acceptasque accedant psallentes antiphonam.

Ant. Aue gratia plena dei genitrix uirgo ex te enim ortus est sol iustitiae inluminans quae in tenebris sunt. Laetare tu senior iuste suscipiens in ulnas liberatorem animarum nostrarum donantem nobis et resurrectionem.

Quesumus omnipotens deus tua nos protectione custodi. et castimoniam mentibus nostris atque corporibus intercedente beata maria propitiatus indulge. ut ueniente sponso. filio tuo unigenito accensis lampadibus nostris dignum prestemus occursum. per eundem.

Inde egredientes canant antiphonam.

Ant. Adorna thalamum tuum sion et suscipe regem christum amplectere mariam quae est caelestis porta ipsa enim portat regem gloriae nouo lumine subsistit uirgo adducens in manibus filium ante luciferum quem accipiens symeon in ulnas suas praedicauit populis dominum eum esse uitae et mortis et saluatorem mundi.

Sequitur [oratio.[2]]

Domine iesu christe qui hodierna die in nostra substantia inter homines apparens. a parentibus in templo es presentatus quem symeon uenerabilis senex lumine spiritus[3]. . . .

/AD MISSAM. [fo. 114.

Omnipotens sempiterne deus maiestatem tuam suppliciter exoramus ut sicut unigenitus filius tuus hodierna die cum nostra carnis substantia in templo est presentatus ita nos facias purificatis tibi mentibus presentari per eundem.

|Secreta. [fo. 114v.

Exaudi domine praeces nostras et ut digna sint munera quae oculis tuae maiestatis offerimus. subsidium nobis tuae pietatis impende. per.

[1] Only the first letter of this word appears in the MS. The last two have perhaps been erased, the first being left standing, followed by a small space at the end of the line.

[2] The latter part of this heading is almost invisible.

[3] There is a leaf wanting in the MS. between fo. 113 and fo. 114. The collect which is now left incomplete is found in the Leofric Missal, where the latter part of it runs as follows: "lumine spiritus sancti inradiatus agnouit, suscepit, et benedixit, presta propitius, ut eiusdem spiritus sancti gratia inluminati atque edocti te ueraciter agnoscamus et fideliter diligamus. Per."

Praefatio.

ꝉD aeterne deus. In exultatione praecipue sollempnitatis hodiernae. in qua coaeternus tibi filius tuus unigenitus in nostra natus substantia. a parentibus legali traditione deportatur in templum. Idem legis lator et custos praecipiens et obediens. Diues in suo. pauper in nostro. Par turturum uel duos pullos columbarum. uix sufficit sacrificio caeli terreque possessor. Grandeui symeonis inualidis gestatur in manibus a quo mundi rector et dominus pradicatur.† Accedit etiam oraculum uiduae testificantis. quoniam decebat ab utroque sexu adnuntiaretur utriusque saluator. quem laudant angeli [[1]atque archangeli cherubim quoque ac seraphim. qui non cessant cotidie una uoce clamare dicentes.]

Ad complendum.

Quesumus domine deus noster ut sacrosancta mysteria quae pro reparationis nostrae munimine contulisti. intercedente beata semper uirgine maria et praesens nobis remedium esse facias et futurum. per.

Ad uesperum.

Perfice in nobis quesumus domine *ut supra.*[2]

NON. FEBR. NATALE SANCTAE AGATHE.

Deus qui inter cetera potentiae tuae miracula etiam in sexu fragili uictoriam martyrii contulisti. concede propitius ut cuius natalicia colimus. per eius ad te exempla gradiamur. per.

Secreta.

Suscipe munera domine quae in beatae agathae /mar- [fo. 115. tyris tuae sollempnitate deferimus. cuius nos confidimus patrocinio liberari. per.

Praefatio.

ꝉD per christum dominum nostrum. Pro cuius nomine poenarum mortisque contemptum. in utroque sexu fidelium cunctis aetatibus contulisti. Ut inter fidelium martyrum palmas agathen quoque beatissimam uirginem uictrici patientia coronares. quae[3] minis territa. nec suppliciis superata de diaboli saeuitia triumphauit. quia in tuae deitatis confessione permansit et ideo.

[1] The words in brackets are added in the margin by another hand.

[2] The reference is no doubt to the leaf which has been lost between fo. 113 and fo. 114. The collect is most probably that which appears as *Ad populum*, and also in the form for blessing the candles, in the Leofric Missal (pp. 70, 204), as follows: "Perfice in nobis, quesumus, domine, gratiam tuam, qui iusti symeonis expectationem implesti, et sicut ille mortem non uidit, priusquam christum dominum nostrum uidere mereretur, ita et nos uitam obtineamus aeternam. Per eundem."

[3] *Nec* omitted in MS.

Ad complendum.

Auxilientur nobis domine sumpta mysteria. et intercedente beata agatha martyre tua. sempiterna protectione confirment. per dominum.

Ad uesperum.

Indulgentiam nobis domine beata agatha martyr imploret. quae tibi grata semper extitit. et merito castitatis et tuae professione uirtutis. per.

VIII. IDUS FEBR. NATALE SANCTI UEDASTI CONFESSORIS.

Deus qui nos deuota beati uedasti confessoris tui atque pontificis instantia ad agnitionem tui sancti nominis uocari dignatus es concede propitius. ut cuius sollempnia colimus. etiam patrocinio† sentiamus. per.

Secreta.

Hostias domine laudis tuis altaribus adhibemus. quas eius tibi patrocinio credimus commendandas. cuius nos uoluisti uotis ad tuę pietatis peruenire notitiam. per.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Cuius munere beatus uedastus confessor et sacerdos. et bonorum operum incre/mentis excreuit. et [fo. 115v. uariis uirtutum donis exuberauit. et miraculis coruscauit. qui quod uerbis edocuit. operum exibitione compleuit. Et documento simul et exemplo. subditis ad caelestia regna pergendi ducatum praebuit. Unde tuam clementiam petimus. ut eius qui tibi placuit exemplis ad bene agendum informemur. meritis muniamur. intercessionibus adiuuemur. Qualiter ad caeleste regnum. illo interueniente te opitulante peruenire mereamur per christum.

Ad complendum.

Beati uedasti confessoris tui atque pontificis domine praecibus confidentes. quesumus clementiam tuam. ut per ea quae sumpsimus. aeterna remedia capiamus. per.

Ad uesperum.

Deus qui nos sanctorum tuorum temporali tribuis commemoratione gaudere. praesta quesumus ut beato uedasto interueniente in ea numeremur sorte salutis. in qua illi sunt gratia tua gloriosi. per.

IIII. IDUS FEBR. NATALE SANCTAE SCOLASTICAE.

Familiam tuam quesumus domine beatae uirginis tuae scolasticae meritis propitius respice. ut sicut ipsius praecibus ad optinendum quod cupiuit imbrem caelitus descendere fecisti. ita eius supplicationibus ariditatem nostri cordis supernae digneris gratiae rore perfundere. per.

Alia.

Deus qui beatae uirginis tuae scolasticae animam. ad ostendendam innocentiae uiam in columbae specię caelum penetrare fecisti. concede nobis ipsius meritis innocenter uiuere /ut [fo. 116. ad eadem mereamur gaudia peruenire. per.

Secreta.

Suscipe quesumus domine ob honore sacrae uirginis tuae scolasticae munus oblatum. et quod nostris assequi meritis non ualemus. eiusdem suffragantibus meritis largire propitius. per dominum.

Ad complendum.

Quos caelesti domine refectione saginasti beatae quesumus scolasticae uirginis tuae meritis. a cunctis exime propitiatus aduersis. per dominum nostrum.

EODEM DIE SANCTAE SOTHERIS UIRGINIS.

Praesta quesumus omnipotens deus ut sanctae sotheris cuius humanitatis caelebramus exordio† martyris beneficia sentiamus. per dominum.

Secreta.

Praeces nostras quesumus domine propitiatus admitte. et dicatum tibi sacrificium beata sotheris martyr commendet. per.

Ad complendum.

Sanctae sotheris praecibus confidentes quesumus domine ut per ea quae sumpsimus. aeterna remedia capiamus. per dominum.

EODEM DIE SANCTORUM ZOTICI CUM SOCIIS.

Domine deus noster multiplica super nos gratiam tuam. et quorum caelebramus gloriosa certamina. tribue subsequi in sancta confessione uictoriam. per dominum nostrum.

Secreta.

Suscipe quesumus domine munera populi tui. pro martyrum festiuitate sanctorum. et sincero nos corde. fac eorum nataliciis interesse. per dominum.

Ad complendum.

Sacramenti tui domine quesumus sumpta benedictio corpora nostra mentesque sanctificet. et perpetuae misericordiae nos praeparet adscribendos. per dominum nostrum.

IDUS FEBR. NATALE SANCTAE EORMENHILDAE UIRGINIS.

/Omnipotens incomprehensibilis deus adesto piis [fo. 116v. quesumus aecclesiae tuae praecibus quas in hac caelebritate sacrae uirginis eormenhildae defert maiestati tuae. per cuius interuentum exquoque[1] nostrorum rubiginem uitiorum. et auge puritatem uirtutum. Nobisque praebe caelestem iugis gloriae sempiternitatem. per.

Secreta.

Suscipe quesumus clementissime munia praesentis hostię et per eius merita cuius annuam caelebramus sollempnitatem largire nobis utriusque lucis prosperitatem. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Potissimum in hac die qua transitum sanctae caelebramus eormenhildę. debitas et condignas maiestati tuae gratias. ymnidica uoce persoluere. Qui ideo catholicae conuocationi uirile robur in sexu femineo tribuisti. quatinus non solum per fortissimos et insuperabiles uiros. uerum etiam per feminas uirginesque sacras karitate unigeniti tui armatas. de antiqui hostis ruina triumphares. huius tyrannidem olim dominus noster iesus christus sua morte destruxit. et omnes in se credentes fide et opere de dyra uoragine baratri liberauit. Pro cuius amore sancta uirgo cuius diem agimus festum. huius uitae caducum contempsit gaudium et caelestis patriae summum consecuta est praemium. Per cuius obtentum te quesumus domine qui trinus et unus permanes deus. ut depulsis sordibus mereamur tecum aepulari caelitus cum sanctis angelorum legionibus. et ideo cum angelis.

Ad complendum.

/Refecti sacro† participatione spiritalis mense maiesta- [fo. 117. tem tuam deprecamur omnipotens domine quatinus per gloriosam ac uenerabilem eormenhildam uirginem cuius caelestem recolimus natiuitatem concedas nobis omnem praesentis uitae oportunitatem. et superne claritatis portionem. per dominum.

XVI. KAL. MART. NATALE SANCTI UALENTINI MARTYRIS.

Praesta quesumus omnipotens deus ut qui beati ualentini martyris tui natalicia colimus a cunctis malis imminentibus eius intercessione liberemur. per dominum nostrum.

Secreta.

Oblatis domine placare muneribus. et intercedente beato ualentino martyre tuo a cunctis nos defende periculis per dominum nostrum.

[1] For *excoque*.

Ad complendum.

Sit nobis domine reparatio mentis et corporis caeleste mysterium. ut cuius exequimur actionem sentiamus effectum. per dominum nostrum.

[XIIII. KAL. MART. NATALE SANCTAE IULIANAE MARTYRIS.[1]]

Omnipotens sempiterne deus qui infirma mundi eligis ut fortia quaeque confundas. da nobis in festiuitate sanctae martyris tuae iulianae congrua deuotione gaudere et ut potentiam tuam in eius passione laudemus. et prouisum nobis percipiamus auxilium. per.

Secreta.

In sanctae martyris tuae iulianae passione prętiosa. te domine mirabilem praedicantes. munera uotiua deferimus. praesta quesumus ut sicut eius tibi grata sunt merita. sic nostrae seruitutis accepta reddantur /officia. per dominum. [fo. 117v.

Ad complendum.

Libantes domine mense tuae beata mysteria. quesumus ut sanctae iulianę martyris tuae interuentionibus. et temporalem nobis misericordiam tribuas et aeternam. per.

VIII. KAL. MART. CATHEDRA SANCTI PETRI APOSTOLI.

Deus qui beato apostolo. petro conlatis clauibus regni caelestis animas ligandi atque soluendi pontificium tradidisti. concede ut intercessionis eius auxilio. a peccatorum nostrorum nexibus liberemur. per.

Secreta.

Aecclesiae tuae quesumus domine praeces et hostias beati petri apostoli tui commendet oratio. ut quod pro illius gloria caelebramus nobis proficiat ad ueniam. per.

Praefatio.

VD aeterne deus. Et te laudare mirabilem deum in sanctis tuis. in quibus glorificatus es uehementer. Per quos unigeniti tui sacrum corpus exornas. et in quibus aecclesiae tuae fundamenta constituis. Quam in patriarchis fundasti. in prophetis praeparasti in apostolis condidisti. Ex quibus beatum petrum apostolorum principem. ob confessionem unigeniti filii tui per os eiusdem uerbi tui confirmatum. in fundamento domus tuae mutato nomine caelestium claustrorum. praesulem custodemque fecisti. diuino ei iure concesso ut quae statuisset in terris seruarentur in caelis. Cuius honore uel gloria hodierna maiestati /tuae [fo. 118. haec festa percolimus. et gratiarum ac laudis hostiam immolamus. per christum.

[1] The heading of the following mass has been erased.

Ad complendum.

Lętificet nos domine munus oblatum. ut sicut in apostolo tuo petro te mirabilem praedicamus. sic per illum tuae sumamus indulgentiae largitatem. per dominum.

Super populum.

Benedic domine quesumus plebem tuam et beati petri apostoli tui depraecationibus confidentem. tribue consequi defensionis auxilium. per.

VI. KAL. MART. NATALE SANCTI MATHIAE APOSTOLI.

Deus qui beatum mathiam sanctorum tuorum collegio sociasti tribue quesumus ut eius interuentione tua circa nos pietatis semper uiscera sentiamus. per dominum.

Secreta.

Deus qui proditoris apostatae ruinam. ne apostolorum tuorum numerus sacratus perfectione careret. beati mathiae electione supplesti. praesentia munera sanctifica. et per ea nos gratiae tuae uirtute confirma. per dominum nostrum.

Praefatio.

VD aeterne deus. Et te laudare mirabilem deum in beatis apostolis tuis. in quibus glorificatus es uehementer. Per quos unigeniti tui sacrum corpus colligis. et in quibus aecclesiae tuae fundamenta constituis. Unde poscimus clementiam tuam piissime omnipotens deus. ut intercessione beati apostoli tui mathiae. cuius passionis triumphum sollempniter caelebramus. mereamur a peccatorum nostrorum nexibus solui. et aeternae uitae felici/tati reddi atque sanctorum tuorum coetibus [fo. 118v. connumerari. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Praesta quesumus omnipotens misericors deus ut per haec sancta quae sumpsimus. interueniente beato mathia apostolo tuo. ueniam consequamur et pacem. per.

Ad uesperum.

Percipiat domine quesumus populus tuus intercedente beato mathia apostolo tuo misericordiam quam deposcit. et quam praecamur humiliter indulgentiam consequamur et pacem. per dominum nostrum.

NON. MART. NATALE SANCTORUM PERPETUE ET FELICITATIS.

Da nobis quesumus domine deus noster sanctorum martyrum palmas incessabili ueneratione uenerari. ut quas digna mente non possumus caelebrare humilibus saltem frequentemus obsequiis. per.

Secreta.

Intende domine munera quesumus altaribus tuis pro sanctarum tuarum felicitatis et perpetuae commemoratione proposita. ut sicut per haec beata mysteria illis gloriam contulisti. ita nobis indulgentiam largiaris. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Praesta nobis domine quesumus intercedentibus. sanctis tuis. ut quae ore contingimus pura mente capiamus. per.

IIII. IDUS MART. NATALE SANCTI GREGORII PAPAE.

Deus qui animae famuli tui gregorii aeternae beatitudinis prę̨mia contulisti concede propitius. ut qui peccatorum nostrorum pondere praemimur. eius apud te praecibus subleuemur. per dominum.

Secreta.

/Annue nobis domine ut animae famuli tui gregorii [fo. 119. prosit oblatio. quam immolando. totius mundi tribuisti relaxari delicta. per dominum.

Praefatio.

Ꝟ͞D aeterne deus. Quia sic tribuis aecclesiam tuam sancti gregorii pontificis tui commemoratione gaudere. ut eam illius et festiuitate laetifices. et exemplo piae conuersationis exerceas. et uerbo praedicationis erudias. grataque tibi supplicatione tuearis. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Deus qui beatum gregorium pontificem sanctorum tuorum meritis coę̨quasti. concede propitius ut qui commemorationis eius festa percolimus. uitę̨ quoque imitemur exempla. per dominum.

XIII. KAL. APR. DEPOSITIO SANCTI CUTHBERHTI EPISCOPI.

Omnipotens sempiterne deus. qui in meritis sancti cuthberhti sacerdotis semper es et ubique mirabilis. quesumus clementiam tuam. ut sicut ei eminentem gloriam contulisti. sic ad consequendam misericordiam tuam eius nos facias praecibus adiuuari. per.

Secreta.

Haec tibi domine quesumus beati cuthberhti. sacerdotis[1] grata reddatur oblatio. et per eam nostram† gloriosa famulatum purificet. per dominum nostrum.

[1] *Intercessione* should probably be supplied here.

Praefatio.

ꝹD aeterne deus. In quo ita uirtus antiqui hostis elisa est. ut eius quem ipse superauerat beatum cuthberhtum et inter ceteros tales fecit esse uictorem. Cuius aereas potestates gloriae tuae pro/tectionis multiplici prostrauit militia unde et merito [fo. 119v. magnifica singulorum floruit sanctitate. Quam sanitatem morbis restituit multorum. suumque nobis mirabile reliquid exemplum. Ideo etiam in illo speciale gratiae tuae munus agnoscimus. qui apostolici pontificatus. dignus in sua aetate successor et in actu imitator extitit fidelissimus dispensator aecclesiae. et alumpnus acceptus. sacerdos refulsit egregius et insignis. per christum.

Ad complendum.

Deus qui nos sanctorum tuorum temporali tribuis commemoratione gaudere. praesta quesumus ut beato cuthberhto interueniente in ea numeremur sorte salutis. in qua illi sunt gratia tua gloriosi. per.

Ad uesperum.

Deus qui sanctorum tuorum libenter suscipis uoluntates intercedente beato cuthberhto familiam tuam quesumus domine miserationis tuae dextera semper et ubique protege. per dominum nostrum.

Quesumus omnipotens deus. ut plebs tua toto tibi corde deseruiens beato cuthberhto confessore tuo atque pontifice interueniente. et beneficia iugiter mereamur et pacem. per.

UIGILIA SANCTI BENEDICTI ABBATIS.

Concede quesumus domine alacribus animis beati confessoris tui benedicti sollempnia caelebrare. cuius diuersis decorata uirtutibus tibi uita complacuit. per dominum.

Secreta.

Oblata confessoris tui benedicti honore sint tibi domine nostra grata libamina. ut nostrarum apud te supplicationum effectum obtineant. per.

Ad complendum.

/Quos caelestibus domine recreas alimentis. inter- [fo. 120. ueniente beato confessore tuo benedicto. ab uniuersis tuere periculis. per.

XII. KAL. APR. DEPOSITIO SANCTI BENEDICTI ABBATIS.

Omnipotens sempiterne deus. qui hodie[r[1]]na luce carnis eductum ergastulo. beatissimum confessorem tuum benedictum

[1] Letter omitted in MS.

subleuasti ad caelum. concede quesumus haec festa tuis famulis. celebrantibus. cunctorum ueniam delictorum. ut qui exultantibus animis eius claritati congaudent. ipso apud te interueniente consocientur et meritis. per dominum.

Alia.

Omnipotens sempiterne deus. qui radiantibus beati benedicti confessoris tui exemplis. arduum tuis imitabile famulis iter fecisti. da nobis inoffensis per eius instituta gressibus pergere. ut eiusdem in regione uiuentium mereamur gaudiis admisceri. per.

Secreta.

Oblatis domine ob honorem beati benedicti confessoris tui placare muneribus. et ipsius tuis famulis interuentum† cunctorum tribue indulgentiam peccatorum. per dominum nostrum.

Praefatio.

ⱰD aeterne deus. Et te honorandi patris benedicti gloriosam caelebrantes sollempnitatem glorificare. in quo hoc triste saeculum deserens. ad caelestis patriae gaudia migrauit aeterna. Qui sancti spiritus repletus dono decoratis monachorum gregibus. dignus effulsit pastor. Et quod sacris admonuit dictionibus. sanctis impleuit operibus. Ut quam di/uinis inchoa- [fo. 120v. uerat oraculis semitam exemplis monstraret lucidis. Ut gloriosa monachorum plebs paterna intuens uestigia. ad perpetua lucis aeternae praemia uenire mereatur. per christum.

Ad complendum.

Perceptis domine deus noster. salutaribus sacramentis humiliter te depraecamur. ut intercedente beato confessore tuo benedicto atque abbate. quae pro illius uenerando agimus obitu. nobis proficiant ad salutem. per dominum.

Ad uesperum.

Fidelium tuorum quesumus domine uota serenus intende et interuentu beati benedicti cuius depositionis caelebramus diem. a cunctis nos absolutos reatibus. festis concede interesse perpetuis. per dominum.

VIII. Kal. Apr. Annuntiatio Sanctae Mariae.

Deus qui beatae mariae uirginis utero uerbum tuum angelo nuntiante carnem suscipere uoluisti. praesta supplicibus tuis. ut qui uere eam genetricem dei credimus. eius apud te intercessionibus adiuuemur. per.

Alia.

Deus qui hodierna die uerbum tuum beatae uirginis aluo coadunare uoluisti. fac nos ita hunc diem peragere. ut tibi placere ualeamus. per dominum nostrum.

Secreta.

In mentibus nostris domine quesumus uere fidei sacramenta confirma. ut qui cònceptum de uirgine deum uerum et hominem confitemur. per eius salutifire† resurrectionis potentiam ad aeternam mereamur. /peruenire laetitiam. per domi- [fo. 121. num.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Qui per beatae mariae uirginis partum ecclesiae tuae tribuisti celebrare mirabile mysterium et inenarrabile sacramentum. In qua manet intacta castitas. pudor integer. firma constantia. quae laetatur quod uirgo concepit. quod caeli dominum castis portauit uisceribus. quod uirgo edidit partum. O admirandam diuinae dispensationis operationem. quae uirum non cognouit et mater est. et post filium uirgo est. Duobus enim gauisa est muneribus miratur quod uirgo peperit. laetatur quod redemptorum† mundi edidit. iesum christum dominum nostrum. per quem.

Ad complendum.

Gratiam tuam domine mentibus nostris infunde ut qui angelo nuntiante christi filii tui incarnationem cognouimus. per passionem eius et crucem. ad resurrectionis gloriam perducamur. per.

III. IDUS. APR. NATALE SANCTI LEONIS PAPAE.

Exaudi domine praeces nostras quas in sancti confessoris tui atque pontificis leonis sollempnitate deferimus. ut qui tibi digne meruit famulari. eius intercedentibus meritis ab omnibus nos absoluas peccatis. per.

Secreta.

Sancti leonis confessoris tui atque pontificis quesumus domine annua sollempnitas pietati tuae nos reddat acceptos. ut per haec piae placationis officia. et illum beata retributio comitetur et nobis gratiae tuae dona conciliet. per.

Ad complendum.

/Deus fidelium remunerator animarum. praesta ut [fo. 121v. beati leonis confessoris tui atque pontificis cuius uenerandam celebramus festiuitatem praecibus indulgentiam consequamur. per dominum.

IDUS APR. NATALE SANCTAE EUFEMIAE UIRGINIS.

Concede quesumus omnipotens deus sanctae martyris tuae eufemiae. et exultare meritis et beneficiis referre suffragia. per dominum.

Secreta.

Muneribus nostris te magnificamus oblatis. quae† in sanctae nobis sollempnitatibus eufemiae et gaudia aeterna concilias.† et patrocinia sempiterna largiaris. per.

Praefatio.

Ꝟ aeterne deus. Et in hac sollempnitate tibi laudis hostias immolare. qua beatae eufemiae martyris tuae passionem uenerando recolimus. et tui nominis gloriam. debitis praeconiis magnificamus. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sanctae nos martyris eufemiae praecatio tibi domine grata comitetur. et tuam nobis indulgentiam poscere non desistat. per dominum nostrum.

XVIII. KAL. MAI. NATALE SANCTORUM TIBURTII UALERIANI ET MAXIMI.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut qui sanctorum tuorum tiburtii ualeriani et maximi sollempnia colimus. eorum etiam uirtutes imitemur. per dominum nostrum.

[*Secreta.*[1]]

Hostia haec quesumus domine quam in sanctorum tuorum nataliciis recensentes offerimus et uincula nostrae prauitatis absoluat. et tuae nobis mise/ricordiae dona conciliet. per [fo. 122. dominum.

Praefatio.

Ꝟ aeterne deus. Et te in sanctorum martyrum tuorum festiuitate laudare. qui semper es mirabilis in tuorum commemoratione sanctorum. et magnae fidei largiris affectum et tolerantiam tribuis passionum. et antiqui hostis facis superari machinamentum. Quo egregii martyres tui ad capiendam supernorum beatitudinem praemiorum nullis impediantur retinaculis blandimentorum. et ideo cum angelis.

Ad complendum.

Sacro munere satiati supplices te domine deprecamur. ut quod debitae seruitutis celebramus officio. saluationis tuae sentiamus augmentum. per.

IX. KAL. MAI. NATALE SANCTI GEORGII MARTYRIS.

Deus qui nos beati georgii martyris tui meritis et intercessione laetificas. concede propitius. ut qui eius beneficia poscimus. dona tuae gratiae consequamur. per.

[1] Heading omitted in MS.

Secreta.

Munera domine oblata sanctifica et intercedente beato georgio martyre tuo. nos per haec a peccatorum nostrorum maculis emunda. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꟹ per christum dominum nostrum. Pro cuius nominis uenerancla confessione beatus martyr georgius diuersa supplicia sustinuit et ea deuincens coronam. perpetuitatis promeruit. per quem.

Ad complendum.

Supplices te rogamus omnipotens deus. ut quos tuis reficis sacramentis. intercedente beato georgio martyre /tuo. [fo. 122v. tibi etiam placitis moribus dignanter tribuas deseruire. per dominum nostrum.

VII. KAL. MAI. NATALE SANCTI MARCI EUANGELISTAE.

Deus qui beatum marcum euangelistam tuum. euangelicae praedicationis gratia sublimasti. tribue quesumus eius nos semper et eruditione proficere et oratione defendi. per dominum.

Secreta.

Hanc domine quesumus oblationem pro commemoratione beati marci tibi oblatum benigne contuere et praesta ut et nomini tuo ad gloriam et nobis proficiat ad medelam. per.

Praefatio.

ꟹ aeterne deus. Et nos te iugiter conlaudare benedicere et praedicare. Qui per beatum marcum euangelistam. atque pontificem meruimus cognoscere filii tui incarnationis et diuinitatis mirabile mysterium. petimus ergo misericordiam tuam. ut eo annuente fides nostra operum executione ornetur. et perseuerantiae fine claudetur per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Tribuat† nobis quesumus domine continuum tua sancta praesidium. quo beati marci euangelistae tui praecibus nos ab omnibus semper tueamur aduersis. per.

IIII. KAL. MAI. NATALE SANCTI UITALIS MARTYRIS.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut intercedente beato uitale martyre tuo. et a cunctis aduersitatibus liberemur in corpore et a prauis cogitationibus mundemur in mente. per.

Secreta.

Accepta sit in conspectu tuo domine /nostra deuotio. et [fo. 123. eius nobis fiat supplicatione salutaris. pro cuius sollempnitate defertur. per.

Ad complendum.

Refecti participatione muneris sacri quesumus domine deus noster. ut cuius exequimur cultum sentiamus effectum. per dominum nostrum.

KAL. MAI. APOSTOLORUM PHILIPPI ET IACOBI.

Deus qui nos annua. apostolorum tuorum philippi et iacobi sollempnitate laetificas. praesta quesumus ut quorum gaudemus meritis. instruamur exemplis. per.

Secreta.

Munera domine quae pro apostolorum tuorum philippi et iacobi sollempnitate deferimus propitius suscipe. et mala omnia quae meremur auerte. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝚD aeterne deus. Qui aecclesiam tuam in apostolica soliditate firmasti. De quorum collegio sunt beatus philippus et iacobus quorum passionis diem festum ueneramur. Poscentes ut sicut eorum doctrinis instruimur. ita exemplis muniamur. et praecibus adiuuemur. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Quesumus domine salutaribus repleti mysteriis. ut quorum sollempnia caelebramus. eorum orationibus adiuuemur. per dominum nostrum.

V. NON. MAI. NATALE SANCTORUM ALEXANDRI CUM SOCIIS.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut qui sanctorum tuorum alexandri. euenti et theodoli natalicia colimus. a cunctis malis /imminentibus eorum intercessionibus liberemur. per. [fo. 123v.

Secreta.

Super has quesumus domine hostias benedictio copiosa descendat. quae et sanctificationem nobis clementer operetur. et de martyrum nos sollempnitate laetificet. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Refecti participatione muneris sacri quesumus domine deus noster. ut quorum exequimur cultum. sentiamus effectum. per.

EODEM DIE NATALE SANCTI IUUENALIS EPISCOPI.

Annue quesumus domine ut merita tibi placita sancti confessoris tui et episcopi iuuenalis pro gregibus quos sincero ministerio gubernauit. pietatem tuam semper exoret.† per.

Secreta.

Hostias nostras quesumus domine sanctus pontifex iuuenalis nomini tuo reddat acceptas. quietas[1] tibi digne complacuit offerendas.† per dominum nostrum.

Ad complendum.

Laeti domine sumpsimus sacramenta caelestia. quę nobis intercedente beato iuuenale confessore tuo atque pontifice. uberius confidimus profutura. per.

EODEM DIE INUENTIO SANCTAE CRUCIS.

Deus qui in praeclara salutifere crucis inuentione passionis tuae miracula suscitasti. concede ut uitalis lignot praetio. aeternę uitae suffragia consequamur. per dominum nostrum.

Secreta.

Sacrificium domine quod immolamus placatus intende. ut ab omnibus exuat bellorum nequitiis. et per uexillum sanctae crucis filii tui. ad con/terendas potestatis aduersae insidias. [fo. 124. nos in tuae protectionis securitate constituat. per.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Prae[ci[2]]pue in die ista in qua filii tui unigeniti a iudaeis abditum gloriosum inuentum est tropheum. qui protoplasti facinus per ligni uetiti gustum. humano in genere diriuatum deleuit ac per idem lignum crucis simul quoque nostra secum christus adfixit delicta. Cuius typum uirga tenuit. quae et separatas aequoris undas. et uiam populo moysi praeparauit saecuram. Per cuius quoque umbram. aspera mors populis ligno deducta cucurrit. In quo pendens redemptor factus maledictum. ut [a[3]] maledicto nos eriperet legis. Cuius ligni mysteriis saluari credimus omnes. ut cum omnibus sanctis compraehendere ualeamus. quae sit latitudo. longitudo. et sublimitas et profundum. In quibus gloriamur iustitiae armis per quam nobis crucifixus est mundus. et nos crucifigimur mundo quo signo inimici pellimus tela. cunctaque iacula calliditatis solubriter† extrudentes. expediti compedibus hoc fronte nostra ferimus signum. Huius tutela confisi. callem aggredimur tenuem. per quem de torrente in uia bibit saluator. propter quod multum a terris in dextera tua nostrum subiit caput. et ideo cum angelis.

[1] So MS. for *qui eas.*
[2] Letters omitted in MS.
[3] This word has been added, perhaps by the original scribe.

Ad complendum.

Repleti alimonia caelesti. et spiritali poculo recreati. quesumus omnipotens deus. ut ab hoste maligno defendas. quos per lignum sanctae crucis filii tui arma /iustitiae pro salute [fo. 124v. mundi triumphare iussisti. per.

II. NON. MAI. NATALE SANCTI IOHANNIS APOSTOLI ET EUANGELISTAE.

Deus qui conspicis quia nos undique mala nostra perturbant. praesta quesumus ut beati iohannis apostoli tui. intercessio gloriosa nos protegat. per dominum.

Secreta.

Muneribus nostris quesumus domine praecibusque susceptis et celestibus nos munda mysteriis. et clementer exaudi. per.

Ad complendum.

Refecti domine pane caelesti. ad uitam quesumus nutriamur aeternam. per dominum nostrum.

VI. NON.[1] MAI. NATALE SANCTORUM GORDIANI ET EPIMACHI.

Da quesumus omnipotens deus ut qui beatorum martyrum gordiani atque epimachi sollempnia colimus. eorum apud te intercessionibus adiuuemur. per dominum nostrum.

Secreta.

Hostias tibi domine beatorum martyrum gordiani atque epimachi dicatas meritis benignus adsume et ad perpetuum nobis tribue prouenire subsidium. per.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus. ut qui caelestia alimenta percepimus. intercedentibus sanctis tuis gordiano atque epimacho. per haec contra omnia aduersa muniamur. per.

IIII. IDUS MAI. NATALE SANCTORUM NEREI ACHILLEI ET PANCRATII.

Semper nos domine martyrum tuorum nerei. achillei et pancratii foueat quesumus beata sollempnitas. et tuo dignos reddat obsequio. per dominum nostrum.

Secreta.

Sanctorum tuorum domine nerei. achillei et pancratii. tibi grata confessio et munera nostra commendet. /et tuam [fo. 125. nobis indulgentiam semper imploret. per.

[1] So MS. for *vi. idus.*

Praefatio.

ꝟD aeterne deus. Quoniam a te constantiam fides. a te uirtutem sumit infirmitas. Et quicquid in persecutionibus saeuum est. quicquid in morte terribile. nominis tui facis confessione superari. Unde benedicimus te domine in operibus tuis teque in sanctorum tuorum nerei achillei et pancratii perfectione laudamus. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Quesumus domine ut beatorum martyrum. nerei. achillei. et pancratii. depraecationibus sacramenta sancta quae sumpsimus. ad tuae nobis proficiant placationis augmentum. per dominum nostrum.

III. IDUS MAI. DEDICATIO SANCTAE MARIAE.

Concede quesumus omnipotens deus ad eorum gaudia aeterna pertingere. de quorum nos uirtute tribuis annua sollempnitate gaudere. per dominum nostrum.

Secreta.

Super has quesumus hostias domine benedictio copiosa descendat. quae et sanctificationem nobis clementer operetur. et de martyrum nos sollempnitate laetificet. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Supplices te rogamus omnipotens deus. ut quos tuis reficis sacramentis. tibi etiam placitis moribus dignanter deseruire concedas. per dominum nostrum.

XIIII. KAL. IUN. NATALE SANCTI DUNSTANI ARCHIEPISCOPI.

Deus cuius eximia dulcedo beatum dunstanum pontificem /gloriosae exornauit. concede clementer quesumus [fo. 125v. astanti familiae. ut grex deuotus sequatur. quo caput eximium praecessit. per dominum nostrum.

Alia.

Omnipotens sempiterne deus qui hodiernae diei sollempnia sacrosanctissimi pontificis tui dunstani obitu festiue exhilaras. da quesumus ut tanto patronis† praesidiis foueamur in aruis. de cuius societate caelestes ciues exultant in astris. per dominum.

Secreta.

Libamina summe deus praesentiae† superis benedicito sedibus quae† tuo antistite dunstano exorante pro nobis. praesentis uitae tranquillitatem percipiamus. et gloriam promissae hereditatis. per dominum.

Praefatio.

ⲰⲆ gratias agere. uota soluere. munera consecrare. domine sanctae pater omnipotens aeterne deus. Qui beatum dunstanum confessorem tuum praeelegisti tibi sacratę confessionis antistitem ingenti lumine coruscantem. morum lenitate pollentem fidei feruore flagrantem. eloquii fonte redundantem. Cui quae sit gloriatio. ostendit concursus ad tumulum. Purificatio incursorum. medela languentium. mirandarum signa uirtutum. Qui et si hic naturaliter fecit finem per transitum. illic uiuunt pontificis merita post sepulchrum. ubi praesentia saluatoris est. iesu christi domini nostri. per quem.

Ad complendum.

Sollempni sedulo diuinitus roborati tuae pietatis exoramus clementiam domine deus. ut sanctus dunstanus pontifex pro nobis exoret in caelo cuius sumus in terris ad bene agendum erudio[1] /exemplo. per dominum nostrum. [fo. 126.

Ad uesperum.

Deus fidelium remunerator animarum. praesta quesumus ut beati dunstani confessoris tui atque pontificis cuius uenerandam caelebramus festiuitatem. eius praecibus indulgentiam consequamur. per.

Alia.

Deus qui nos beati dunstani confessoris tui atque pontificis annua sollempnitate laetificas. concede propitius. ut cuius natalicia colimus de eiusdem etiam protectione gaudeamus. per dominum.

VIII. KAL. IUN. NATALE SANCTI URBANI MARTYRIS.

Da quesumus omnipotens deus ut qui beati urbani martyris tui atque pontificis sollempnia colimus. eius apud te intercessionibus adiuuemur. per dominum nostrum.

Secreta.

Haec hostia domine quesumus emundet nostra delicta. et sacrificium caelebrandum subditorum tibi corpora mentesque sanctificet. per dominum.

Ad complendum.

Refecti participatione muneris sacri quesumus domine deus noster ut cuius exequimur cultum sentiamus effectum. per.

[1] So MS. for *eruditi*.

II.† KAL. IUN. NATALE SANCTI AUGUSTINI EPISCOPI.

Deus qui nos deuota beati augustini confessoris tui atque pontificis instantia. ad agnitionem tui sancti nominis uocare dignatus es. concede propitius. ut cuius sollempnia colimus. etiam patrocinia sentiamus. per.

Secreta.

Hostias domine laudis tuis altaribus adhibemus. quas eius tibi patrocinio credimus /commendandas. cuius nos [fo. 126v. uoluisti uotis ad tuae pietatis peruenire notitiam. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Diemque natalicium beati pontificis confessorisque tui augustini. omni deuotione uenerari. Suppliciter obsecrantes. ut ipsum nos apud tuam clementiam sentiamus habere patronum. quem tua gratia largiente meruimus aeternae salutis suscipere ministrum. per christum.

Ad complendum.

Beati augustit† confessoris tui atque pontificis domine praecibus confidentes. quesumus clementiam tuam. ut per ea quae sumpsimus. aeterna remedia capiamus. per.

KAL. IUN. DEDICATIO SANCTI NICOMEDIS.

Deus qui nos beati nicomedis martyris tui meritis et intercessione laetificas. concede propitius ut qui eius beneficia poscimus. dona tuae gratiae consequamur. per.

Secreta.

Munera domine oblata sanctifica et intercedente beato nicomede martyre tuo nos per haec a peccatorum nostrorum maculis emunda. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et in praesenti festiuitate sancti nicomedis martyris tui tibi confitendo laudis hostias immolare. tuamque inmensam pietatem implorare. ut sicut illi dedisti caelestis palmam triumphi. sic eo suffragante nobis emundationem ac ueniam concedas peccati. Ut in te exultemus in misericordia in quo ille laetatur in gloria per christum dominum nostrum

Ad complendum.

Supplices te rogamus omnipotens deus ut quos tuis reficis /sacramentis intercedente beato nicomede martyre tuo [fo. 127. etiam placitis moribus dignanter tribuas deseruire. per.

IIII. NON. IUN. NATALE SANCTORUM MARCELLINI ET PETRI.

Deus qui nos annua beatorum marcellini et petri martyrum tuorum sollempnitate laetificas. praesta quesumus ut quorum gaudemus meritis. prouocemur exemplis. per.

Secreta.

Haec hostia quesumus domine quam in sanctorum tuorum nataliciis recentes† offerimus. et uincula nostrae prauitatis absoluat. et tuae nobis misericordiae doną conciliet. per dominum nostrum.

Praefatio.

VD aeterne deus. Apud quem semper est praeclara uita sanctorum quorum mors nos pretiosa laetificat et tuetur. quapropter martyrum tuorum marcellini et petri gloriosa recensentes natalicia. laudes tibi referimus. et magnificentiam tuam supplices exoramus. ut quorum sumus martyria uenerantes. beatitudinis mereamur esse consortes. per christum.

Ad complendum.

Sacro munere satiati supplices te domine depraecamur. ut quod debitae seruitutis celebramus officio. saluationis tuae sentiamus augmentum. per dominum nostrum.

V. IDUS IUN. NATALE SANCTORUM PRIMI ET FELICIANI.

Fac nos domine quesumus sanctorum tuorum primi et feliciani semper festa sectari. quorum suffragiis protectionis tuae dona sentiamus. per dominum nostrum.

Secreta.

Fiat domine quesumus hostia sacranda placabilis pretiosi /celebritate martyrii. quae et peccata nostra purificet. [fo. 127v. et tuorum tibi uota conciliet famulorum. per.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus. ut sanctorum tuorum caelestibus mysteriis celebrata sollempnitas. indulgentiam nobis tuae propitiationis adquirat. per.

III. IDUS IUN. NATALE SANCTI BARNABAE APOSTOLI.

Aecclesiam tuam domine in omni prosperitate custodi. et beati barnabae apostoli suffultam. patrociniis supernis dignam exhibe gaudiis.[1] per dominum nostrum.

[1] The punctuation of the MS. is as here shown.

Secreta.

Oblationis nostrae munus tua domine et benedicat et suscipiat dextera. et supplicante sancto barnaba apostolo acceptabile holocaustum nos tibi praepara. per.

Praefatio.

VD per christum dominum nostrum. Cuius clementia aecclesiam sanguine suo redemptam semper dignetur gubernare. atque sancti barnabae apostoli suffragiis corroborare. Prestetque ut numquam patiatur ruinam. quae apostolicis doctrinis se gloriatur fundatam. per quem.

Ad complendum.

Quod de altari tuo domine sumpsimus semper nobis proficiat. et supplicante sancto apostolo barnaba ante thronum gloriae tuae gaudere faciat. per dominum.

Ad uesperum.

Deus qui uniuersum orbem apostolis imbuendum commendasti. fac nos beati barnabę apostoli tibi commendari suffragiis. et praemiis sociari perpetuis. per dominum nostrum.

II. IDUS IUN. NATALE SANCTORUM BASILIDIS CYRINI NABORIS ET NAZARII.

Sanctorum basilidis cyrini /naboris et nazarii. quesumus [fo. 128. domine natalicia nobis uotiua resplendeant. et quod illis contulit excellentiam sempiternam. fructibus nostrae deuotionis adcrescat. per dominum nostrum.

Secreta.

Pro sanctorum basilidis. cyrini. naboris et nazarii. sanguine uenerando hostias tibi domine sollempniter immolamus. tua mirabilia pertractantes per quem talis est perfecta uictoria. per dominum.

Ad complendum.

Semper domine sanctorum martyrum basilidis cyrini. naboris et nazarii sollempnia celebramus. ut eorum patrocinia sentiamus. per.

XVII. KAL. IUL. NATALE SANCTI UITI MARTYRIS.

Da ecclesiae tuae domine quesumus sancto uito intercedente superbe non sapere. sed tibi placita humilitate proficere. ut proteruo[1] dispiciens. quaecumque natura[2] sunt libera exerceat karitate. per.

[1] So MS. for *proterua*.
[2] So MS. for *matura*.

Secreta.

Munera tibi domine dicata sanctifica. et intercedente beato uito martyre tuo per eadem nos placatus intende. per dominum nostrum.

Praefatio.

ⴲ aeterne deus. Beati uiti martyrio gloriantes. cui admirandam gratiam in tenero adhuc corpore. et necdum uirili more maturo. uirtutem fidei. et patientiae fortitudinem tribuisti. Ut saeuitiae persecutoris non cederet constantia puerilis. et inter acerba supplicia nec sensu potuit terreri. Nec frangi aetate. ut gloriosior fieret et corona martyrii. et ideo.

Ad complendum.

/Refecti domine benedictione sollempni. quesumus [fo. 128v. ut per intercessionem sancti uiti medicina sacramenti et corporibus nostris prosit et mentibus. per dominum nostrum.

XIIII. KAL. IUL. NATALE SANCTORUM MARCI ET MARCELLIANI.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut qui sanctorum marci et marcelliani natalicia colimus. a cunctis malis imminentibus eorum intercessione liberemur. per.

Secreta.

Munera tibi domine dicata sanctifica. et intercedentibus beato marco et marcelliano. per eadem nos placatus intende. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Salutaris tui domine munere satiati supplices exoramus ut quorum laetemur gustu renouemur effectu. per.

XIII. KAL. IUL. NATALE SANCTORUM GERUASII ET PROTASII.

Deus qui nos annua sanctorum tuorum geruasii et protasii sollempnitate laetificas. concede propitius. ut quorum gaudemus meritis accendamur exemplis. per.

Secreta.

Oblatis quesumus domine placare muneribus. et intercede[n][tibus[1]] sanctis tuis. a cunctis nos defende periculis. per dominum.

Praefatio.

ⴲ per christum dominum nostrum. Pro cuius nominis confessione beati martyres geruasius et protasius passi. in

[1] Syllables omitted in MS. at end of line.

caelesti regione aeternis perfruuntur gaudiis. et pro eorum sollempni recordatione aecclesia religiosis exultat officiis. per quem.

Ad complendum.

Haec nos communio domine purget a crimine. et intercedentibus sanctis tuis. caelestis remedii faciat esse consortes. per dominum nostrum.

/IX. KAL. IUL. NATALE SANCTAE AETHELDRYTHAE UIRGINIS. [fo. 129.

Deus ineffabilis rerum conditor. uniuersarum qui famulis tuis annuam hodiernae festiuitatis laetitiam in ueneranda alme uirginis tuae praecluis aetheldrythę tribuisti commemoratione. quesumus ut eadem interueniente uitiorum incentiua queamus nociua superare. et ad te summum bonum qui uera lux es callis ac pietas diuinitus peruenire. per.

Alia.

Omnipotens praecluissime deus. auctor uirtutis et amator uirginitatis. qui beatam aetheldrytham hodierna die dignatus es ad caeli gaudia deducere. suppliciter tuam imploramus clementiam. ut cuius sacram sollempnitatem caelebramus in aruis. de eiusdem patrociniis gaudeamus in astris. per dominum.

Secreta.

Domine deus cunctipotens totius mundane molis mirificus opifex. suscipe depraecationes seruorum tuorum cum muneribus hostiarum. quae in sacratissima caelebritate famulae tuae aetheldrythae. tibi deferimus et concede ut per haec diuina sacramenta. cunctos carnales actus ualeamus exuere. atque omnium incrementa uirtutum percipere. per dominum.

Praefatio.

VD aeterne deus. Qui omne genus humanum calliditatis† antiqui serpentis seductum. et consensu primi parentis deprauatum. ob idque ab amoenitate paradysi expulsum. mirabiliter reformasti per /unigenitum. Qui ideo dignatus est [fo. 129v. nasci de intemerata uirgine. ut nos purgaret ab uniuersae sordis contagione. atque idcirco uoluit mortis subire periculum. quatinus destrueret nostrae necis imperium. Pro cuius dilectione beata uirgo aetheldrytha. contempsit gaudia mundana et lucrata est caelestia regna. Quae duorum spretis regum thalamis. copula perpetuae castitatis ac desiderio gloriae perhennis. unigenito tuo domino iesu christo meruit sociari. Cuius misericordiam humiliter deprecamur. ut eiusdem uirginis intercessionibus fragilis uitae expulsis criminibus caelestis patriae hereditatem sumere mereamur. per quem.

Ad complendum.

Caelestibus satiati sacramentis clementissime deus tuam deposcimus munificentiam. ut per interuentum sanctae uirginis aetheldrythae. aeternae beatitudinis beneficia poscimus† capere largiora. per.

Ad uesperum.

Protege quesumus benignissime deus famulos. tuae dicioni sincera deuotione subditos. et per gloriosa sanctae uirginis merita cuius annuam† caelebramus festum. dignare propria nobis laxare crimina. et neuo facinorum expulso. ad illam caelestis patriae reuocare beatitudinem unde existendi traximus originem. per.

EODEM DIE UIGILIA SANCTI IOHANNIS BAPTISTAE.

Praesta quesumus omnipotens deus ut familia tua per uiam salutis incedat. et beati iohannis praecursoris ortamenta sectando. ad eum quem praedixit secura perueniat. per.

Secreta.

Munera domine oblata sanctifica et/ intercedente [fo. 130. beato iohanne baptista. nos per haec a peccatorum nostrorum maculis emunda. per.

Praefatio.

Ⓓ aeterne deus. Exhibentes sollempne ieiunium quo beati iohannis baptistae natalicia praeuenimus. Cuius genitor dum eum dubitat nasciturum sermonis amisit officium. et eo nascente et sermonis usum. et prophetiae suscepit donum. Cuiusque genitrix senio confecta sterilitate multata. in eius conceptu non solum sterilitatem amisit. fecunditatem adquisiuit. sed etiam spiritum sanctum quo matrem domini et saluatoris agnosceret accepit. per quem.

Ad complendum.

Beati iohannis baptistae nos domine praeclara comitetur oratio. et quem uenturum esse praedixit. poscat nobis fore placatum. dominum nostrum iesum christum.

VIII. KAL. IUL. NATIUITAS SANCTI IOHANNIS BAPTISTAE.

Concede quesumus omnipotens deus ut qui beati iohannis baptistae sollempnia colimus eius apud te intercessionibus muniamur. per.

Secreta.

Munera domine oblata sanctifica et intercedente beato iohanne baptista nos per haec a peccatorum nostrorum maculis emunda. per.

Ad complendum.

Praesta quesumus omnipotens deus ut qui caelestia alimenta percepimus. intercedente beato iohanne baptista per haec contra omnia aduersa muniamur. per.

AD MISSAM.

Deus qui praesentem. diem/ honorabilem nobis in [fo. 130v. beati iohannis baptistae natiuitate fecisti. da populis tuis spiritalium gratiam gaudiorum. et omnium fidelium mentes dirige in uiam salutis aeternae. per.

Secreta.

Tua nos domine muneribus altaria cumulamus. illius natiuitatem honore debito celebrantes. qui saluatorem mundi et cecinit adfuturum. et adesse monstrauit. dominum nostrum iesum christum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et in die festiuitatis hodiernae qua beatus iohannes exortus est. tuam magnificentiam conlaudare. qui uocem matris domini nondum editus sensit. et adhuc clausus utero. aduentum salutis humanae prophetica exultatione significauit. qui et genetricis sterilitatem conceptus abstulit. et patris linguam natus absoluit. Solusque omnium prophetarum. redemptorem mundi quem pronuntiauit ostendit. Et ut sacrae purificationis effectum aquarum natura conciperet sanctificandis iordanis fluentis et ipsum baptismo baptismatis lauit auctorem. et ideo.

Ad complendum.

[S[1]]umat aecclesia tua deus beati iohannis baptistae generatione laetitiam. per quem suae regenerationis cognouit auctorem. per.

Ad uesperum.

Deus qui conspicis quia undique mala nostra contristant. per praecursorem gaudii corda nostra laetifica. per dominum nostrum.

Alia.

Deus qui nos beati iohannis baptistae. concedis natalicio perfrui. eius nos tribue meritis ad/iuuari. per dominum [fo. 131. nostrum.

Alia.

Da quesumus omnipotens deus. intra sanctae aecclesiae uterum constitutos. eo nos spiritu ab iniquitate nostra iustificari. quo beatum iohannem intra uiscera materna docuisti per eundem dominum nostrum.

[1] This letter has been omitted by the illuminator.

Alia.

Omnipotens et misericors deus. qui beatum iohannem baptistam tua prouidentia destinasti. ut perfectam plebem christo domino praepararet. Da quesumus ut familia tua eius intercessione praeconiis.† et a peccatis omnibus exuatur. et ad eum quem prophetauit peruenire mereamur. iesum christum filium tuum dominum nostrum.

VI. KAL. IUL. NATALE SANCTORUM IOHANNIS ET PAULI.

Quesumus omnipotens deus. ut nos geminata laetitia hodiernae festiuitatis excipiat quae de beatorum iohannis et pauli glorificatione procedit. quos eadem fides et passio uere fecit esse germanos. per dominum nostrum.

Secreta.

Hostias tibi domine sanctorum martyrum tuorum iohannis et pauli dicatas meritis. benignus assume. et ad perpetuum nobis tribue prouenire subsidium. per.

Praefatio.

ꝺ per christum dominum nostrum. Pro cuius amore gloriosi martyres iohannes et paulus martyrium non sunt cunctati subire. quos in nascendi lege iunxit germanitas. in gremio matris aecclesię fidei unitas. in passionis acerbitate ferenda. unius amoris societas. Per quem nos petimus eorum praecibus adiuuari. quorum festa noscimur uenerari. per quem.

Ad complendum.

/Sumpsimus domine sanctorum tuorum sollempnia [fo. 131v. celebrantes. caelestia sacramenta. praesta quesumus. ut quod temporaliter gerimus. aeternis gaudiis consequamur. per dominum nostrum.

IIII. KAL. IUL. NATALE SANCTI LEONIS PAPAE.

Deus qui beatum. leonem pontificem sanctorum tuorum meritis coequasti. concede propitius. ut qui commemorationis eius festa recolimus. uitae quoque imitemur exemplis. per dominum.

Secreta.

Annue nobis domine ut animae famuli tui leonis haec prosit oblatio. quam immolando totius mundi tribuisti relaxari delicta. per.

Ad complendum.

Deus qui animae famuli tui leonis aeterne beatitudinis praemia contulisti. concede propitius. ut qui peccatorum nostrorum pondere praemimur eius apud te praecibus subleuemur. per dominum.

EODEM DIE UIGILIA SANCTI PETRI APOSTOLI.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut nullis nos permittas perturbationibus concuti. quos in apostolicae confessionis petra solidasti. per dominum nostrum.

Secreta.

Munus populi tui domine quesumus apostolica intercessione sanctifica. nosque a peccatorum nostrorum maculis emunda. per dominum nostrum.

Praefatio.

ⱰD aeterne deus. Te domine suppliciter exorare. ut gregem tuum pastor aeternae non deseras. sed per beatos apostolos tuos continua pro/tectione custodias. Ut isdem rectoribus [fo. 132. gubernetur. quos operis tui uicarios eidem contulisti praeesse pastores. et ideo.

Ad complendum.

Quos caelesti domine alimento satiasti. apostolicis intercessionibus ab omni aduersitate custodi. per.

Alia.

Deus qui aecclesiam tuam apostoli tui petri fide et nomine consecrasti. quique beatum illi paulum ad praedicandum gentibus gloriam tuam sociare dignatus es. concede ut omnes qui ad apostolorum sollempnia conuenerunt. spiritali remuneratione ditentur. per.[1]

/AD MISSAM. [fo. 133.

Deus qui hodiernam diem apostolorum tuorum petri et pauli martyrio consecrasti. da aeclesię tuae eorum in omnibus sequi praeceptum. per quos religionis sumpsit exordium. per.

Secreta.

Hostias domine quas nomini tuo sacrandas offerimus apostolica prosequatur oratio. per quam nos expiari tribuis et defendi. per dominum nostrum.

[*Praefatio.*[2]]

/ⱰD aeterne deus. Apud quem cum beatorum apos- [fo. 133v. tolorum continuata festiuitas. triumphique caelestis perpetua aeterna sit celebritas nobis tamen eorum festa annuis recursibus tribuis frequentare. ut et illorum passioni sit ueneratio ex nostra deuotione. et nobis auxilium proueniat de eorum sanctissima intercessione. per christum.

[1] The latter part of the recto of fo. 132 is blank, the verso is occupied by an illumination. (See Plate XI).
[2] Heading omitted in MS.

Ad complendum.

Quos caelesti domine alimento satiasti apostolicis intercessionibus ab omni aduersitate custodi. per.

Alia.

Deus qui beato apostolo tuo petro conlatis clauibus regni caelestis animas ligandi atque soluendi. pontificium tradidisti. concede ut intercessionis eius auxilio. a peccatorum nostrorum nexibus liberemur. per dominum.

Alia.

Omnipotens sempiterne deus qui aecclesiam tuam in apostolica soliditate fundatam. ab inferorum eruis terrore portarum. praesta ut in tua ueritate persistens. nulla recipiat consortia perfidorum. per.

Alia.

Familiam tuam quesumus domine propitius intuere. et apostolicis defende praesidiis. ut eorum praecibus adiuuemur. quibus nititur te constituente principibus. per dominum.

Alia.

Exaudi nos deus salutaris noster. et apostolorum tuorum nos tuere praesidiis. quorum donasti fideles esse doctrinis. per dominum nostrum.

Alia.

Protege domine populum tuum et apostolorum tuorum petri et pauli patrocinio confidentem perpetua defensione conserua. per.

Alia.[1]

II. KAL. IUL. NATALE SANCTI PAULI APOSTOLI. [fo. 134.

Deus qui multitudinem gentium beati pauli apostoli tui praedicatione docuisti. da nobis quesumus ut cuius natalia colimus eius apud te patrocinio† sentiamus. per.

Secreta.

Aecclesiae tuae quesumus domine praeces et hostias apostolica commendet oratio. ut quod pro illorum gloria caelebramus. nobis prosit ad ueniam. per.

Praefatio.

VD aeterne deus. Et maiestatem tuam suppliciter exorare. ut aecclesiam tuam beati pauli apostoli tui praedicatione edoctam nulla sinas fallacia uiolari. Et sicut nihil in uera religione manere dinoscitur. quod non eius condierit disciplina ita ad

[1] This heading is the last word of fo. 133v. which appears to have been the last page of the gathering. It has probably been inserted by mistake.

peragenda ea quae docuit eius obtentu fidelibus tribuatur efficacia. Sentiatque credentium gentium multitudo eum pro se apud te intercessorem quem habere se nouit magistrum atque doctorem. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Perceptis domine sacramentis beatis apostolis interuenientibus depraecamur. ut quae pro illorum celebrata sunt gloria nobis proficiant ad medelam. per dominum nostrum.

VI. NON. IUL. NATALE SANCTORUM PROCESSI ET MARTINIANI.

Deus qui nos sanctorum tuorum processi et martiniani confessionibus gloriosis circumdas et protegis. da nobis et eorum imitatione proficere. et intercessione gaudere. per.

|Secreta. [fo. 134v.

Suscipe domine praeces et munera quae ut tuo sint digna conspectui. sanctorum tuorum praecibus adiuuemur. per dominum.

Ad complendum.

Corporis sacri et praetiosi sanguinis repleti libamine quesumus domine deus noster. ut quod pia deuotione gerimus certa redemptione capiamus. per dominum nostrum.

IIII. NON. IUL. TRANSLATIO SANCTI MARTINI EPISCOPI.

Deus qui populo tuo aeternae salutis beatum martinum ministrum concessisti. praesta quesumus. ut quem doctorem uitae habuimus in terris. intercessorem semper habere mereamur in caelis. per dominum nostrum.

Super oblata.†

Respice domine quesumus populum tuum ad tua sacramenta currentem in praesenti festiuitate sancti confessoris tui atque pontificis martini. ut quod in honore tui nominis detulerunt. cunctis prosit ad ueniam. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Uotiuam beati pontificis martini translationem pia deuotione caelebrantes. teque cernua deuotione exorantes. ut ipsum nos apud clementiam tuam sentiamus habere patronum. quem tua gratia largiente salutis aeternae meruimus suscipere magistrum per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sacramenta salutis nostrae suscipientes. concede quesumus misericors deus. ut beati martini confessoris tui nos intercessio ubique adiuuet. in cuius ueneratione haec tuae obtulimus maiestati. per dominum.

In Octauas Apostolorum.

/Deus cuius dextera beatum petrum apostolum ambu- [fo. 135. lantem in fluctibus ne mergeretur erexit. et coapostolum eius paulum. tertio naufragantem de profundo pelagi liberauit. exaudi nos propitius. et concede ut amborum meritis eternitatis gloriam consequamur. per dominum nostrum.

Secreta.

Offerimus tibi domine praeces et munera. quae ut tuo sint digna conspectui. apostolorum tuorum praecibus adiuuemur. per dominum.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Et maiestatem tuam supplici deuotione exorare ut beatorum apostolorum tuorum petri et pauli. quorum hodie diem octauum caelebramus obtentu. mereamur tuum obtinere auxilium. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Protege domine populum tuum et apostolorum tuorum patrocinio confidentem perpetua defensione conserua. per dominum nostrum.

vi. Idus Iul. Natale Septem Fratrum.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut qui gloriosos martyres fortes in sua confessione cognouiuimus.† pios apud te in nostra intercessione sentiamus. per dominum nostrum.

Secreta.

Sacrificiis praesentibus domine quesumus intende placatus et intercedentibus sanctis tuis deuotione† nostrae proficiant et saluti. per dominum nostrum.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Danari† nobis suppliciter exorantes. ut sicut sancti tui mundum in tua uirtute uicerunt./ita nos a [fo. 135v. mundanis erroribus postulent expediri per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus. ut illius salutaris capiamus effectum cuius per haec mysteria pignus accepimus. per.

v. Idus Iul. Natale Sancti Benedicti Abbatis.

Intercessio nos quesumus domine beati benedicti abbatis commendet. ut quod nostris meritis non ualemus. eius patrocinio assequamur. per dominum nostrum.

Secreta.

Sacris altaribus domine hostias superpositas sanctus benedictus quesumus in salutem nobis prouenire deposcat. per.

Praefatio.

Ꝡ aeterne deus. Et gloriam tuam profusis praecibus exorare. ut qui beati benedicti confessoris tui ueneramur festa te opitulante eius sanctitatis imitari ualeamus exempla. ut cuius meritis nequaquam possumus coequari. eius praecibus mereamur adiuuari. per christum.

Ad complendum.

Protegat nos domine cum tui perceptione sacramenti beatus benedictus abba pro nobis intercedendo. ut et conuersationis eius experiamur insignia. per.

IDUS IUL. TRANSLATIO SANCTI SUUITHUNI EPISCOPI.

Deus qui iubar aetherium antistitem suuithunum modernat† temporum dignatus es mundo reuelare. suppliciter tuam imploramus omnipotentiam quatinus per gloriosa ipsius sancti merita quem facis coruscare signis miraculorum. praebeas nobis te supplicantibus /famulis. omnium incrementa uirtutum [fo. 136. et sempiternae felicitatis tripudium. per.

Secreta.

Munus quod tibi offerimus domine quesumus. gratanter suscipe et suffragante beati confessoris tui suuithuni atque pontificis intercessione. omnes nostrorum nexus peccaminum soluat. ac lucrum sempiternitatis nobis adquirat. per.

Ad complendum.

Deus qui per sanctum confessorem tuum antistitem suuithunum mederis languoribus infirmorum concede nobis tuum iuuamen per eius implorantibus interuentionem praesentis uitae fungi salubritate et ciuium supernorum societate. per dominum nostrum.

XII. KAL. AUG. NATALE SANCTAE PRAXEDIS UIRGINIS.

Da quesumus omnipotens deus ut[1] beatę praxedis uirginis tuae natalicia colimus sicut annua sollempnitate laetamur. sic tante illius fidei proficiamus exemplo. per.

Secreta.

Suscipe quesumus domine ob honorem sacrae uirginis tuae praxedis munus oblatum. et quod nostris assequi meritis non ualemus eiusdem suffragantibus meritis largire propitius. per dominum.

[1] Probably *qui* should be inserted here.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Beatae praxedis natalicia geminantes. Uere enim honoranda est dies. quae sic terrena generatione processit ut ad diuinitas consortio† perueniret. per christum.

Ad complendum.

Prosit plebi tuae omnipotens deus beatae uirginis tuae praxedis ueneranda festiuitas. ut cuius gaudet honoribus protegamur auxilio. per dominum.

/x. KAL. AUG. NATALE SANCTI APOLLONARIS [fo. 136v. MARTYRIS.

Clementiam tuam quesumus omnipotens deus. ut intercedente pro nobis beato appollonare martyre tuo atque pontifice ueniam omnium consequi mereamur peccaminum et uitam capere ualeamus aeternam. per dominum.

Secreta.

Hostias tibi domine pro commemoratione beati appollonaris martyris tui atque pontificis. offerimus suppliciter deprecantes. ut sicut ille† praebuisti sacrę fidei claritatem sic nobis indulgentiam largiaris et pacem. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Ut nobis domine tua sacrificia dent salutem beatus martyr tuus appollonaris atque pontifex. quesumus praecator accedat. per dominum nostrum.

VIII. KAL. AUG. NATALE SANCTI IACOBI APOSTOLI.

Esto domine plebi tuae sanctificator et custos. ut apostoli tui iacobi munita praesidiis. et conuersatione tibi placeat et secura deseruiat. per dominum.

Secreta.

Oblationes populi tui domine quesumus. beati apostoli tui iacobi passio beata conciliet. et quae nostris non apta sunt meritis fiant tibi placita eius postulatione. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Quia licet nobis semper salutem operetur. diuini caelebratio sacramenti propensius tamen nobis confidimus profuturam. si beati apostoli tui iacobi intercessionibus adiuuemur. /per christum dominum nostrum. [fo. 137.

Ad complendum.

Beati apostoli tui iacobi cuius hodie festiuitate corpore et sanguine tuo nos refecisti. quesumus domine eius intercessione nos adiuua pro cuius sollempnitate percepimus tua sancta laetantes. per.

V. KAL. AUG. NATALE SANCTI PANTALEONIS MARTYRIS.

Praetiosam. celebritatem sancti martyris tui' domine pantaleonis plebem recolentem gratiae tuae muneribus perfunde. ut cuius est inter nataliciis† interesse ualeat et brauiis. per dominum nostrum.

Secreta.

Haec domine altari tuo munera inposita ipse benedic et suscipe. ut intercessione beati pantaleonis martyris. nobis ad fructum proficiant salutis. per.

Praefatio.

ⱻ per christum dominum nostrum. Persoluentes iubilationis† et munera sacrantes expiationem† ineffabilem gratiam miramur quae tam excellenti protectione beatum praemuniuit pantaleonem ut ei non solum rebellans seuientis saeculi peruersitas quicquam formidabile inferre[1] ualeret. sed se uictam in martyre potius ingemisceret cum probare[2] extinguere quem lux ueritatis sua uestiuit claritate. qui cuius calicem passionis pro titulo confessionis bibebat in tormentis. nunc eiusdem perhenni societate ėxultat in caelis. per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Quos supernis domine refecisti alimentis. hos sempiternis quesumus reple incrementis et interuentu sancti panta-/ [fo. 137v leonis sidereis adiunge collegiis. per dominum nostrum.

IIII. KAL. AUG. NATALE SANCTI FELICIS MARTYRIS.

Infirmitatem nostram respice omnipotens deus. et quia pondus proprię actionis grauat. beati felicis martyris tui intercessio gloriosa nos protegat. per dominum.

Secreta.

Accepta sit in conspectu tuo domine nostra deuotio. et eius nobis fiat supplicatione salutaris. pro cuius sollempnitate defertur per dominum.

Ad complendum.

Spiritum nobis domine tuae karitatis infunde. ut quos uno caelesti pane satiasti intercedente beato felice martyre tuo. tua facias pietate concordes. per dominum.

[1] *Non* should probably be supplied here.
[2] So MS. perhaps for *probaret*.

EODEM DIE NATALE SANCTORUM SIMPLICII FAUSTINI ET BEATRICIS.

Praesta quesumus domine ut sicut populus christianus martyrum tuorum simplicii. faustini. et beatricis temporalia† festiuitate congaudet. ita perfruatur aeterna et quod uotis amantissime celebrat conprehendat effectu. per.

Secreta.

Hostias tibi domine pro sanctorum martyrum tuorum simplicii. faustini. et beatricis. commemoratione deferimus. suppliciter depraecantes. ut indulgentiam nobis pariter conferant et salutem. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut sanctorum tuorum simplicii faustini. et beatricis. caelestibus mysteriis caelebrata sollempnitas. indulgentiam nobis tuae propitiationis adquirat. per dominum nostrum.

III. KAL. AUG. NATALE SANCTORUM ABDON ET SENNEN.

Deus qui sanctis tuis abdon et sennen ad hanc [fo. 138. gloriam ueniendi copiosum munus gratiae contulisti. da nobis famulis tuis nostrorum ueniam delictorum ut sanctorum tuorum intercedentibus meritis. ab omnibus mereamur aduersitatibus liberari. per.

Secreta.

Haec hostia quesumus domine quam sanctorum tuorum natalicia recensentes offerimus. et uincula nostrae prauitatis absoluat. et tuae nobis misericordiae dona conciliet. per dominum.

Praefatio.

Ꝋ aeterne deus. Et te laudare mirabilem deum in sanctis tuis. quos ante constitutionem mundi in aeternam tibi gloriam praeparasti. ut per eos huic mundo ueritatis tuae lumen ostenderes. Quos ita spiritu ueritatis armasti. ut formidinem mortis per infirmitatem carnis uincerent. De quorum collegio sunt martyres tui abdon et sennes. qui ecclesiae tuae prato sicut rosae et lilia floruerunt. quos unigeniti tui sanguis in proelio confessionis roseo colore perfudit. et obprobrium passionis niueo liliorum splendore uestiuit. per quem.

Ad complendum.

Per huius domine operationem mysterii. et uincula[1] nostra purgentur[2] intercedentibus sanctis tuis iusta desideria compleantur. per dominum nostrum.

[1] For *vitia*.
[2] *Et* omitted in MS.

KAL. AUG. AD UINCULA SANCTI PETRI APOSTOLI.

Deus qui beatum petrum apostolum a uinculis absolutum inlesum/ abire fecisti. nostrorum quesumus absolue uincula [138v. peccatorum et omnia mala a nobis propitiatus exclude. per.

Secreta.

Oblatum tibi domine sacrificium uiuificent† nos semper et muniat. per.

Ad complendum.

Corporis sacri et praetiosi sanguinis repleti libamine. quesumus domine deus noster. ut quod pia devotione gerimus. certa redemptione capiamus. per dominum.

EODEM DIE VII. FRATRUM CUM MATRE.

Fraterna nos domine martyrum tuorum corona laetificet. quae et fidei nostrae praebeat incitamenta uirtutum. et multiplici nos suffragio consoletur. per.

Secreta.

Iterata mysteria domine pro sanctorum martyrum deuota mente tractamus. quibus nobis et praesidium crescat et gaudium. per dominum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. quia licet in omnium sanctorum tuorum tu sis domine protectione mirabilis. in his tamen speciale tuum munus agnoscimus. quos fratres sorte nascendi magnifica praestitisti passione germanos. Ut simul esset et ueneranda gloria genitricis. et florentissima proles ecclesiae. et ideo.

Ad complendum.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut quorum memoriam sacramenti participatione recolimus. fidem quoque proficiendo sectemur. per dominum nostrum.

EODEM DIE SANCTI ATHELUUOLDI.

Deus qui in praeclari sideris sancti pontificis atheluuoldi episcopi inlustra/tione nouam populis anglorum. tribuisti [fo. 139. lucem hodierna die clarescere. tuam suppliciter imploramus clementiam. ut cuius magisterio totius religionis documenta cognouimus. illius et exemplis informemur. et patrociniis adiuuemur. per dominum.

Alia.

Deus qui hodiernam diem beati confessoris tui atheluuoldi episcopi transitum† nobis honorabilem dedicasti. concede propi-

tius. ut cuius eruditione[1] caelestis uitae gaudia consequamur. per.

Secreta.

Oblata seruitutis nostrae munera tibi domine quesumus annua sancti patris nostri atheluuoldi episcopi sollempnitas commendet accepta. ut eius pia supplicatione muniti cunctorum nostrorum remissionem peccaminum. et beatitudinis sempiternae mereamur obtinere consortium. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝟ𝔇 aeterne deus. Quoniam adest nobis iocunda et uotiua praesentis diei laetitia. quam apostolici culminis honore sublimen.† roseoque martyrii cruore sollempnem gloriosi pontificis atheluuoldi moderna caelebritate consecrasti. et spem nobis tante fiduciae contulisti. ut nos paternis eius suffragiis et a peccatorum nostrorum nexibus soluas. et ad regna caelestia perducas. et ideo.

Ad complendum.

Refectos domine uitalis alimoniae sacramentis. sancti confessoris tui atheluuoldi episcopi gloriosa nos intercessione protege. et ad aeternum caelestis mense conuiuium peruenire concede. per.

Ad uesperum.

Gregem tuum pastor aeternae conserua. et pii /suf- [fo. 139v. fragatoris atheluuoldi patris nostri defensione guberna ut cuius beniuolentia† prouocante superni amoris dulcedine pascimur. eius interuentu patrocinante. et a temporalis uitae perturbationibus eruamur et mansuris supernorum ciuium gaudiis inseramur. per dominum nostrum.

IIII. NON. AUG. NATALE SANCTI STEPHANI MARTYRIS.

Deus qui nos beati stephani martyris tui atque pontificis annua sollempnitate laetificas. conce[de[2]] propitius. ut cuius natalicia colimus. de eiusdem etiam protectione gaudeamus. per dominum nostrum.

Secreta.

Munera tibi domine dicata sanctifica. et intercedente beato stephano martyre tuo atque pontifice per eadem nos placatus intende. per.

[1] Something has apparently been omitted in the MS. at this point. From a mass for the same day, cited by Mr. Warren from the Cotton MS. Vitellius A. xviii., it would seem that the missing words are *ueritatis tuae luce perfundimur eius intercessione* (see Leofric Missal, p. 306.)

[2] Syllable omitted in MS.

Ad complendum.

Haec nos communio domine purget a crimine. et intercedente beato stephano martyre tuo atque pontifice. caelestis remedii faciat esse consortes. per.

III. NON. AUG. NATALE SANCTORUM STEPHANI NICHODEMI GAMALIELIS.

Deus qui es sanctorum tuorum splendor mirabilis. qui hodierna die beatorum martyrum tuorum stephani. nichodemi gamalielis. atque abibon inuentionem gloriosam reuelasti. da nobis in aeterna laetitia. de eorum societate gaudere. per.

Secreta.

Munera tibi domine nostrae deuotionis offerimus. quae et pro tuorum tibi grata sint honore iustorum. et nobis salutaria te miserante red/dantur. per dominum nostrum. [fo. 140.

Ad complendum.

Sumpsimus domine sanctorum tuorum stephani. nichodemi. gamalielis atque abibon. inuentionem caelebrantes sacramenta caelestia. praesta quesumus ut quod temporaliter gerimus. aeternis gaudiis consequamur. per dominum nostrum.

IDUS† AUG. NATALE SANCTI OSUUALDI REGIS.

Omnipotens sempiterne deus qui huius diei iocundam beatamque laetitiam in sancti serui tui osuualdi sollempnitate consecrasti. da cordibus nostris tui timoris karitatisque augmentum. ut cuius in terris sancti sanguinis effusionem caelebramus. illius in caelo conlata patrocinia mentibus sentiamus. per dominum.

Secreta.

Haec domine quesumus munera. quae in beati osuualdi commemoratione tuae maiestati offerimus. benignus assume. per dominum nostrum.

Praefatio.

VD aeterne deus. Et praecipue pro meritis dilecti tui osuualdi. tibi confitendo immolare laudis hostiam qui semetipsum tibi fecit hostiam uiuam. cui cum carnalis generositatem† parentis coronae adiungerentur ornamenta regalis. spiritalis tamen adtactus incentiuo uiroris. domum suam super euangelicae petrae fundamenta constituit. coronam quae† de lapide sine manibus exciso de monte. capiti suo bene uiuendo inponi optauit. Praecamur ergo clementiam tuam. ut per haec sacra

quae oculis tuae maiestatis in eius commemoratione /de- [fo. 140v. ferimus. eius optentu uitiorum squaloribus careamus. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Praesta quesumus omnipotens deus ut quod nostra conscientia non praesumit. eius qui tibi fideliter seruiuit interueniente auxilio consequi mereamur. per dominum.

VIII. IDUS AUG. NATALE SANCTI SYXTI EPISCOPI.

Deus qui conspicis quia ex nulla nostra uirtute subsistimus. concede propitius. ut intercessione beati syxti martyris tui atque pontificis. contra omnia aduersa muniamur. per dominum nostrum.

Secreta.

Sacrificiis praesentibus domine intende placatus. ut et deuotione† nostrae proficiant et saluti. per.

Praefatio.

ꝞĐ aeterne deus. Et praecipue in die festiuitatis hodiernae qua beatus syxtus pariter sacerdos et martyr deuotum tibi sanguinem exultanter effudit. Qui ad eandem gloriam promerendam doctrinae suae filios incitauit. Et quos erudiebat hortatu. praeueniebat exemplo. per christum.

Benedictio uuae.

Intra quorum nos consortium non aestimator meriti. sed ueniae quesumus largitor admitte. per dominum nostrum.

Item.

Benedic domine et hos fructus nouos uuae quos tu domine per rorem caeli et inundantiam pluuiarum et temporum serenitate atque tranquillitate ad maturitatem perducere dignatus.† et dedisti ea ad usus nostros cum gratiarum actione percipere in nomine domini nostri iesu christi. per quem haec omnia.

Ad complendum.

/Praesta quesumus domine deus noster. ut cuius nobis [fo. 141. festiuitate uotiua sunt sacramenta. eius salutaria nobis intercessione reddantur. per dominum nostrum.

EODEM DIE NATALE SANCTORUM FELICISSIMI ET AGAPITI.

Deus qui nos concedis sanctorum martyrum tuorum felicissimi et agapiti natalicia colere. da nobis in aeterna laetitia de eorum societate gaudere. per dominum.

Secreta.

Munera tibi domine nostrae deuotionis offerimus. quae et pro tuorum tibi grata sint honore sanctorum et nobis salutaria te miserante reddantur. per dominum.

Ad complendum.

Praesta nobis domine quesumus intercedentibus sanctis tuis felicissimo et agapito. ut quae ore contingimus. pura mente capiamus. per.

VI.† IDUS AUG. NATALE SANCTI DONATI EPISCOPI.

Deus qui es tuorum gloria sacerdotum. praesta quesumus ut sancti confessoris et episcopi tui donati cuius festa gerimus sentiamus auxilium. per dominum nostrum.

Secreta.

Praesta quesumus domine ut praecibus sancti confessoris tui et episcopi donati quem ad laudem nominis tui dicatis muneribus honoramus. piae nobis deuotionis fructus adcrescat. per dominum.

Ad complendum.

Uotiua domine dona quae pro beati[1] et episcopi tui donati sollempnitate percepimus. quesumus ut eius praecibus. et praesentibus† uitae nobis pariter. et aeternę tribuas conferre subsidium. per dominum nostrum.

VI. IDUS AUG. NATALE SANCTI CYRIACI MARTYRIS.

/Deus qui nos annua beati. cyriaci martyris tui [fo. 141v. sollempnitate laetificas. concede propitius. ut cuius natalicia colimus uirtutem quoque passionis imitemur. per.

Secreta.

Accepta sit in conspectu tuo domine nostra deuotio. et eius nobis fiat supplicatione salutaris. pro cuius sollempnitate defertur. per dominum.

Ad complendum.

Refecti participatione muneris sacri quesumus domine deus noster. ut cuius sequimur cultum sentiamus effectum. per.

V. IDUS AUG. UIGILIA SANCTI LAURENTII MARTYRIS.

Adesto domine supplicationibus nostris et intercessione beati laurentii martyris tui. perpetuam nobis misericordiam benignus intende. per dominum.

[1] *Confessoris* should probably be supplied here.

Secreta.

Hostias domine quas offerimus tibi propitius suscipe et intercedente beato laurentio martyre tuo uincula peccatorum nostrorum absolue. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et deuotis mentibus natalis† beati martyris tui laurentii praeuenire. qui leuita simul martyrque uenerandus. et proprio claruit gloriosus officio. et memorandae passionis refulsit martyrio. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Da quesumus domine deus noster ut sicut beati laurentii martyris tui commemoratione temporali gratulamur officio. ita perpetuo laetemur aspectu. per dominum.

IIII. IDUS AUG. NATALE SANCTI LAURENTII. AD I. MISSAM.

Excita domine. in ecclesia tua spiritum cui beatus laurentius leuita ser/uiuit. ut eodem nos replente studeamus amare [fo. 142. quod amauit. et opere exercere quod docuit. per.

Secreta.

Accipe quesumus domine munera dignanter oblata. et beati laurentii suffragantibus meritis ad nostrae salutis auxilium prouenire concede. per.

Ad complendum.

Supplices te rogamus omnipotens deus ut quos donis caelestibus satiasti. intercedente beato laurentio martyre tuo perpetua protectione custodias. per dominum nostrum.

IN DIE AD MISSAM.

Da nobis quesumus omnipotens deus uitiorum nostrorum flammas extinguere qui beato laurentio tribuisti tormentorum suorum incendia superare. per dominum.

Secreta.

Sacrificium nostrum tibi domine quesumus beati laurentii praecatio sancta conciliet. ut cuius honore sollempniter exhibetur. meritis efficiatur acceptum. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et in die sollempnitatis hodiernę qua beatus laurentius hostia sancta uiua tibi placens oblatus. Qui igne accensus tui amoris constanter ignem sustinuit passionis. Et per inmanitatem tormentorum. peruenit ad societatem. ciuium supernorum. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sacro munere satiati supplices te domine depraecamur. ut quod debitae seruitutis caelebramus officio. intercedente beato laurentio saluationis tuae sentiamus augmentum. per.

/III. IDUS AUG. NATALE SANCTI TIBURTII MARTYRIS. [fo. 142v.

Beati tiburtii nos domine foueant continuata praesidia quia non desinis intueri propitius quos talibus auxiliis concesseris adiuuari. per.

Secreta.

Adesto domine praecibus populi tui adesto muneribus ut quae sacris sunt oblata mysteriis tuorum tibi placeant intercessione sanctorum. per.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Qui dum beati tiburtii martyris tui merita gloriosa ueneramur auxilium nobis tuae propitiationis adfore depraecamur. Quoniam credimus nos per eorum intercessionem qui tibi placuere peccatorum nostrorum ueniam impetrare. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sumpsimus domine pignus redemptionis aeternae. sit nobis quesumus interueniente beato tiburtio martyre tuo uitae praesentis auxilium pariter et futura.† per.

IDUS AUG. NATALE SANCTI YPPOLITI MARTYRIS.

Da nobis omnipotens deus ut beati ypoliti martyris tui ueneranda sollempnitatis.† et deuotionem nobis augeat et salutem. per.

Secreta.

Respice domine munera populi tui sanctorum festiuitate uotiua. et tuae testificatio ueritatis nobis proficiat ad salutem. per.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Et tuam clementiam uotis supplicibus implorare. ut beati ypoliti intercessio peccatorum nostrorum obtineat ueniam. qui per tormenta passionis aeternam peruenit ad glo/riam. per christum dominum nostrum. [fo. 143.

Ad complendum.

Sacramentorum tuorum domine communio sumpta nos saluet. et in tuae ueritatis luce confirmet. per.

XIX. KAL. SEPT. NATALE SANCTI EUSEBII CONFESSORIS.

Deus qui nos beati eusebii. confessoris tui annua sollempnitate laetificas. concede propitius. ut cuius natalicia colimus. per eius ad te exempla gradiamur. per.

Secreta.

Laudis tuae domine hostias immolamus in tuorum commemoratione sanctorum quibus nos et praesentibus exui malis confidimus et futuris. per.

Praefatio.

ⱻ aeterne deus. Et clementiam tuam pronis mentibus exorare ut per beati eusebii confessoris. intercessionem salutiferam in nostris mentibus firmes deuotionem. Concedasque ut sicut te solum credimus auctorem et ueneramur saluatorem. sic in perpetuum eius interuentu habeamus adiutorem per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Refecti cybo potuque caelesti deus noster. te supplices exoramus. ut in cuius haec commemoratione percepimus. eius muniamur et praecibus. per dominum.

EODEM DIE UIGILIA ASSUMPTIONIS SANCTAE MARIAE.

Deus qui uirginalem aulam. beatae mariae in qua habitares eligere dignatus es. da quesumus ut sua nos defensione munitos iocundos faciat suae interesse festiuitate. qui uiuis.

Secreta.

Magna est domine apud clementiam tuam dei genitricis oratio. quam idcirco de praesenti /saeculo transtulisti. [fo. 143v. ut pro peccatis nostris apud te fiducialiter intercedat. per eundem.

Ad complendum.

Concede misericors deus fragilitati nostrae praesidium ut qui sanctae dei genitricis requiem caelebramus. intercessionis eius auxilio a nostris iniquitatibus resurgamus. per eundem† dominum nostrum.

XIII. KAL.[1] SEPT. ASSUMPTIO SANCTAE MARIAE.

Ueneranda nobis domine huius diei festiuitas opem conferat sempiternam in qua sancta dei genitrix mortem subiit temporalem. nec tamen mortis nexibus deprimi potuit. quae filium tuum dominum nostrum de se genuit incarnatum. qui tecum uiuit.

[1] So MS. for *xviii kal.*

Alia.

Famulorum tuorum domine delictis ignosce. ut qui placere de actibus nostris non ualemus genetricis filii tui domini dei nostri intercessione saluemur. per eundem.

Secreta.

Subueniat domine plebi tuae dei genetricis oratio. quam etsi pro conditione carnis migrasse cognoscimus. in caelesti gloria apud te pro nobis orare sentiamus. per eundem.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Et te in ueneratione sacrarum uirginum exultantibus animis. laudare benedicere et praedicare. inter quas intemerata dei genitrix uirgo maria. cuius assumptionis diem caelebramus. gloriosa effulsit. Quae et unigenitum tuum sancti spiritus obumbratione concepit /et uirginitatis gloria [fo. 144. permanente huic mundo lumen aeternum effudit. iesum christum dominum nostrum per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Mensae caelestis participes effecti imploramus clementiam tuam domine deus noster. ut qui festa dei genetricis colimus. a malis imminentibus eius intercessionibus liberemur. per.

Ad uesperum.

Concede quesumus omnipotens deus ad beatae mariae semper uirginis gaudia aeterna pertingere. de cuius nos ueneranda assumptione tribuis annua sollempnitate gaudere. per dominum.

Alia.

Omnipotens sempiterne deus. qui terrenis corporibus uerbi tui ueritatis filii unigeniti per uenerabilem ac gloriosam semper uirginem mariam ineffabile mysterium coniungere uoluisti. petimus inmensam clementiam tuam ut quod in eius ueneratione deposcimus. te propitiante consequi mereamur. per.

Alia.

Protege domine famulos tuos subsidiis pacis. et beatae mariae patrociniis confidentes. a cunctis hostibus redde securos. per dominum nostrum.

Alia.

Beatae et gloriosae semperque uirginis dei genetricis mariae nos domine quesumus merita prosequantur. et tuam nobis indulgentiam semper implorent. per eundem.

XVI. KAL. SEPT. OCTAB. SANCTI LAURENTII MARTYRIS.

Beati laurentii nos faciat domine passio ueneranda laetantes. et ut eam sufficienter recolamus efficiat promptiores. per.

Secreta.

Beati laurentii martyris honorabilem /passionem [fo. 144v. muneribus domine geminatis exequimur. quae licet propriis sit memoranda principiis. indesinenter tamen permanet gloriosa. per.

Praefatio.

ꝾD aeterne deus. Beati laurentii natalicia repetentes. cui fidem confessionemque ignis passionis ingestus non abstulit. sed eum ut magis luceret accendit. Quoniam sicut aurum flammis non uritur sed probatur. sic beatus martyr non consumitur tormentorum incendiis. sed aptatur caelestibus ornamentis per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sollempnis nobis intercessio beati laurentii martyris quesumus domine praestet auxilium. ut caelestis mensae participatio quam sumpsimus tribuat ecclesiae tuae recensitam laetitiam. per dominum nostrum.

XV. KAL. SEPT. NATALE SANCTI AGAPITI MARTYRIS.

Laetetur aecclesia tua deus beati agapiti martyris tui confisa suffragiis. atque eius praecibus gloriosis et deuota permaneat et secura consistat. per.

Secreta.

Suscipe domine munera quae in eius tibi sollempnitatem† deferimus. cuius confidimus. patrocinio liberari. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝾD aeterne deus. qui humanum genus de profundo mortis eripiens captiuitatem nostram iesu christi filii tui domini nostri passione soluisti. Per quem ita uirtus antiqui hostis elisa est. ut eius quem ipse superauerat. etiam beatum martyrem suum agapitum faceret esse uictorem. Cuius triumphum in die quem /sanguine suo signauit colentes. in tua gloria exultamus. [fo. 145. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Satiasti domine familiam tuam muneribus sacris. eius quesumus semper interuentione nos refoue. cuius sollempnia caelebramus. per dominum nostrum.

XIIII. KAL. SEPT. NATALE SANCTI MAGNI MARTYRIS.

Adesto domine supplicationibus nostris. et intercedente beato magno martyre tuo. ab hostium nos defende propitiatus incursu. per dominum nostrum.

Secreta.

Praesta nobis quesumus omnipotens deus ut nostrae humilitatis oblatio. et pro tuorum grata sit honorè sanctorum. et nos corpore pariter et mente purificet. per dominum.

Praefatio.

Ꝟ aeterne deus. qui beato martyri tuo uirtutem in confessione pugnanti. et gloriam in passione uincenti contulisti. qui summum illud unigeniti tui nomen coram regibus. et potestatibus huius saeculi uoce libera protestans. praetiosum tibi sanguinem gloriosa morte fuderat. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Tua sancta sumentes quesumus domine ut beati magni martyris tui. nos foueant continuata praesidia. per dominum.

XI. KAL. SEPT. NATALE SANCTI TIMOTHEI MARTYRIS.

Auxilium tuum nobis domine placatus impende. et intercedente beato timotheo martyre tuo dexteram super nos tuae propitiationis extende. per.

Secreta.

Accepta tibi sit domine sacratę plebis oblatio pro /tu- [fo. 145v. orum honore sanctorum. quorum se meritis percepisse de tribulatione cognoscit auxilium. per.

Praefatio.

Ꝟ aeterne deus. Tibi enim festa sollempnitas. tibi dies sacrata caelebratur. Quam beati timothei martyris tui sanguis in ueritatis tuae testificatione profusus. magnifico nominis tui honore signauit. per christum.

Ad complendum.

Diuini muneris largitate satiati quesumus domine deus noster ut intercedente beato timotheo martyre tuo. eius semper participatione uiuamus. per.

EODEM DIE NATALE SANCTI SYMPHORIANI MARTYRIS.

Sacratissimum domine quesumus sancti martyris tui symphoriani diem annua sollempnitate uenerantes. ab omni creatura tremendo† ab omni humilitate uenerando.† misericordiam tuam depraecamur. ut sicut ille toto uoto martyrum† te adiuuante gaudens suscepit. ita nos temporalia gaudia uoluntatem† et aeternam misericordiam consequamur. per.

Secreta.

Deus qui sancti martyris tui symphoriani nobis suffragia dedisti. da nobis ut illius instruamur fide. cuius patrocinio adiuuamur. ut dum tibi in eius sollempnitate hostiam laudis offerimus propietatis† tuae nostris obsequiis placeamus. per.

tius. ut cuius eruditione[1] caelestis uitae gaudia consequamur. per.

Secreta.

Oblata seruitutis nostrae munera tibi domine quesumus annua sancti patris nostri atheluuoldi episcopi sollempnitas commendet accepta. ut eius pia supplicatione muniti cunctorum nostrorum remissionem peccaminum. et beatitudinis sempiternae mereamur obtinere consortium. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Quoniam adest nobis iocunda et uotiua praesentis diei laetitia. quam apostolici culminis honore sublimen.† roseoque martyrii cruore sollempnem gloriosi pontificis atheluuoldi moderna caelebritate consecrasti. et spem nobis tante fiduciae contulisti. ut nos paternis eius suffragiis et a peccatorum nostrorum nexibus soluas. et ad regna caelestia perducas. et ideo.

Ad complendum.

Refectos domine uitalis alimoniae sacramentis. sancti confessoris tui atheluuoldi episcopi gloriosa nos intercessione protege. et ad aeternum caelestis mense conuiuium peruenire concede. per.

Ad uesperum.

Gregem tuum pastor aeternae conserua. et pii /suf- [fo. 139v. fragatoris atheluuoldi patris nostri defensione guberna ut cuius beniuolentia† prouocante superni amoris dulcedine pascimur. eius interuentu patrocinante. et a temporalis uitae perturbationibus eruamur et mansuris supernorum ciuium gaudiis inseramur. per dominum nostrum.

IIII. NON. AUG. NATALE SANCTI STEPHANI MARTYRIS.

Deus qui nos beati stephani martyris tui atque pontificis annua sollempnitate laetificas. conce[de[2]] propitius. ut cuius natalicia colimus. de eiusdem etiam protectione gaudeamus. per dominum nostrum.

Secreta.

Munera tibi domine dicata sanctifica. et intercedente beato stephano martyre tuo atque pontifice per eadem nos placatus intende. per.

[1] Something has apparently been omitted in the MS. at this point. From a mass for the same day, cited by Mr. Warren from the Cotton MS. Vitellius A. xviii., it would seem that the missing words are *ueritatis tuae luce perfundimur eius intercessione* (see Leofric Missal, p. 306.)

[2] Syllable omitted in MS.

Ad complendum.

Haec nos communio domine purget a crimine. et intercedente beato stephano martyre tuo atque pontifice. caelestis remedii faciat esse consortes. per.

III. NON. AUG. NATALE SANCTORUM STEPHANI NICHODEMI GAMALIELIS.

Deus qui es sanctorum tuorum splendor mirabilis. qui hodierna die beatorum martyrum tuorum stephani. nichodemi gamalielis. atque abibon inuentionem gloriosam reuelasti. da nobis in aeterna laetitia. de eorum societate gaudere. per.

Secreta.

Munera tibi domine nostrae deuotionis offerimus. quae et pro tuorum tibi grata sint honore iustorum. et nobis salutaria te miserante red/dantur. per dominum nostrum. [fo. 140.

Ad complendum.

Sumpsimus domine sanctorum tuorum stephani. nichodemi. gamalielis atque abibon. inuentionem caelebrantes sacramenta caelestia. praesta quesumus ut quod temporaliter gerimus. aeternis gaudiis consequamur. per dominum nostrum.

IDUS† AUG. NATALE SANCTI OSUUALDI REGIS.

Omnipotens sempiterne deus qui huius diei iocundam beatamque laetitiam in sancti serui tui osuualdi sollempnitate consecrasti. da cordibus nostris tui timoris karitatisque augmentum. ut cuius in terris sancti sanguinis effusionem caelebramus. illius in caelo conlata patrocinia mentibus sentiamus. per dominum.

Secreta.

Haec domine quesumus munera. quae in beati osuualdi commemoratione tuae maiestati offerimus. benignus assume. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ꝍ aeterne deus. Et praecipue pro meritis dilecti tui osuualdi. tibi confitendo immolare laudis hostiam qui semetipsum tibi fecit hostiam uiuam. cui cum carnalis generositatem† parentis coronae adiungerentur ornamenta regalis. spiritalis tamen adtactus incentiuo uiroris. domum suam super euangelicae petrae fundamenta constituit. coronam quae† de lapide sine manibus exciso de monte. capiti suo bene uiuendo inponi optauit. Praecamur ergo clementiam tuam. ut per haec sacra

quae oculis tuae maiestatis in eius commemoratione /de- [fo. 140v. ferimus. eius optentu uitiorum squaloribus careamus. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Praesta quesumus omnipotens deus ut quod nostra conscientia non praesumit. eius qui tibi fideliter seruiuit interueniente auxilio consequi mereamur. per dominum.

VIII. IDUS AUG. NATALE SANCTI SYXTI EPISCOPI.

Deus qui conspicis quia ex nulla nostra uirtute subsistimus. concede propitius. ut intercessione beati syxti martyris tui atque pontificis. contra omnia aduersa muniamur. per dominum nostrum.

Secreta.

Sacrificiis praesentibus domine intende placatus. ut et deuotione† nostrae proficiant et saluti. per.

Praefatio.

Ⓓ aeterne deus. Et praecipue in die festiuitatis hodiernae qua beatus syxtus pariter sacerdos et martyr deuotum tibi sanguinem exultanter effudit. Qui ad eandem gloriam promerendam doctrinae suae filios incitauit. Et quos erudiebat hortatu. praeueniebat exemplo. per christum.

Benedictio uuae.

Intra quorum nos consortium non aestimator meriti. sed ueniae quesumus largitor admitte. per dominum nostrum.

Item.

Benedic domine et hos fructus nouos uuae quos tu domine per rorem caeli et inundantiam pluuiarum et temporum serenitate atque tranquillitate ad maturitatem perducere dignatus.† et dedisti ea ad usus nostros cum gratiarum actione percipere in nomine domini nostri iesu christi. per quem haec omnia.

Ad complendum.

/Praesta quesumus domine deus noster. ut cuius nobis [fo. 141. festiuitate uotiua sunt sacramenta. eius salutaria nobis intercessione reddantur. per dominum nostrum.

EODEM DIE NATALE SANCTORUM FELICISSIMI ET AGAPITI.

Deus qui nos concedis sanctorum martyrum tuorum felicissimi et agapiti natalicia colere. da nobis in aeterna laetitia de eorum societate gaudere. per dominum.

Secreta.

Munera tibi domine nostrae deuotionis offerimus. quae et pro tuorum tibi grata sint honore sanctorum et nobis salutaria te miserante reddantur. per dominum.

Ad complendum.

Praesta nobis domine quesumus intercedentibus sanctis tuis felicissimo et agapito. ut quae ore contingimus. pura mente capiamus. per.

VI.† IDUS AUG. NATALE SANCTI DONATI EPISCOPI.

Deus qui es tuorum gloria sacerdotum. praesta quesumus ut sancti confessoris et episcopi tui donati cuius festa gerimus sentiamus auxilium. per dominum nostrum.

Secreta.

Praesta quesumus domine ut praecibus sancti confessoris tui et episcopi donati quem ad laudem nominis tui dicatis muneribus honoramus. piae nobis deuotionis fructus adcrescat. per dominum.

Ad complendum.

Uotiua domine dona quae pro beati[1] et episcopi tui donati sollempnitate percepimus. quesumus ut eius praecibus. et praesentibus† uitae nobis pariter. et aeternę tribuas conferre subsidium. per dominum nostrum.

VI. IDUS AUG. NATALE SANCTI CYRIACI MARTYRIS.

/Deus qui nos annua beati. cyriaci martyris tui [fo. 141v. sollempnitate laetificas. concede propitius. ut cuius natalicia colimus uirtutem quoque passionis imitemur. per.

Secreta.

Accepta sit in conspectu tuo domine nostra deuotio. et eius nobis fiat supplicatione salutaris. pro cuius sollempnitate defertur. per dominum.

Ad complendum.

Refecti participatione muneris sacri quesumus domine deus noster. ut cuius sequimur cultum sentiamus effectum. per.

V. IDUS AUG. UIGILIA SANCTI LAURENTII MARTYRIS.

Adesto domine supplicationibus nostris et intercessione beati laurentii martyris tui. perpetuam nobis misericordiam benignus intende. per dominum.

[1] *Confessoris* should probably be supplied here.

Secreta.

Hostias domine tuae plebis intende. et quas in honore sanctorum tuorum deuota mente caelebrat. proficere sibi sentiat ad salutem. per dominum.

Ad complendum.

Repleti domine muneribus sacris. quesumus ut intercedentibus sanctis tuis in gratiarum tuarum semper actione maneamus. per dominum nostrum.

KAL. SEPT. NATALE SANCTI PRISCI MARTYRIS.

Omnipotens sempiterne deus. fortitudo certantium et martyrum palma. sollempnitatem hodiernę diei propitius intuere /et ecclesiam tuam continua fac caelebritate laetari. et [fo. 149. intercessione beati martyris prisci omnium in te credentium uota perficias. per.

Secreta.

Euiust tibi praecibus domine quesumus grata reddatur oblatio pro cuius est festiuitate immolanda. per.

Praefatio.

Ꝩ aeterne deus. Qui sic tribuis ecclesiam tuam sanctorum commemoratione proficere. ut eam semper illorum. et festiuitate laetifices. et exemplo piae conuersationis exerceas. grataque tibi supplicatione tuearis. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Praesta quesumus domine ut sacramenti tui participatione uegetati. sancti quoque martyris tui prisci praecibus adiuuemur. per dominum nostrum.

VII. IDUS SEPT. UIGILIA SANCTAE MARIAE.

Adesto nobis omnipotens deus. beatae mariae festa repetentibus. quam hodiernae festiuitatis prolatam exortu ineffabili munere subleuasti. per dominum.

Secreta.

Accipe munera domine quae in beatae mariae iterata sollempnitate deferimus. quia ad tua praeconia recurrit et laudem quod uel talis orta est uel talis assumpta. per dominum.

Ad complendum.

Adesto domine populo tuo. ut quae sumpsit fideliter et mente sibi et corpore beatae mariae intercessione custodiat. per dominum nostrum.

VI. IDUS SEPT. NATIUITAS SANCTAE MARIAE.

Supplicationem /seruorum tuorum deus miserator [fo. 149v. exaudi. ut qui in natiuitate dei genitricis et uirginis congregamur eius intercessionibus complacatus† a te de instantibus periculis eruamur. per eundem.

Alia.

Famulis tuis domine caelestis gratiae munus impertire. ut quibus beatae uirginis partus extitit salutis exordium. natiuitatis eius uotiua sollempnitas pacis tribuat incrementum. per dominum.

Secreta.

Unigeniti tui domine nobis succurrat humanitas. ut qui natus de uirgine matris integritatem non minuit sed sacrauit. in natiuitatis eius sollempniis a nostris nos piaculis exuens. oblationem nostram sibi faciat acceptam. qui tecum.

Praefatio.

ⰘD aeterne deus. Et praecipue pro meritis beatae dei genetricis et perpetuae uirginis mariae gratia plenae. tuam omnipotentiam laudare benedicere. et praedicare. per quem.

Ad complendum.

Sumpsimus domine celebritatis annuae uotiua sacramenta. praesta quesumus ut et temporalis nobis uitae remedia praebeant et aeternae. per dominum.

V. KAL.[1] SEPT. NATALE SANCTI GORGONII MARTYRIS.

Sanctus domine gorgonius sua nos intercessione laetificet. et pia faciat sollempnitate gaudere. per dominum.

Secreta.

Grata sit tibi domine nostrae seruitutis oblatio. pro qua sanctus gorgonius martyr interuenit. per.

Praefatio.

ⰘD aeterne deus. Teque in sanctorum tuorum confessio/nibus laudare. in cuius facti sunt uirtute uictores. [fo. 150. quando enim humana fragilitas. uel passionem aequanimiter ferre sufficeret. uel hostis aerei nequitias uinceret. Nisi tuae firmitatis subsidium ministrares. et saeua furentis inimici. potenter arma conterreres† per christum.

Ad complendum.

Familiam tuam deus. suauitas illa contingat et uegetet. qua in martyre tuo gorgonio. christi tui bono iugiter odore pascatur. per dominum nostrum.

[1] So MS. for *v. idus.*

[1]IDUS SEPT. TRANSLATIO SANCTI ATHELUUOLDI EPISCOPI.

Deus qui nobis sanctum pontificem atheluuoldum salutis aeternae doctorem tribuisti. concede propitius. ut cuius annua translationis sollempnia colimus eius semper meritis adiuuemur et praecibus. per.

Secreta.

Sacrificium nostrum tibi domine quesumus. sancti patris nostri atheluuoldi episcopi. commendet oratio. ut nobis eo suffragante. fiat maiestatis tuae propitiatio. et a peccatorum nostrorum exoptata remissio. per dominum nostrum.

Praefatio.

ⱯD aeterne deus. Uotiuam beati pontificis atheluuoldi translationem pia ueneratione caelebrantes. ut 'quae† cernua deuotione exorantes. ut ipsum nos apud clementiam tuam sentiamus habere patronum. quem tua gratia largiente salutis aeternae meruimus suscipere magistrum. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Ut haec nos communio domine tibi dignos efficiat. /beatus pater noster atheluuoldus suffragio quesumus [fo. 150v. piae intercessionis obtineat. per dominum nostrum.

VI. IDUS SEPT. NATALE SANCTI ADRIANI MARTYRIS.

Praesta quesumus omnipotens deus ut qui beati adriani martyris tui natalicia colimus. a cunctis malis imminentibus eius intercessionibus liberemur. per dominum nostrum.

Secreta.

Munera quesumus domine tibi dicata sanctifica et intercedente beato adriano. per eadem nos placatus intende. per.

Ad complendum.

Beati adriani martyris tui domine intercessione placatus. praesta quesumus. ut quod temporaliter gerimus. perpetua saluatione capiamus. per.

V. IDUS SEPT. NATALE SANCTI AUDOMARI EPISCOPI.

Deus qui nos deuota beati audomari confessoris tui atque pontificis instantia. ad agnitionem tui sancti nominis uocare dignatus es. concede .propitius. ut cuius sollempnia colimus. etiam patrocinia sentiamus. per.

[1] There seems to be an erasure in the MS. before the word *idus*, the figure erased having been apparently v. The translation of S. Ethelwold does not appear in the Kalendar of the MS., but its date is shown by the Kalendars in the Cotton MSS. Vitell. E. xviii. and Titus D. xxvii. to be *iiii. Id. Sept.*

Secreta.

Hostias domine laudis tuis altaribus adhibemus. quas eius tibi patrociniat† credimus commendandas. cuius nos uoluisti uotis ad tuae pietatis peruenire notitiam. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Beati audomari confessoris tui atque pontificis domine praecibus confidentes. quesumus clementiam tuam ut per ea quae sumpsimus. aeterna remedia capiamus. per.

III. IDUS SEPT. NATALE SANCTORUM PROTI ET IACINCTI.

Beati proti nos domine et iacincti foueat praetiosa confessio. et pia iugiter intercessio tueatur. per dominum. [fo. 151

Secreta.

Pro sanctorum proti et iacincti munera tibi domine commemoratione quae debemus exsoluimus. praesta quesumus ut remedium nobis perpetuae salutis operetur.† per.

Ad complendum.

Ut percepta nos domine tua sancta purificent beati proti et iacincti quesumus imploret oratio. per dominum.

XVIII. KAL. OCT. EXALTATIO SANCTAE CRUCIS.

Deus qui unigeniti tui domini nostri iesu christi pretioso sanguine humanum genus redimere dignatus es. concede propitius. ut qui ad adorandam uiuificam crucem adueniunt. a peccatorum suorum nexibus liberentur. per.

Alia.

Deus qui[1] hodierna die exaltatione sanctae crucis annua sollempnitate laetificas. praesta ut cuius mysterium in terra cognouimus. eius redemptionis praemia consequi mereamur. per.

Secreta.

Deuotas domine humilitatis nostrae praeces et hostias. misericordiae tuae praecedat auxilium. et salutem quam per adam in paradyso ligni clauserat temerata praesumptio. ligni rursum fides aperiat. per.

Praefatio.

ꝹD per christum dominum nostrum. Qui per passionem crucis mundum redemit et antique arboris amarissimum gustum crucis medicamine indulcauit. mortemque quae per lignum uetitum uenerat. per ligni tropheum deuicit. Ut mirabili suae pietatis dispensatione. qui per ligni gustum florigera sede disscesseramus. per crucis lignum ad paradysi gaudia redeamus. per quem.

[1] *Nos* omitted in MS.

Ad complendum.

/Quesumus omnipotens deus. ut quos diuina tribuis [fo. 151v. participatione gaudere humanis non sinas subiacere periculis. per.

XVIII. KAL. OCT. NATALE SANCTORUM CORNELI ET CYPRIANI.

Infirmitatem. nostram quesumus domine propitius respice. et mala omnia quae iuste meremur. sanctorum tuorum cornelii et cypriani intercessione auerte. per dominum.

Secreta.

Adesto domine supplicationibus nostris. quas in sanctorum tuorum commemoratione deferimus. ut qui nostrae iustitiae fiduciam non habemus. eorum qui tibi placuerunt meritis adiuuemur. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Tuamque in sanctorum tuorum cornelii simul et cypriani festiuitate praedicare uirtutem. quos diuersis terrarum partibus greges sacro[1] diuino pane pascentes. una fide eademque die pari nominis tui confessione coronasti. per christum.

Ad complendum.

Quesumus domine salutaribus repleti mysteriis ut quorum sollempnia caelebramus. orationibus adiuuemur. per dominum nostrum.

XVII. KAL. OCT. NATALE SANCTI NICOMEDIS MARTYRIS.

Adesto domine populo tuo ut beati nicomedis martyris tui merita praeclara suscipiens. ad impetrandam misericordiam tuam semper eius patrociniis adiuuetur. per.

Secreta.

Suscipe domine munera propitius oblata quae maiestati tuae beati nicomedis martyris commendet oratio. per dominum.

Ad complendum.

Purificent nos domine sacramenta quae sumpsimus. /et [fo. 152. intercedente beato nicomede martyre tuo a cunctis efficiant uitiis absolutos. per dominum.

XVI. KAL. OCT. NATALE SANCTAE EUFEMIE UIRGINIS.

Omnipotens sempiterne deus qui infirma mundi eligis ut fortia quaeque confundas. concede propitius ut qui beatae eufemiae martyris tuae sollempnia colimus. eius apud te patrocinia sentiamus. per.

[1] So MS. for *sacros*.

Secreta.

Praesta quesumus domine deus noster. ut sicut in tuo conspectu mors est praetiosa sanctorum. ita eorum merita uenerantium accepta tibi reddatur oblatio. per.

Ad complendum.

Sanctificet nos domine quesumus tui perceptio sacramenta† et intercessio beatae martyris tuae eufemiae tibi reddat acceptos per dominum nostrum.

EODEM DIE NATALE SANCTORUM LUCIAE ET GEMINIANI.

Praesta quesumus domine praecibus nostris cum exultatione prouectum. ut quorum diem passionis annua deuotione recolimus. etiam fidei constantiam subsequamur. per dominum.

Secreta.

Uota populi tui domine propitiatus intende. et quorum nos tribuis sollempnia caelebrare. fac gaudere suffragiis. per.

Ad complendum.

Exaudi domine praeces nostras. et sanctorum tuorum quorum festa sollempniter caelebramus. continuis foueamur auxiliis. per dominum nostrum.

XII. KAL. OCT. UIGILIA SANCTI MATHEI APOSTOLI.

Da nobis omnipotens deus ut beati mathei apostoli tui et euangelistae quam /praeuenimus ueneranda sollempni- [fo. 152v. tas. et deuotionem nobis augeat et salutem. per.

Secreta.

Apostolicae reuerentiae culmen offerimus sacris mysteriis imbuendum. praesta domine quesumus ut beati mathei euangelistae suffragiis cuius natalicia praehimus. hic plebs tua semper et sua uota depromat. et desiderata percipiat. per.

Ad complendum.

Beati mathei euangelistae quesumus domine supplicatione placatus. et ueniam nobis tribue. et remedia sempiterna concede. per dominum nostrum.

XI. KAL. OCT. NATALE SANCTI MATHEI EUANGELISTAE.

Beati matei† euangelistae domine praecibus adiuuemur. ut quod possibilitas nostra non obtinet. eius nobis intercessione donetur. per dominum.

Secreta.

Supplicationibus nostris† apostolicis beati mathei euangelistae quesumus ęcclesiae tuae domine commendetur oblatio. cuius magnificis praedicationibus eruditur. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ꝋ aeterne deus. Qui aecclesiam tuam in tuis fidelibus ubique pollentem apostolicis facis constare doctrinis. Praesta quesumus ut per quos initium diuinae cognitionis accepit. per eos usque in finem saeculi capiat regni caelestis augmentum. per christum.

Ad complendum.

Perceptis domine sacramentis beato matheo apostolo tuo et euangelista interueniente depraecamur. ut quae pro eius caelebrata sunt /gloria nobis proficiant ad medelam. per [fo. 153. dominum.

X. KAL. OCT. NATALE SANCTORUM MAURICII CUM SOCIIS.

Annue quesumus omnipotens deus. ut nos sanctorum tuorum mauricii. exuperii. candidi. uictoris. innocentis et uitalis cum sociis eorum laetificet festiua sollempnitas. ut quorum suffragiis nitimur. nataliciis gloriemur. per.

Secreta.

Respice domine munera quae in passione sanctorum mauricii. exuperii. candidi. uictoris. innocentis et uitalis cum sociis eorum commemoratione deferimus. et praesta ut quorum honore sunt grata. eorum nobis fiant intercessione perpetua. per.

Praefatio.

Ꝋ aeterne deus. Quoniam cognoscimus quantum apud te sit praeclara uita sanctorum. quorum nos etiam mors praetiosa laetificat et tuetur. Quapropter martyrum tuorum mauricii. exuperii et candidi. uictoris innocentis et uitalis cum sociis eorum gloriosa recensentes natalicia. laudes tibi domine referimus supplici confessione dicentes. Sanctus. sanctus.

Ad complendum.

Caelestibus refecti sacramentis et gaudiis supplices te rogamus domine ut quorum gloriamur triumphis protegamur auxiliis. per dominum nostrum.

V. KAL. OCT. SANCTORUM COSME ET DAMIANI.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut qui sanctorum tuorum cosmae et damiani. natalicia colimus. a cunctis malis imminentibus eorum intercessionibus liberemur. per.

Secreta.

/Sanctorum tuorum nobis domine pia non desit [fo. 153v. oratio quae et munera nostra tibi conciliet. et tuam nobis indulgentiam semper obtineat. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Et clementiam tuam suppliciter exorare. ut cum exultantibus sanctis. in caelestis regni cubilibus gaudia nostra subiungas. Et quos uirtutis imitatione non possumus sequi. debitae uenerationis contingamus affectu. per christum.

Ad complendum.

Protegat domine quesumus populum tuum. et participatio caelestis indulta conuiuii. et deprecatio collata sanctorum. per dominum nostrum.

III. KAL. OCT. DEDICATIO BASILICAE SANCTI MICHAHELIS ARCHANGELI.

Deus qui miro ordine angelorum ministeria hominumque dispensas. concede propitius. ut quibus tibi ministrantibus in caelo semper assistitur. ab his etiam in terra nostra uita muniatur. per dominum.

Secreta.

Hostias tibi domine laudis offerimus suppliciter deprecantes. ut easdem angelico pro nobis interueniente suffragio. et placatus accipias. et ad salutem nostram. prouenire concedas. per dominum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Sancti michahelis archangeli. merita praedicantes. Quamuis enim nobis sit omnis angelica ueneranda sublimitas. quae immaiestatis† tuae consistit conspectu. illa tamen est propensius honoranda. quae in eius ordinis dignitate caelestis militiae meruit principatum. per christum.

/*Ad complendum.* [fo. 154.

Beati archangeli tui michahelis intercessione suffulti. supplices te domine deprecamur ut quos honore prosequimur. contingamus et mente. per.

Ad uesperum.

Adesto plebi tuae misericors deus. et ut gratiae tuae beneficia potiora suscipiat. beati michahelis archangeli fac supplicem deprecationibus subleuari. per dominum nostrum.

II. KAL. SEPT.† NATALE SANCTI HIERONIMI PRESBITERI.

Sancti hieronimi nos domine natalicia uotiua laetificent. et suae beneficiis intercessionis attollant. per.

Secreta.

Accepta sit in conspectu tuo domine nostra deuotio. et eius nobis fiat supplicatione salutaris. pro cuius sollempnitate defertur. per dominum.

Ad complendum.

Exultet domine populus tuus sancti hieronimi commemoratione. et cuius uotiua laetatur officio. releuetur auxilio. per dominum nostrum.

KAL. OCT. NATALE SANCTORUM REMIGII. GERMANI. UEDASTI. BAUONIS.

Exaudi domine populum tuum et sanctorum tuorum confessorum germani. remigii. uedasti. bauonis. sollempnia caelebrantem. et temporalis uitae nos tribue pace gaudere et aeternum repperire subsidium. per.

Secreta.

Praeces nostras quesumus domine et tuorum respice oblationes fidelium. ut tibi gratae sint in tuorum festiuitate sanctorum. et nobis conferant tuae propitiationis auxilium. per.

Praefatio.

VD aeterne deus. Qui sanctorum tuorum germani /remigii. uedasti. et bauonis hodierna geminasti nobis in confes- [fo. 154v. sione laetitiam. qui pariter sacerdotes aegregii quod praedicauerunt ore operibus compleuerunt. et peruenerunt ad gloriam sempiternam. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Repleti sacramento reparationis humanae praesta quesumus. ut per ea quae nobis munere dignaris praebere caelesti. per haec eadem tribuas nobis inherere donis caelestibus. per dominum nostrum.

VI. NON. OCT. NATALE SANCTI LEODEGARII EPISCOPI.

Summe omnipotens deus qui uitam beati antistitis tui leodegarii martyris per istius saeculi erumpnas transire iussisti. cuius annua festa deuota mente caelebramus. quesumus ut per eius intercessionem plebem tuae clementiae famulantem ita in praesenti foueas. ut ad caelestia regna perducas. per dominum.

Alia.

Deus qui beatum martyrem tuum leodegarium in agone probasti. et probatum in dolore suscepisti. quem hodierna die in caelestibus gaudiis recipere dignatus es. praesta nobis famulis tuis ut qui gloriam non meremur. indulgentiam peccatorum ipso interueniente adipisci mereamur. per.

Secreta.

Auditis nominibus offerentium fratres karissimi domini maiestatem depraecemur. ut qui uitam sui antistitis leodegarii transtulit ad coronam per interuentum sanctorum patriarcharum prophetarum apostolorum et martyrum anachoritarum et uirginum. omni/umque sanctorum concedere dignetur. [fo. 155. ut sacrificii praesentis oblatio quae offertur uiuentibus emendationem. et defunctis remissionem obtineat peccatorum. et quorum nomina in recitatione patefacta sunt in caelestibus paginis conscribantur. per.

Ad complendum.

Pacem tuam† domine nostris illabere pectoribus. quia beatum martyrem tuum leodegarium in hoc saeculo commorantem. per pacis studium hodie caelestis aula suscepit nobis quoque peccatoribus pacis uinculum et karitatis studium eius meritis suffragantibus largiri iubeas in aeuum. per.

NON. OCT. NATALE SANCTI MARCI PAPAE.

Exaudi domine quesumus praeces nostras. et interueniente beato marco confessore tuo atque pontifice. supplicationes nostras placatus intende. per dominum.

Secreta.

Accepta sit in conspectu tuo domine. sacrae plebis oblatio. pro tuorum honore sanctorum. quorum se meritis percepisse. de tribulatione cognoscit auxilium. per dominum.

Ad complendum.

Da quesumus domine fidelibus populis sanctorum tuorum semper ueneratione laetari. et eorum perpetua supplicatione muniri. per dominum nostrum.

EODEM DIE NATALE SANCTORUM MARCELLI ET APULEI.

Sanctorum tuorum nos domine marcelli et apulei. beata merita prosequantur. et suo semper faciant amore feruentes. per dominum nostrum.

Secreta.

/Maiestatem tuam nobis domine quesumus haec [fo. 155v. hostia reddat immolanda placatam. tuorum digna postulatione sanctorum. per dominum.

Ad complendum.

Sacramentis domine muniamur acceptis. et sanctorum tuorum marcelli et apulei contra omnes nequitias inruentes armis caelestibus protegamur. per.

VII. IDUS OCT. NATALE SANCTORUM DYONISII CUM SOCIIS.

Deus qui hodierna die beatum dionisium uirtute constantiae in passione roborasti. quique illi ad praedicandam gentibus gloriam tuam rusticum et eleutherium sociare dignatus es. tribue quesumus ex eorum imitatione pro amore tuo prospera mundi despicere et nulla eius aduersa formidare. per.

Secreta.

Hostias† domine quesumus quam in sanctorum martyrum tuorum dionysii rustici et eleutherii. nataliciis recensentes offerimus. et uincula nostrae prauitatis absoluat. et tuae nobis misericordiae dona conciliet. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ꝟ aeterne deus. qui sanctorum martyrum tuorum dionysii. rustici. et eleutherii. pia certamina ad copiosam perducis uictoriam. atque perpetuum eis largiris triumphum ut et aecclesiae tuae semper sint in exemplum. Praesta nobis quesumus ut per eorum intercessionem quorum festa caelebramus. pietatis tuae munera capiamus. per christum.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus. ut qui caelestia alimenta percepimus. intercedentibus sanctis tuis dionysio /rustico et [fo. 156. eleutherio. per haec contra omnia aduersa muniamur. per dominum nostrum.

II. IDUS OCT. NATALE SANCTI CALISTI PAPE.

Deus qui nos conspicis ex nostra infirmitate deficere. ad amorem tuum nos misericorditer per sanctorum tuorum exempla restaura. per dominum nostrum.

Secreta.

Mystica nobis domine prosit oblatio. quae nos et a reatibus nostris expediat. et perpetua saluatione confirmet. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus. ut et reatum nostrum munera sacrata purificent. et recte uiuendi nobis operentur effectum. per.

XV. KAL. NOU. NATALE SANCTI LUCAE EUANGELISTAE.

Interueniat pro nobis domine quesumus sanctus tuus lucas euangelista. qui crucis mortificationem iugiter in suo corpore pro nominis tui honore portauit. per dominum.

Secreta.

Donis caelestibus da quesumus domine libera mente seruire. et munera quae deferimus. interueniente beato euangelista luca. et medelam nobis operentur et gloriam. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ɫ aeterne deus. Et te in sanctorum tuorum meritis gloriosis conlaudare. benedicere. et praedicare. Qui eos dimicantes contra antiqui serpentis machinamenta. et proprii corporis blandimenta. inexpugnabili uirtute rex gloriae roborasti. Ex quibus lucas euangelista tuus assumpto scuto fidei et galea salutis. et gladio spiritus sancti. et uiriliter contra /uitiorum hostes pugnauit. et euangelicae nobis [fo. 156v. dulcedinis fluenta manauit. Unde petimus domine inmensam pietatem tuam. ut qui eum tot meritorum donasti praerogatiuis nos eius et informes exemplis et adiuues meritis. per christum.

Ad complendum.

Praesta quesumus omnipotens aeterne deus. ut id quod de sancto altari tuo accepimus. praecibus beati euangelistae tui lucae sanctificet animas nostras per quod tuti esse possimus. per dominum nostrum.

EODEM DIE. NATALE SANCTI IUSTI MARTYRIS.

Deus qui beato iusto talem fortitudinem tribuisti. ut in puerili† corpusculi membris inmanum uictor existeret tormentorum. concede propitius. ut ipsius intercedentibus meritis. ab omnibus nos absoluas peccatis. per.

Alia.

Da aecclesiae tuae domine quesumus sancto iusto intercedente superbe non sapere. sed tibi placita humilitate proficere. et proterua despiciens quaecumque matura sunt. libera exerceat caritate. per.

Secreta.

Sicut diuinae potentiae munera pro sanctis oblata testantur. sic nobis effectum domine. tuae saluationis impendat.† per dominum nostrum.

Praefatio.

Ɫ aeterne deus. Beati iusti martyrio gloriantes. cui admirandam gratiam in tenero adhuc corpore. et necdum uirili more maturo. uirtutem fidei et patientiae fortitudinem tribuisti[1] saeuitiae persecutoris non cederet conscientia puerilis. Et inter acerba supplicia nec sensu potuit terreri nec frangi/ae- [fo. 157. tate. ut gloriosior fieret corona martyrii et ideo.

[1] *Ut* should probably be inserted here.

Ad complendum.

Refecti domine benedictione sollempni. quesumus ut per intercessionem sancti iusti medicina sacramenti et corporibus nostris prosit et mentibus. per dominum.

Ad uesperum.

Deus qui beatum iustum aetate paruulum magnum fide atque uirtute fecisti. tribue quesumus ut sincera tibi mente deuoti. et praesentis uitae remediis gauderet† et futurae. per dominum nostrum.

VI. KAL. NOU. UIGILIA APOSTOLORUM SYMONIS ET IUDAE.

Concede quesumus omnipotens deus. ut sicut apostolorum tuorum symonis et iudę gloriosa natalicia praeuenimus. sic ad tua beneficia promerenda maiestatem tuam pro nobis ipsi praeueniant. per dominum.

Secreta.

Muneribus nostris domine quesumus[1] sanctorum tuorum symonis et iudae festa praecedimus. ut quae conscientiae nostrae praepediuntur obstaculis. eorum meritis grata reddantur. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝟD aeternę deus. Quia tu es mirabilis in omnibus sanctis tuis. quos nominis tui confessione praeclaros. et suscepta pro te fecisti passione gloriosos. Unde sicut illi ieiunando orandoque certauerunt. ut hanc possent optinere uictoriam. ita nos eorum exemplis informemur. ut ad caelebranda praesentia festa idonei inueniamur. et ad aeterna percipienda eorum interuentu digni iudicemur. per christum nostrum.

Ad complendum.

Sumpto domine sacramento supplices depraecamur. ut intercedentibus beatis apostolis /tuis. quod temporaliter [fo. 157v. gerimus. ad uitam capiamus aeternam. per dominum nostrum.

V. KAL. NOU. NATALE APOSTOLORUM SYMONIS ET IUDAE.

Deus qui nos per beatos apostolos tuos ad agnitionem. tui nominis uenire tribuisti. da nobis eorum gloriam sempiternam. et proficiendo caelebrare et caelebrando proficere. per dominum.

Secreta.

Gloriam domine sanctorum apostolorum perpetuam praecurrentes. quesumus ut eandem sacris mysteriis expiati dignius caelebremus. per.

[1] This word seems to be superfluous or misplaced.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Te in tuorum apostolorum glorificantes honore. qui et illis tribuisti beatitudinem sempiternam. et infirmitati nostrae talia praestitisti suffragia. per quae tua possimus adipisci subsidia. et peruenire ad praemia repromissa. per christum.

Ad complendum.

Omnipotens sempiterne deus. mundi creator et rector. qui beatos apostolos tuos nominis tui gloriam consecutos elegisti. exaudi populum tuum cum sanctorum tuorum tibi patrocinio supplicantem. ut pacis dono proficiat ad fidei et caritatis augmentum. per dominum.

II. KAL. NOU. IN UIGILIA OMNIUM SANCTORUM.

Domine deus noster multiplica super nos gratiam tuam ut† quorum praeuenimus gloriosa sollempnia tribue subsequi in sancta professione laetitiam. per dominum.

[*Secreta.*][1]

/Altare tuum domine deus muneribus cummulamus [fo. 158. oblatis. da quesumus ut ad salutem nostram omnium sanctorum tuorum praecatione proficiant. quorum sollempnia uentura praecurrimus. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Reuerentiae tuae dicato ieiunio gratulantes quia ueneranda omnium sanctorum sollempnia desideratis praeuenimus officiis. ut ad eadem caelebranda sollempniter praeparemur. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sacramentis domine et gaudiis optata caelebritate expletis. quesumus ut eorum praecibus adiuuemur. quorum recordationibus exhibentur. per dominum.

Alia.

Erudi quesumus domine populum tuum spiritalibus instrumentis. et quorum praestas sollempnia praeuenire. fac eorum et consideratione deuotum. et defensione securum. per dominum nostrum.[2]

/AD MISSAM. [fo. 159.

Omnipotens sempiterne deus qui nos omnium sanctorum merita sub una tribuis caelebritate uenerari quesumus ut desideratam nobis tuae propitiationis habundantiam multiplicatis intercessionibus largiaris. per.

[1] This heading is omitted in MS.
[2] The lower half of the recto of fol. 158 is blank; the verso is occupied by an illumination. (See Plate XIII.)

Secreta.

Munera tibi domine nostrae deuotionis offerimus. quae et pro cunctorum tibi grata sint honore iustorum. et nobis salutaria te miserante reddantur. per dominum nostrum.

[Praefatio.[1]]

/ꝟ aeterne deus. Clementiam tuam suppliciter obse- [fo. 159v. crantes. ut cum exultantibus sanctis tuis in caelestis regni cubilibus gaudia nostra coniungas. Et quos uirtutis imitatione non possumus sequi. debitae uenerationis contingamus affectu. per christum.

Ad complendum.

Da quesumus domine fidelibus populis omnium sanctorum semper ueneratione laetari. et eorum perpetua supplicatione muniri. per dominum.

Alia.

Omnipotens sempiterne deus. qui nos omnium sanctorum multiplici facis caelebritate gaudere. concede quesumus ut sicut illorum commemoratione temporali gratulamur officio. ita perpetuo laetemur aspectu. per dominum.

EODEM DIE NATALE SANCTI CESARII MARTYRIS.

Adesto domine martyrum depraecatione sanctorum. et quos pati pro tuo nomine tribuisti. fac tuis fidelibus suffragari. per.

Alia.

Deus qui nos beati caesarii martyris tui sollempnitate laetificas. concede propitius. ut cuius natalicia colimus. etiam actiones imitemur. per.

Secreta.

Hostias tibi domine beati caesarii martyris tui dicatas meritis benignus adsume. et ad perpetuum nobis tribue prouenire subsidium. per.

Ad complendum

Quesumus omnipotens deus. ut qui caelestia alimenta percepimus. intercedente beato caesario martyre tuo per haec contra omnia aduersa muniamur. per dominum.

IIII. NON. NOU. NATALE SANCTI EUSTACHII MARTYRIS.

Deus q̄ui beatum eustachium /in temptationibus pro- [fo. 160. basti. et probatum coronasti. ipsius sociorumque eius meritis in omnibus temptationibus tuum nobis praesta auxilium et sempiternum gaudium. per dominum.

[1] This heading is omitted in the MS

Secreta.

Sit tibi omnipotens pater hoc holocaustum sicut quod tibi optulit qui peccata nostra in cruce pertulit. et sancto eustachio cum sociis suis intercedente. ad tua sancta sumenda dignos nos praepara. per eundem.

Praefatio.

ↀ per christum dominum nostrum. Quem beatus eustachius mirabiliter meruit agnoscere. et agnitum usque ad consumationem uitae fideliter diligere. Cuius uita in magnis tribulationibus extitit examinata. sicut examinatur argentum. qui ut adhuc probatior redderetur auro quod per ignem probatur. nobilissimum cum nobilissimis sociis sustinuit martyrium. Quorum meritis ibi nobis portio lucis aeternae tribuatur. ubi ipsi sine fine sicut sol in conspectu tuo fulgebunt. per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Sicut beatus eustachius cum sociis suis domine in caelesti claritate purus rutilat. sic sancta quae sumpsimus illis intercedentibus. puros nos tibi efficiant. per.

VI. IDUS NOU. NATALE SANCTORUM IIII. CORONATORUM.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut qui gloriosos martyres claudium nicostratum. symphorianum castorium atque simplicium. fortes in sua confessione cognouimus. pios apud te in nostra intercessione sentiamus. per dominum.

Secreta.

/Benedictio tua domine larga descendat. quae et [fo. 160v. munera nostra depraecantibus sanctis tuis. tibi reddat accepta. et nobis sacramentum redemptionis efficiat. per dominum nostrum.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Caelebrantes sanctorum natalicia coronatorum. quia dum tui nominis per eos gloriam frequentamus. in nostrae fidei augmento succresscimus. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Caelestibus refecti sacramentis et gaudiis supplices te domine depraecamur. ut quorum gloriamur triumphis. protegamur auxiliis. per dominum.

V. IDUS NOU. NATALE SANCTI THEODORI MARTYRIS.

Deus qui nos beati theodori martyris tui confessione gloriosa circumdas et protegis. praesta nobis eius imitatione proficere. et oratione fulciri. per.

Secreta.

Suscipe domine fidelium praeces cum oblationibus hostiarum. ut intercedente beato theodoro martyre tuo. per haec piae deuotionis officia. ad caelestem gloriam transeamus. per.

Ad complendum.

Praesta nobis domine quesumus intercedente beato theodoro martyre tuo. ut quae ore contingimus. pura mente capiamus. per dominum nostrum.

III. IDUS NOU. NATALE SANCTI MENNE MARTYRIS.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut qui beati menne martyris tui natalicia colimus. intercessione eius in tui nominis amore roboremur. per dominum nostrum.

Secreta.

/Muneribus nostris quesumus domine praecibusque [fo.161. susceptis. et caelestibus nos munda mysteriis. et clementer exaudi. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Da quesumus domine deus noster. ut sicut tuorum commemoratione sanctorum temporali gratulamur officio. ita perpetuo laetemur aspectu. per dominum.

EODEM DIE. NATALE SANCTI MARTINI EPISCOPI.

Deus qui conspicis quia ex nulla nostra uirtute subsistimus. concede propitius. ut intercessione beati martini confessoris tui atque pontificis. contra omnia aduersa muniamur. per dominum nostrum.

Secreta.

Da misericors deus. ut haec nos salutaris oblatio et propriis reatibus indesinenter expediat. et ab omnibus tueatur aduersis. per.

Prefatio.

ꟲ aeterne deus. Cuius munere beatus martinus confessor pariter et sacerdos. et bonorum operum incrementis excreuit. et uariis uirtutum donis exuberauit. et miraculis coruscauit. qui quod uerbis edocuit operum exhibitione compleuit. et documento simul et exemplo subditis ad caelestia regna pergendi ducatum praebuit. Unde tuam clementiam petimus. ut eius qui tibi placuit exemplis ad bene agendum informemur. meritis muniamur. intercessionibus adiuuemur. Qualiter ad caeleste regnum illo interueniente. te opitulante peruenire mereamur. per christum.

Ad complendum.

/Praesta quesumus domine deus noster ut quorum [fo. 161v. festiuitate uotiua sunt sacramenta. eorum salutaria nobis intercessione reddantur. per.

Super populum.

Omnipotens sempiterne deus. sollempnitatem diei huius intuere. et aecclesiam tuam intercessione beati martini confessoris tui atque pontificis. continua fac caelebritate gaudere. omniumque in te credentium uota perficias. per dominum nostrum.

XV. KAL. DEC. NATALE SANCTI ANNIANI EPISCOPI.

Deus qui sanctam nobis huius diei sollempnitatem pro commemoratione beati anniani confessoris tui fecisti. adesto familiae tuae praecibus. et da ut cuius hodie festa caelebramus. eius meritis et intercessionibus adiuuemur. per dominum nostrum.

Secreta.

Adesto supplicationibus nostris omnipotens deus. et quibus fiduciam sperandae pietatis indulges. intercedente beato anniano confessore tuo atque pontifice consuetę misericordiae tribue benignus effectum. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Ut nobis domine tua sacrificia dent salutem. beatus annianus confessor tuus et pontifex praecator accedat. per dominum nostrum.

XII. KAL. DEC. NATALE SANCTI EADMUNDI REGIS.

Deus ineffabilis misericordiae qui beatissimum regem eadmundum tribuisti pro tuo nomine inimicum moriendo uincere. concede propitius huic familiae tuae /ut eo interueniente [fo. 162. mereamur in se† antiqui hostis incitamenta superando extinguere. per.

Secreta.

Hoc sacrificium deuotionis nostrae quesumus omnipotens deus. clementer respice et intercedente beato eadmundo rege et martyre tuo pro hac familia tua placatus assume. per dominum nostrum.

Prefatio.

ᗡ aeterne deus. Cuius clementiae† etiam regibus conceditur martyrii palma sicque rex regum disponis merita humilium ut tuo munere coronantur hic et in perpetuum. per christum.

Ad complendum.

Sint tibi omnipotens deus grata nostrae seruitutis obsequia. et haec sancta quae sumpsimus. intercedente beato eadmundo rege et martyre prosint nobis ad capesenda praemia uitae perpetuae. per dominum.

X. KAL. DEC. NATALE SANCTAE CAECILIAE UIRGINIS.

Deus qui nos annua beatae caeciliae martyris tuae sollempnitate laetificas. da ut quam ueneramur officio. etiam piae conuersationis sequamur exempla. per.

Secreta.

Haec hostia domine placationis et laudis quesumus ut interueniente beata caecilia martyre tua nos propitiatione tua dignos semper efficiat. per.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Qui in infirmitate uirtutum† perficis et humani generis inimicum non solum per uiros sed etiam per feminas uincis. Cuius munere beata caecili† et in uirginitatis proposito et infessione[1] fidei roboratur. ut nec aetatis lubrico ab intentione mutetur. nec /blandimentis [fo. 162v. carnalibus demulceatur. Nec sexus fragilitate deterreatur. Nec tormentorum inmanitate uincatur. Sed seruando corporis ac mentis integritatem cum uirginitatis et martyrii palma aeternam mereretur adipisci beatitudinem. per christum.

Ad complendum.

Satiasti domine familiam tuam muneribus sacris. eius semper intercessione nos refoue. cuius sollempnia caelebramus. per dominum.

IX. KAL. DEC. NATALE SANCTI CLEMENTIS MARTYRIS.

Deus qui nos annua beati clementis martyris tui atque pontificis sollempnitate laetificas. concede propitius. ut cuius natalicia colimus. uirtutem quoque passionis imitemur. per.

Secreta.

Munera domine oblata sanctifica. et intercedente beato clemente martyre tuo per haec nos a peccatorum nostrorum maculis emunda. per.

Praefatio

ꝺ aeterne deus. Et in hac gloriosius die quam beati clementis passio consecrauit. et nobis uenerabilem exhibuit. Qui apostolica praedicatione inbutus. doctrinis caelestibus educatus. successionibus† dignitate conspicuus et martyr insignis. et sacerdos refulsit egregius. per christum.

[1] So MS. probably for *in confessione.*

Ad complendum.

Corporis sacri et praetiosi sanguinis repleti libamine quesumus domine deus noster. ut quod pia deuotione gerimus certa redemptione capiamus. per.

/EODEM DIE. NATALE SANCTAE FELICITATIS. [fo. 163.

Praesta quesumus omnipotens deus ut beatae felicitatis martyris tuae sollempnia recensentes. meritis ipsius protegamur et praecibus. per.

Secreta.

Munera tibi domine pro sanctae felicitatis gloriosa commemoratione deferimus. obsecrantes ut quae nobis huius sollempnitatis effectum. et confessione dedicauit et sanguine. miserationis quoque continuum imploret auxilium. per.

Ad complendum.

Uota populi tui domine propitius intende. et quorum nos tribuis sollempnia caelebrare. fac gaudere suffragiis. per dominum nostrum.

XVIII. KAL.[1] DEC. NATALE SANCTI CHRISOGONI MARTYRIS.

Adesto domine supplicationibus nostris ut qui ex iniquitate nostra reos nos esse cognoscimus. beati chrisogoni martyris tui intercessione liberemur. per.

Secreta.

Oblatis quesumus domine placare muneribus et intercedente beato chrisogono martyre tuo a cunctis nos defende periculis. per dominum.

Praefatio.

ⱷ aeterne deus. Qui nos assiduis martyrum passionibus consolaris. et eorum sanguinem triumphalem. quem professione nominis tui infidelibus praebuere fundendum. ad tuorum facis auxilium transire fidelium. per christum.

Ad complendum.

[T[2]]ui domine perceptione sacramenti et a nostris mundemur occultis. et ab hostium liberemur insidiis. per.

III. KAL. DEC. NATALE SANCTI SATURNINI MARTYRIS.

/Deus qui nos beati saturnini martyris tui concedis [fo. 163v.
nata icio perfrui eius nos tribue meritis adiuuari. per.

[1] So MS. for *viii. kal.*
[2] This letter is omitted in the MS.

Secreta.

Munera domine tibi dicata sanctifica. et intercedente beato saturnino martyre tuo per eadem nos placatus intende. per dominum.

Praefatio.

Ⓓ per christum dominum nostrum. Cuius gratia beatum saturninum in sacerdotium elegit. doctrina ad praedicandum erudiit. potentia ad perseuerandum confirmauit. ut per sacerdotalem infulam perueniret ad martyrii palmam. Docensque subditos praedicando. instruens uiuendi exemplo confirmans patiendo. ut ad te coronandus perueniret. qui persecutorum minas intrepidus superasset. Cuius interuentus nos quesumus a nostris mundet delictis. qui tibi placuit tot donorum praerogatiuis. per quem maiestatem.

Ad complendum.

Sanctificet nos domine. quesumus tui perceptio sacramenti. et intercessione sanctorum tibi reddat acceptos. per.

EODEM DIE. UIGILIA SANCTI ANDREAE APOSTOLI.

Quesumus omnipotens deus ut beatus andreas apostolus tuum pro nobis imploret auxilium. ut a nostris reatibus absoluti. a cunctis etiam periculis exuamur. per.

Secreta.

Sacrandum tibi domine munus offerimus. quo beati andreae sollempnia recolentes. purificationem quoque nostris mentibus imploramus. per.

Praefatio.

/Ⓓ aeterne deus. Et maiestatem tuam suppliciter [fo. 164. exorare. ut qui beati andreae apostoli festum sollempnibus ieiuniis et deuotis praeuenimus officiis illius apud maiestatem tuam et adiuuemur meritis et instruamur exemplis. per christum.

Ad complendum.

Perceptis domine sacramentis suppliciter exoramus. ut intercedente beato andrea apostolo tuo. quae pro illius ueneranda gerimus passione nobis proficiant ad medelam. per.[1]

/II. KAL. DEC. NATALE SANCTI ANDREE APOSTOLI. [fo. 165.

Maiestatem tuam domine suppliciter exoramus ut sicut aecclesiae tuae beatus andreas apostolus extitit praedicator et rector. ita apud te sit pro nobis perpetuus intercessor. per.

[1] The lower half of the recto of fol. 164 is blank; the verso is occupied by an illumination. (See Plate XII.)

[*Secreta.*[1]]

Sacrificium nostrum tibi domine quesumus beati andreae apostoli tui praecatio sancta conciliet. ut cuius honore sollempniter exhibentur† meritis efficiatur acceptum. per dominum.

[*Praefatio.*[1]]

/ƢD aeterne deus. Quoniam adest nobis dies magni- [fo. 165v. fici uotiua mysterii qua uenerandus andreas apostolus germanum se gloriosi apostoli tui petri tam praedicatione christi tui. quam conuersatione monstrauit. Ut id quod libera praedicauerat uoce. nec pendens taceret in cruce. auctoremque uitae perhennis tam in hac uita sequi. quam in mortis genere meruit imitari. Ut cuius praecepto terrena in semetipso crucifixerat desideria eius exemplo ipse patibulo fieretur.[2] Utrique igitur germani piscatores. ambo cruce eleuantur ad caelum. Ut quos in huius uitae cursu gratia tua tot uinculis pietatis obstrinxerat hos inmarcescibilis in regnum caelorum necteret et corona. Et quibus erat una causa certaminis. una retributio esset et praemii. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sumpsimus domine diuina mysteria beati andreae apostoli tui festiuitate laetantes. quae sicut tuis sanctis ad gloriam ita nobis quesumus ad ueniam prodesse perficias. per dominum nostrum.

Super populum.

Da nobis quesumus domine deus noster beati apostoli tui andreae intercessionibus subleuari. ut per quos aecclesiae tuae superni muneris rudimenta donasti. per eos subsidia perpetuae salutis impendas. per dominum.

Alia.

Deus qui es sanctorum tuorum splendor mirabilis. qui hunc diem beati andreae martyrio consecrasti. da ecclesiae tuae de eius natalicio /semper gaudere. ut apud misericordiam [fo. 166. tuam exemplis eius protegamur et meritis. per.

Alia.

Exaudi domine populum tuum cum sancti apostoli tui andreae patrocinio supplicantem. ut tuo semper auxilio secura tibi possit deuotione seruire. per dominum.

IIII.† NON. DEC. DEPOSITIO SANCTI BYRINI EPISCOPI.

Omnipotens sempiterne deus. qui nos pia deuotione beati byrini confessoris tui atque pastoris nostri in hoc sacratissimum ouile congregasti. concede quesumus ut cum eodem pastore nostro ad caelestis uitae gaudia peruenire mereamur. per dominum nostrum.

[1] These headings are omitted in the MS.

[2] For *figeretur*.

Secreta.

Sit tibi domine nostrae deuotionis oblatio acceptabilis. ut beato byrino confessore tuo intercedente utrumque et tuae placeat maiestati. et nostrae proficiat saluti. per dominum.

Praefatio.

VD aeterne deus. qui beatum byrinum confessorem tuum nobis doctorem donare dignatus es. per quem a tenebris ignorantiae liberati. aeternę lucis filii fieri meruimus. Qui quod ore docuit. exemplo monstrauit. Cuius uita moribus effulsit egregiis. atque miraculis illuxit. Quae etiam antiquis libris leguntur inscripta. etiam noua cotidie iterantur in facto. Cuius praesenti patricinio† gaudentes. tuam super nos praedicamus gratiam abundanter effusam. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Mysteriis refecti domine deus quesumus ut beati byrini confessoris tui ubique intercessione nos protegas. cuius /annua ueneratione haec tuae obtulimus maiestati. per dominum. [fo. 166v.

VII. IDUS DEC. OCTAUAE SANCTI ANDREAE APOSTOLI.

Protegat nos domine beati andreae apostoli repetita sollempnitas. ut cuius patrocinia sine intercessione[1] recolimus. perpetua defensione sentiamus. per.

Secreta.

Indulgentiam nobis domine praebeant haec munera quesumus largiorem. quae uenerabilis andreae suffragiis offeruntur. per dominum.

Ad complendum.

Adiuuet familiam tuam tibi domine supplicando uenerandus andreas apostolus et pius interuentor efficiatur qui tui nominis extitit praedicator. per.

IDUS DEC. NATALE SANCTAE LUCIAE UIRGINIS.

Exaudi nos deus salutaris noster. ut sicut de beatae luciae festiuitate gaudemus. ita piae deuotionis erudiamur effectu. per dominum nostrum.

Secreta.

Accta[2] tibi sit domine sacratae plebis oblatio. pro tuorum honore sanctorum quorum se meritis percepisse de tribulatione cognoscit auxilium. per.

[1] For *intermissione*.
[2] So MS. for *accepta*.

Ad complendum.

Satiasti domine familiam tuam muneribus sacris eius quesumus semper interuentione nos refoue cuius sollempnia caelebramus. per dominum.

[XII. KAL. IAN. NATALE SANCTI THOMAE APOSTOLI.[1]]

Da nobis quesumus domine beati apostoli tui thomae sollempnitatibus /gloriari ut eius semper et patrociniis subleue- [fo. 167. mur. et fidem congrua deuotione sectemur. per.

Secreta.

Debitum domine nostrae reddimus seruitutis suppliciter exorantes. ut suffragiis beati thomę apostoli in nobis tua munera tuearis. cuius honorando confessionem laudis tibi hostias immolamus. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝟD aeterne deus. Qui aecclesiam tuam in apostolicis tribuisti. consistere fundamentis. de quorum collegio beati thomae apostoli tui sollempnia caelebrantes. tua domine praeconia non tacemus. et ideo cum angelis.

Ad complendum.

Conserua domine populum tuum. et quem sanctorum tuorum praesidiis non desinis adiuuare. perpetuis tribue gaudere remediis. per dominum nostrum.

IN UIGILIA UNIUS APOSTOLI SIUE MARTYRIS UEL CONFESSORIS.

Concede nobis quesumus omnipotens deus. uentura† beati *ill.* apostoli. martyris confessoris. sollempnitatem conguo† praeuenire honore. et uenientem digna caelebrare deuotione. per.

Secreta.

Accepta tibi sit domine nostrae deuotionis oblatio. et ad sancti apostoli martyris. uel confessoris tui. puriores faciat nos peruenire festiuitatem. per.

Ad complendum.

Praesta nobis aeterne largitor. eius ubique pia protegi oratione. cuius natalicia per haec sancta que sumpsimus uotiuo praeuemus† obsequio. per dominum nostrum iesum christum.

IN UIGILIA UNIUS APOSTOLI.

/Quesumus omnipotens deus ut beatus *ill.* apostolus [fo. 167v. tuum pro nobis imploret auxilium. ut a nostris reatibus absoluti a cunctis etiam periculis exuamur. per dominum.

[1] There is no heading for the following mass in the MS.

Secreta.

Sacrandum tibi domine munus offerimus. quo beati *ill.* apostoli sollempnia recensentes. purificationem quoque nostris mentibus imploramus. per.

Ad complendum.

Perceptis domine sacramentis suppliciter exoramus. ut intercedente beato apostolo tuo *ill.* quae pro illius ueneranda gerimus sollempnitate. nobis proficiant ad medelam. per.

IN NATALE UNIUS APOSTOLI.

Exaudi domine populum tuum. cum sancti apostoli tui *ill.* patrocinio supplicantem. ut tuo semper auxilio secura tibi possit deuotione seruire. per dominum.

Secreta.

Sacrificium nostrum tibi domine beati apostoli tui. *ill.* praecatio sancta conciliet. ut cuius honore sollempniter exhibetur. meritis efficiatur acceptum. per.

Praefatio.

Ꝟ︦Ꝺ aeterne deus. Qui aecclesiam tuam in apostolicis fundamentis consistere tribuisti. de quorum collegio beati *ill.* apostoli tui sollempnia caelebrantes. tua domine praeconia non tacemus. et ideo cum angelis.

Ad complendum.

Sumpsimus domine diuina mysteria. beati apostoli tui *ill.* festiuitate laetantes. quae sicut tuis ad gloriam. ita nobis quesumus ad ueniam prodesse perficias. per.

IN UIGILIA PLURIMORUM APOSTOLORUM.

/Concede quesumus omnipotens deus ut sicut aposto- [fo. 168. lorum tuorum *ill.* gloriosa natalicia praeuenimus. sic ad tua beneficia promerenda maiestatem tuam pro nobis ipsi praeueniant. per dominum nostrum.

Secreta.

Muneribus nostris domine apostolorum tuorum. *ill.* festa praecedimus quae conscientiae nostrae propediuntur obstaculis illorum meritis grata reddantur. per.

Praefatio.

Ꝟ︦Ꝺ aeterne deus. Quia tu es mirabilis in omnibus sanctis tuis. quos et nominis tui confessione praeclaros. et suscepta pro te fecisti passione gloriosos. Unde sicut illi ieiunando orandoque certauerunt ut hanc possent obtinere uictoriam. ita eorum[1] nos[1]

[1] These words are marked for transposition in the MS.

exemplis informemur. ut ad caelebranda praesentia festa idonei inueniamur. et ad aeterna percipienda eorum interuentu digni iudicemur. per christum.

Ad complendum.

Sumpto domine sacramento suppliciter depraecamur ut intercedentibus beatis apostolis tuis. quod temporaliter gerimus. ad uitam capiamus aeternam. per.

In Natale Plurimorum Apostolorum.

Deus qui nos annua apostolorum tuorum *ill.* sollempnitate laetificas. praesta quesumus ut quorum gaudemus meritis instruamur exemplis. per dominum.

Secreta.

Munera domine quae pro apostolorum tuorum sollempnitate deferimus. propitius suscipe. et mala omnia quae meremur auerte. per.

Praefatio.

/Ꝺ aeterne deus. Qui aecclesiam tuam in apostolica [fo. 168v. soliditate firmasti. de quorum consortio sunt beati apostoli tui *ill.* quorum passionis diem festum caelebramus poscentes ut sicut eorum doctrinis instruimur. ita exemplis muniamur. et praecibus adiuuemur. per christum.

Ad complendum.

Quesumus domine salutaribus repleti mysteriis. ut quorum sollempnia caelebramus. eorum orationibus adiuuemur. per dominum nostrum.

In Natale Euangelistarum.

Magnificet te domine sancti tui *ill.* euangelistae beata sollempnitas. per quam illi gloriam sempiternam. et opem nobis ineffabili prouidentia contulisti. per.

Secreta.

Altaria tua domine ueneranda cum hostiis laudis accumulamus. fac quesumus. ut et indulgentiam nobis optineant et fauorem. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. qui aecclesiam tuam sempiterna pietate non deserens per euangelistae tui doctrinam iugiter eam erudis et protegis. et ideo.

Ad complendum.

Sacramentis domine et gaudiis optata caelebritate expletis. quesumus ut eorum praecibus adiuuemur. quorum recordationibus exhibentur. per.

IN UIGILIA UNIUS MARTYRIS.

Da nobis omnipotens deus ut beati *ill.* martyris tui. quam praeuenimus ueneranda sollempnitas. et deuotionem nobis augeat et salutem. per dominum.

Secreta.

/Praesta quesumus domine ut beati *ill.* martyris tui. [fo. 169. suffragiis in nobis tua munera tuearis. pro cuius honoranda confessione hostias tibi laudis offerimus. per.

Ad complendum.

Praesta quesumus domine ut sacramenti tui participatione uegetati. sancti quoque martyris tui *ill.* praecibus adiuuemur. per dominum nostrum.

IN NATALE UNIUS MARTYRIS.

Praesta quesumus omnipotens deus ut qui beati *ill.* martyris tui natalicia colimus. intercessione eius in tui nominis amore roboremur. per.

Secreta.

Muneribus nostris quesumus domine praecibusque susceptis. et caelestibus nos munda mysteriis. et clementer exaudi. per dominum.

Praefatio.

ⱰD aeterne deus. Et in praesenti festiuitate sancti martyris tui *ill.* tibi confitendo laudis hostias immolare. tuamque inmensam pietatem implorare. ut sicut illi dedisti caelestis palmam triumphi sic eo suffragante nobis emundationem ac ueniam concedas peccati. Ut in te exultemus in misericordia. in quo laetatur in gloria. per christum.

Ad complendum.

Da quesumus domine deus noster. ut sicut tuorum commemoratione sanctorum temporali gratulamur officio. ita perpetuo laetemur aspectu. per dominum.

IN UIGILIA PLURIMORUM MARTYRUM.

Beatorum martyrum tuorum *ill.* et *ill.* natalicia ueneranda. quesumus domine aecclesia tua deuota suscipiat. et fiat magnae glorificationis amore deuotior. per.

/Secreta. [fo. 169v.

Sint tibi domine quesumus nostri munera grata ieiunii. quia tunc eadem in sanctorum tuorum *ill.* digna commemoratione deferimus. si et actus illorum pariter subsequamur. per.

Ad complendum.

Protege domine plebem tuam et quam martyrum tuorum *ill.* et *ill.* assidua tribuis festiuitate deuotam tibi semper placitam fieri praecibus concede iustorum. per dominum nostrum.

IN NATALE PLURIMORUM MARTYRUM.

Deus qui nos concedis sanctorum martyrum tuorum *ill.* natalicia colere: da nobis in aeterna laetitia de eorum societate gaudere. per dominum.

Secreta.

Munera tibi domine nostrae deuotionis offerimus. quae et pro tuorum tibi grata sint honore iustorum. et nobis salutaria te miserante reddantur. per.

Praefatio.

Ɥ aeterne deus. Qui sanctorum martyrum tuorum pia certamina ad copiosam perducis uictoriam. atque perpetuum eis largiris triumphum. ut aecclesiae tuae semper sint exemplum. Praesta nobis quesumus ut per eorum intercessionem quorum festa caelebramus. pietatis tuae munera capiamus. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Praesta nobis domine quesumus intercedentibus sanctis tuis. ut quod ore contingimus. pura mente capiamus. per.

IN UIGILIA UNIUS CONFESSORIS.

Da quesumus omnipotens deus ut beati *ill.* confessoris tui ueneranda sollempnitas. /et deuotionem nobis augeat ad† [fo. 170. salutem. per.

Secreta.

Sancti tui domine quesumus nos ubique laetificent. ut dum eorum merita recolimus. patrocinio† sentiamus. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ɥ aeterne deus. Et gloriam tuam domine profusis praecibus exorare. ut sancti *ill.* confessoris tui patrocinio† nos adiuuent. debita nomini tuo seruitute placeamus. per christum.

Ad complendum.

Beati *ill.* confessoris tui domine suffragiis exoramus. perceptat† sacramenti tui nos uirtute defende. per.

IN NATALE UNIUS CONFESSORIS.

Adesto domine praecibus nostris quas in sancti confessoris tui *ill.* commemoratione deferimus. ut qui nostrae iustitiae fiduciam non habemus. eius qui tibi placuit praecibus adiuuemur. per dominum.

Secreta.

Propitiare quesumus domine supplicationibus nostris. et interueniente pro nobis sancto *ill.* confessore tuo his sacramentis caelestibus seruientes ab omni culpa liberos esse concede. ut purificante nos gratia tua. isdem quibus famulamur mysteriis emundemur. per dominum.

Praefatio.

ꝟD aeterne deus. Et in hac die quam transitu sacro beati confessoris tui *ill.* consecrasti. quesumus ergo clementiam tuam. ut des nobis illam sequi doctrinam. quam ille et uerbo docuit. et opere compleuit. Quatenus nos adiuuari apud misericordiam tuam et exemplis eius sentiamus et /meritis. per christum [fo. 170v. dominum nostrum.

Ad complendum.

Ut nobis domine tua sacrificia dent salutem. beatus confessor tuus *ill.* quesumus praecator accedat. per dominum.

IN UIGILIA PLURIMORUM CONFESSORUM.

Beatorum. confessorum tuorum domine natalicia praeeuntes supplices te rogamus. ut quos caelesti gloria sublimasti. tuis adesse concedas fidelibus. per.

Secreta.

Sacrificium domine quod pro beatis confessoribus tuis. *ill.* et *ill.* praeueniat† nostra deuotio eorum merita† nobis augeant† te donante suffragium. per.

Praefatio.

ꝟD aeterne deus. Sanctorum confessorum tuorum domine sollempnitatem praeuenientes. Concede propitius. ut qui donis tuis ita extiterunt gloriosi. apud te pro nostris existant nominibus idonei interuentores. per christum.

Ad complendum.

Quesumus domine salutaribus repleti mysteriis. ut quorum sollempnitatem praeimus. orationibus eorum adiuuemur. per dominum nostrum.

IN NATALE PLURIMORUM CONFESSORUM.

Deus qui nos sanctorum tuorum *ill.* confessionibus gloriosis circumdas et protegis. da nobis et eorum imitatione proficere et intercessione gaudere. per.

Secreta.

Suscipe domine praeces et munera. quae ut tuo sint digna conspectui. sanctorum tuorum praecibus adiuuemur. per dominum.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Et maiestatem tuam supplici /deuo- [fo. 171. tione exorare. ut beatorum confessorum tuorum *ill.* quorum festa caelebramus obtentu. mereamur tuum obtinere auxilium. per christum.

Ad complendum.

Corporis sacri et praetiosi sanguinis repleti libamine quesumus domine deus noster. ut quod pia deuotione gerimus. certa redemptione capiamus. per.

IN UIGILIA UNIUS UIRGINIS.

Sanctae uirginis tuae *ill.* domine quesumus supplicationibus tribue nos foueri. ut cuius uenerabilem sollempnitatem praeuenimus obsequio. eius intercessionibus commendemur et meritis. per.

Secreta.

Muneribus nostris quesumus[1] domine sanctae martyris tuae festa praecedimus. ut quae conscientiae nostrae praepediuntur obstaculis illius meritis reddantur acceptum.† per.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Et beatae martyris tuae *ill.* natalicia praeueniendo laudare benedicere et praedicare. Quam tonto† munere sublimasti. ut ei conferres et uirginitatis coronam et martyrii palmam. Sicque uirtute fidei et decore pudicitiae polleret. ut caelestia regna uirgo pariter et martyr intraret. per christum.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus. ut quorum nos tribuis. communicare. memoriis eorum facias imitatores. per dominum.

IN NATALE UNIUS UIRGINIS.

Deus qui nos hodie beatae et sanctae *ill.* uirginis martyrisque tuae annua sollempnitate laetificas. Concede propitius. ut /eius adiuuemur meritis. cuius castitatis inradiamur [fo. 171v. exemplis. per dominum.

[1] This word seems to be superfluous or misplaced.

Secreta.

Hostias tibi domine beatae *ill.* martyris tuae dicatas meritis benignus assume. et ad perpetuum nobis tribue prouenire subsidium. per.

Ad complendum.

Adiuuent nos quesumus domine et haec mysteria sancta quae sumpsimus. et beatae *ill.* martyre[1] intercessio ueneranda. per dominum nostrum.

ITEM ALIA.

Omnipotens sempiterne deus da nobis in festiuitate beatae *ill.* uirginis congrua deuotione gaudere ut ad† potentiam tuam in eius transitu laudemus. et prouisum nobis percipiamus. auxilium. per dominum nostrum.

Secreta.

Offerimus domine praeces et munera in honore sanctae *ill.* gaudentes. praesta quesumus. ut conuenienter haec agere et remedium sempiternum ualeamus adquirere. per dominum nostrum.

Praefatio.

ⓋⒹ aeterne deus. Beatae *ill.* natalicia recolentes. Uere enim huius honorandus est dies. quae sic terrena generatione processit. ut ad diuinitatis consortium perueniret. per christum.

Ad complendum.

Adiuuent nos quesumus domine et haec mysteria sancta quae sumpsimus. et beatae. *ill.* intercessio ueneranda. per.

ITEM ALIA.

Sancta tua domine. *ill.* nos sua interuentione laetificet. et pia faciat sollempnitate gaudere. per dominum.

Secreta.

/Accepta sit in conspectu tuo domine nostra deuotio. [fo. 172. et eius nobis fiat supplicatione salutaris. pro cuius sollempnitate defertur. per dominum.

Ad complendum.

Quesumus domine salutaribus repleti mysteriis ut cuius sollempnia caelebramus. eius orationibus adiuuemur. per.

[1] For *martyrae.*

Missa in Anniuersario Dedicationis Basilicae.

Deus qui nos† per singulos annos huius sancti templi tui consecrationis reparas diem. et sacris semper mysteriis repraesentas incolumes. exaudi praeces populi tui. et praesta ut quisquis hoc templum beneficia petiturus ingreditur. cuncta se impetrasse laetetur. per.

Secreta.

Annue quesumus domine praecibus nostris ut quicumque intra templi huius cuius anniuersarium dedicationis diem caelebramus ambitum continemur. plena tibi atque perfecta corporis et animae deuotione placeamus. ut dum haec praesentia uota reddimus. ad aeterna praemia te adiuuante uenire mereamur. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ɒ aeterne deus. Pro annua dedicatione tabernaculi huius honorem tibi gratiasque ferre. per christum dominum nostrum. Cuius uirtus magna. pietas copiosa. Respice quesumus de caelo. et uide et uisita domum istam. ut si quis in eo nomini tuo supplicatus fuerit. libenter exaudias. et satisfacientibus clementter ignoscas. hic tibi sacerdotes tui sacrificium laudis offerant hic fidelis populus uota persoluat. hic peccatorum honera deponantur. Hic fides sancta stabilietur.† /hic ipse inter bonum [fo. 172v. malumque discernas. cum causam interpellatus iudicaueris quam non ignoras. Hic pietas absoluta redeat. hinc iniquitas emendata discedat. Inueniat apud te[1] locum uenie. quicumque satisfaciens huc aduenerit et conscio dolore uictus. altaria tua riuis suarum elauerit lacrimarum. Hic si quando populus tuus tristis mestusque conuenerit. adquiesce rogare. et rogatus indulge. et ideo.

Ad complendum.

Deus qui ecclesiam tuam sponsam uocare dignatus es. ut quae haberet gratiam per fidei deuotionem. haberet etiam ex nomine pietatem. da ut omnes[2] haec plebs nomini tuo seruiens. huius uocabuli consortio digna esse mereatur. et ecclesia tua in templo cuius anniuersarius dedicationis dies caelebratur. tibi collecta. te timeat. te diligat. te sequatur. ut dum iugiter per uestigia tua graditur. ad caelestia promissa te ducente peruenire mereatur qui uiuis.

Super populum.

Deus qui de uiuis et electis lapidibus aeternum maiestati tuae condis habitaculum. auxiliare populo supplicanti. ut quod ecclesia tua corporalibus proficit spatiis. spiritalibus amplificetur augmentis. per dominum.

[1] *Domine* added by another hand.
[2] So MS. originally; the word has been corrected to *omnis*.

MISSA IN ORDINATIÒNE PRESBITERI.

Deus qui digne tibi seruientium nos imitari desideras famulatum. da nobis caritatis tuae flamma ardere succensis. ut antistitum decus priorum qui tibi placuerunt mereamur consortia obtinere. per dominum.

Alia.

/Deus cuius arbitrio omnium caelorum ordo decurrit. [fo. 173. respice propitius ad nostri temporis aetatem. ut tibi seruitus nostra complaceat. et misericordiae tuae in nobis dona concede. per.

Secreta.

Aufer a nobis domine spiritum superbiae cui resistis. ut sacrificia nostra tibi sint semper accepta. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Qui dissimulatis peccatis humanae fragilitatis nobis indignis sacerdotalem confers dignitatem. Da nobis quesumus ut ad sacrosancta mysteria immolando sacrificia cum beneplacitis mentibus facias introire. quia tu solus sine operibus aptis iustificas peccatores. tu gratiam praestas benignus ingratis. Tu ea quae retro sunt obliuisci concedis. et ad priora promissa mysteria clementissima gubernatione perducis. et ideo.

Infra actionem.

Hanc igitur oblationem seruitutis nostrae quam tibi offerimus in die hodiernae sollempnitatis. quo nobis indignis sacerdotales infulas tribuisti quesumus domine ut placatus accipias. et in tua pietate conserua quod es operatus in nobis. diesque nostros in tua.

Ad complendum.

Corporis sacri et praetiosi sanguinis repleti libamine quesumus domine deus noster. ut gratiae tuae munus quod nobis inmeritis contulisti. intercedente beato. *ill.* propitius muniendo custodias. per dominum.[1]

[1] Four lines of the recto and the whole of the verso of fol. 173 are left blank. The Votive Masses begin on fol. 174, the first collect being written in gold letters, within an ornamental border.

/[MISSA DE SANCTA TRINITATE.[1]] [fo. 174.

Omnipotens sempiterne deus qui dedisti nobis famulis tuis in confessione uere fidei aeternae trinitatis gloriam agnoscere. Et in potentia maiestatis adorare unitatem. quesumus ut eiusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur aduersis. per dominum.

[*Secreta*[1]]

/Sanctificaquesumus domine deus noster. per tui sancti [fo. 174v. nominis inuocationem huius oblationem[2] hostiam et per eam nosmetipsos tibi perfice munus aeternum. per.

Praefatio.

Ꝩ aeterne deus. Qui cum unigenito filio tuo et spiritu sancto unus es deus. unus es dominus. Non in unius singularitate personae. sed in unius trinitate substantiae. Quod enim de tua gloria reuelante te credimus. hoc de filio tuo. hoc de spiritu sancto sine differentia discretione† sentimus. Ut in [con[3]]fessione uere sempiterneque deitatatis.† et in personis proprietas, et in essentia unitas. et in maiestate adoretur aequalitas. Quam laudant.

Ad complendum.

Proficiat nobis ad salutem corporis et animae domine deus. huius sacramenti susceptio. et sempiterna sanctae trinitatis eiusdemque indiuiduae unitatis confessio. per dominum nostrum.

Alia.

Domine deus pater omnipotens nos famulos tuae maiestati subiectos. per unicum filium tuum in uirtute sancti spiritus benedic et protege. ut ab omni hoste securi in tua iugiter laude laetemur. per eundem.[4]

[MISSA IN MEMORIAM SALUATORIS DOMINI NOSTRI.]

/Corda nostra quesumus sanctus splendor tuae incar- [fo. 175. nationis. natiuitatis passionis. resurrectionis. ascensionis et aduentus spiritus sancti nos clementi respectu illustret. quo mundi huius tenebris carere ualeamus. et ipso ducente perueniamus ad patriam claritatis aeternae. per dominum nostrum.

[1] These headings are omitted in the MS.
[2] Corrected to *oblationis* perhaps by another hand.
[3] Syllable omitted in MS.
[4] The lower part of fo. 172v. is blank, being probably left for the heading of the next mass, which has not been inserted. The heading supplied is that given to the same mass in the "Red Book of Derby" (MS. C.C.C. Camb. 422. Warren, Leofric Missal, p. 273.)

Secreta.

In mentibus nostris quesumus domine uerae fidei sacramenta confirma. ut qui conceptum de uirgine deum et hominem firmiter confitemur. per eiusdem salutiferae incarnationis. Natiuitiuitatis† passionis. resurrectionis. ascensionis. et aduentus spiritus sancti potentiam ad aeternam mereamur peruenire laetitiam. per eundem.

Ad complendum.

Praesta quesumus omnipotens pater. ut qui filii tui domini nostri iesu christi incarnationis. natiuitatis. passionis. resurrectionis. ascensionis. et aduentus spiritus sancti memoriam debita uenerationis laude colimus. ipsi per eiusdem spiritus sancti gratiam a morte animae resurgamus. et in tua semper sanctificatione uiuamus. per eundem.

MISSA PRO PECCATIS. FERIA II.

Exaudi domine quesumus supplicum praeces et confitentium tibi parce peccatis. ut pariter nobis indulgentiam tribuas benignus et pacem. per dominum.

Secreta.

/Hostias tibi domine placationis offerimus. ut et [fo. 175v. delicta nostra miseratus absoluas. et nutantia corda tu dirigas. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Suppliciter te implorantes ut nos ab omnibus peccatis clementer eripias. et a cunctis protegas benignus inimicis. per christum.

Infra actionem.

Hanc igitur oblationem quam tibi offerimus pro peccatis atque offensionibus nostris ut omnium delictorum nostrorum remissionem consequi mereamur. quesumus domine.

Ad complendum.

Praesta nobis aeternae saluator. ut percipientes hoc munere ueniam peccatorum deinceps peccata uitemus. per dominum.

Super populum.

Deus cui proprium est misereri semper et parcere suscipe depraecationem nostram et quos delictorum catena constringit. miseratio tuae pietatis absoluat. per dominum nostrum.

MISSA AD SUFFRAGIA ANGELORUM. FERIA III.

Perpetuum. nobis domine tuae miserationis praesta subsidium. quibus et angelica prestitisti. suffragia non deesse. per.

Secreta.

Hostias tibi domine laudis offerimus. suppliciter depraecantes. ut easdem angelico pro nobis interueniente suffragio. et placatus accipias. et ad salutem nostram prouenire concedas. per.

|Praefatio. [fo. 176.

Ꝟ aeterne deus. Quamuis enim illius sublimis angelicae substantiae sit habitatio semper in caelis. tuorum tamen fidelium praesumit affectum pro tua reuerentia potestatis. per haec piae deuotionis officia. quoddam retinere pignus in terris adstantium in conspectu tuo iugiter ministrorum per christum.

Ad complendum.

Repleti domine benedictione caelesti suppliciter imploramus. ut quod fragili caelebramus officio. sanctorum archangelorum nobis prodesse sentiamus auxilio. per dominum.

Super populum.

Plebem tuam quesumus domine perpetua pietate custodi. ut secura semper et necessariis adiuta subsidiis. spirituum tibimet placitorum. pia semper ueneratione laetetur. per dominum nostrum.

MISSAPIENTIA.[1] FERIA IIII.

Deus qui per coaeternam tibi sapientiam hominem cum non esset condidisti. perditumque misericorditer et mirabiliter reformasti. praesta quesumus ut eadem pectora nostra te inspirante[2] tota mente amemus. et ad te toto corde curramus. per dominum.

Secreta.

Sanctificetur quesumus domine deus huius oblationis munus tua cooperante sapientia. ut tibi placere possit ad laudem. et nobis proficere ad salutem. per.

|Praefatio. [fo. 176v.

Ꝟ aeterne deus. Qui tui nominis agnitionem. et tuae potentiae gloriam nobis in coaeterna tibi sapientia reuelare uoluisti ut tuam confitentes maiestatem. et tuis inherere[3] mandatis tecum uitam habeamus aeternam per christum.

Secreta.†

Infunde quesumus domine deus per haec sancta quae sumpsimus. tuae cordibus nostris lumen sapientiae ut te ueraciter agnoscamus. et fideliter diligamus. per dominum.

[1] So MS. for *Missa de Sapientia.*
[2] For *inspirante te.*
[3] For *inherentes.*

Super populum.

Deus qui misisti filium tuum et ostendisti creaturae creatorem. respice propitius super nos famulos tuos. et praepara agiae sophiae dignam in cordibus nostris habitationem. per dominum.

MISSA DE SANCTA KARITATE. FERIA V.

Deus uita fidelium gloria humilium. beatitudo iustorum. propitius accipe supplicum praeces. ut animae quae promissiones tuas sitiunt. de tua semper karitatis habundantia repleantur. per.

Secreta.

Mitte domine quesumus spiritum sanctum qui et munera praesentia tuum nobis efficiat sacramentum. et ad hoc percipiendum nostra corda purificet. per.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Et omnipotentiam tuam iugiter implorare. ut in commeratione† omnium sanctorum tuorum eorum suffragantibus meritis. et prae/sentis uitae nobis subsidium et [fo. 177. aeternae tribuas praemium sempiternum. Quo sic mutabilia bona capiamus. ut per haec ad incommutabilia dona peruenire ualeamus. Sic temporalis laetitiae tempora transeant ut eis gaudia sempiterna succedant. per christum.

Ad complendum.

Spiritum in nobis domine tuae caritatis infunde. ut quos uno caelesti pane satiasti. tua facias pietate concordes. per dominum.

Alia.

Sancti spiritus gratia quesumus domine corda nostra inluminet. et perfecte caritatis dulcedine habundanter reficiat. per dominum nostrum.

MISSA DE SANCTA CRUCE. FERIA VI.

Deus qui unigeniti filii tui domini nostri iesu christi praetioso sanguine uiuifice crucis uexillum sanctificare uoluisti. concede quesumus eos qui eiusdem sanctae crucis gaudent honore. tua quoque ubique protectione gaudere. per.

Secreta.

Haec oblatio domine ab omnibus nos purget offensis. quae in ara crucis etiam totius mundi tulit offensa. per.

Praefatio.

ↀ aeterne deus. Qui salutem humani generis in ligno crucis constituisti. ut unde mors oriebatur. inde uita resurgeret. Et qui in ligno uincebat. in ligno quoque uinceretur. per christum.

Ad complendum.

Adesto quesumus domine deus noster. et quos sanctae crucis laetari fecisti honore. eius quoque perpetuis defende subsidiis. per dominum nostrum.

Alia.

/Deus qui pro nobis filium tuum crucis patibulum [fo. 177v subire uoluisti. ut inimici a nobis expelleres potestatem. concede nobis famulis tuis ut antiqui hostis temptamentis. tua gratia protegente resistere ualeamus. per eundem.

Alia.

Quesumus domine deus noster ut per uexillum sanctae crucis filii tui ad conterendas aduersariorum nostrorum insidias. nos in tuae protectionis securitate constituas. per.

Alia.

Sacrificium domine quod immolamus placatus intende. ut ab omni nos exuat bellorum nequitia. et uexillum sanctae crucis filii tui ad conterendas potestatis inimicae insidias nos in tuae protectionis securitate constituat. per.

Alia.

Deus qui per crucem et sanguinem domini nostri iesu christi filii tui dedisti pacem hominibus et caelestium collegium gaudiorum. da nobis et tuae pacis ubertate repleri. et de angelicae societatis unitate laetari. per eundem.

MISSA DE SANCTA MARIA. SABBATO.

Concede nos famulos tuos quesumus domine deus perpetua mentis et corporis sanitate gaudere. et gloriosa beatae mariae semper uirginis intercessione. a praesenti liberari tristitia. et futura perfrui laetitia. per.

Secreta.

Intercessio quesumus domine beatae mariae semper uirginis munera nostra commendet. nosque in eius ueneratione tuae maiestati reddat acceptos. per dominum nostrum.

Praefatio.

/Ꝺ aeterne deus. Licet enim castitatis† uirginalis [fo. 178. tibi sit ualde amabilis tamen illa omni laude extat dignissima. quae non desinit esse uirgo. postquam saluatorem protulit huic mundo. Non sunt namque caeterae mulieres eatenus insignes. quia nulla earum postquam genuit lucra uirginitatis possedit. Huius igitur genitricis tuae praecibus adiuuemur. cuius commemoratione laetamur. Credimus namque eam nobis impetrare posse salutem quae genuit regem atque sacerdotem. iesum christum dominum nostrum. quem laudant.

Ad complendum.

Sumptis domine salutis nostrae subsidiis. da quesumus beatissimae dei genitricis semperque uirginis mariae. nos patrociniis ubique protegi. in cuius ueneratione haec tuae obtulimus maiestati. per.

Super populum.

Omnipotens sempiternae deus. Nos famulos tuos potentiae† tuae† a cunctis protege periculis et gloriosa beatae mariae semper uirginis intercessione fac nos praesenti gaudere prosperitate et futura. per dominum nostrum.

ALIA.

Famulorum tuorum quesumus domine delictis ignosce. ut qui placere tibi de actibus nostris non ualemus. genitricis filii tui domini dei nostri intercessione saluemur. per.

Secreta.

Tua domine propitiatione et beatae mariae semper uirginis intercessione ad perpetuam atque praesentem haec oblatio nobis proficiat prosperitatem. per dominum.

Praefatio.

/Ꝺ aeterne deus. Et te in ueneratione sacrarum uirginum exultantibus animis. laudare. benedicere. et praedicare. Inter quas intemerata dei genitrix uirgo maria. gloriosa effulsit. quae et unigenitum tuum sancti spiritus obumbratione concepit. et uirginitatis gloria permanente. huic mundo aeternum lumen effudit. iesum christum dominum nostrum. per quem maiestatem tuam.

Ad complendum.

Concede misericors deus fragilitate† nostrae subsidium. ut qui sanctae dei genitricis et perpetuae uirginis mariae memoriam caelebramus. intercessionis eius auxilio a nostris iniquitatibus resurgamus. per dominum.

MISSA QUORUM RELIQUIAE IN AECCLESIA CONTINENTUR.

Concede quesumus omnipotens deus. ut sancta dei genitrix maria. sanctique tui apostoli. martyres confessores uirgines. atque omnes sancti quorum in ista sancta continentur aecclesia patrocinia nos ubique adiuuent. quatinis† hic in illorum praesenti suffragio tranquilla pace in tua laude laetemur. per dominum nostrum.

Secreta.

Munera tuae misericors deus. maiestati oblata benigno quesumus suscipe intuitu. ut eorum nobis praecibus fiant salutaria quorum sacratissimae in hac sacra basilica reliquiae sunt recondite. per.

Ad complendum.

Diuina libantes mysteria quesumus domine. ut eorum nos ubique intercessio protegat. quorum hic sacra gaudemus habere patrocinia. per.

ITEM ALIA.

/Propitiare quesumus domine nobis famulis tuis per [fo. 179. sanctorum tuorum merita gloriosa. ut eorum pia intercessione ab omnibus semper protegamur aduersis. per.

Secreta.

Suscipiat clementia tua domine quesumus de manibus nostris munus oblatum. et per sanctorum tuorum orationes ab omnibus nos emundet peccatis. per.

Praefatio.

ꝹD aeterne deus. Pia deuotione tuam laudantes clementiam qui sanctis tuis talem contulisti gloriam ut pro tui amore nominis tota despicerent terrena. et amarent caelestia. Unde et pro eorum ueneratione in loco reliquiarum illorum. haec sacramenta salutis nostrae tuae offerimus pietati ut tantis pro nobis intercedentibus patronis. dextera potentiae tuae nos ubique protegat et regat. per christum.

Ad complendum.

Diuina libantes mysteria quae pro ueneratione sanctorum tuorum tuae obtulimus maiestati. praesta quesumus domine ut per ea ueniam mereamur peccatorum. et caelestis gratiae donis reficiamur. per dominum nostrum.

Super populum.

Da aeterne consolationis pater per sanctorum tuorum praeces populo tuo pacem et salutem. ut tuis tota dilectione inhereat praeceptis. et quae tibi placita sunt tota perficiant† uoluntate. per dominum.

MISSA DE SANCTIS UIRGINIBUS.

Fragilitatem nostram quesumus omnipotens domine perpetuo sustenta munimine. et per gloriosa sanctarum uirginum merita quarum /corpora in praesenti requiescunt aula tribue [fo. 179v. nobis mundane lucis prosperitatem. et aetherię beatitudinis recompensationem. per.

Secreta.

Munera nostra quesumus gratanter suscipe clementissime deus. et interuenientibus gloriosis uirginibus in hac basilica carne quiescentibus uniuersas uitiorum maculas a nobis expelle. atque sempiterne felicitatis gaudia concede. per dominum.

Ad complendum.

Praesta quesumus rerum uniuersarum conditor deus. ut huius perceptio muneris sit nobis purificatio mentis et corporis. et suffragantibus istis uirginibus sacris. praemium caelestis hereditatis.[1] per dominum.

MISSA DE SANCTO BENEDICTO ABBATE.

Sit domine quesumus beatissimus. benedictus custos actuum nostrorum et mala opera ac desideria maligna quae nostra fragilitas superare non potest. eius pia intercessione tua benignitate annuente uincantur. per.

Secreta.

Sacris altaribus domine hostias superpositas. sanctus benedictus quesumus in salutem nobis prouenire deposcat. per.

Ad complendum.

Existat quesumus domine beatissimus benedictus perpetuus pro nobis interuentor. ut haec sancta mysteria quae indignis manibus tractamus. non sint nobis reatus ad poenam. sed sint fortitudo nostrae infirmitatis. et ad uitam capessendam aeternam praeparatio salutaris. per dominum.

MISSA IN HONORE OMNIUM SANCTORUM.

Deus qui beatae mariae /semper uirginis et beatarum [fo. 180. omnium caelestium uirtutum et sanctorum patriarcharum prophetarum apostolorum martyrum. confessorum uirginum. atque omnium simul sanctorum continua laetificas commemoratione. praesta quesumus ut quos cotidiano ueneramur officio. etiam piae conuersationis semper sequamur exemplo. per.

Secreta.

Munera tibi domine nostrae deuotionis offerimus. quae et pro tuorum tibi grata sunt† honore sanctorum. et nobis salutaria te miserante reddantur. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Praesta nobis domine quesumus intercedentibus omnium sanctorum tuorum meritis. ut quae ore contingimus. capiamus et mente. per dominum.

[1] Some word like *consequamur* should probabl y be supplied here.

Super populum.

Fac nos domine quesumus sanctae mariae semper uirginis subsidiis attolli. et gloriosa beatarum omnium caelestium uirtutum et sanctorum patriarcharum prophetarum. apostolorum. martyrum. confessorum uirginum. omniumque simul sanctorum protectione defendi. ut dum eorum pariter cotidie memoriam facimus. eorum pariter cotidie ab omnibus aduersis protegamur auxilio. per dominum.

ITEM ALIA.

Concede quesumus omnipotens deus. ut intercessio nos sanctae dei genitricis mariae. sanctorumque omnium apostolorum martyrum confessorum et uirginum et omnium electorum tuorum ubique laetificet. ut dum eorum /merita recolimus. patrocinia [fo. 180v. sentiamus. per.

Secreta.

Oblatis domine placare muneribus et intercedentibus omnibus sanctis tuis. a cunctis nos defende periculis. per dominum.

Ad complendum.

Sumpsimus domine sanctorum tuorum sollempnia caelebrantes sacramenta caelestia. praesta quesumus ut quod temporaliter gerimus. aeternis gaudiis consequamur. per dominum nostrum.

MISSA PRO REGE.

Quesumus omnipotens deus ut famulus tuus rex noster qui tua miseratione suscepit regni gubernacula. uirtutum etiam omnium percipiat incrementa. quibus decenter ornatus. et uitiorum monstra deuitare et hostem superare. et ad te qui uia ueritas et uita es gratiosus ualeat peruenire. per.

Secreta.

Munera domine quesumus oblata sanctifica. ut et nos[1] unigeniti tui corpus et sanguis fiant et regi nostro ad optinendam animae corporisque salutem. et peragendum iniunctum officium te largiente usquequaque proficiant. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Haec domine oratio salutaris famulum tuum regem nostrum ab omnibus tueatur aduersis quatinus et aecclesiasticae pacis obtineat tranquillitatem et istius temporis decursum† ad aeternam perueniat hereditatem. per dominum nostrum.

[1] For *nobis*.

MISSA PRO ABBATE EIUSQUE CONGREGATIONE.

Omnipotens sempiterne deus. qui /facis mirabilia magna [fo. 181. solus praetende super famulum tuum abbatem nostrum. et super cunctam congregationem illi commissam spiritum gratiae salutaris. et ut in ueritate tibi complaceamus. perpetuum nobis rorem tuae benedictionis infunde. per dominum nostrum.

Secreta.

Hostias domine famulorum tuorum placatus intende et quas in honore nominis tui deuota mente pro eis caelebramus proficere sibi sentiant ad medelam. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ꝍ aeterne deus. Clementiam tuam pronis mentibus obsecramus. ut famulos tuos tibi facias toto corde subiectos. ut tuae caritatis spiritu repleti a terrenis mundentur cupiditatibus et caelesti beatitudine te donante digni efficiantur. per christum.

Ad complendum.

Quos caelesti recreas munere perpetuo domine comitare praesidio et quos fouere non desinis. dignos fieri sempiterna redemptione concede. per dominum.

MISSA IN MONASTERIO MONACHORUM.

Familiam. huius sacri coenobii quesumus domine intercedente beato benedicto confessore tuo. cum omnibus sanctis perpetuo guberna moderamine. ut adsit nobis et in securitate cautela et inter aspera fortitudo. per.

Secreta.

Munera quesumus domine quae pro nostra et omnium quorum recolimus memoriam redemptione oculis tuae offerimus maiestatis. placatus suscipe et ad perpetuam nobis omnibus tribue prouenire salutem. per.

|Ad complendum. [fo. 181v.

Suscipe domine praeces nostras et muro custodiae tuae hoc sanctum ouile circumda. ut omni aduersitate depulsa. sit hoc semper domicilium incolomitatis et pacis. per dominum nostrum.

MISSA PRO EPISCOPO.

Concede quesumus domine famulo tuo episcopo nostro ut praedicando et exercendo quae recta sunt exempla bonorum operum animas suorum instruat subditorum. et aeternae remunerationis mercedem a te piissimo pastore percipiat. per dominum nostrum.

Secreta.

Suscipe quesumus clementer omnipotens deus. nostrae oblationes† deuotionem et per uirtutem huius sacramenta† tuae maiestatis famulum tuum. N. cum commisso sibi grege cunctis protege aduersitatibus. per.

Ad complendum.

Deus qui populo tuo pastores praeesse uoluisti. famulum tuum episcopum nostrum. N. quem esset† et prodesse iussisti. da quesumus ut incessanter recta monende† et operando subditorum suorum mentes in tui amoris desiderio excitet. et secundum te ad utilitatem sui prouectus et aliorum uiuere ualeat. per dominum.

MISSA SACERDOTIS PROPRIA.

Fac me queso omnipotens deus ita iustitia indui. ut in sanctorum tuorum merear exultatione laetari. quatinus emundatus ab omnibus sordibus peccatorum. consortium adipiscar tibi placentium sacerdotum. meque tua misericordia a uitiis omnibus exuat. quem /reatus propriae conscientiae grauat. per. [fo. 182.

Secreta.

Deus qui te praecipis a peccatoribus exorari. tibique sacrificium contriti cordis offerri. hoc sacrificium quod indignis manibus meis offero acceptare dignare. et ut ipse tibi hostia et sacrificium esse merear miseratus concede. atque per ministerii huius exhibitionem peccatorum omnium percipiam remissionem. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ⓓ aeterne deus. Qui dissimilatis† humanae fragilitatis peccatis sacerdotii dignitatem concedis indignis. Et non solum peccata dimittis. uerum etiam ipsos peccatores iustificare dignaris. Cuius est muneris ut non existentia sumant exordia. exorta nutrimentum. Nutrita fructum. fructuosa perseuerandi auxilium. Qui me non existentem creasti. creatum fidei firmitate ditasti. fidelem quamuis peccatis squalentem sacerdotii dignitate donasti. Tuam igitur omnipotentiam supplex exposco. ut me a praeteritis peccatis emundes. In mundi huius cursu in bonis operibus corrobores. et in perseuerantiae soliditate confirmes. per christum.

Ad complendum.

Huius mihi domine sacramenti perceptio sit omnium peccatorum meorum remissio. et tuae pietatis optata propitiatio. ut per haec te opitulante efficiar sacris altaribus dignus quae de tua pietate confisus frequentare praesumo indignus. per.

ITEM ALIA.

Suppliciter te piissime /deus pater omnipotens qui [fo. 182v. es creator omnium rerum depraecor ut dum me famulum tuum coram omnipotentia maiestatis tuae grauiter deliquisse confiteor. manum misericordiae tuae mihi porrigas. quatenus dum hanc oblationem tuae pietati pro peccatis meis offero. quod nequiter admisi. clementissimę digneris absoluere. per.

Secreta.

Deus misericordiae. deus pietatis. deus indulgentiae. indulge quaeso et miserere mei serui tui et sacrificium quod pietatis tuae gratia pro peccatis meis offero benignae digneris suscipere. et peccata quae labentibus uitiis contraxi. pius et propitius ac miseratus indulgeas. et locum poenitentiae ac flumina lacrimarum oculorum meorum concessa ueniam. a te merear accipere delictorum. per.

Praefatio.

VD per christum dominum nostrum. Qui pro amore hominum homo factus in similitudinem carnis peccati formam serui dominus assumpsit. et in speciae uulnerati. medicus ambulauit. Hic nobis dominus et minister salutis. aduocatus et iudex. sacerdos et sacrificium. Per hunc te sanctae pater suppliciter exoro ut dum reatum conscientiae meae recognosco. quod in praeceptis tuis prauaricator† extiti et per delictorum facinus corrui in ruinam. Tu me domine erige. quem lapsus peccati prostrauit. Inlumina caecum quem terrae[1] peccatorum caligines obscurauerunt. Solue compeditum quem uinculo† peccatorum constringunt. Praesta per sanctum et gloriosum. et ad- /orandum iesum dominum nostrum. quem laudant. [fo. 183.

Infra actionem.

Hanc igitur oblationem quam tibi offero domine pro peccatis meis nimiis et offensionibus maiestatem tuam totis uiribus deus piissime humili praece deposco. ut dignanter suscipias exoro ut remittas crimina quae carnis fragilitate admisi. etiam reuerti ad ea non sinas. Sed confirma me in iustificationibus tuis et perseuerantiam mihi tribue in illis. Et fac me dignum ante conspectum tuum adstare. et sacrificium tibi casto corpore et mundo corde digne offerre. quesumus domine ut placatus accipias.

Ad complendum.

Deus qui uiuorum es saluator omnium qui non uis mortem peccatoris nec laetaris in perditione morientium te suppliciter depraecor. ut concedas mihi ueniam delictorum ut et admissa

[1] For *tetrae*.

defleam et in postmodum non admittam. et cum mihi extrema dies finisque uitae aduenerit. emundatis delictis omnibus me angelus sanctitatis suscipiat. per dominum.

Alia.

Deuotionem meam dominus dignanter intendat. et diuturnam uitam mihi cum tranquillitate concedat. taleque mihi in praesenti saeculo tribuat. ut padysi† me in futuro habitatorem efficiat. et ita cor meum benedicendo sanctificet. ut mecum iugiter habitare delectet. per dominum.

MISSA PRO DEUOTO.

Deus qui iustificas impium et non uis mortem peccatorum. maiestatem tuam suppliciter depraecamur. ut famulum tuum de tua misericordia confidentem. caelesti protegas /benignus [fo. 183v. auxilio. et assidua protectione conserues. ut tibi iugiter famuletur. et nullis temptationibus a te separetur. per dominum nostrum.

Secreta.

Huius quesumus domine uirtute mysterii. et a propriis nos munda delictis. et famulum tuum. N. ab omnibus absolue peccatis. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝞD aeterne deus. Qui es iustorum gloria et misericordia peccatorum. pietatem tuam humili praece deposcimus. ut famulum tuum. N. benignus respicias. et pietatis tuae custodiam impendas. Ut ex toto corde et ex tota mente tibi seruiat. et sub tua semper protectione consistat. ut quando ei extrema dies aduenerit. societatem omnium sanctorum percipiat. cum quibus inenarrabilem gloriam sine fine percipiat. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Purificent nos domine sacramenta quae sumpsimus. et famulum tuum. N. ab omni culpa liberum esse concede. ut qui conscientiae reatu constringitur. caelestis remedii plenitudine glorietur. per dominum.

ITEM ALIA.

Omnipotens sempiterne deus confitenti tibi famulo tuo. N. pro tua pietate peccata relaxa. ut non plus ei noceat conscientiae reatus ad poenam. quam indulgentia tuae pietatis ad ueniam. per dominum.

Secreta.

Praesta quesumus omnipotens et misericors deus. ut haec salutaris oblatio famulum tuum. N. et propriis reatibus indesinenter expediat. et ab omnibus tueatur aduersis. per.

[*Praefatio.*[1]]

/VD aeterne deus. Maiestatem tuam suppliciter [fo. 184. depraecantes ut famulum tuum. N. ab omnibus peccatis clementer eripias. et a cunctis protegas benignus inimicis. per christum dominum nostrum.

Infra actionem.

Hanc igitur oblationem domine quam tibi offerimus pro expiatione peccatorum famuli tui. N. et pro acceleratione caelestis auxilii. ut omnium delictorum suorum remissionem consequi mereatur. quesumus domine.

Ad complendum.

Omnipotens et misericors deus. qui omnem animam poenitentem et confitentem magis uis emendare quam perdere. respice propitius super hunc famulum tuum. N. et per haec sacramenta quae sumpsimus auerte ab eo iram indignationis. et dimitte ei omnia peccata sua. per.

ITEM ALIA.

Exaudi quesumus omnipotens deus praeces nostras quas in conspectu pietatis tuae effundere praesumimus. suppliciter depraecantes. ut famulum tuum. N. in tua misericordia confidentem benedicas. et omnia eius peccata dimittas. tuaque eum protectione conserua. ut possit tibi dignus fieri. et ad aeternam beatitudinem ualeat peruenire. per dominum nostrum.

Secreta.

Suscipe clementissime pater hostiam placationis et laudis quam ego peccator indignus famulus tuus sacerdos tibi offerre praesumo ad honorem et gloriam nominis tui. et pro incolomitate famuli tui. N. ut omnium delictorum suorum ueniam /consequi mereatur. per. [fo. 184v.

Ad complendum.

Omnipotens et misericors deus. qui peccatorum indulgentiam in confessione celere[2] posuisti. succurre lapsis. miserere confessis. et famulum tuum. N. quem delictorum catena constringit. magnitudo tuae pietatis absoluat. per.

[1] This heading is omitted in the MS.
[2] Corrected to *celeri.*

ITEM ALIA.

Adesto domine supplicationibus nostris. et hanc famuli tui. N. oblationem benignus assume. ut qui auxilium tuae miserationis implorat. et sanctificationis gratiam referat. et quod piae praecatur obtineat. per.

Secreta.

Grata sit tibi[[1]] haec oblatio famuli tui. N. quam tibi offerimus in honore beati martyris tui. *ill.* quesumus ut ei proficiat ad salutem. per.

Ad complendum.

Famulum tuum. N. quesumus domine corporae pariter et mente purifica. ut tua inspiratione compunctus noxias delectationes uitare praeualeat. per.

ITEM ALIA.

Deus cui accepta sunt uota cui munera te exoramus. ut uota serui tui. N. dignanter accipias. tribue ei diuitias gratiae tuae. et ab omnibus periculis eum liberari iubeas tuearis ac defendas. protegas et confortes. diebus ac noctibus. horis atque momentis da ei auxilium atque praesidium. iuxta euangelicam uocem. ut quod petit obtineat. et quod impetrat agnoscat. per dominum nostrum.

Secreta.

/Domine qui per os dauid locutus es. uouete et [fo. 185. reddite domino deo uestro. te suppliciter exoramus. ut famulum tuum *ill.* uigilantem custodias. dormientem conserues. oblationem quam tibi pro eo offerimus clementer accipias. accendas cor famuli tui. N. igne amoris ac timoris. uel desiderii tui. ut patriarcharum exempla imitetur. per.

Ad complendum.

Deus qui es initium et finis. concede misericordiam tuam famulo tuo. *ill.* ut sub ope dexterae tuae eum ubique protegas. et mitte ei auxilium de sancto et de sion tuere eum. et auge illi felicitatis tempora. da ei uitam longeuam. qui ezechiae annos auxisti. et tribue ei domine gratiam tuam et dele cyrographum peccatorum suorum. per dominum.

MISSA PRO AMICO UEL AMICA.

Omnipotens sempiterne deus miserere famulae tuae. N. et dirige eam secundum tuam clementiam in uiam salutis aeternae.

[1] There is an erasure of a few letters in the MS. at this point. Probably the words should be *tibi domine.*

ut te donante quae tibi placita cupiat. et tota uirtute proficiat. per dominum.

Secreta.

Proficiat quesumus domine haec oblatio quam tuae supplices offerimus maiestati ad salutem famulae tuae *ill.* ut tua prouidentia eius uita inter aduersa et prospera ubique dirigatur. per.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Implorantes tuae maiestatis misericordiam ut famulae tuae. N. ueniam suorum largiri digneris peccatorum. ut ab omnibus ininimicit uinculis liberata. tuis toto corde inhe/reat mandatis. et te solum dominum semper tota [fo. 185v. uirtute diligat. et ad tuae quandoque beatitudinis uisionem peruenire mereatur. per christum.

Ad complendum.

Sumentes domine perpetuae sacramenta salutis tuam deprecantes† clementiam. ut per ea famulam tuam ab omni aduersitate protegas. per.

Super populum.

Famulam tuam. N. quesumus domine tua semper protectione custodi. ut libera tibi mente deseruiat. et te protegente a malis omnibus sit secura. per.

MISSA PRO REGE ET REGINA UEL FILIIS EORUM.

Deus in cuius manu corda sunt regum. qui es humilium consolator. et fidelium fortitudo. et protector omnium in te sperantium. da regi nostro. N. et reginae. N. uel filiis eorum populoque christiano. triumphum uirtutis suae scienter excolere. ut per te semper reparentur ad ueniam. per dominum nostrum.

Secreta.

Suscipe domine praeces et hostias aecclesiae tuae pro salute famuli tui regit nostri. N. et reginae nostrae. N. uel filiis eorum et protectione fidelium populorum supplicantes.† ut antiqua brachii tui te operante miracula. superatis inimicis secura tibi seruiat christianorum libertas. per dominum.

Praefatio.

ꝺ aeterne deus. Maiestatem tuam suppliciter exoramus. ut ab ecclesia tua quicquid est noxium tu repellas. et quicquid eidem salutare est largiaris. Nosque humilitatem tribuas rationabilem. custodire per gratiam tuam clementer impendis.† Et /regi nostro. N. et reginae. N. cum filiis uel populo [fo. 186. christiano ab operibus iniquis dignanter expedias. Et nec

propriorum feriri patiaris excessu. nec alienis impietatibus praebere consensum. Sed mores nostros ea moderatione componas. ut tam in nobis quam in aliis quae sunt iusta seruemus. et ad aeterna gaudia peruenire mereamur. per christum.

Infra actionem.

Hanc igitur oblationem domine famuli tui. N. et reginae. *ill.* cum filiis suis uel populo christiano quam tibi ministerium officii sacerdotalis offerimus. propitius ac benignus assume. et exoratus nostra obsecratione. concede ut maiestati tuae sit accepta. Diesque nostros.

Ad complendum.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut per haec mysteria quae sumpsimus. rex noster. N. et regina. N. uel filii eorum et populus christianus semper rationabilia meditantes. quae tibi sunt placita. et dictis exequantur et factis. per dominum nostrum.

MISSA PRO CONGREGATIONE.

Defende quesumus domine beato petro apostolo tuo intercedente. istam ab omni aduersitate familiam. ut† tibi toto corde prostratam. ab hostium propitius tuere† clementer insidiis. per dominum.

Secreta.

Suscipe quesumus clementer omnipotens deus. nostrae oblationem deuotionis. et per uirtutem huius sacramenti. tuae maiestatis famulos congregationis istius. a cunctis protege aduersitatibus. per dominum.

Ad complendum.

Sumptis redemptionis nostrae muneribus praesta quesumus omnipotens et misericors deus. eorum caelebratione /no- [fo. 186v. bis tuae protectionis. contra omnes aduersitates subsidium. per dominum nostrum iesum christum.

MISSA CONTRA INIMICORUM TEMPTATIONEM INUISIBILIUM.

Omnipotens mitissime deus respice propitius preces nostras. et libera cor nostrum de malarum temptatione cogitationum. ut spiritus sancti dignum fieri habitaculum mereamur. per.

Secreta.

Has tibi domine deus offerimus oblationes pro salute nostra quatinus animas nostras illius sancti spiritus gratia inluminare digneris. per dominum. eiusdem.

Praefatio.

ꝟD aeterne deus. Humiliter tuam depraecantes clementiam ut gratiam sancti spiritus animabus nostris clementer infundere digneris. ut te perfecte diligere. et digne laudare mereamur. per christum.

Ad complendum.

Per hoc quesumus domine sacrificium quod tuae obtulimus pietati. ab omnibus corda nostra emunda temptationibus. per dominum nostrum.

Super populum.

Deus qui inluminas omnem hominem uenientem in hunc mundum. inlumina quesumus cor nostrum gratiae tuae splendore. ut digne maiestati tuae† cogitare et diligere ualeamus. per dominum nostrum.

MISSA CONTRA TEMPTATIONEM CARNIS.

Ure igne sancti spiritus renes nostros et cor nostrum domine. ut tibi caste et corde seruiamus. et corpore placeamus. per dominum.

Secreta.

Disrumpe domine uincula peccatorum nostrorum et ut sacrificare tibi hostiam laudis absoluta libertate possimus retribuere.[1] quae ante tribuisti. et salua /nos per indulgentiam. quos [fo. 187. dignatus es saluare per gratiam. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝟD aeterne deus. Salua nos ex ore leonis saeuissimi qui rugiens circuit de unitate ecclesiae tuae quem deuoret. Sed tu fortissime leo de tribu iuda contere contrariam suae uirtutis nequitiam. nosque ab ignitis eius inpugnationibus liberatus.† corpore conserua. et mente purifica. per quem.

Ad complendum.

Deus adiutor et protector noster refloreat caro nostra et uigore pudicitiae. et sanctimoniae nouitate ereptamque de manu tartari. resurrectionis gaudio iubeas praesentari. per dominum nostrum.

MISSA PRO PETITIONE LACRIMARUM.

Omnipotens sempiterne deus da capiti[2] nostro abundantiam aquae. et oculis nostris fontem lacrimarum. ut peccati macula abluti ultrices poenarum flammas fletus ubertate uincamus. per dominum.

[1] For *retribue*. [2] Last letter erased in MS.

Secreta.

Per has oblationes quesumus domine. ut non solum oculis infundas. sed et cordi nostro nimium peccatorum luctum tribuas. per dominum nostrum.

Praefatio.

Ⱎ aeterne deus. Audientes diuini sermonis sonum dicentem. Beati qui lugent nunc. quoniam ipsi consolabuntur. Multum nostra flere peccata desideramus. sed non possunt oculi nostri lapidei. et propter cordis nostri duritiam. lacrimare non ualeamus. Ideo rogamus te domine ut fontem duritiae cordis nostri. primum per poenitentiam emollies.† et postmodum per donum /gratiae tuae flamma[1] lacrimarum nostris oculis largitor infunde. [fo. 187v. per christum.

Ad complendum.

Corpore et sanguine tuo domine deus satiati. quesumus ut pro nostris semper peccatis. nobis conpunctionem cordis et luctum fluminaque multa lacrimarum largiaris. quatinus caelestem in futuro consolationem mereamur. per.

MISSA PRO PETITIONE LACRIMARUM.

Omnipotens mitissime deus. qui sitienti populo fontem uiuentis aquae de petra produxisti. educ de cordis nostri duritia compunctionis lacrimas. ut peccata nostra plangere ualeamus. remissionemque te miserante mereamur accipere. per dominum.

Secreta.

Hanc igitur oblationem quesumus domine deus quam tuae maiestati pro peccatis nostris offerimus propitius respice. et produc de oculis nostris lacrimarum flumina. quibus debita flammarum incendia ualeant extingui. per dominum.

Praefatio.

Ⱎ per christum dominum nostrum. Qui beatum petrum apostolum pietatis respexit intuitu. ut trinae negationis peccatum. amarissimis dilueret lacrimis. per infusionem sancti spiritus pro peccatorum nostrorum pondere lacrimas nobis elice poenitentiae. Ut amare defleamus. quae inique gessimus. quatenus fructuosus in conspectu pietatis tuae nostrae petitionis perueniat affectus. Atque per eum nobis ueniam sperare liceat. qui traditus est pro delictis nostris. ut redimeret /nos in sanguine [fo. 188. suo christus saluator noster quem laudant.

Ad complendum.

Sacrificium quod tuae domine deus obtilimus† pietati. nobis ad

[1] So MS. probably for *flumina.*

ueniam nostrorum proficiat peccatorum. et tuae miserationis semper tribuat solacium. per.

Super populum.

Gratiam sancti spiritus domine deus cordibus nostris clementer infunde. quae nos gemitibus efficiat lacrimarum maculas nostrorum diluere peccatorum. atque optatę nobis te largiente indulgentiae prestet effectum. per dominum in unitate eiusdem.

MISSA PRO ITER AGENTIBUS.

Adesto domine supplicationibus nostris. et uiam famuli tui. in salutis tuae prosperitate dispone. ut inter omnes huius tuae[1] uel uitae uarietates. tuo semper protegatur auxilio. per dominum.

Secreta.

Propitiare domine supplicationibus nostris. et has oblationes quas tibi offerimus pro famulo tuo benignus assume. ut uiam illius praecedente gratia tua dirigas et subsequente comitare† digneris. ut de actu atque incolomitate eius secundum misericordiae tuae praesidia gaudeamus. per dominum nostrum.

Praefatio.

ⰋⰅ aeterne deus. Cuius inmensam misericordiam humillimus† praecibus imploramus. ut iter famuli tui cum suis [in][2] prosperitate dirigere. eumque inter uiae et uitae huius uarietates digneris custodire. Quatinus angelorum tuorum praesidio fultus /inter- [fo. 188v. cessione sanctorum munitus. a cunctis aduersitatibus tua miseratione defensus profectionis et reuersionis suae felicitate potius† et compos reddatur iustorum uotorum et de suorum laetetur remissione peccatorum. per christum.

Ad complendum.

Deus qui diligentibus te misericordiam tuam semper impendis. et a seruientibus tibi in nulla es regione longinquus. dirige uiam famuli tui in uoluntate tua ut te protectore te praeduce per iustitiae semitas sine offensione gradiatur. per dominum nostrum.

MISSA PRO FRATRIBUS IN UIA DIRIGENDIS.

Deus infinite misericordiae. et maiestatis inmensae. quem nec spatia locorum nec interualla temporum ab his quos tueris abiungunt. adesto famulis tuis in te ubique fidentibus et per omnem quam ituri sunt uiam dux eis. [et[2]] comes esse dignare.

[1] So MS. for *uiae*.
[2] These words added above the line, but apparently by the original hand.

nihil illis aduersitatis noceat. nihil difficultatis obsistat. cuncta salubria. cuncta sint prospera. et sub ope dexterae tuae quicquid iusto expetiemur† desiderio celeri consequamur effectu. per.

Secreta.

Exaudi domine praeces nostras et iter famulorum tuorum propitius comitare atque misericordiam tuam sic ubique largire. quatinus a cunctis aduersitatibus te opitulante defensi. gratiarum tibi in aecclesia tua referant actionem. per dominum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. qui properante iacob sub felicitatis[1] commoda itinera direxisti. quique uiae cursum /coram[2] sollicitu- [fo. 189. dinemque dignatus es gerere. nec non et tobiae famulo tuo angelum tuum ducem praeuium praestitisti. Quapropter omnipotentiam tuam domine humiliter imploramus. ut ita profectionem famulorum tuorum cum suorum omnibus dirigere eosque in itinere custodire digneris. quatinus angelorum tuorum praesidio fulti. comitatu quoque sanctorum muniti. Nullum periculum[3] spatia terrae. aut per iuga montium angusta uallium uadaque fluminum. uenena serpentium uel impetum bestiarum incurrunt†. sed sub tuo nomine ab omnibus malis defensi. ad locum destinatum perueniant et oportuno tempore iteratu repetito ad propria reuerti. et suffragii tui mereatur† adipisci. per christum.

Ad complendum.

Domine sancte pater omnipotens aeterne deus qui es ductor sanctorum et dirigis itinera iustorum. dirige angelum pacis nobiscum. qui nos ad loca destinata perducat. sit nobis comitatus iocundus ut nullus uiae nostrae iter subripiat inimicus. procul a nobis sit malignorum accensus. et comes nobis dignetur esse spiritus sanctus. per dominum nostrum.

MISSA PRO PLURIBUS AMICIS.

Praeces nostras quesumus domine memor humanae fragilitatis placatus admitte. et quia infirmitatis nostrae conscii. ad impetranda quae poscimus. de meritorum qualitate diffidimus. pietatem tuam humiliter imploramus. ut intercessione sanctae dei genetricis mariae. sanctorumque /omnium aposto- [fo. 189 v. lorum martyrum. ac confessorum. et uirginum. omnium electorum tuorum famulis tuis *ill.* ac famulabus propitius indulgentiam

[1] Perhaps *gratia* should be inserted here. See G. H. Forbes, *The Ancient Liturgies of the Gallican Church*, Burntisland, 1867. Part iii. p. 315.
[2] Perhaps this should read *quique per uiae cursum curam.*
[3] Probably *per* should be inserted here.

culparum. et plenitudinem aeternorum largiaris gaudiorum. per dominum nostrum.

Secreta.

Hanc igitur domine oblationem quam pro famulis tuis. *ill.* et famulabus tuis tuae pietati offerimus. pius ac propitius suscipe. et omnium peccatorum suorum uincula quibus propria accusante conscientia miserabiliter instringuntur. intercessione dei genetricis propitiatus absolue. ut pro his ueram puramque coram te confessionem. et dignam fructuosamque agere poenitentiam et plenissimam illis gratuito[1] dono tribue indulgentiam. per.

Praefatio.

Ꝩ aeterne deus. Et pietatem tuam supplici deuotione exposcere. ut haec oblatio quam tibi pro famulis et famulabus tuis. *ill.* offerimus. sit in oculis tuis semper accepta. Et sicut sanctos tuos fides recta prouexit ad coronam. ita eos deuotio perducat ad ueniam. qualiter hac oblatione placatus a cunctis eos emundes sordibus delictorum. et dites fructu operum bonorum. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Sacrosancti corporis et sanguinis domini nostri iesu christi. uegetati refectione. supplices te rogamus omnipotens deus. ut haec salutaria sacramenta. famulos tuos et famulas. *ill.* praecibus sanctae dei genetricis mariae. ab omni uinculo iniquitatis absoluant. et quicquid in eorum mente uitiosum est. eorum medicinationis dono /curetur. fidei quoque spei karitatis- [fo. 190. que gemmis ornatos. aeternae felicitatis participes efficiant.† per eundem dominum nostrum.

MISSA PRO NAUIGANTIBUS.

Deus qui transtulisti patres nostros per mare rubrum et transuexisti per aquam nimiam laudem tui nominis decantantes. supplices deprecamur. ut in hac naui famulos tuos repulsis aduersitatibus portu semper obtabili cursuque tranquillo tuearis. per.

Secreta.

Suscipe quesumus domine praeces seruorum tuorum cum oblationibus hostiarum. et tua mysteria celebrantes. ab omnibus defende periculis. per.

Ad complendum.

Sanctificati diuino mysterio maiestatem tuam domine suppliciter deprecamur et petimus. ut quos donis facis caelestibus

[1] The last letter of this word seems to have been altered from *u* to *o*.

interesse. per lignum sanctae crucis et a peccatis abstrahas. et a periculis cunctis miseratus eripias. per dominum nostrum.

MISSA PRO FAMILIARIBUS.

Deus qui karitatis dona per gratiam sancti spiritus tuorum cordibus fidelium infudisti. da famulis et famulabus tuis. pro quibus tuam depraecamur clementiam salutem mentis et corporis. ut te tota uirtute diligant. et quae tibi placita sunt tota dilectione perficiant. per dominum nostrum.

Secreta.

Miserere quesumus domine famulis et famulabus tuis. pro quibus hoc sacrificium laudis tuae offerimus maiestati /ut [fo. 190v. per haec sancta supernae beatitudinis gratiam obtineant. et gloriam aeternae beatitudinis adquirant. per dominum nostrum.

Praefatio.

ꝩD aeterne deus. Clementiam tuam pronis mentibus obsecrantes. ut famulos tuos quos sanctae dilectionis nobis familiaritate coniunxisti. tibi facias toto corde subiectos. ut tuae karitatis spiritu repleti a terrenis mundentur cupiditatibus et caelesti beatitudine te donante digni efficiantur. per christum.

Ad complendum.

Diuina libantes mysteria quesumus domine ut haec salutaria sacramenta illis proficiant ad prosperitatem et pacem. pro quorum quarumque dilectione haec tuae obtulimus maiestati. per dominum.

MISSA PRO OMNIBUS ORDINIBUS.

Praetende domine fidelibus tuis omnibus episcopis abbatibus. monachis. et canonicis. siue regibus. et gubernatoribus atque consanguineis nostris. et his qui se in nostris commendauerunt orationibus. et suas nobis largiti sunt elemosinas. seu etiam caeteris fidelibus. dexteram caelestis auxilii ut te toto corde perquirant. et quae digne postulant consequi mereantur. per.

Secreta.

Propitiare domine supplicationibus nostris. et has oblationes quas tibi pro incolomitate omnium episcoporum. abbatum. monachorum. canonicorum. siue regum. et gubernatorum. atque consanguineorum nostrorum. et eorum qui se in nostris commendauerunt orationibus. et suas nobis largiti sunt elemosinas. /siue etiam ceterorum fidelium offerimus. benignus [fo. 191. assume. et ut nullius sit irritum uotum nullius uacua postulatio. praesta quesumus ut quod fideliter petimus. efficaciter consequamur. per.

Ad complendum.

Da famulis tuis quesumus domine omnibus episcopis. abbatibus. monachis. et canonicis. siue regibus. et gubernatoribus. atque consanguineis nostris. et his qui se in nostris commendauerunt orationibus. et suas nobis largiti sunt elemosinas. siue etiam ceteris fidelibus utriusque sexus in tua fide et sinceritate constantiam. ut in karitate diuina firmati. nullis temptationibus a te separentur. per dominum nostrum.

MISSA PRO QUACUMQUE TRIBULATIONE.

Ineffabilem misericordiam tuam nobis quesumus domine clementer ostende. ut simul nos et a peccatis exuas. et a poenis quas pro his meremur eripias. per dominum nostrum.

Secreta.

Purificet nos quesumus domine muneris praesentis oblatio. et dignos sacra participatione perficiant.† per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Qui fragilitatem nostram non solum misericorditer temporalibus bonis consolaris ut nos ad aeterna proueas sed etiam ipsis aduersitatibus saecùli benignus erudis. ut ad caelestia regna perducas. per christum dominum nostrum.

Ad complendum.

Presta domine quesumus ut terrenis affectibus expiati. ad superni plenitudinem sacramenti. cuius libauimus sancta tendamus. per.

MISSA PRO PACE.

Deus a quo sancta desideria /recta consilia et iusta [fo. 191. sunt opera. da seruis tuis. illam quam mundus dare non potest pacem. ut et corda nostra mandatis tuis dedita. et hostium sublata formidine. tempora sint tua protectione tranquilla per dominum nostrum.

Secreta.

Deus qui credentes in te populos nullis sinis concuti. terroribus dignare praeces et hostias ditatae[1] tibi plebis suscipere. ut pax tua pietate concessa christianorum fines ab omni hoste faciat esse securos. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Sub cuius potestatis arbitrio omnium regnorum continetur potestas. te humiliter depraecamur. ut

[1] For *dicatae.*

principibus nostris propitius adesse digneris. ut qui tua expetunt se protectione defendi. omnibus sint hostibus fortiores. per christum.

Ad complendum.

Deus auctor pacis et amator. quem nosse uiuere. cui seruire regnare est protege ab omnibus inpugnationibus supplices tuos. ut qui in defensione tua confidimus. nullius hostilitatis arma timeamus. per dominum nostrum.

MISSA AD PLUUIAM POSTULANDAM.

Deus in quo uiuimus mouemur et sumus pluuiam nobis tribue congruentem. ut praesentibus subsidiis sufficienter adiuti. sempiterna fiducialius appetamus. per.

Secreta.

Oblatis domine placare muneribus. et oportunum nobis tribue pluuiae sufficientis auxilium. per.

Praefatio.

Ⓥ aeterne deus. Obsecrantes misericordiam tuam ut squalentes agri foecundis imbribus inrigentur. /Quibus [fo. 192. aestiuum mitientur[1] ardores siue ingentium morborum extinguatur accensio. salus hominibus iumentisque proueniat. Atque ut haec te largiente mereamur. peccata quae nobis aduersantur relaxa. Qui pluis super iustos et iniustos etiam nostris offensionibus relaxatis. expecta[2] nubium munera largiaris. quibus et salus nobis et alimenta praestentur. per christum.

Ad complendum.

Da nobis quesumus domine pluuiam salutarem et aridam terrae facias[3] fluentis caelestibus dignanter infunde. per dominum.

MISSA AD POSCENDAM SERENITATEM.

Ad te nos domine clamantes exaudi. et aeris serenitatem nobis tribuae supplicantibus. ut qui pro peccatis nostris iustae affligimur. misericordia tua praeueniente clementiam sentiamus. per dominum.

Secreta.

Praeueniat nos quesumus domine gratia tua semper et subsequantur† et has oblationes quas pro peccatis nostris nomini tuo consecrandas deferimus. benignus assume. ut per interces-

[1] For *aestuum mitigentur.*
[2] For *expectata.*
[3] For *faciem.*

sionem sanctorum tuorum cunctis nobis proficiant ad salutem. per.

Ad complendum.

Plebs tua domine capiat sacrae benedictionis augmentum. et copiosis beneficiorum tuorum subleuetur auxiliis. quae tantis intercessionum deprȩcationibus adiuuatur. per dominum nostrum.

Missa de Mortalitate Hominum.

Parce domine peccatis nostris et quamuis incessabiliter delinquentibus /continua poena debeatur. praesta quesumus [fo. 192v. ut quod praesenti mereamur offensione nobis proueniat ad correptionem. et plagam quam super nos pro peccatis nostris imminere cognoscimus. te miserante sentiamus cessare. per dominum nostrum.

Secreta.

Protege nos quesumus domine gratia tua tibi sancta sacrificia immolantes et plagam quam super nos imminere pauemus. per auxilium misericordiae tuae sentiamus cessare. per dominum nostrum.

Ad complendum.

Sumptis domine salutis nostrae subsidiis. tuam misericordiam suppliciter depraecamur. ut ab iminenti nos plaga defendas. et ab aeterna dampnatione eripias. per.

Missa pro Peste Animalium.

Deus qui laboribus hominum etiam de mutis animalibus solacia subrogasti. supplices te rogamus. ut sine quibus non alitur humana condicio nostris facias usibus non perire. per.

Secreta.

Sacrificiis domine placatus oblatis. opem tuam nostris temporibus clementer impende. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Qui ideo malis nos praesentibus flagellas. ut ad bona futura perducas. Ideo bonis temporalibus consolaris. ut de sempiternis facias certiores. Quo te et in prosperis et in aduersis pia semper confessione laudemus[1] iesum christum dominum nostrum.

[1] *Per* is omitted probably by an error in the MS.

Ad complendum.

Auerte domine quesumus a fidelibus tuis cunctos miseratus errores. et seuientium morborum depelle perniciem. ut quos merito flagellas deuios. foueas tua miseratione /correc- [fo. 193. tos. per dominum.

MISSA IN TEMPORE BELLI.

Deus cuius regnum. est omnium saeculorum supplicationes nostras clementer exaudi. et christianorum regnum tibi subditum protege. ut in tua uirtute fidentes et tibi placeant. et super omnia regna praecellant. per.

Secreta.

Sacrificium domine quod immolamus intende. ut ab omni nos exuat bellorum nequitia et in tuae protectionis securitate constituat. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Qui subiectas tibi glorificas potestates suscipe quesumus propitius praeces nostras et uires adde principibus nostris. ut qui se dextera tua expetunt protegi. nulla possint aduersitate superari. Fidelem quoque populum tuum potentiae tuae muniat inuita[1] defensio. ut pio semper tibi deuotus affectu. et ab infestis liberetur inimicis. et in tua iugiter gratia perseueret. per christum.

Ad complendum.

Sacrosancti corporis et sanguinis domini nostri iesu christi refectione uegetati. supplices te rogamus omnipotens deus. adesse digneris principibus nostris. ut quorum tibi subiecta est humilitas. eorum ubique excellentior sit potestas. per.

MISSA CONTRA OBLOQUENTES.

Praesta quesumus omnipotens deus ut mentium reproborum† non curremus obloquio.[2] sed eadem prauitate calcata exoramus. ut nec terreri nos lacerationibus patiaris iniustis. nec captiosis adulationibus implicari. sed potius amare quae praecipis. per dominum.

Secreta.

/Oblatio domine tuis aspectibus immolanda. quesu- [fo. 193v. mus ut et nos ab omnibus uitiis potenter absoluat. et a cunctis defendat inimicis. per dominum.

[1] So MS. for *inuicta.*
[2] For *curemus obloquium.*

Ad complendum.

Praesta domine quesumus ut per haec sancta quae sumpsimus dissimulatis lacerationibus improborum. eadem te gubernante quae recta sunt cautius exequamur. per.

Missa contra iudices male agentes.

Æcclesiae tuae domine praeces placatus admitte. ut destructis aduersitatibus uniuersis secura tibi seruiat libertate. per dominum nostrum.

Secreta.

Protege domine quesumus tuis mysteriis seruientes ut diuinis rebus et corpore famulemur et mente. per.

Ad complendum.

Quesumus domine deus noster ut quos diuina tribuis participatione gaudere. humanis non sinas subiacere periculis. per.

Missa contra paganos.

Domine deus qui ad hoc irasceris ut subuenias ad hoc minaris ut parcas. lapsis manum porrige. et laborantibus multiplici miseratione succurre. ut gentem paganam quam pro peccatis nostris super nos cognoscimus praeualere. te miserante sentiamus cessare. per dominum.

Secreta.

Sacrificium domine quod immolamus intende. et ab omni paganorum nos exuat bellorum nequitia. ut tua protectione securitatem constituat. per dominum.

Ad complendum.

Protector noster aspice deus. et a paganorum nos defende periculis. ut omni turbatione submota liberis tibi mentibus seruiamus. per dominum.

/Missa in contentionibus. [fo. 194.

Omnipotens sempiterne deus qui superbis resistis. et gratiam praestas humilibus. tribue quesumus ut non indignationem tuam prouocemus elati. sed propitiationis tuae capiamus dona subiecti. per dominum nostrum.

Secreta.

Ab omni reatu nos domine sancta quae tractamus absoluant. et eadem muniant a totius prauitatis incursu. per.

Ad complendum.

Quos refecisti domine caelesti mysterio propriis et alienis quesumus propitiatus absolue delictis. ut diuino munere purificatis mentibus perfruamur. per.

MISSA PRO CONCORDIA FRATRUM.

Deus largitor pacis et amator karitatis. da seruis tuis ueram cum tua uoluntate concordiam. ut ab omnibus quae nos pulsant temptationibus liberemur. per.

Secreta.

His sacrificiis quesumus domine concede placatus. ut qui propriis oramus absolui delictis. non grauemur externis. per.

Ad complendum.

Libera nos domine ab omni malo propitiusque concede. ut quae nobis poscimus relaxari. ipsi quoque proximis remittamus. per.

MISSA PRO FAME AC PESTILENTIA.

Sempiternae pietatis tuae abundantiam domine supplices imploramus. ut nos beneficiis quibus non meremur anticiparis[1] bene facere cognoscaris indignis. per.

Secreta.

Deus qui humani generis utramque substantiam praesentium munerum et alimento uegetas. et renouas /sacramento [fo. 194v. tribue quesumus ut eorum et corporibus nostris subsidium non desit et mentibus. per.

Ad complendum.

Guberna quesumus domine temporalibus adiumentis. quos dignaris aeternis informare mysteriis. per dominum.

MISSA AD SPONSAS BENEDICENDAS.

Exaudi nos omnipotens deus ut quod nostro ministratur officio tua benedictione potius impleatur. per dominum.

Secreta.

Suscipe quesumus domine pro sacro† conubii lege munus oblatum et cuius largitor es operis. esto dispositor. per.

Praefatio.

ꝹD aequum et salutare. Qui foedere nuptiarum blando concordiae iugo et insolubili pacis uinculo nexuisti. ut multi-

[1] For *anticipans.*

plicandis adoptionum filiis sanctorum conubiorum foecunditas[1] seruaretur. Tua enim domine prouidentia tua gratia ineffabilibus modis utrumque dispensat ut quod generatio ad mundi cedit[2] ornatum. regeneratio ad aecclesiae perducat augmentum. et ideo.

Ad complendum.

Propitiare domine supplicationibus nostris. et institutis tuis quibus propagatione† humani generis ordinasti benignus assiste. ut quod te auctore iungitur. te auxiliante seruetur. per dominum.

Benedictio unde supra.

Deus qui potestate uirtutis suae† de nihilo cuncta fecisti. qui dispositis uniuersitatis exordiis homini ad imaginem dei facto. Ideo inseparabile mulieris adiutorium condidisti. ut feminae† corpori de uirili dares carnis† principium. docens quod ex uno placuisset institui. /numquam liceret disiungi. Deus [fo. 195. qui tam excellenti mysterio coniugalem copulam consecrasti. ut christi et aecclesiae sacramentum persignares in foedere nuptiarum. Deus per quem mulier iungitur uiro et societas principaliter ordinata ea benedictione donatur. quae sola nec per originalis peccati poenam. Nec per diluuii est ablata sententia.† Respice propitius super hanc famulam tuam quae maritali iungenda est consortio. tua se expetit protectione muniri. Sit in ea iugum dilectionis et pacis. fidelis et casta nubat in christo. Imitatrixque sanctarum permaneat feminarum. sit amabilis ut rachel uiro. sapiens ut rebecca. longeva ut sarra. Nihil in ea ex actibus suis ille auctor praeuaricationis usurpet. Nexa fidei mandatisque permaneat. uni thoro iuncta. constractus† inlicito† fugiat muniat infirmitatem suam robore disciplinae. sit uerecunda† grauis. pudore uenerabilis. doctrinis caelestibus erudita. sit foecunda in sobole. sit probata et innocens. et ad beatorum requiem atque ad caelestia regna perueniat. et uideat filios filiorum suorum usque in tertiam et quartam progeniem. et optatam perueniat senectutem. per dominum.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus. instituta prouidentiae tuae pio amore comitare. ut quos legitima societate conectis. longeua pace costodias.† per dominum.

ORATIO SUPER POENITENTEM CONFITENTEM PECCATA SUA. FERIA IIII IN CAPITE IEIUNII.

Exaudi domine praeces nostras et tibi confitentium parce peccatis. ut quos/ conscientiae reatus accusat. indul- [fo. 195v. gentia tuae miserationis absoluat. per dominum.

[1] *Pudica* should probably be inserted here.
[2] So MS. for *edit* or *edidit*.

Alia.

Praeueniat hunc famulum tuum quesumus domine misericordia tua. ut omnes iniquitates eius celeri indulgentia deleantur. per dominum.

Alia.

Adesto domine supplicationibus nostris. nec sit ab hoc famulo tuo clementiae tuae longinqua miseratio, sana uulnera eiusque remitte peccata. ut nullis a te iniquitatibus separatus. tibi domino semper ualeat adherere. per dominum nostrum.

Alia.

Domine deus noster. qui offensione nostra non uinceris sed satisfactione placaris. respice quesumus ad hunc famulum tuum qui se tibi peccasse grauiter confitetur. Tuum est ablutionem criminum dare. et ueniam praestare peccantibus qui dixisti poenitentiam te malle peccatorum quam mortem. Concede ergo domine hoc ut tibi poenitentiae excubias celebret. et correctis actibus suis conferri sibi a te sempiterna gaudia gratuletur. per dominum.

ORATIO AD RECONDENDUM[1] POENITENTEM. FERIA QUINTA IN CAENA DOMINI.

Adesto domine supplicationibus nostris et me qui misericordia tua primus indigeo clementer exaudi. ut quem non electione meriti. sed dono gratiae tuae constituisti operis huius ministrum. da fiduciam tui muneris exequendi. et ipse in nostro ministerio quod tuae pietatis est operare. per dominum.

Alia.

Praesta quesumus domine huic famulo tuo dignum poeni-/tentiae fructum. ut aecclesiae tuae sanctae a cuius [fo. 196. integritate deuiarat peccando. admissorum reddatur innoxius ueniam consequendo. per.

Alia.

Deus humani generis benignissime conditor. et misericordissime reformator. qui hominem inuidia diaboli ab aeternitate deiectum. unici filii tui sanguine redemisti. uiuifica hunc famulum tuum quem nullatenus mori desideras. et qui non derelinquis deuium assume correctum. Moueant pietatem tuam quesumus domine huius famuli tui lacrimosa suspiria. Tu eius medere uulneribus. Tu iacenti manum porrige salutarem. ne ęcclesia tua aliqua sui corporis portione uastetur. Ne grex tuus detrimentum sustineat. ne de familiae tuae dampno inimicus exultet.

[1] So MS. probably by an error for *reconciliandum*.

Ne reatum[1] lauacro salutari mors secunda possideat. Tibi ergo domine supplices praeces. tibi fletum cordis effundimus. Tu parce confitenti. ut sic in hac mortalitate peccata sua te adiuuante defleat. qualiter in tremendi iudicii die sententiam dampnationis aeternae euadat. et nesciat quod terret in tenebris. quod stridet in flammis. Atque ab erroris uia ad iter reuersus iustitiae. Nequaquam ultra uulneribus saucietur. sed integrum sit ei atque perpetuum et quod gratia tua contulit. et quod misericordia reformauit. per.

AD RECONCILIATIO† POENITENTIS AD MORTEM.

Deus misericors. deus clemens/ qui secundum multitudinem miserationum tuarum peccata poenitentium deles. et praeteritorum criminum culpas uenia remissionis euacuas. respice super hunc famulum tuum. *ill.* et remissionem sibi omnium peccatorum suorum tota cordis confessione poscentem exaudi. Renoua in eo piissime pater quicquid terrena fragilitate corruptum. uel quicquid diabolica fraude uiolatum est. Miserere domine gemitum.† miserere lacrimarum. et non habentem fiduciam. nisi in tua misericordia ad sacramentum reconciliationis admitte. et in unitate corporis aecclesiae tuae membrorum perfecta remissione restituae. per. [fo. 196v.

Alia.

Maiestatem tuam supplices depraecamur. ut hunc† famulo tuo. *ill.* longo squalore poenitentiae macerato miserationis tuae ueniam largire† digneris. ut nuptiali ueste recepta ad regalem mensam unde eiectus fuerat mereatur introire. per.

AD CLERICUM FACIENDUM.

Oremus dilectissimi fratres. dominum nostrum iesum christum pro hoc famulo suo. *ill.* qui ad deponendam comam capitis sui pro eius amore festinat. ut donet ei spiritum sanctum qui habitum religionis in eo perpetuae conseruet. et a mundi inpedimento uel saeculari desiderio cor eius defendat ut sicut immutatur in uultu. ita manus dexterae eius ei uirtutis tribuat incrementa. et ab omni caecitate humana oculos eius aperiat /et lumen ei aeternae gratiae concedat. qui uiuit. [fo. 197.

Alia.

Adesto domine supplicationibus nostris et hunc famulum tuum benedicere dignare cum[2] tuo sancto nomine habitum sacra† religionis imponimus. ut te largiente et deuotus in aecclesia persistere. et uitam percipere mereamur† aeternam. per.

[1] So MS. for *renatum*. [2] So MS. for *cui in*.

Dum tondis† eum dicis.

Tu es domine qui restitues mihi hereditatem meam. *Psal.* Dominus pars. *Ant.* Haec est generatio quaerentium dominum.

Oratio post tonsionem.

Praesta quesumus omnipotens deus. ut huic famulo tuo cuius hodie capitis comam pro diuino amore deposuimus ut in tua dilectione perpetua maneat. et eum sine macula in sempiternum custodias. per dominum.

ORATIO AD CAPILLATURAM.

Omnipotens sempiterne deus. respice propitius super hunc famulum tuum *ill.* quem ad nouam tondendi gratiam uocare dignatus es. tribuens ei remissionem omnium peccatorum. atque caelestium donorum consortem esse praeceptorum.† per dominum.

ORATIO AD BARBAS TONDENDAS.

Deus cuius spiritu creatura omnis adulta congaudet. exaudi praeces nostras super hunc famulum tuum. *ill.* iuuenili aetatem† decore laetantem et primis auspiciis adtondendum. Exaudi domine ut in omnibus protectionis tuae munitus auxilio. caelestem benedictionem accipiat. et praesentis uitae subsidiis gaudeat et aeternae. per dominum.

BENEDICTIO UESTIUM UIRGINIS UEL UIDUAE.

Deus qui uestimentum salutare et indumentum aeternae iocunditatis tuis fidelibus promisisti. clementiam tuam suppliciter/ exoramus. ut haec indumenta humilitatem cordis. [fo. 197v. et contemptum mundi significantia. quibus famula tua. *ill.* sancto uisibiliter est informanda proposito. propitius benedicas. et beatae castitatis habitum quem te inspirante susceperit te protegente custodiat. per.

Alia.

Deus bonarum uirtutum dator et omnium benedictionum largus infusor. exaudi praeces nostras et hanc uestem quam famula tua. *ill.* pro conseruandae castitatis signo se adoperiendam exposcit. benedicere et sanctificare digneris. per dominum.

CONSECRATIO UIRGINIS.

Respice propitius domine super hanc famulam tuam ut uirginitatis sanctae propositum. quod [te[1]] inspirante suscepit. te gubernante custodias.† per dominum.

[1] This word has been added above the line, probably by the original hand.

Alia.

Te inuocamus domine sancte. pater omnipotens aeterne deus. super hanc famulam tuam quae tibi uouit seruire. puris mentibus mundoque corde ut eam sociare digneris inter illa centum quadraginta quattuor milia infantum. qui uirgines permanserunt et se cum mulieribus non coinquinauerunt. in quorum ore dolus inuentus non est. Ita et hanc famulam tuam facias permanere inmaculatam usque in finem per inmaculatum. dominum nostrum. cum quo uiuis.

MISSA EIUSDEM UIDUAE.[1]

Da quesumus domine famulae tuae quam uirginitatis honore dignatus es decorare inchoati operis consummatum effectum. et /ut perfectam tibi offerat plenitudinem. initia sua [fo. 198. perducere mereatur ad finem. per.

Secreta.

Oblatis hostiis domine quesumus praesenti famulae tuae perseuerantiam perpetuae uirginitatis accommoda ut apertis ianuis summi regis conuentum cum laetitia mereatur introire. per dominum.

Ad complendum.

Respice domine famulae tuae debitam seruitutem. ut inter humanae fragilitatis incerta. nullis aduersitatibus opprimatur. quae de tua protectione confidit. per dominum nostrum.

BENEDICTIO UIDUAE QUAE FUERIT CASTITEM† PROFESSA.

Consolare domine hanc famulam tuam uiduitatis laboribus constrictam. sicut consolari dignatus es sarephenam uiduam per heliam prophetam. Concede ei pudicitię fructum ut antiquarum non meminerit uoluptatum nesciat etiam incentiua desideria ut soli tibi subdat propria colla. quo possit pro laboribus tantis sexagesimum gradum percipere munus delectabile sanctitatis. per dominum.

Alia.

Da quesumus omnipotens deus. ut haec famula tua quae pro spe retributionis promissione muneris se domino desiderat consecrare. plena fide animoque permaneat. Tribue ei pro operibus gloriam. pro pudore reuerentiam. pro pudicitia sanctitatem. ut ad meritum possit gloriae peruenire. per.

[1] So MS., perhaps by an error for *uirginis*.

MISSAS† EIUSDEM UIDUAE.

Deus castitatis amator et continentiae conseruator. supplicationem nostram benignus exaudi et hanc famulam tuam/ [fo. 198v. propitius intuere. et quae pro timore tuo continentiae pudicitiam uouet. tuo auxilio conseruetur. ut sexagesimum fructum continentiae. et uitam aeternam te largiente percipiat. per dominum nostrum.

Secreta.

Munera quesumus domine famulae et sacratae tuae. *ill.* quae tibi obsecrationem[1] sui corporis offert simul ad eius animae medelam proficiat. per.

Ad complendum.

Bonorum deus operum institutor famulae tuae *ill.* corda purifica. ut nihil in ea quod punire sed quod coronare possis inuenias. per dominum.

ORATIO AD MANDATUM.

Adesto domine officio nostrae seruitutis quia tu pedes lauare dignatus es discipulorum. ne dispiceas† opera manuum tuarum quesumus[2] nobis retinenda mandasti. quesumus ut sicut hic exteriora abluuntur inquinamenta. sic a te omnium nostrorum interiora lauentur peccata. qui cum patre.

BENEDICTIO SALIS ET AQUA.†

Exorcizo te creatura salis per deum uiuum. per deum uerum. per deum sanctum. per deum qui te per heliseum prophetam in aquam mitti iussit. ut sanaretur sterilitas aquae. ut efficiaris sal exorcizatum in salutem credentium. et sis omnibus te sumentibus sanitas animae et corporis. et effugiat atque discedat ab eo loco quo aspersus fueris omnis phantasia. et nequitia uel uersutia diabolicae fraudis. omnisque spiritus inmundus adiuratus. per eum qui uenturus.

Alia.

[I[3]]nmensam clementiam tuam omnipotens aeterne deus. humiliter imploramus. ut hanc creaturam salis quam /in [fo. 199. usum generis humani tribuisti. benedicere et sanctificare tua pietate digneris. ut sit omnibus sumentibus salus mentis et corporis. et quicquid ex eo tactum uel respersum fuerit. careat omni inmunditia omnique inpugnatione spiritalis nequitiae. per eum qui uenturus.

[1] For *ob consecrationem.*
[2] The MS. has *qs.*, probably by an error for *quae.*
[3] Letter omitted in MS.

Benedictio aquae.

Exorcizo te creatura aquae in nomine dei patris omnipotentis. et in nomine iesu christi filii eius domini nostri. ut fias aqua exorcizata ad effugandam omnem potestatem inimici. et ipsum inimicum eradicare et explantare cum angelis suis apostaticis. per uirtutem domini nostri iesu christi qui uenturus est.

Alia.

Deus qui ad salutem humani generis maxima quaeque sacramenta in aquarum substantiam† condidisti. adesto inuocationibus nostris. et elemento huic multimodis purificanibus[1] praeparato. uirtutem tuae benedictionis effunde. ut creatura mysterii tui tibi seruiens[2] abiciendos demones morbosque pellendos. diuinae gratiae sumat effectum. ut quicquid in domibus uel in locis fidelium haec unda resperserit. careat inmunditia. liberetur a noxa. non illic resideat spiritus pestilens. non aura corrumpens. discedant omnes insidiae latentis inimici. et si quid est quod aut incolomitati habitantium inuidet. aut quieti aspersione huius aquę effugiat. ut salubritas per inuocationem tui nominis expetita. ab omnibus sit inpugnationibus defensa. per.

Hic mittitur sal in aqua.

Commixtio salis et aquae pariter in nomine patris et filii et spiritus sancti.

/Deus inuicte uirtutis auctor. et inseparabilis† imperii [fo. 199v. rex ac semper magnificus triumphator. qui aduersae dominationis uires reprimis qui inimici rugientis seuitiam superas qui hostiles nequitias potens expugnas. te domine trementes et supplices depraecamur ac petimus. ut hanc creaturam salis et aquae dignanter accipias. benignus inlustres. pietatis tuae more sanctifices. ut ubicumque aspersa fuerit. per inuocationem sancti tui nominis. omnis infestatio inmundi spiritus abiciatur. terrorque uenenosi serpentis procul pellatur et praesentia sancti spiritus nobis misericordiam tuam poscentibus ubique adesse dignetur. per dominum nostrum. qui uenturus est.

Alia.

Domine sancte pater omnipotens aeterne deus. instaurator et conditor omnium elementorum qui per iesum christum filium tuum hanc creaturam spiritum creantem iussisti.[3] Te depraecamur domine. ut hanc creaturam salis et aquę benedicere digneris. ut ubicumque aspersa fuerit. omnis spiritus inmundus ab eo loco confusus et increpatus effugiat. ne ulterius in eo loco habeat potestatem commorandi. per dominum nostrum.

[1] For *purificationibus*. [2] *Ad* omitted in MS.

[3] This clause appears in the same form in the Rheinau MS. 30 (now at Zürich). See Gerbert, *Mon. Vet. Lit. Alem.* typ. San-Blasianis 1777, pars. i. p. 306. In the *Sacramentarium Gallicanum*, the similar form of benediction omits this clause.

Post aspersionem aque.

Exaudi nos domine sanctae pater omnipotens aeterne deus. et mittere dignare angelum tuum sanctum de caelis. qui custodiat foueat protegat uisitet et defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. per dominum.

Alia.

Benedic domine deus omnipotens locum istum ut sit nobis in eo sanitas. sanctitas. et castitas. uirtus uictoria. et sanctimonia. et humilitas. et bonitas. et mansuetudo. et lenitas./ et [fo. 200. plenitudo legis et oboedientia deo patri et filio et spiritui sancto. et sit semper benedictio super hunc locum. et super habitantes in eo. per dominum nostrum.

Alia.

Exaudi nos domine pater omnipotens aeterne deus. ut si qua sunt aduersa si qua contraria in hac† secretario famulorum tuorum. auctoritate maiestatis tuae pellantur. per.

Sacerdotes tui domine.

Omnipotens et misericors deus. qui sacerdotum ministerio ad tibi seruiendum. et supplicandum uti dignaris. quesumus inmensam clementiam tuam. ut quicquid modo uisitaturi sumus uisites. quicquid benedicturi sumus benedicas. sitque ad nostrae humilitatis introitum. sanctorum tuorum meritis. fuga doemonum. angeli pacis ingressus. per.

Oratio in Dormitorio.

Ecce non dormitabit.

Benedic domine hoc famulorum tuorum dormitorium qui non dormis neque dormitas qui custodis israhel. famulos tuos in hac domo quiescentes post laborem. custodi ab illusionibus satanae phantasmaticis uigilantes in praeceptis tuis meditentur. dormientes te per soporem sentiant et hic et ubique defensionis tuae auxilio muniantur. per.

In Refectorio.

Timete dominum omnes.

Omnipotens et misericors deus. qui famulos tuos in hac domo alis refectione carnali. cybum uel potum te benedicente cum gratiarum actione percipiant. et caelesti mense conuiuio in aeterna claritatis gaudia laetantes participare mereantur. per.

In Scriptorio.

Laudem domini loquetur.

Benedicere digneris domine hoc scriptorium famulorum tuorum. et omnes habitantes in eo. ut quicquid hic /diuinarum scripturarum ab eis lectum uel scriptum fuerit sensu [fo. 200v. capiant opere perficiant. per dominum.

In Coquina.

Dominus regit me.

Deus aeternae ante cuius conspectum assistunt angeli et cuius nutu reguntur uniuersa qui etiam necessariis humanae fragilitatis tua pietate consulere non desinis. te humiliter imploramus. ut habitaculum istius officinae illa benedictione perfundas. qua per manus helisei prophetae in olla heremitica gustus amarissimos dulcorasti. et semper hic tuae benedictionis copia redundante. laudes tibi referant serui tui qui das aescam omni carni. et reples omne animal benedictione saluator mundi. qui uiuis.

In Lardario.

Iustus dominus et iustitias.

Omnipotens et misericors deus qui necessitatem humani generis clementer praeuidens adminicula temporalia contulisti. humiliter imploramus. ut benedicere digneris hoc lardarium famulorum tuorum ut quod hic tua misericordia piae contulit. nostro merito non depereat. per dominum.

In Cellario.

Promptuaria eorum plena eructantia.

Omnipotens et misericors deus. qui hubique praesens es maiestatem tuam suppliciter deprecamur. ut huic promptuario gratia tua adesse dignetur. quae cuncta aduersa ab eo repellat. et habundantiam benedictionis tuae largiter infundat. per.

In Domo Infirmorum.

Castigans castigauit me dominus.

Omnipotens et misericors deus. inmensam quesumus pietatem tuam ut ad introitum humilitatis nostrae. hos famulos tuos hoc in tabernaculo fessos iacentes. salutifere uisitare digneris. sicut uisitasti domine tobiam et sarram socrum /petri puerum- [fo. 201. que centurionis. et isti pristini† sanitate animae corporisque recepta. gratiarum tibi in aecclesia tua referat† actionem. per.

In Caminata.

Ignitum eloquium.

Omnipotens sempiterne deus. cuius sapientia hominem docuit ut domus haec careret aliquando frigore a uicinitate ignis. te quesumus ut omnes habitantes uel conuenientes in ea. careant in corde infidelitatis frigor ea feruore[1] spiritus sancti. per dominum.

In Hospitali.

Beatus qui intelliget† super.

Omnipotens et misericors deus. qui es doctor cordium humanorum et magister angelorum. te humiliter quesumus ut

[1] So MS., for *frigore a feruore.*

cordibus famulorum tuorum ob gratiam saluationis locum hunc frequentantium semper adesse digneris. sit eorum sermo in timore tuo ignitus. atque sale conditus. ut cum hinc recesserint aduenientes. de exemplo eorum gloriam tui nominis praedicent. per.

In Area.

Multiplica domine super nos misericordiam tuam. et praeces nostras propitius exaudire dignare. et sicut exaudisti famulum tuum regem david qui te in area hostias offerendo placauit. iram auertit. indulgentiam impetrauit. Ita ueniat quesumus super hanc aream speratę benedictionis ubertas. ut repleti frugibus tuis de tua semper misericordia gloriemur. per.

In Granario.

Omnipotens et misericors deus. qui benedixisti horrea ioseph. aream iedeonis. et adhuc quod maius est. iacta terrae semina surgere facis cum foenore messis. te humiliter quesumus ut sicut ad petitionem famuli tui helię non defuit uiduae farina. ita ad nostrae paruitatis /suffragia. huic horreo famulorum [fo. 201v tuorum non desit benedictionis tuae habundantia. per.

Oratio in Pistrino.

Inquirentes autem dominum.

Sanctificetur istius officinae. locus domine et fugetur ab eo omnis inmundi† spiritus per uirtutem domini nostri iesu christi. deturque omnibus in eo commorantibus. sanitas. claritas. hilaritas. protegente ac conseruante maiestate tua omnipotens deus. qui uiuis.

[*Ad introitum portae.*[1]]

Uia sanctorum omnium domine iesu christe. qui ad te uenientibus claritatis gaudia contulisti. introitum templi istius luce perfunde. qui locum istum in honore beatae dei genetricis semperque uirginis mariae. et beatorum apostolorum tuorum petri et pauli. atque andreae consecrasti. praesta quesumus ut omnes istic in te credentes. optineant ueniam pro delictis. ab omnibus liberentur angustiis. impetrent quicquid petierint pro necessitatibus suis. placere semper praeualeant coram oculis tuis. quatinus per te omnium sanctorum intercessionibus muniti. aulam paradysi mereantur introire saluator mundi qui cum patre.

Tu es petrus.
Kyrrie eleison.
Pater noster. Et ne nos inducas.
Aue maria.
In conspectu angelorum.

[1] This prayer is without any heading in the MS.

Tu es petrus et super hanc petram.
Ora pro nobis beate benedicte.
Exultent iusti.
Dominus uobiscum.

Oremus.

Domine iesu christe qui introitum portarum hierusalem ualuas sanctificasti. dum splendore gemmarum duodecim totidem nomina praesignasti. et qui per organum propheticum prompsisti. lauda hierusalem dominum. lauda deum tuum syon. /quoniam [fo. 202. confortauit seras portarum tuarum benedixit filios tuos in te. te quesumus ut ponest† in omnes fines templi istius pacem. ut uelociter currens interius sermo tuus adipe frumenti satiet eos. spiritus sanctus defendat illos. ut numquam eis nocere praeualeat inimicus. sed omnes habitantes uel conuenientes in ea uoce corde et ore pariter decantant† dicentes. magnus dominus noster iesus christus et magna uirtus eius et sapientiae eius non est numerus. qui cum deo patre.

BENEDICTIO LACTIS ET MELLIS.

Benedic domine creaturas fontis lactis et mellis et pota famulos tuos de hoc fonte perhenni. et enutri eos de hoc fonte mellis et lactis. tu enim domine promisisti. patribus nostris abrahae isaac et iacob dicens. introducam uos in terram repromissionis fluentem lac et mel. coniunge domine famulos tuos spiritu sancto sicut coniunctum est. hoc lac et mel. in christo iesu domino nostro.

[BENEDICTIO FRUCTUS NOUI.[1]]

Domine sanctae pater omnipotens aeterne deus. qui caelum et terram mare et omnia creasti. te supplices quesumus ut hunc fructum nouum benedicere et sanctificare digneris. et multiplicare habundanter offerentibus tibi. ut repleas eorum cellaria cum fortitudo† frumenti et uini. ut laetantes in eis referent tibi deo omnipotenti laudes et gratias. per.

BENEDICTIO UUAE.

Benedic domine hos frutus† nouos uuae siue fauae quos tu domine per rorem caeli. et temporum serena atque tranquilla ad /maturitatem perducere dignatus es. ad percipiendum [fo. 202v. nobis cum gratiarum actione in nomine domini nostri iesu christi qui tecum uiuit et regnat.

[1] This Benediction has no title in the MS. but its character is evident from its contents.

BENEDICTIO PANIS.

Benedico te creaturam panis in nomine patris et filii et spiritus sancti per uirtutem dominicae passionis et resurrectionis a mortuis. ut sanctificatus uerbo dei benedictionem assumas aduersus omnes nequitias spiritales. et uniuersas inualitudines infirmitatesque membrorum. ut quicumque te sumpserint sis eis in tutelam mentis et corporis. in honore domini nostri iesu christi. qui cum patre.

Alia.

Benedic domine creaturam istam panis. sicut benedixisti quinque panes in deserto. ut omnes gustantes ex eo accipiant tam corporis quam animae sanitatem. qui cum patre.

BENEDICTIO INCENSI.

Domine deus omnipotens cui assistunt exercitus angelorum cum tremore quorum seruitus inuentu† et ignem conuertitur dignare domine respicere et benedicere hanc creaturam tuam incensi. ut omnes languores insidias† odorem ipsius sentientes effugiant. et separentur a plasma† tua quos praetioso sanguine redemisti filii tui. et numquam laedantur a morsu antiqui serpentis. per.

BENEDICTIO ARBORUM.

Deus cuius arbores et pomas† iussione et prouidentia progenita constant benedicere et sanctificare digneris praecamur. ut quaecumque† ex eis sumpserint. incolomes esse ualeant. per.

BENEDICTIO POMORUM.

Benedic domine hunc fructum nouum pomorum /ut [fo. 203. qui utuntur ex eo sint sanctificati. per.

BENEDICTIO AD OMNIA QUĘ UOLUERIS.

Benedic domine creaturam istam ut sit remedium salutare generi humano. et praesta per inuocationem tui nominis ut quicumque ex ea sumpserit corporis sanitatem et animae tutelam percipiat. per.

BENEDICTIO PUTEI.

Domine deus omnipotens qui huius putei altitudinem. per crepidinem fistularum aquarum copia manare iusisti. praesta ut te iubente atque benedicente per nostrae officium functionis repulsis hinc phantasmaticis calliditatibus atque insidias† diabolicis purificatus atque emendatus hic puteus perseueret. per dominum.

Benedictio super Fontem ubi aliqua negligentia Contingit.[1]

Deus qui ad hoc in iordanis alueum. sanctificaturus aquas descendisti. ut a te munditiam potius caperent quam mundarent. dum ad tactum sacri corporis sanctificasti. per lauacrum has aquas influente gratia spiritus sancti digneris ad munditiam reuocare per donum. qui in chana galileae initiorum tuorum[2] ostenso uirtutis tuae mysteria[3] aquas mutare dignatus es in uinum. et sicut helisęus amaras orando sanauit aquas in latice. ita ad te praeces fidelium tuorum clementer ab[4] his aquis pollutionis originem. per dominum.

Oratio super Uasa in locis antiquis reperta.

Omnipotens sempiterne deus. in secrete[5] officiis nostris. et haec uascula ante[6] fabricata gentilium sublimitatis tuae potentia ita emundare digneris. ut omni inmunditia depulsa sint tuis fidelibus temporae pacis atque tranquillitatis utenda. per.

Benedictio Seminis.

Omnipotens sempiterne deus. creator generis humani sup-/pliciter tuam clementiam exoramus. ut hoc semen quod [fo. 203v. in tuo nomine serimus in agros nostros caelestia† benedictione benedicere et multiplicare digneris atque ad maturitatem perducas. ut per uniuersum orbem terrarum conlaudetur dextera tua. per dominum nostrum.

Incipit Probatio Nouitiorum.

Cum autem nouitius nouitiorum regulae examinatione iam bene probatus fuerit. egrediatur de ea pariterque cum suo magistro. ueniant in capitulo. ipse uero nouitius ut sibi traditum fuerat prosternat ante pedes abbatis residentibus fratribus cunctis. et deposcat se sociare[7] *sanctae congregationi. Si autem sibi concessum fuerit ocius festinet et osculetur pedes abbatis. Deinde in conspectu omnium fratrum flexis genibus. et inclinato capite uertat se ante et retro. Tunc ueniat ante abbatem et stet ante eum et multimodam gratiarum actionem ei uel congregationis† suppliciter reddat. Abbas uero iubeat sibi scribere professionem aut certe si non scit scribere alius*

[1] The MS. has *conting̃*, probably for *contigerit*.
[2] So MS., and so also the Leofric Missal, but in the latter the words are corrected to *initio signorum tuorum.*.
[3] So MS., probably for *mysterio*.
[4] The Leofric Missal reads *ita ad preces fidelium tuorum clementer abstergas.*
[5] So MS. for *insere te*.
[6] So MS. *for arte*.
[7] Altered to *sociari*, apparently by the original hand.

ab eo rogatus scribat qui scit. Iamque cum hora tertia decantata fuerit. uel laetania praesente abbate et cunctis adstantibus fratribus ipse nouitius secum gestans cartulam ueniat ante altare eleuataque uoce dicat.

Ego frater deo datus promitto stabilitatem meam et conuersionem morum meorum et oboedientiam secundum regulam sancti benedicti abbatis coram/ deo et sanctis eius in praesentia [fo. 204. domini. N. abbatis. *Mox ipse manu sua eam super altare ponat. Statimque ante ipso altare inclinus uertat se ante et retro tribus uicibus et dicat hunc uersum.* Suscipe me domine secundum eloquium tuum et uiuam et ne confundas me ab expectatione mea. *Et flectat genua tribus uicibus. quem uersum omnis congregatio respondeat. Deinde toto corpore prostratus in pauimento iaceat cum gemitu et conpunctione cordis. Tunc abbas accipiat stola et codex et aqua benedicta† dicatque.*

Kyrrie eleison. Christe eleison. Kyrrie eleison. III.

Pater noster.

Saluum fac seruum tuum.

Mitte ei domine.

Nihil proficiet.

Domine exaudi.

Dominus uobiscum.

Praesta quesumus domine huic famulo tuo renuntianti saecularibus pompis gratiae tuae ianuas aperiri. qui despectu† diabulo confugit sub titulo christi iube uenientem ad te sereno uultu suscipi. ne de eo ualeat inimicus triumphare tribue ei quesumus infatigabile brachium auxilii tui mentem eius fidei lorica circumda. ut felici muro uallatus. mundum se gaudeat euasisse. per.

Alia.

Tu famulum tuum quesumus domine bonis moribus placatus instituae tu in eo quod tibi placidum† est dignanter infunde. et praesta semper ad te toto corde concurrere. tibi subdita mente seruire. tuam misericordiam suppliciter exorare ut dignus sit et tua ualeat beneficia promereri. per dominum nostrum.

Alia.

/Deus qui famulum tuum a saeculi uanitate con- [fo. 204v. uersum ad supernae uocationis accendis amorem. pectori illius purificando illabere. et gratiam qua in te perseueret infunde. ut protectionis tuae munitus praesidio. quod te donante promisit impleat et suae professionis executor effectus. ad ea quae perseuerantibus in te dignatus es promittere pertingat. per dominum nostrum.

Da quesumus domine famulo tuo. *ill.* indulgentiam suorum delictorum. quatinus de omnibus quae carnali delectatione uel

animi cogitatione. atque uana huius saeculi ambitione contra tuorum rectitudinem praeceptorum perficit. in praesenti uita perseuerans in monasterio ueniam accipere mereatur. per dominum.

Tunc nouitius erigat se de pauimento et stet incuruatus quousque dicte ab abbate super uestimentum cucullae fuerint hae orationes.

Benedictio cucullae.

Deus bonarum uirtutum dator et omnium benedictionum largus infusor. exaudi praeces nostras et hoc uestimentum quod famulus tuis pro conseruandae regulae signo se ad induendum exposcit benedicere et sanctificare digneris. per dominum.

Deus qui uestimentum salutare et indumentum aeternae iocunditatis ex† tuis fidelibus promisisti clementiam tuam suppliciter exoramus ut hoc indumentum mortificationem carnis. humilitatem cordis. et conpunctum† contemptumque mundi significans. quo famulus tuus sancto uisibiliter informandus proposito propitius benedicas ut monasticae religionis habitum quem /te spirante susceperit. te protegente custodiat [fo. 205. per.

Alia.

Adesto domine supplicationibus nostris. et hunc famulum tuum. *ill.* benedicere dignare cui in tuo sancto nomine habitum sacrae religionis inponimus ut te largiente et deuotus in monasterio persistat et uitam percipere mereatur aeternam. per.

Alia.

Deus qui renuntiantibus saeculo mansionem paras in caelo dilata huius famuli tui. habitaculum mentis et reple caelesti desiderio ut fraterna teneatur compagine karitatis praecepta regulae custodiat. sobrius simplex et quietus gratis sibi datum gratiam fuisse agnoscat concordet eius uita cum nomine professio sentiatur in opere. per dominum.

Tunc exuatur nouitius uestimentis quibus utebatur et aspersa aqua benedicta super cucullam necnon et super ipsum nouitium induatque eum abbas dicens.

Accipe uestem indue sanctitatis decorem ornare habitu. beati benedicti abbatis cum timore et reuerentia quem interueniente beatæ† dei genetrice semperque uirgine maria cum bonorum obseruantia operum ignito† castitatis lampadae suffultus inmaculatum ante tribunal christi perferas. per.

Induente se fratre ab omni altiboando. antiphona ista canatur.

Antiphona.

[1]Beati eritis[1] cum uos oderint homines. Beati inmaculati.

Eo induto ipse abbas super nouitium† caput cucullae inducat capitium. Dehinc sequitur oratio.

[1] Musical notes over these words.

Clementissimae domine tuam inuocamus pietatem /super hunc famulum tuum. *ill.* quem a saeculo conuersum in [fo. 205v. numero sanctorum tuorum accersire dignatus es quesumus ut conuersionis suae fidem digne custodiat. et quicquid pro salute animae suae fuerit depraecatus obtineat. Sit uita probabilis. sit sapiens et humilis. sit scientiae† uerus. oboedientia clarus. conueniens in doctrina. increpationibus immobilis. in grauitate decorus. in passione piissimus. in operatione cautus. in dispositione sollicitus. in temptationibus fortis.[1] iniuriis patiens. in pace fixus. in elemosinis promptus. in orationibus frequens. in misericordia efficax. in subditis pius. Nec sit inmemor quod a te de suis erit factis iudicio iudicandus. Huius domine quoque depraecamur. ut munera placatus suscipias. et quicquid a te petierit clementer inpertiri digneris. per dominum.

Alia.

Omnipotens et misericors deus. totius sanctae religionis origo omnisque professionis in te aeterna saluatio. suscipe propitius uota professionesque famulorum tuorum qui de huius saeculi uenitate[2] et turbine ad te confugiunt. Sint quesumus te adiuuante ab omni negotiatorum saecularium strepitu exuti. a delectationibus spectaculorum praesentium euulsi. a cunctis mundi occupationibus extranei. ab antiqui hostis insidiis erepti. mundo huic mortui mundi blandimentis. inlecebris crucifixi. remoti a cunctis malorum implicamentis. remoti a saecularibus pompis. remoti a prauis delectationibus. remoti a presentis /uitae contagiis remoti ab omnibus prauorum retinaculis. [fo. 206. remoti a cunctis antiqui hostis insidiis. Doce eos domine omnia huius uitae contempnere prospera. non timere aduersa. iniurias non inferre. sed aequanimiter tolerare. inimicos diligere. pro persequentibus et calumpniantibus suppliciter exorare. Nihil concupiscere carnaliter aut ambire. non superborum iniuriis fatigati deficiant. non eos superbia inflet. Non ardor auaritiae inflammet. Non uana gloria turpiter iactet. Non gula aut ebrietas praepediat. Non ambitio praecipitet. non ardor animose contentionis examinet. non desiderium humanae opinionis eleuet. non diabolus auctor perditionis ledat aut perdat. Sed tuae pietatis dextera clementissimae deus. a cunctis eruat malis. eosque in praesenti et in futuro saeculo protegat atque gubernet. ut te timeant imitentur et diligant. aperi eis sensus ut in diuinarum studiis litterarum te diligant corde et opere meditentur. et intellectu die noctuque seruent caelestia et aeterna sapiant terrena ut respuant et caduca. Oboedientes sint. et alios instruant. amicos et inimicos pro tui nominis amore ament et diligant. Humilitatem et uirilitatem teneant aeque et exerceant casti-

[1] *In* omitted in MS.
[2] Corrected to *uanitate.*

moniam et pudicitiam corde et corpore amplectentur et teneant. patientiam et longanimitatem arripiant atque custodiant. Ieiunium et abstinentiam studeant simul et ament. gemitum et orationem desiderent atque inuigilent peccata /sua [fo. 206v. incessanter cum lacrimis et suspiriis accusent. et te deum omnipotentem corde et opere circumferant semper atque deseruiant. Suscipe quesumus domine pater omnipotens hos famulos tuos. *ill.* quos de huius saeculi naufragiis et periculis eruisti. et ad monasticam uocare dignatus est† gratiam. Concede propitius ut artam et angustam quam professi sunt uitam iugiter diligant. teneant atque sectantur.† quatinus ad aeternam uitam quam in te perseuerantibus promittere dignatus es gloriam peruenire mereantur. per dominum nostrum iesum christum.

His expletis secundum regulae praeceptum singulorum prostratus pedibus pacis accipiat osculum sicque in ultimo constituatur gradu.

Capitium uero cucullae in capitae die noctuque usque in tertio die habeat necnon et summum silentium teneat. et ad missam offerat et communicet. Tertia iam die post euangelium missae matutinalis mox ut oblatum habuerit tollat abbas capellum de capite et ammodo in congregatione reputetur perseuerans usque ad mortem amen.[1]

/INCIPIT MISSA PRO INFIRMIS. [fo. 207.

Circumdederunt me. Diligam te domine.

Omnipotens sempiterne deus salus aeterna credentium exaudi nos pro famulo tuo. *ill.* pro quo misericordiae tuae imploramus auxilium. ut reddita sibi sanitate gratiarum tibi in aecclesia tua conferant† actiones. per.

Fratres tristatur aliquis uestrum.

Miserere mihi domine quoniam infirmus sum. Conturbata sunt omnia ossa mea. *Alleluia.* De profundis.

Euangelium.

Intrauit iesus.

Exaudi deus orationem meam et ne despexeris.

Secreta.

Deus cuius nutibus uitae nostrae momenta decurrunt suscipe praeces et hostias famuli tui. *ill.* pro quo misericordiam tuam aegrotante imploramus ut de cuius periculo metuimus. de eius salute laetemur. per dominum.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Qui famulos tuos ideo corporaliter uerberas ut mente proficiant potenter ostendens quod sit pietatis tuae

[1] The last eight lines of fol. 206v. are left blank.

praeclara saluatio dum prestas ut operetur nobis etiam ipsa infirmitas salutem. per christum.

Redime me deus.

Ad complendum.

Deus infirmitatis humanae singulare praesidium auxilii tui super infirmum nostrum. N. ostende uirtutem ut opem† misericordiae tuae adiutus aecclesiae tuae sanctae repraesentari mereantur.† per dominum.

Her onginð seo endebýrdnýs to geneosgenne oððe to smerigenne untrumne. On ærestan halgian þa sacerdas ƿæter mid axun of ƿintreoƿe ƿiðutan þon huse. 7 þonne hi in beon gegan ƿiðinnan þæt hús þær untruman þonne cƿeðan hi þriƿa. pax huic domui. 7 þoñ ongýnnon þone. a. asperges me 7 þonne/ [fo. 207v. sprengon þæt ƿæter ofer þone untruman 7 ofer his hús þone sealm singende miserere mei deus.

Oratio.

Omnipotens sempiterne deus[1] inmensam pietatem tuam ut ad introitum humilitatis nostrae hunc famulum tuum. *ill.* in hoc habitaculo fessum iacentem uisitatione salutifera uisitare digneris et sicut uisitasti domine tobiam et sarram et socrum petri puerumque centurionis. ita et iste pristina sanitate animae corporisque recepta gratiarum tibi in aecclesia tua referat actionem. per.

siððan sƿa þan untruman beo his andýtnýs gecýd. 7 æft̄ þon letania.

Kyrrie eleyson, Christe eleyson, Christe audi nos.
Pater de caelis deus misere† nobis.
Filius redemptor mundi deus miserere nobis.[2]
Sancta trinitas unus deus miserere nobis.
Sancta maria ora pro illo.
Sancta dei genitrix ora pro illo.
Sancta uirgo uirginum ora pro illo.
Sancte michahel.
Sancte gabrihel.
Sancte raphael.
Omnes sancti angeli et archangeli orate pro illo
Omnes sancti beatorum spirituum ordines.
Omnes sancti patriarchae et prophetae.
Sancte iohannes baptista.
Sancte petre.
Sancte paule.
Sancte andrea.

[1] *Quaesumus* omitted in MS.
[2] *Spiritus sanctus deus miserere nobis* omitted in MS

/Sancte iohannes. [fo. 208.
Sancte iacobe.
Sancte philippe.
Sancte bartholomeae.
Sancte iacobe.
Sancte matheae.
Sancte thoma.
Sancte symon.
Sancte iuda.
Sancte mathia.
Sancte marce.
Sancte luca.
Sancte marcialis.
Omnes sancti apostoli et euangelistae.
Omnes sancti discipuli domini.
Omnes sancti inocentes.
Sancte stephane.
Sancte line.
Sancte clete.
Sancte clemens.
Sancte syxte.
Sancte corneli.
Sancte cypriane.
Sancte laurenti.
Sancte uincenti.
Sancte florentine.
Sancte fabiane.
Sancte sebastiane.
Sancte georgii.
Sancte iohannes.
Sancte paule.
Omnes sancti martyres.
Sancte benedicte.
Sancte martine.
Sancte hilari.
Sancte siluester.
Sancte gregorii.
Sancte augustine.
Sancte hieronime.
Sancte cuthberhte.
Sancte guthlace.
Sancte antoni.
Sancte machari.
Omnes sancti confessores dei.
Omnes sancti monachi et heremitae.
Sancta felicitas.
Sancta perpetua.

Sancta scolastica.
Sancta agatha.
Sancta agnes.
Sancta caecilia.
Sancta lucia.
Sancta brigida.
Sancta aetheldryth
Sancta sexburh.
Sancta uuitburh.
/Sancta eormenhild. [fo. 208v.
Sancta petronylla.
Sancta cynesuuith.
Sancta cyneburh.
Sancta timba.
Omnes sancte uirgines.
Omnes sancti orate pro illo.
Propitius esto parce ei domine.
Propitius esto exaudi eum domine.
Propitius esto libera eum domine.
Ab omni malo libera eum domine.
Ab insidiis diaboli libera eum.
A subito et ab aeterna morte libera eum domine.
Per crucem et passionem tuam libera eum domine.
Per sanctam et† resurrectionem tuam libera eum domine.
Per gloriosam ascensionem tuam libera eum domine.
Per gratiam sancti spiritus paraclyti libera eum domine
Peccatores te rogamus audi.
Ut pacem ei dones te rogamus.
Ut remissionem omnium peccatorum suorum dones.
Ut eum a lecto aegritudinis piae ac misericorditer reuelare† digneris te rogamus.
Ut eum sanum atque incolomem aecclesiae tuae representari digneris te.
Ut nos exaudire digneris.
Fili dei te rogamus audi nos.
Agnus dei qui tollis peccata mundi parce illi domine.
Agnus dei qui tollis peccata mundi miserere ei domine.
Christe audi nos.
Kyrrie eleison.
Christe eleison.
Kyrrie eleison.

Oratio.

Respice domine de caelo et uisita famulum tuum. *ill.* et benedic eum sicut benedicere dignatus es abraham. isaac. et iacob. aspice domine oculis tuis. et reple cum omni gaudio et laetitia et timore expelle omnes inimici insidias. mitte ei domine angelum

pacis qui hanc domum /pace perpetua custodiat. per [fo. 209. dominum.

Þonne ƿẏꝛce ſe ſaceꝛd cꝛiſteſ ꝛodetacen mid þan haliᵹ ƿætere 7 mid þam axum ofeꝛ his bꝛeoſt 7 onlecᵹe hæꝛan oððe ƿẏllen 7 ſmiꝛie hine mid þon haliᵹan ele. 7 oðꝛe betꝛẏnan þan sẏnᵹan þa sealm̄ þe heꝛ ᵹemeaꝛcode sint.

Ant. Sana domine infirmum istum cuius ossa conturbata sunt ualde. sed tu domine conuertere sana eum et eripe animam eius.

Psal. Domine ne in furore tuo.

Oratio.

Domine deus qui per apostolum tuum iacobum locutus es infirmatur quis ex uobis. inducat presbiteros aecclesię et orent super eum unguentes eum oleo in nomine domini et oratio fidei saluabit infirmum. et alleuabit eum dominus et si in peccatis sit. dimittuntur† ei. Cura quesumus redemptor noster gratia spiritus sancti languores istius hominis infirmi. et sana uulnera eiusque dimitte peccata atque dolores cunctos cordis et corporis ab eo expelle plenamque ei interius exteriusque sanitatem misericorditer redde. ut ope misericordiae tuae restitutus et sanatus ad pristina pietatis tuae reparetur officio.† per.

Ant. Succurre domine infirmo huic et medica eum spiritali medicamine ut in pristina sanitate a te restitutus gratiarum tibi referat actionem.

Psal. Beati quorum.

Item.

Omnipotens sempiterne deus. qui per iacobum[1] tuum induci presbiteros aecclesiae et unguere oleo infirmos praecepisti. praesta quesumus ut digneris per manus nostras hunc famulum tuum infirmum de oleo sanctificato unguere et benedicere. hoc autem quod nos exterius. tua karismata complectimur hoc interius spiritaliter diuina uirtus ac inuisibiliter tua malagmata operentur. per.

Ant. Sanet te iesus christus ab omni aegritudine tua quoscumque habes dolores dimittat dominus /omnia [fo. 209v. peccata tua.

Psal. Domine ne in furore tuo. II.

Alia.

Domine sanctae pater omnipotens aeterne deus. qui fragitatem† conditionis nostrae infusa uirtutis tuae dignatione confirmas. ut salutaribus remediis pietatis tuae corpora nostra. et membra uegetantur[2] super hunc famulum tuum propitiatus intende. ut

[1] *Apostolum* omitted in MS.
[2] Corrected to *uegetentur*.

omni necessitate corporeae infirmitatis exclusa gratia in eo pristinae sanitatis perfecta reparetur, per.

Ant. Opem ferat huic infirmo deus super lectum doloris eius. Ipse conseruet eum et uiuificet eum.

Psal. Beatus qui intelligit.

Item alia.

Deus qui facturae tuae pio semper dominaris affectu. inclina aurem tuam supplicationibus nostris et famulum tuum ex aduersa ualitudine corporis laborantem placatus respice. et uisita in salutari tuo ac caelestis gratiae praesta medicinam. per.

Ant. Dominus locutus est discipulis suis in nomine meo daemonia eicite et super aegros manus uestras inponite et bene habebunt.

Psal. Deus deorum.

Alia.

Deus qui humano generi et salutis remedium et uitę aeternae munera contulisti. conserua famulo tuo. *ill.* tuarum dona uirtutum. et concede ut medelam tuam non solum in corpore uerum etiam in anima sentiat. per.

Ant. Cor contritum et humiliatum deus non spernit.

Psal. Miserere mei deus secundum.

Alia.

Uirtutum caelestium deus. qui ab humanis corporibus omnem languorem et omnem infirmitatem praecepti tui potestate de-[1] pellis. adesto propitius huic famulo tuo. N. ut fugatis infirmitatibus et uiribus receptis. nomen sanctum tuum instaurata pro- /tinus sanitate benedicat. per. [fo. 210.

Ant. Saluum fac seruum tuum domine deus meus sperantem in te custodi animam eius quoniam in te speraui.

Psal. Inclina domine aurem tuam.

Alia.

Omnipotens sempiterne deus. qui aegritudines animarum depellis et corporum. auxilii tui super infirmum nostrum ostende uirtutem. ut ope misericordiae tuae adiutus. ad omnia pietatis tuae reparetur officia. per dominum.

Ant. Cadent a latere tuo mille et decem milia a dextris tuis tibi autem non adpropinquabit malum.

Psal. Qui habitat.

Alia.

Oremus dominum nostrum iesum christum. et cum omni supplicatione rogemus. ut hunc famulum suum. *ill.* per angelum suum sanctum uisitare et laetificare atque confortare dignetur. qui cum patre.

[1] This syllable is added above the line.

Ant. Propitietur deus iniquitatibus tuis et sanet omnes aegritudines tuas et renouetur ut aquile iuuentus tua.

Psal. Benedic anima mea domino. I.

Alia.

Propitietur dominus cunctis iniquitatibus tuis. *ill.* et sanet omnes languores tuos. redimatque de interitu uitam tuam et proficiat† in omnibus bonis operibus desiderium tuum. qui solus in trinitate unus deus uiuit et regnat per inmortalia saecula saeculorum. amen.

Þonne se unꞇꞃuma bið ᵹesmẏꞃeꝺ on þam molꝺ ᵹeƿinꝺe 7 on ꝼoꞃanheaꝼꝺe. 7 on þan þunƿenᵹon. 7 on his nebbe. Þonne cƿeðe se saceꞃꝺ þis ᵹebeꝺ.

Unguo te. N. oleo sancto in nomine patris et filii et spiritus sancti sicut unxit samuel dauid regem et prophetam. ut non lateat in te spiritus inmundus. neque in membris. neque in medullis. neque in nulla† compagine membrorum. sed in te habitet /uirtus christi altissimi et spiritus sancti. quatenus per [fo. 210v. huius operationem mysterii. et per hanc sacrati olei unctionem atque nostram deprecationem uirtute sanctae trinitatis medicatus siue sanatus pristinam et melioratam recipere merearis sanitatem. per.

Þonn̄ þu þa eaᵹan ꞅmẏꞃaꞅꞇ þis ᵹebeꝺ.

Unguo oculos tuos de oleo sanctificato. ut quicquid inlicito uiso† deliquisti. per huius olei unctionem expietur. per.

Þonne þu þa eaꞃan innan 7 uꞇan ꞅmẏꞃ̄. Þis ᵹebeꝺ.

Unguo aures has sacrati olei unctionem† ut quicquid delectatione nociua auditus admissum est medicina spiritalis euacuet. per.

Þonne þu þa nosu ꝼoꞃe ƿeaꞃꝺe 7 innan ꞅmẏꞃ̄ þiꞅ ᵹebeꝺ.

Unguo has nares de oleo sacrato. ut quicquid noxiae† contractum est odore superfluo. ista emundet medicatio. per.

Þonne þu þa ƿeleꞃas ƿiðuꞇan ꞅmẏꞃ̄ þis ᵹebeꝺ.

Unguo labia ista consecrati olei medicamento. ut quicquid otiosa uel criminosa peccasti locutione diuina clementia miserante expietur hac unctione. per.

Þonne þu þa hꞃace 7 þone ꞅƿyꞃan ꞅmẏꞃ̄ þis ᵹebeꝺ.

Unguo te. *ill.* oleo sancto in nomine patris et filii et spiritus sancti sicut unxit samuhel dauid regem et prophetam non lateat in te spiritus inmundus. neque. in membris. neque in medullis. neque in ulla compagine membrorum sed in te habitet uirtus christi altissimi et spiritus sancti quatenus per huius operationem

mysterii. et per hanc sacrati olei unctionem atque nostram depraecationem uirtute sanctae trinitatis medicatus siue /sanatus pristinam et melioratam recipere merearis sanitatem. per. [fo. 211.

Þonne þu þa sculdru smyr̄ þis gebed.

Unguo has scapulas uel medium locum scapularum de oleo sacrato. ut ex omni parte spiritali protectione munitus. iacula diabolici impetus uiriliter contempnere. hac procul possis cum robore superni iuuaminis repellere. per.

Þonne þu þa breost smyr̄ þis gebed.

Unguo pectora tua de oleo sancto ut hac unctione protectus. fortiter perstare ualeas aduersus aereas cateruas. per.

Þonne þu þa handa widutan smyr̄ þis gebed.

Unguo has manus de oleo consecrato. ut quicquid illicito uel noxio opere peregerunt. per hanc unctionem euacuetur. per.

Þonne þu þa fet smyr̄ þis gebed.

Unguo hos pedes de oleo benedicto. ut quicquid superfluo uel nocuo incessu commiserunt. ista aboleat perunctio. per.

Swa hwar swa þæt sár egle swýðost swa smýr̄ man þær swiðor.

Unguo te oleo sanctificato in nomine patris et filii et spiritus sancti ut more militis uncti praeparatus ad luctamen possis aereas superare cateruas. per.

Æfter þære smýrunge þas gebedu.

In nomine patris et filii et spiritus sancti sit tibi haec olei unctio ad purificationem mentis et corporis. ad munimen ad defensionem contra iacula inmundorum spirituum. per.

Alia.

Domine deus saluator noster. qui es uera salus et medicina et a quo omnis sanitas et omnis† medicamentum uenit. quique apostoli tui iacobi documento instruxisti. ut languentes olei liquore orantes tan/geremus. respice propitius super [fo. 211v. hunc famulum tuum. *ill.* et quem languor curuat ad exitum et uirium defectus trahit ad occasum. medela tuae gratiae restituat ad salutem. per.

Alia.

Sana quoque deus omnium medicator febrium et cunctorum languorum cruciatus aegritudinemque et dolorum omnium disolue[1] tormenta uiscerum ac cordium interna medica medullarum quoque et cogitationum sana discrimina ulcerum uarieta-

[1] Corrected to *dissolue*.

tumque putredines euacuet.† Conscientiam atque plagarum obducito cicatrices ueteres. inmensas remoue passiones carnis ac sanguinis materiem reforma. delictorumque cunctorum ueniam tribue. sicque illum tua pietas iugiter custodiat ut nec ad corruptionem aliquando sanitas. nec ad perditionem nunc te auxiliante perducat infirmitas. sed fiat illi haec olei sacrati perunctio. mortis et morbi atque languoris praesentis expulsio et peccatorum omnium exoptata remissio. per.

Onbýrne þonne godes lichoman 7 blodes þus cƿeðende.

Domine sancte pater omnipotens aeterne deus. te fideliter deprecamur. ut accipienti huic fratri nostro. N. sacrosanctum corpus ac sanguinem iesu christi filii tui domini nostri tam corporis quam animae sit salus. per.

On þære fýllednýsse þissere þenunge.

Omnipotens sempiterne deus. qui subuenis in periculis et necessitate laborantibus. maiestatem tuam suppliciter exoramus ut mittere digneris sanctum angelum tuum[1] /in angustiis [fo. 212. et in necessitatibus laborantem consolationibus attollat. quibus et de presenti consequatur auxilium et aeterna remedia comprehendat. per.

Alia.

Domine sancte pater omnipotens aeterne deus. qui benedictionis tuae gratiam aegris infundendo corporibus facturam tuam multiplici pietate gubernas ad inuocationem tui nominis benignus assiste. ut famulum tuum liberatum aegritudine. et sanitate donatum dextera tua erigas. uirtute confirmas.† potestate tuearis aecclesiae tuae sanctae altaribusque tuis. cum omni desiderata prosperitate restituas. per.

Þissun eallun þus gefylledon cƿeðum þa sacerdas þas gebedu ofer þone untruman sƿa fela sƿa þær beo sýnderlice. Gif þær þonne bisceop beo his þenung þæt bið.

Dominus iesus christus apud te sit ut te defendat. intra te sit ut te reficiat. circa te sit ut te conseruet. ante te sit ut te deducat. post te sit ut te iustificet. super te sit ut te benedicat. qui cum deo patre.

Benedicat te deus pater. sanet te deus filius. illuminet te deus spiritus sanctus. corpus tuum custodiat. animam tuam saluet cor tuum inradiet sensum tuum dirigat. et ad supernam uitam te perducat. qui in trinitate.

[1] Some words seem to be omitted here; perhaps the clause should run "sanctum angelum tuum raphaelem qui hunc famulum tuum *ill.*" &c. [See York Manual, p. 46.]

Alia.

Benedicat te deus caeli. adiuuet te christus filius dei corpus tuum in suo sancto seruitio custodiri et conseruari faciat. mentem tuam illuminet et sensum tuum custodiat. gratiam tuam ad prouectum animae tuae in te augeat. ab omni malo te liberet. dextera tua† defendat. qui sanctos suos semper /adiuuat. ipse te [fo. 212v. adiuuare et conseruare dignetur. qui uiuit et regnat.

Alia.

Benedicat te deus pater. qui in principio cuncta creauit. benedicat te deus filius. qui de supernis sedibus pro nobis saluator descendit. benedicat te spiritus sanctus qui in similitudinem columbae in flumine iordanis requieuit in christo. ipse qui in trinitate consistit. quem omnes uenturum expectant ad iudicium. qui cum patre.

Benedicat te deus pater. custodiet te iesus christus. illuminet te spiritus sanctus omnibus diebus uitae tuae. confirmet te uirtus christi indulgeat tibi dominus uniuersa delicta tua. qui cum patre.

INCIPIT MISSA PRO INFIRMO.

Uirtutum omnium deus qui ab humanis corporibus infirmitates expellis miserere seruo tuo et uisita in salutari tuo et caelestis gratiae tribue medicinam.

Beatus qui intellegit.

Collecta.

Omnipotens sempiterne deus. qui subuenis in periculis et in necessitatibus laborantibus. maiestatem tuam suppliciter exoramus. ut mittere digneris sanctum angelum tuum. *ill.*[1] in hac domo consistentem in angustiis. et necessitatibus suis laborantem consolationibus attollat. quibus et de presenti consequatur auxilium et aeterna remedia conpraehendat. per.

Epistola.

Fratres. Tristatur aliquis uestrum.

R̄G.[2] Exurge domine succurre huic infirmo et libera eum et sana eius languorem. ℣. Adiutor in oportunitatibus in tribulatione opem tuam tribue benignus auxilium. *Alleluia.* Mitte ei domine auxilium de sancto et de sion tuere eum.

[*Evangelium*][3] In ill. Intrauit iesus capharnaum.

Off. Domine qui publicani praecibus et orationi† placa-/ [fo. 213. tus es. qui socrum petri a febrae ualida liberasti, et nobis pro infirmo supplicantibus adesto domine.

[1] See note on last page.

[2] So MS; probably the abbreviation stands for *Responsorium Graduale*; it occurs again fol. 226v.

[3] *Evangelium* is not in MS.

[*Secreta.*][1]

Oblationes in angustia pro peccatis atque offensionibus famuli tui in hac domo consistentis omnipotens deus oblatas accipe qui ante† confidimus ueram† prophetam dixisse. ymmola deo sacrificium laudis et redde altissimo uota tua. inuoca me in die tribulationis tuae. eripiam te et magnificabis me. per.

Com. Succurre domine infirmo huic et medica eum spiritali medicamine ut pristina sanitate† a te restitutus gratiarum tibi sanus referat actionem.

Ad complendum.

Omnipotens sempiterne deus. qui ideo delinquentibus occassionem tribuis corrigendi. ut non sit in eis quod puniat censura iudicii. ob hoc piae pater exposcimus ut hoc accipias pro sacrificio laudis quod famulus tuus atteritur uirga correptionis sana eum quesumus domine ab omnibus infirmitatibus quo te medicante et plenitudinem salutis recipiat. et tuis semper iussionibus pareat. per.

Alia.

Deus qui famulo tuo ezechiae ter quinos annos ad uitam donasti. ita et famulum tuum *ill.* a lecto aegritudinis tua potentia erigat ad salutem. per.

Alia.

Respice domine famulum tuum in infirmitate sui corporis laborantem. et animam renoue† quam creasti. ut castigationibus emundatus continuo se sentiat tua medicina saluatum. per.

Alia.

Deus qui facturae tuae pio semper dominaris affectu. inclina aurem tuam supplicationibus nostris. et /famulum tuum [fo. 213v. ex aduersa ualitudine corporis laborantem placatus respice et uisito† in salutari tuo. ac caelestis gratiae praesta medicinam. per.

Alia.

Deus qui humano generi et salutis remedium et uitae aeternae munera contulisti conserua famulo tuo. *ill.* tuarum dona uirtutum et concede ut medelam tuam non solum in corpore uerum etiam in anima sentiat. per.

Alia.

Uirtutum caelestium deus. qui ab humanis corporibus omnem languorem et omnem infirmitatem praecepti tui potestate depellis. adesto propitius huic famulo tuo. N. ut fugatis infirmitatibus et uiribus receptis. nomen sanctum tuum instaurata protinus sanitate benedicat. per.

[1] *Secreta* is not in MS.

Alia.

Domine sancte pater omnipotens aeterne deus qui fragilitatem conditionis nostrae infusa uirtutis tuae dignatione confirmas. ut salutaribus remediis pietatis tuae corpora nostra et membra uegetentur. super hunc famulum tuum propitiatus intende. ut omni necessitate corporeae infirmitatis exclusa. gratia in eo pristinae sanitatis perfecta reparetur. per.

Incipiunt orationes in agenda mortuorum cum anima in agone sui exitus dissolutione corporis uisa fuerit labore† conuenire studebunt fratres uel ceteri quique fideles. et canendi sunt. vii. penitentiales psalmi Duo domine ne in furore tuo. et duo domine exaudi. beati quorum. miserere mei deus. et de profundis et agenda est laetania. prout permiserit ratio temporis. |et secundum [fo. 214. *quod d[ict]i*[1] *causa egressuri perspici potuerit. uel estimari. laetania ut supra pro infirmo postea inchoatur ab omnibus.*

Ant. Subuenite sancti dei occurrite angeli domini suscipientes animam eius offerentes eam in conspectu altissimi. *quo finito dicat sacerdos hanc orationem siue commendationem pro eo.*

Tibi domine commendamus animam famuli tui. ut defunctus saeculo tibi uiuat. et si qua per fragilitate† mundane conuersationis admisit. tu uenia misericordissime pietatis absterge. per.

Alia.

Misericordiam tuam domine sancte pater omnipotens aeterne deus. pietatis tuae affectu rogare pro aliis cogimur. qui pro nostri peccatis supplicare nequaquam sufficimur† tamen de tua pietate. et inolita benignitate clementiam tuam deposcimus. ut animam famuli tui ad te reuertentem cum pietate suscipias. adsit ei angelus testamenti tui michahel. et per sanctorum tuorum manus inter sanctos et electos tuos. in sinibus abrahae. isaac et iacob. patriarcharum tuorum eum collocare digneris. quatinus liberata de principibus tenebrarum. et de locis poenarum. nullis iam primae natiuitatis uel ignorantiae aut propriae iniquitatis seu fragilitatis confundantur† erroribus sed potius agnoscatur a tuis et sanctae beatitudinis requie perfruatur. ut quae† cum magni iudicii dies aduenerit. inter sanctos et electos tuos resuscitatus gloria manifeste contemplationis tuae perpetuo satietur. per.

|Si autem quidam superuixerit canuntur psalmi. id [fo. 214v. *est ad te domine leuaui. Dominus illuminatio mea. miserere mei deus secundum. miserere mei deus quoniam in te uel agantur laeta-*

[1] The MS. has *di̅.*

niae usquequo anima corporae terrenae corruptionis absoluatur in cuius egressu[1] dicatur antiphona.

Ant. Suscipiat te christus qui creauit te et in sinu abrahae angeli deducant te.

Psal. In exitu israhel.

Oratio.

Omnipotens sempiterne deus. qui ab humano corpori† animam ad similitudinem tuam inspirare dignatus es. dum te iubente puluis in puluerem reuertitur. tu imaginem tuam cum sanctis et electis tuis. aeternis sedibus iubeas sociari. cumque ad te reuertentem de aegypti partibus blande leniterque suscipias et angelos tuos sanctos ei obuiam mittas. uiamque iustitiae demonstra. et portas gloriae tuae aperi. Repelle quesumus habeo[2] omnes principes tenebrarum. et agnosce depositum fidele quod tuum est. Suscipe domine creaturam tuam. non ex diis alienis creatam. sed a te solo deo uiuo et uero. quia non est alius deus praeter te domine. et non est secundum opera tua laetifica clementissime deus animam serui tui. et clarifica eum in multitudine misericordiae tuae. Ne memineris quesumus iniquitatum eius antiquarum. et ebrietatum eius quas suscitauit furor mali desiderii. Licet enim peccauit tamen non te negauit. sed signo fidei insignitus teque omni et eum quem[3] inter omnia fecisti fideliter adorauit. qui uiuis.

/*Ant.* Chorus angelorum te suscipiat et in sinu abrahae [fo. 215. ibi te collocet et cum lazaro quoddam† paupere aeternam habeas requiem.

Psal. Dilexi quoniam. *Usque ad* ad dominum.

Oratio.

Diri uulneris nouitate perculsi. et quodammodo cordibus sauciati misericordiam tuam mundi redemptor flebilibus uocibus imploramus. ut kari nostri animam ad tuam clementiam qui fons pietatis es. reuertentem blande leniterque suscipias. et quas illa ex carnali commoratione contraxit maculas. tu deus inolita bonitate clementer deleas piae indulgeas. obliuioni in perpetuum tradas. atque hanc laudem tibi cum ceteris reddituram. et ad corpus quandoque reuersuram. sanctorum suorum† coetibus adgregari praecipias. qui cum deo.

Tunc roget pro eo orare sacerdos.

Et ne nos inducas.
Requiem aeternam dona ei domine.
Anima eius in bonis.

[1] This word has been first written *egressa.*
[2] So MS. for *ab eo.*
[3] The reading of the MS. is clearly corrupt. Perhaps it ought to be *te qui omnia eumque.*

Et non intres in iudicium.
A porta inferi.
Erue domine.

Oratio.

Partem beatae resurrectionis obtineat. uitamque aeternam habere mereatur in caelis. per te iesu christe qui uiuis et regnas.

Deus cui soli competit medicinam praestare post mortem. praesta quesumus. ut animam famuli tui terrenis exuta contagiis. in tuae redemptionis parte numeretur. per.

Tunc lauatur corpus defuncti.

Oratio post lauationem corporis antequam de domo efferatur.

Oratio.

Suscipe domine animam serui tui quam de ergastulo huius saeculi uocare dignatus es. et libera eum de principibus tenebrarum. ut absoluta omnium /uinculat† peccatorum qui- [fo. 215v. etis ac lucis aeternę beatitudinis perfruatur. et inter sanctos et electos tuos in resurrectionis gloria resuscitari mereatur. per.

Tunc responsorio Subuenite sancti dei *et aliis responsoriis defunctorum deportatur. et cum adpropinquatum fuerit aecclesiae canitur† psalmi* miserere mei deus *cum antiphona* requiem aeternam. *In aecclesia autem requiescet corpus defuncti quoadusque pro eius anima canatur et offeratur ab omnibus quibus uisum fuerit.*

Incipiunt orationes missales.

Ant. Requiem aeternam dona ei domine.

Psal. Te decet. *Psal.* Exaudi deus.

Quesumus domine ut animae famuli tui. *ill.* cuius obitus sui diem. *ill.* commemoramus. sanctorum tuorum atque electorum largiri† consortium. et rorem misericordiae tuae infunde perhennem. per.

Secreta.

Adesto domine supplicationibus nostris et hanc oblationem quam tibi offerimus ob diem depositionis. *ill.* pro anima famuli tui placidus ac benignus assume. per dominum.

Praefatio.

ⱷ aeterne deus. Cui non pereunt moriendo corpora nostra. sed mutantur in melius. et in timoris tui obseruatione defunctis locus perpetuus adquiritur. quapropter piissime pater praeces supplices fundimus. et maiestatem tuam deuotis mentibus exoramus. ut anima famuli tui. N. peccatorum uinculis absoluta transitum mereatur habere ad uitam. per christum.

Infra actionem.

/Hanc igitur oblationem quam tibi offerimus pro [fo. 216. anima famuli tui. *ill.* quem hodie carnali corruptione liberasti. quesumus domine placatus accipias. et quicquid humanae conditionis subreptione contraxit expedias. ut tuis purificata remediis ad gaudia sempiterna perueniat. per christum.

Ad complendum.

Inclina quesumus domine aurem tuam ad praeces nostras. quibus misericordiam tuam supplices deprecamur. ut animam famuli tui. *ill.* cuius depositionis diem *ill.* recolimus in pacis ac lucis regione constituas. et sanctorum tuorum iubeas esse consortem. per.

Post celebrationem denique missae stet sacerdos iusta† *feretrum et dicat.*

Omnipotentis dei misericordiam depraecamur. cuius iudicio[1] aut finimur. ut spiritum fratris nostri. *ill.* quem domini pietatis† de incolatu mundi huius transire praecepit. requies aeternam† suscipiat ut cum beata resurrectione representet. et in sinibus abrahae isaac et iacob collocare dignetur. per.

℟. Qui lazarum. ℣. Requiem aeternam.

Et ter Kyrrie eleison.

Deus† iudicem uniuersitatis. deus† caelestium terrestrium et infernorum. dominum deprecemur pro spiritu kari nostri. *ill.* ut eum dominus in requiem collocare dignetur. et in parte primae resurrectionis resuscitet. per dominum.

℟. Heu mihi domine. ℣. Anima mea.

Et ter Kyrrie eleison.

Deus qui uniuersorum creator et cognitor.[2] qui cum sis tuorum beatitudo sanctorum praesta nobis petentibus ut spiritum fratris nostri *ill.* a corporis nexibus absolutum in prima resurrectione facias praesentari. per dominum.

/℟. Ne perdideris me. ℣. Miserere mei deus. [fo. 216v.

Et ter Kyrrie eleison.

Fac quesumus domine hanc cum seruo tuo defuncto misericordiam ut factorum suorum in poenis non recipiat uicem. qui tuam in uotis tenuit uoluntatem. ut sicut eum hic uera fides iunxit fidelium turmis ita eum illic tua miseratio societ angelicis choris. per dominum.

Et sic leuetur corpus de aecclesia.

Ant. Aperite illi. *Psal.* Confitemini domino.

Piae recordationis affectu karissimi commemorationem facimus

[1] Something seems to be omitted here: probably the missing words are "aut nascimur."

[2] *Es* omitted in MS.

kari nostri *ill.* quem dominus de ergastulo huius saeculi assumpsit obsecrantes misericordiam domini nostri. ut ipse ei tribuere dignetur placidam et quietam mansionem et remittat omnes lubricae temeritatis offensas. ut concessa uenia plenae indulgentiae. quicquid in hoc saeculo proprio reatu deliquid totum ineffabili pietate ac benignitate sua deleat et abstergat. per.

Ant. Ingrediar. *Psal.* Quemadmodum.

Sequitur.

Oremus misericordiam tuam omnipotens aeterne deus. qui hominem ad imaginem tuam creare dignatus es. ut spiritum et animam famuli tui quam hodierna die rebus humanis eximii.† et ad te accersiri iussisti. blande et leniter suscipias non ei dominentur umbrae mortis. nec tegat eum chaos et caligo tenebrarum. sed exutus omnium criminum labe in sinu abrahae patriarchae collocatus locum lucis et refrigerii se adeptum esse gaudeat. et cum dies iudicii aduenerit. cum sanctis et electis tuis eum resuscitari iubeas. per dominum.

Ant. Haec requies mea. *Psal.* Memento domine.

/Deus apud quem mortuorum spiritus uiuunt et in quo [fo. 217. electorum animae deposito carnis onere plena felicitate laetantur[1] supplicantibus nobis. ut anima famuli tui quem temporali per corpus uisione† huius luminis caruit uisu. aeternae illius lucis solacio potiatur. non eum tormentum mortis adtingat. non dolor horrende uisionis afficiat. non poenalis timor excruciet. non reorum catena proxima constringat. sed concessa sibi omnium delictorum uenia. optate quietis consequatur gaudia repromissa. per dominum.

Ant. De terra plasmasti me. *Psal.* Domine probasti me.

Et ponitur in sepulchro corpus defuncti cum antiphona.

Ant. Clementissime domine. ℣. Anima eius in bonis. ℣. Requiem aeternam.

Ant. Laeto animo. *Psal.* Miserere mei deus.

Oratio post sepultum corpus.

Oremus fratres karissimi pro spiritu kari nostri. quem dominus de ergastulo huius saeculo uocare dignatus est. cuius corpusculum hodie sepulturae traditur. ut eum pietas domini in sinu abrahae. isaac et iacob collocare dignetur. ut cum dies iudicii aduenerit. inter sanctos et electos suos eum in dextera coronandum resuscitari faciat praestante domino nostro iesu christo. qui cum eo et spiritu sancto.

Alia.

Deus qui iustis supplicationibus semper praesto es. qui pia uota dignaris intueri da famulo tuo cuius depositionis hodie

[1] *Praesta* omitted in MS.

officia humanitatis exhibemus. cum sanctis atque fidelibus tuis beati muneris portionem. per dominum.

Alia.

Deus uitae dator et humanorum corporum reformator. /qui te a peccatoribus exorari uoluisti. exaudi praeces. quas [fo. 217v. speciali deuotione pro anima famuli tui tibi lacrimabiliter fundimus. ut liberare eum ab infernorum cruciatibus et collocare inter agmina sanctorum tuorum digneris. ueste quoque illa caelesti et stola inmortalitatis indui. et paradysi amoenitate iubeas confoueri. per.

Alia.

Deus qui humanarum animarum aeternus amator es. animam famuli tui quam uera dum in corpore maneret tenuit fides. ab omni cruciatu inferorum redde extorrem. ut segregata ab infernalibus claustris sanctorum mereatur adunari consortiis. per dominum.

Alia.

Temeritatis quidem est domine. ut homo hominem. mortalis mortalem. cinis cinerem. tibi domino deo nostro audeat commendare. sed quia terra suscipit terram. et puluis conuertitur in puluerem. donec omnis caro redigatur in suam originem. Inde tuam piissime pater lacrimabiliter quesumus pietatem ut huius famuli tui animam quam de huius mundi uoragine caeunulenta† ducis ad patriam caelestis.† abrahae amici tui sinu recipias. et refrigerii rore perfundas. Sit ab aestuantis gehennae truci incendio segregatas.† et beatae requiei te donante coniuncta. et si quae illi sunt domine digne cruciatibus culpe. tu eas gratiae† mitissime laenitatis indulge. nec peccati recipiat uicem. sed indulgentiae tuae piam sentiat bonitatem. cumque /finito [fo. 218. mundi termino supernum cunctis inluxerit regnum omnium sanctorum coetibus aggregatus cum electis tuis resurgat in parte dextera coronandus. per dominum nostrum.

Alia.

Debitum humani corporis sepeliendi officium fidelium more complentes. deum cui omnia uiuunt fideliter depraecamur. ut hoc corpus kari nostri. a nobis in infirmitate sepultum. in ordine sanctorum suorum resuscitet. et eius spiritum sanctis ac fidelibus aggregari iubeat. cum quibus inenarrabili gloria et perhenni felicitate perfrui mereatur. per.

Tunc roget pro eo orare sacerdos.

Pater noster. Et ne nos inducas.
Requiem aeternam. a porta inferi.

Et partem beatae resurrectionis obtineat uitamque aeternam habere mereatur in caelis per te iesu christe qui uiuis et regnas.

Alia.

Absolue domine animam famuli tui. *ill.* ab omni uinculo delictorum. ut in resurrectionis gloria inter sanctos et electos tuos resuscitatus respiret. per.[1]

/IN DIE DEPOSITIONIS DEFUNCTI III^{um} VII^{um} XXX^{um}.†

[fo. 218v.

Deus indulgentiarum domine da famulo tuo. *ill.* cuius III^{um} VII^{um} XXX^{um} depositionis diem commemoramus. refrigerii sedem quietis beatitudinem luminis claritatem largiaris oramus. per dominum.

Secreta.

Adesto domine supplicationibus nostris et hanc oblationem quam tibi offerimus ob diem depositionis III^{um} VII^{um} XXX^{um} pro anima famuli tui. *ill.* placatus ac benignus assume. per.

Praefatio.

VD per christum dominum nostrum. Per quem salus mundi. per quem uita omnium per quem resurrectio mortuorum. per quem remissio peccatorum. per ipsum te domine suppliciter deprecamur. ut animae famuli tui *ill.* cuius diem III^{um} VII^{um} XXX^{um} anniuersarium caelebramus. indulgentiam largiri digneris perpetuam. atque a contagiis mortalitatis exutam. in aeternae saluationis parte restituas. per quem maiestatem.

Infra actionem.

Hanc igitur oblationem domine quam tibi offerimus pro anima famuli tui *ill.* cuius depositionis diem III^{um} VII^{um} XXX^{um} caelebramus. quo deposito corpore animam tibi creatori reddidit quam dedisti. pro quo petimus diuinam clementiam tuam. ut mortis uinculis absolutus transitum mereatur ad uitam. Quam oblationem.

Ad complendum.

Omnipotens sempiterne deus. collocare dignare corpus animam et spiritum famuli tui. *ill.* cuius diem. III^{um} VII^{um} /XXX^{um} depositionis caelebramus. in sinibus abrahę [fo. 219. isaac. et iacob. ut cum dies agnitionis tuae uenerit. inter sanctos et electos tuos eum resuscitari praecipias. per dominum.

[1] The lower part of the recto of fo. 218 is left blank.

MISSA PRO EPISCOPO DEFUNCTO.

Praesta quesumus domine ut anima famuli tui episcopi. quam in hoc saeculo commorantem sacris muneribus decorasti in caelestis sedis gloria semper exultet. per.

Secreta.

Suscipe quesumus domine hostias pro anima famuli tui. *ill.* ut cui pontificale donasti praemium. dones et meritum. per dominum.

Praefatio.

VD per christum dominum nostrum. In cuius aduentu cum geminam iusseris sistere plebem. iubeas famulum tuum *ill.* a numero discerni malorum. Quem tribuas poene aeternae euadere. flammas. et iustę potius adipisci pręmia uitae. induique iubeas deuicta morte uigorem. semper inextinctam habere luminis auram. Dignare perpetuam praeclaro in corpore uitam. ubi nox nullas† suas defendat atra tenebras.[1] Securus de salute placidis laetetur in choris. semper uicturus. semperque in luce futurus. per quem.

Ad complendum.

Presta quesumus omnipotens deus. ut animam famuli tui episcopi. in congregatione iustorum aeternae beatitudinis iubeas esse consortem. per dominum.

MISSA PRO SACERDOTE DEFUNCTO.

Deus qui inter apostolicos sacerdotes famulum tuum. *ill.* censeri fecisti. /praesta quesumus. ut quorum uicem [fo. 219v. regebat† ad horam in terris. eorum perpetuo consortio laetetur in caelis. per dominum.

Secreta.

Suscipe quesumus domine pro anima famuli tui sacerdotis quas offerimus hostias. ut cui sacerdotale donasti meritum. dones et praemium. per.

Praefatio.

VD aeterne deus. Quoniam quamuis humano generi mortis inlata conditio pectora nostra contristet. tamen clementiae tuae dono spe futurae inmortalitatis erigimur. Ac memores salutis aeternae. non timemus lucis huius sustinere iacturam. quoniam beneficio gratiae tuae fidelibus uita non tollitur sed mutatur. Atque animae corporeo ergastulo liberatae. horrent mortalia. dum inmortalia consecuntur. Unde quesumus ut famulus tuus.

[1] MS. originally *tenenebras*: but the superfluous letters have been expunged.

ill. beatorum tabernaculis constitutus. euasisse se carnales glorietur angustias. diemque iudicii cum fiducia uoto gratulationis expectet. per christum.

Ad complendum.

Propitiare domine supplicationibus nostris et animam famuli tui sacerdotis. in uiuorum regione aeternis gaudiis iubeas sociari. per.

ITEM ALIA.

Deus qui famulum tuum. *ill.* sacerdotem et sanctificasti uocatione misericordiae. et assumpsisti consummatione felici suscipe propitius praeces nostras. et presta ut sicut ille tecum est meritis. ita a nobis non recedat exemplis. per dominum nostrum.

[*Secreta.*][1]

/Concede quesumus omnipotens deus. ut anima famuli [fo. 220. tui. *ill.* sacerdotis per haec sancta mysteria in tuo conspectu semper clara consistat quae fideliter ministrauit. per.

Praefatio.

Ꝺ aeterne deus. Tibi igitur praeces supplices fundimus. et maiestatem tuam deuotis mentibus exoramus. ut anima famuli tui *ill.* sacerdotis mortis uinculis omnibus absoluta. transitum mereatur habere ad uitam. et in obuium† tibi placentium benedictione aeternum numeretur ad regnum. per christum.

Ad complendum.

Prosit quesumus domine animae famuli tui. *ill.* sacerdotis misericordiae tuae implorata clementia. ut eius in quo sperauit et credidit aeternum capiat te miserante consortium. per.

ITEM ALIA.

Da quesumus omnipotens deus ut famulus tuus. cui aecclesiasticae cure talenta tradidisti. cum multiplici laboris fructu gaudia domini sui ingrediatur[2] aeterna. qui totius mundi tulit etiam immolatus peccatum. per.

Secreta.

Haec oblatio domine animam famuli tui. *ill.* ab omnibus uitiis humanae conditionis absoluat. per.

[1] Heading omitted in MS.
[2] An *a* has been added before the *e* of the word, above the line.

Ad complendum.

Da ueniam domine quesumus per haec sancta mysteria animae famuli tui. *ill.* ut occursu non terreatur malo. sed tuo semper protegatur auxilio. per.

MISSA PRO MONACHO DEFUNCTO.

Presta quesumus omnipotens deus ut anima famuli tui. *ill.* qui pro tui nominis amore a saeculi huius† conuersus. cursum suum coenobia/liter consummauit. in sinu abrahae [fo. 220v. recepta. non timeat in aduentu gloriae tuae sed secura de regni tui gloria uitam aeternam consequi mereatur. per dominum.

Secreta.

Intuere quesumus omnipotens aeterne deus. placatus et suscipere dignare hoc sacrificium quod tibi offerimus. pro famulo tuo. *ill.* et concede illi pacem perpetuam et requiem sempiternam. per.

Ad complendum.

Praesta domine ut sicut animas electorum tuorum caelesti remuneratione laetificas. ita et anima famuli tui fratris nostri clementiae tuae pietatis ueniam consequi mereatur. per.

MISSA UNIUS DEFUNCTI.

Omnipotens sempiterne deus. cui numquam sine spe misericordiae supplicatur. propitiare animae famuli tui. *ill.* ut qui de hac uita in tui nominis confessione disscessit† sanctorum tuorum numero facias eum adgregari. per.

[*Secreta.*]

Animam famuli tui domine ab omnibus uitiis et peccatis. conditionis humanae haec absoluat oblatio. quae totius mundi tulit immolata peccatum. per.

Ad complendum.

Prosit domine animae famuli tui. *ill.* diuini caelebratio sacramenti ut eius in quo sperauit et credidit. aeternum capiat te miserante consortium. per dominum.

ITEM ALIA.

Inclina domine aurem tuam ad praeces nostras quibus misericordiam tuam supplices deprecamur. ut animam famuli tui. *ill.* quam de hoc saeculo migrare iussisti. in pacis ac lucis re/gione constituas et sanctorum tuorum iubeas esse [fo. 221. consortem. per dominum.

Secreta.

Absolue domine animam famuli tui *ill.* ab omni uinculo delictorum. ut in resurrectionis gloria inter sanctos tuos resuscitatus respiret. per.

Ad complendum.

Annue nobis domine ut anima famuli tui. *ill.* remissionem quam semper optauit mereatur percipere peccatorum. per dominum.

MISSA SPECIALIS PRO DEFUNCTIS SACERDOTIBUS.

Concede quesumus omnipotens deus animas† famulorum sacerdotum tuorum. *ill.* felicitatis aeternae consortium. quibus donasti sacris† altaris tui consequi ministerium. per.

Secreta.

Munera domine tibi dicata sanctifica et animas famulorum sacerdotum tuorum. *ill.* ab omni labe humanae conditionis absolue quibus totius mundi deleuisti peccata. per.

Ad complendum.

Quesumus omnipotens deus. ut animae famulorum sacerdotum tuorum. *ill.* caelestis gratiae praemia consequantur. quibus spiritalis gloriae munera contulisti. per.

MISSA PRO FEMINA DEFUNCTA.

Quesumus domine pro tua pietate miserere animae famulae tuae. *ill.* et eam a contagiis mortalitatis exutam. in aeternę saluationis partem restituę. per.

Secreta.

Propitiare domine supplicationibus nostris pro anima famulae tuae. *ill.* pro qua tibi offerimus sacrificium laudis. ut eam sanctorum tuorum consortio sociare /digneris. per dominum. [fo. 221v.

Ad complendum.

Haec nos communio quesumus domine purget a crimine et animae famulae tuae. *ill.* caelestis gaudii tribuat consortium ut ante thronum gloriae christi tui segregata cum dextris. nihil commune habeat cum sinistris. per dominum.

MISSA IN DIE DEPOSITIONIS DEFUNCTI.

Adesto domine quesumus pro anima famuli tui *ill.* cuius in depositionis suae die officium commemorationis impendimus. ut uitia mundialia saecularesque maculas ei inherentes. dono tuae pietatis indulgeas et extergas. per.

Secreta.

Munera quesumus domine quae tibi pro anima famuli tui. *ill.* offerimus. placatus intende. ut remediis purgata caelestibus. in tua pietate requiescat. per dominum.

Infra actionem.

Hanc igitur oblationem quam tibi pro anima famuli tui. *ill.* offerimus. quem hodie carnali corrup[tione[1]] liberasti. quesumus domine ut placatus accipias. et quicquid humanae conditionis obreptione contraxit expedias. ut tuis purificata remediis ad gaudium se† sempiternum perueniat. per.

Ad complendum.

Inclina domine quesumus aures tuas ad praeces nostras quibus misericordiam tuam supplices exoramus. ut animam famuli tui *ill.* quem hodie adsumpsisti. in pacis ac lucis regione constituas. et sanctorum tuorum iubeas esse consortem. per dominum.

MISSA IN ANNIUERSARIO.

/Presta domine quesumus ut anima famuli tui. *ill.* cuius [fo.222. anniuersarium depositionis diem celebramus. omnium purgata contagiis peccatorum indulgentiam pariter et requiem capiat sempiternam. per.

Secreta.

Propitiare domine supplicationibus nostris pro anima famuli tui. *ill.* cuius hodie annua dies agitur. pro qua tibi sacrificium laudis offerimus. ut eam sanctorum tuorum consortio sociare digneris. per.

Ad complendum.

Deus indulgentiarum domine da famulo tuo. cuius anniuersarium depositionis diem commemoramus. refrigerii sedem quietis beatitudinem luminis claritatem. per.

MISSA PRO OMNIUM ANIMAS† FIDELIUM DEFUNCTORUM.

Deus uenie largitor et humanae salutis et† amator quesumus inmensam clementiam tuam ut animae nostrae congregationis fratrum et sororum qui ex hoc saeculo transierunt. beata maria semper uirgine et beato benedicto patrono nostro. intercedente ad perpetuę beatitudinis consortium peruenire concedas. per.

Secreta.

Deus cuius misericordiae non est numerus suscipe propitius praeces humilitatis nostrae et animabus quibus tui nominis dedisti confessionem. per haec sacramenta salutis nostrae cunctorum remissionem tribue peccatorum. per.

[1] Syllables omitted in MS. at break of line.

Praefatio.

ꝟ aeterne deus. Qui nobis in christo unigenito filio tuo domino nostro spem beatae re/surrectionis concessisti. [fo. 222v. presta quesumus ut animae pro quibus hoc sacrificium redemptionis nostrae tuae offerimus maiestati. ad beatae resurrectionis requiem te miserante cum sanctis tuis peruenire mereantur. per christum.

Ad complendum.

Presta quesumus misericors deus. ut animae pro quibus hoc sacrificium laudis tuae offerimus maiestati. per huius uirtutem sacramenti. a peccatis omnibus expiatae lucis perpetuae te miserante recipiant beatitudinem. per.

ALIA.

Animabus quesumus domine famulorum famularumque tuarum misericordiam concede perpetuam. ut eis proficiat in aeternum quod in te sperauerunt et crediderunt. per dominum.

Secreta.

His quesumus domine placatus intende muneribus. et quod ad laudem tui nominis supplicantes offerimus. ad indulgentiam proficiat defunctorum. per.

Ad complendum.

Supplices domine pro animabus famulorum famularumque tuarum praeces effundimus petentes. ut quicquid conuersatione contraxerunt humana et clementer indulgeas. et in tuorum sede laetantium constituas redemptorum. per dominum.

ITEM ALIA.

Deus cui proprium est misereri et praeces exaudire supplicantium. propitiare animabus famulorum famularumque tuarum. *ill.* ut te miserante a peccatorum uinculis /absolutae. ad [fo. 223. aeternae beatitudinis requiem peruenire mereantur. per.

Secreta.

Hostias tibi domine humili placatione pro animabus famulorum famularumque tuarum. *ill.* deferimus. ut per haec salutis nostrae sacrificia. perpetuam tuae benedictionis misericordiam consequantur. per dominum.

Ad complendum.

Diuina libantes sacramenta concede quesumus ut haec mysteria nobis proficiant ad salutem et animabus pro quibus tuam deprecamur clementiam. prosint ad indulgentiam. per.

Alia.

Deus uita uiuentium. spes morientium. salus omnium in te sperantium. praesta propitius ut animae famulorum famularumque tuarum, *ill.* a nostrae mortalitatis tenebris absolutae. in perpetua cum sanctis tuis luce laetentur. per.

ITEM ALIA.

Deus cuius miseratione animae fidelium requiescunt famulis tuis. *ill.* et *ill.* uel omnibus hic in christo quiescentibus. da propitius ueniam peccatorum. ut a cunctis reatibus absoluti. sine fine laetentur. per.

Secreta.

Pro animabus famulorum tuorum *ill.* et *ill.* et hic omnium catholicorum dormientium hostiam domine suscipe benignus oblatum.† ut hoc sacrificio singulari. uinculis horrendę mortis exuti. uitam mereantur aeternam. per dominum.

Ad complendum.

Deus fidelium lumen animarum adesto supplicationibus nostris. et da famulis uel famulabus tuis. *illis* et *ill.* /uel [fo. 223v. quorum corpora hic requiescunt. refrigerii. sedem. quietis beatitudinem luminis claritatem. per dominum.

MISSA PRO UIUIS ATQUE DEFUNCTIS.

Omnipotens sempiterne deus qui uiuorum dominaris simul et mortuorum omniumque misereris quos tuos fide et opere futuros esse praenoscis. te suppliciter imploramus. ut pro quibus effundere praeces decreuimus. quosque adhuc uel praesens saeculum in carne retinet. uel futurum iam exutos corpore suscepit. pietatis tuae clementia delictorum suorum ueniam. et gaudia consequi mereantur aeterna. per.

Secreta.

Deus cui soli cognitus est numerus electorum in superna felicitate locandus. tribue quesumus ut uniuersorum quos in oratione commendatos suscepimus. uel omnium fidelium nomina beatae praedestinationis liber ascripta retineat. per.

Ad complendum.

Purificet† nos quesumus omnipotens et misericors deus. sacramenta quae sumpsimus. et presta ut hoc tuum sacramentum non sit nobis reatus ad poenam. sed intercessio salutaris ad ueniam. sit remissio scelerum. sit fortitudo fragilium. sit contra mundi pericula firmamentum. sit uiuorum atque mortuorum remissio omnium peccatorum. per dominum nostrum.

ALIA.

Pietate tua quesumus domine nostrorum solue uincula omnium delictorum. et intercedente beata dei genetrice maria atque sancto petro /apostolo tuo cum omnibus sanctis tuis regem nostrum atque pontificem siue omnem plebem illis comissam et nos famulos tuos atque locum istum in omni sanctitate custodi. omnesque affinitate uel familiaritate nobis iunctos seu omnes christianos a uitiis purga. uirtutibus illustra. pacem et salutem nobis tribue. hostes uisibiles et inuisibiles remoue. inimicis nostris karitatem largire. et omnibus fidelibus uiuis et defunctis in terra uiuentium uitam et requiem aeternam concede. per.

[*Secreta*[1].]

Deus qui singulari corporis tui hostia totius mundi soluisti delicta. ac oblatione placatus maculas scelerum nostrorum absterge. et omnium christianorum fidelium uiuorum atque mortuorum peccata dimitte. eisque praemia aeterna concede. per.

Ad complendum.

Sumpta quesumus domine sacramenta omnia crimina nostra detergant. omnemque prauitatem et infirmitatem seu etiam hosticam rabiem atque subitam mortem meritis sanctorum omnium a nobis procul repellant et omnibus fidelibus uiuis et defunctis prosint ad ueniam. pro quorum quarumque tibi sunt oblata salute. per.

ITEM ALIA.

Sanctorum tuorum intercessionibus quesumus domine nos protege famulis et famulabus tuis. quorum commemorationem agimus. uel quorum elemosinas recipimus. seu etiam his qui nobis familiaritate iuncti sunt misericordiam tuam ubique praetende ut ab omnibus inpugnationibus defensi. tua opitulatione saluentur. et animas /famulorum famularumque tuarum [fo. 224v. omnium uidelicet fidelium catholicorum orthodoxorum quorum commemorationem agimus. et quorum corpora in hoc monasterio requiescunt. uel quorum nomina ante sanctum altare tuum scripta adesse uidentur. electorum tuorum iungere digneris consortio. per dominum nostrum.

Secreta.

Propitiare domine supplicationibus nostris et has oblationes quas pro incolomitate famulorum famularumque tuarum. et pro animabus omnium fidelium catholicorum orthodoxorum. quorum

[1] Heading omitted in MS.

nomina ante sanctum altare tuum adesse uidentur nomini tuo consecrandas deferimus benignus assume. ut sacrificii praesentis oblatio ad refrigerium animarum eorum te miserante perueniat. per.

Ad complendum.

Purificet nos quesumus domine et diuina†sacramenti perceptio et gloriosa sanctorum tuorum oratio. et animabus famulorum famularumque tuarum quorum commemorationem agimus remissionem cunctorum tribue peccatorum. per.

ITEM ALIA.

Sanctae dei genetricis mariae et beatorum omnium caelestium uirtutum. sanctorum quoque patriarcharum. prophetarum. apostolorum. martyrum. confessorum. uirginum. atque omnium sanctorum tuorum quesumus omnipotens deus. meritis ac praecibus placatus. tribue nobis misericordiam tuam. et da populo tuo inuiolabilem fidei fir/mitatem et pacem. repelle a [fo. 225. nobis hostem. et famem. et pestem. da nobis in tua uirtute constantiam et fortitudinem. inmitte hostibus nostris formidinem et inualitudinem. retribue omnibus nobis bona facientibus uitae aeternae beatitudinem. da inimicis nostris et persequentibus nos recognitionem et indulgentiam. concede defunctis nostris. et omnibus in christo quiescentibus remissionem peccatorum et requiem sempiternam. per.

Secreta.

In conspectu maiestatis tuae quesumus omnipotens deus. intercedentibus omnibus sanctis tuis oblationes nostrae et praeces acceptabiles fiant. et tua propitiatione ueniam nobis et pacem tribue. hostem. famem. et pestem. a nobis. repelle. fidem spem et karitatem nobis largire. defensione tua nos semper circumtege hostium nostrorum superbiam et uirtutem contere. omnibus nobis bona facientibus gratiae tuae habundantiam retribuere.† discordantes ad pacis bonum conuerte defunctis nostris requiem concede. et omnibus fidelibus tuis uitam sempiternam largire. per.

Ad complendum.

Per huius sacramenti mysterium atque uirtutem quesumus domine deus noster omnipotens beata maria semper uirgine et omnibus sanctis tuis intercedentibus uitiorum nostrorum maculae deleantur. et praeces nostrae in conspectu maiestati† tuae acceptabiles inueniantur. populus tuus a peccatis et uitiis. et hostibus liberetur et fidei rectitudine roboretur. et hostium nostrorum superbia et fortitudo proteratur /pestilentia [fo. 225v. et fames. procul pellantur. bona nobis facientibus gratiae tuae

habundantia repleantur. discordantes in fraternam pacem reuocentur. defuncti nostri requiem consequantur et omnes fideles tui uitam perpetuam adipisci mereantur. per dominum.

ALIA.

Suscipe clementissime pater quesumus domine has oblationes quas ego peccator. praesumo offerre in honore domini nostri iesu christi et in commemoratione. beatissime dei genitricis mariae omniumque caelestium uirtutum. patriarcharum. prophetarum. apostolorum. martyrum. confessorum. ac uirginum. per intercessionem eorum. pro pace et sanitate populorum. et fructibus terrae et stabilitate aecclesiae. et ordine sanctorum. et pro sanitate regis et episcopi nostri. et pro me misero famulo tuo. et pro omnibus uiuentibus famulis. ac famulabus tuis atque defunctis fidelibus tuis. qui mihi propter nomen tuum domine bona fecerunt et mihi in tuo nomine confessi fuerunt. propitius esto nobis domine sanctae pater omnipotens aeterne deus. et ante conspectum maiestatis tuae fac nos gaudentes peruenire. per.

Secreta.

Oblationis huius domine placare muneribus et intercedentibus omnibus sanctis tuis. omnem populum christianum a cunctis defende periculis. et animabus famulorum famularumque tuarum. et cunctorum fidelium defunctorum. per haec sancta sacrificia. /remissionem omnium tribue peccatorum. per. [fo. 226.

Ad complendum.

Purificent quesumus domine famulos tuos diuini sacramenti libatio. et gloriosa sanctae dei genitricis mariae et omnium sanctorum tuorum oratio et gregem nobis comissum. ac familiaritate et consanguinitate nobis iunctis. et pro me misero peccatori.† uel omni populo christiano. misericordiam tuam ubique praetende et animabus famulorum tuorum famularumque tuarum cunctorumque fidelium defunctorum remissionem omnium tribue peccatorum. per.

MISSA PRO SACERDOTIBUS.

Omnia quae fecisti nobis domine in uero iudicio fecisti quia peccauimus tibi et mandatis tuis non oboediuimus sed da gloriam nomini tuo et fac nobiscum secundum multitudinem misericordiae tuae.

Psal. Beati inmaculati in uia.

Collecta.

Domine iesu christe propitius esto mihi peccatori. quia misericordia tua primus indigeo. et pro fratribus nostris sacerdotibus

exorare praesumo. quia tu es inmortalis et sine peccato. solus dominus deus noster. tu es benedictus qui benedicis omnia. tu es sanctus qui sanctificas omnia. indulge nobis famulis tuis quia peccatores sumus et indigni quod praesumimus ad sanctum altare tuum inuocare te. quia peccauimus coram te. et coram angelis tuis tribue nobis indulgentiam omnium delictorum nostrorum. per merita et intercessionem beatissimi apostoli /tui petri et da nobis facere uoluntatem tuam. ut tuae [fo. 226v. inspiratione conpuncti. libera tibi mente famulemur. omnibus diebus uitae nostrae ut participes aeternae uitae effici mereamur. per dominum.

Lectio hieremie prophetae.

Respice domine de domo sancta tua in nos et inclina aurem tuam et audi. Aperi oculos tuos et uide. quia non mortui qui sunt in inferno quorum spiritus acceptus est a uisceribus eorum dabunt honorem et iustificationem domine. Sed anima quae tristis est. super magnitudine.† et incedit curuam† et infirmis. et oculi deficientes anima esuriens. dat tibi gloriam et iustitiam. Et nunc domine anima in angustiis et spiritus anxius clamat ad te. audi et miserere. quia tu es deus miserator et misericors. Et miserere nostri quia peccauimus tibi domine deus noster.

R̅G̅.[1] Propitius esto domine peccatis nostris propter nomen tuum ne quando dicant gentes ubi est deus eorum. ℣ Adiuua nos deus salutaris noster et propter honorem nominis tui domine libera nos.

Alleluia. Ostende nobis domine misericordiam tuam et salutare tuum da nobis.

Tractus. Domine non secundum peccata nostra quae fecimus nos neque secundum iniquitates nostras retribuet† nobis.

℣. Domine ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum cito anticipent nos misericordiae tuae quia pauperes facti sumus nimis. ℣. Adiuua nos deus salutaris noster et propter gloriam nominis tui domine libera nos et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Secundum lucam.

In ill. Dixit iesus discipulis suis. uos autem estis qui permansistis mecum in temp/tationibus meis. Et ego [fo. 227. dispono uobis sicut disposuit mihi pater meus regnum. ut aedatis et bibatis super mensam meam in regno meo. et sedeatis super thronos iudicantes duodecim tribus israhel. Ait autem dominus Symon symon. ecce satanas expetiuit uos ut cribraret sicut triticum. Ego autem rogaui pro te. ut non deficiat fides tua. Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.

[1] *Cf.* fol. 212v. (p. 295, *supra*).

Off. **Deus tu conuertens uiuificabis nos et plebs tua laetabitur in te ostende nobis domine misericordiam tuam et salutare tuum da nobis.**

Secreta.

Suscipe clementissime pater hostias placationis et laudis benignus quas tibi offero ego indignus famulus tuus quem in ordinem sacerdotii commouere dignatus es. ut tibi seruitus mea complaceat. tua in me misericorditer dona conserua. qui pro sacerdotibus tuis mihi hac† opus commissis† postulare. tu es deus tu scis figmentum nostrum. tu scis omnia quae egimus tibi in conspectu tuo. et in conspectu sanctorum tuorum. qui non uis mortem peccatoris sed ut conuertatur et uiuat. respice in nos domine per merita et intercessionem beatissimi apostoli tui petri et miserere nostri. quia tu es clemens et misericors deus. perfice domine benignus in nobis ut quae sacris mysteriis proficiamur piis actionibus exequamur. per dominum.

Praefatio.

VD aeterne deus. Clementiam tuam pronis mentibus obsecramus. ut nos famulos tuos sacerdotes. quos /sanctae [fo. 227v. dilectionis nobis familiaritate coniunxisti. tibi facias toto corde subiectos. ut interueniente beatissimo apostolo tuo petro. tuae karitatis spiritu repleti. a terrenis mundemur cupiditatibus. et caelesti beatitudine te donante digni efficiamur. per christum.

Com. Tu domine seruabis nos et custodies nos a generatione hac in aeternum.

Ad complendum.

Domine deus noster uerax promissor. propitiare opere† tuo et nos famulos tuos indignos sacerdotes seruientes tibi. tribue nobis per merita et intercessionem beatissimi apostoli tui petri perseuerare in tua uoluntate famulantes. ut in diebus nostris merito et numero populus fidelis tibi seruiens augeatur. per dominum.

Super populum.

Conserua quesumus omnipotens deus. uitam nostram inmaculatum† et incremento cunctarum uirtutum ut interueniente beatissimo apostolo tuo petro in tua misericordia uniuersorum ueniam percipiamus delictorum. et ad patriam tuae repromissionis aeternam quandoque peruenire mereamur inlaesi. per dominum nostrum iesum christum.

[The latter part of fol. 227v. is blank. On the leaf now numbered 228 there is the following inscription, the two paragraphs of which appear to have been written at different times. The ink of the second paragraph is blacker, and the letters are formed by rather finer strokes than in the first paragraph, but it seems possible that both may have been written by the same hand, though the form of one or two of the letters in the second portion (as in the word *argentea*) differs from anything that can be observed in the first paragraph.]

Notum sit omnibus tam praesentibus quam futuris per succedentia tempora fidelibus quod ego. Rotbertus abba gemmetesium prius postmodum uero sancte londoniorum sedis presul factus dederim librum hunc sancte MARIE in hoc michi comisso monachorum sancti PETRI cęnobio ad honorem sanctorum quorum hic mentio agitur et ob memoriale mei ut hic in perpetuum habeatur. Quem si quis ui uel dolo seu quoquo modo isti loco subtraxerit animę suę propter quod fecerit detrimentum patiatur atque de libro uiuentium deleatur. et cum iustis non scribatur.

Et seuerissima excommunicatione dampnetur qui uel unum de palliis que dedi isti loco subtraxerit siue alia ornamenta. candelabra argentea. seu aurum de tabula. Amen.

INDICES.

I.—INDEX OF LITURGICAL FORMS

II.—INDEX OF SUBJECTS.

I—INDEX OF LITURGICAL FORMS.

In the following index, the Prefaces are all grouped under the heading *Vere dignum*, etc. (indicated by the usual symbol) being arranged according to their first distinctive words.

No account is taken of slight variations between the forms referred to under a single heading, except where such variations occur in the heading itself. In this case the words affected are noted within brackets.

Words enclosed in *square brackets* are not found in the text, being omitted there either by error or by abbreviation.

The spelling has been reduced to a uniform standard, for the convenience of those who use the index, and does not follow the variations of the text.

The following are the principal abbreviations employed : any others which have been rendered necessary by the conditions of printing will, it is hoped, be easily intelligible.

aet. = aeterne.
b. = beatus, i, &c.
d. = deus.
dns., dne., &c. = dominus, domine, &c.
ig. = igitur.
interc. = intercedente *or* intercedentibus.
mis. = misericors.
n. = noster.
obl. = oblationem.
o. = omnipotens.
q. = quaesumus.
s. = sempiterne.
suppl. = supplicationibus.

[1] Two distinct collects.

[1] These forms differ from each other.

II.—INDEX OF SUBJECTS.

Z 2

* Collect only.

Harrison and Sons, Printers in Ordinary to Her Majesty, St. Martin's Lane, London.

LIST OF PLATES.

*** *All these plates, except the last, are reduced: the leaves of the MS. measure about* 13¼ *by* 8¾ *inches.*

PLATE I

(*fol.* 32 *v.*)

THE NATIVITY

PLATE II

(*fol.* 33)

THE SHEPHERDS

Plate III

(*fol.* 36 *v.*)

THE JOURNEY OF THE MAGI

PLATE IV

(*fol.* 37)

THE ADORATION OF THE MAGI

PLATE V

(*fol.* 71)

THE BETRAYAL

PLATE VI

(*fol.* 71 v.)

THE CRUCIFIXION

PLATE VII

(*fol.* 72)

THE DESCENT FROM THE CROSS

PLATE VIII

(*fol.* 72 v.)

THE WOMEN AT THE SEPULCHRE

PLATE I

(*folio* 32 v.)

THE NATIVITY

PLATE II

(*fol.* 33)

THE SHEPHERDS

PLATE III

(*fol.* 36 *v.*)

THE JOURNEY OF THE MAGI

PLATE IV

(*fol.* 37)

THE ADORATION OF THE MAGI

PLATE V

(*fol.* 71)

THE BETRAYAL

PLATE VI

(*fol.* 71 *v.*)

THE CRUCIFIXION

PLATE VII

(*fol.* 72)

THE DESCENT FROM THE CROSS

PLATE VIII

(*fol.* 72 *v.*)

THE WOMEN AT THE SEPULCHRE

PLATE IX

(*fol.* 81 *v.*)

THE ASCENSION

Plate X

(*fol.* 84 *v.*)

THE DAY OF PENTECOST

PLATE XI

(*fol.* 132 v.)

S. PETER

PLATE XII

(*fol.* 164 *v.*)

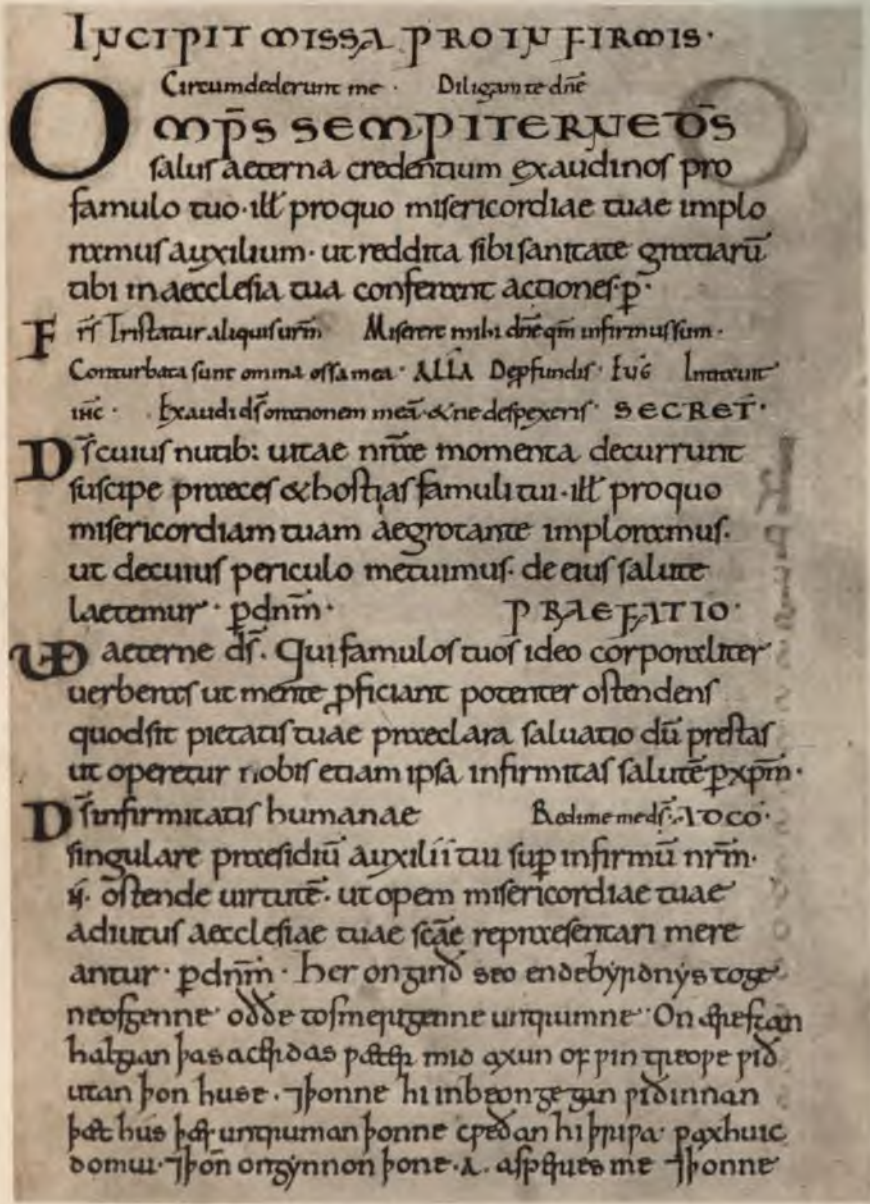
S. ANDREW

PLATE XIII

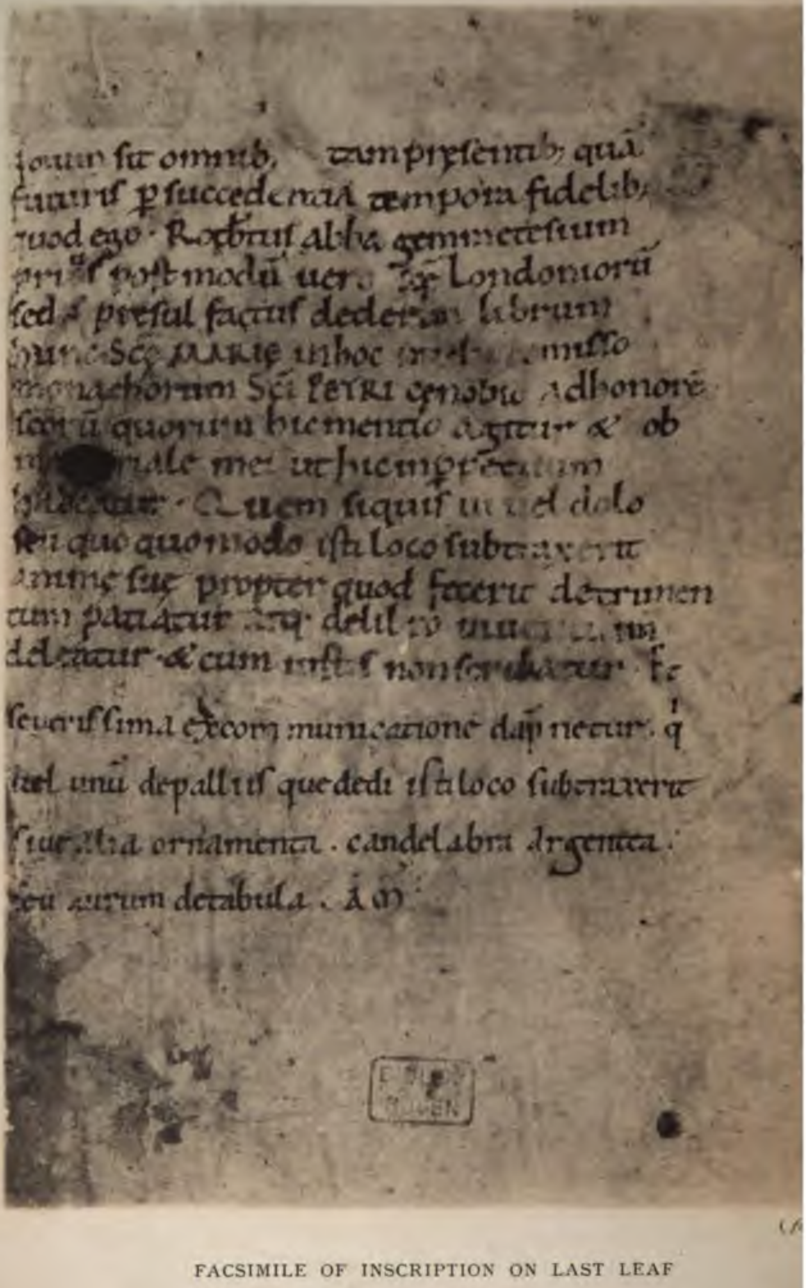
(*fol.* 158 *v.*)

ALL SAINTS

INCIPIT MISSA PRO INFIRMIS·
Circumdederunt me · Diligam te dñe
OMPS SEMPITERNE DS
salus aeterna credentium exaudi nos pro
famulo tuo ·ill· proquo misericordiae tuae implo
ramus auxilium · ut reddita sibi sanitate gratiarū
tibi in aecclesia tua referant actiones · p ·
F rī Tristatur aliquis in uobis · Miserere mihi dñe qm infirmus sum ·
Conturbata sunt omnia ossa mea · ALLA De profundis · Euḡ Intrante
iħc · Exaudi ds orationem meā & ne despexeris · SECRET ·
Ds cuius nutib: uitae nrae momenta decurrunt
suscipe preces & hostias famuli tui ·ill· proquo
misericordiam tuam aegrotante imploramus·
ut de cuius periculo metuimus · de eius salute
laetemur · pdnm · PRAEFATIO ·
UD aeterne ds · Qui famulos tuos ideo corporaliter
uerberas ut mente pficiant potenter ostendens
quod sit pietatis tuae praeclara saluatio dū praestas
ut operetur nobis etiam ipsa infirmitas salutē pxpm ·
Ds infirmitatis humanae Redime me ds · AD COM ·
singulare praesidiū auxilii tui sup infirmū nrm ·
N · ostende uirtute · ut opem misericordiae tuae
adiutus aecclesiae tuae scāe repraesentari mere
antur · pdnm · Her onginð seo endebyrdnys to ge
neosenne oððe to smyrigenne untrumne · On ærestan
halgian þas acsþas wæter mid exan of þin treowe wið
utan þon huse · 7 þonne hi inbeon gegan wiðinnan
þæt hus þær untruman þonne cweðan hi þriwa · pax huic
domui · 7 þon onginnon þone · A · asperges me 7 þonne

(*fol.* 207)

FACSIMILE OF FOL. 207

[illegible] sit omnib, tam presentib, quã
futuris p succedentia tempora fidelib,
quod ego · Rodbert Abba gemmetensium
prius post modũ uero [illegible] Londoniorũ
sed[illegible] presul factus dederam librum
hunc · Scē MARIE inhoc [illegible] missio
monachorum Scī PETRI cenobii adhonorē
[illegible] quorum hic mentio agitur & ob
[illegible] [illegible]ale me[illegible] ut hic in p[illegible]
[illegible] · Quem siquis [illegible] uel dolo
[illegible] quo quomodo isti loco subtraxerit
anime sue propter quod fecerit detrimen
tum patiatur [illegible] delil[illegible] [illegible]
deleatur · & cum iustis non scribatur · [illegible]
seuerissima excommunicatione dapnetur · q
uel unũ depalliis quededi isti loco subtraxerit
siue alia ornamenta · candelabra argentea ·
seu aurum de tabula · [illegible]

FACSIMILE OF INSCRIPTION ON LAST LEAF

HENRY BRADSHAW SOCIETY,

FOR EDITING RARE LITURGICAL TEXTS.

PRESIDENT.

THE BISHOP OF SALISBURY.

VICE-PRESIDENTS.

The Bishop of Durham.
The Bishop of Edinburgh.
The Dean of Carlisle.
Rev. The Hon. Stephen W. Lawley, M.A.
Rev. F. Procter, M.A.
Monsieur Léopold Delisle.
The Lord Aldenham, F.S.A.
Whitley Stokes, Esq., C.S.I., C.I.E., D.C.L., F.S.A.
Sir Edward M. Thompson, K.C.B., LL.D., D.C.L., F.S.A.

MEMBERS OF COUNCIL.

Dr. J. Wickham Legg, F.R.C.P., F.S.A., *Chairman.*
Rev. E. S. Dewick, M.A., F.S.A., *Hon. Treasurer.*
Rev. H. A. Wilson, M.A., *Hon. Secretary.*
Rev. John H. Bernard, D.D.
W. J. Birkbeck, Esq., M.A., F.S.A.
Rev. W. C. Bishop, M.A.
Rev. F. E. Brightman, M.A.
Rev. Walter Howard Frere, M.A.
W. H. St. John Hope, Esq., M.A.
M. R. James, Esq., Litt.D.
F. Jenkinson, Esq., M.A.
F. Madan, Esq., M.A.
J. T. Micklethwaite, Esq., F.S.A.
Rev. F. E. Warren, B.D., F.S.A.
Rev. Christopher Wordsworth, M.A.

List of Works already issued or preparing.

1891. I. MISSALE AD USUM ECCLESIÆ WESTMONASTERIENSIS, fasc. i. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo. [Dec. 1891.]

III. THE MARTILOGE, 1526. Edited by the Rev. F. PROCTER, M A., and the Rev. E. S. DEWICK, M.A., F.S.A. 8vo. [May, 1893.]

1892. II. THE MANNER OF THE CORONATION OF KING CHARLES THE FIRST, 1626. Edited by the Rev. CHR. WORDSWORTH, M.A. 8vo. [Dec. 1892.]

IV. THE BANGOR ANTIPHONARIUM. Edited by the Rev. F. E. WARREN, B.D., F.S.A. Part I. containing complete facsimile in collotype, with historical and palæographical introduction. 4to. [Aug. 1893.]

1893. V. MISSALE AD USUM ECCLESIÆ WESTMONASTERIENSIS, fasc. ii. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo. [Aug. 1893.]

VI. OFFICIUM ECCLESIASTICUM ABBATUM SECUNDUM USUM EVESHAMENSIS MONASTERII. Edited by the Rev. H. A. WILSON, M.A. 8vo. [Aug. 1893.]

1894. VII. TRACTS OF CLEMENT MAYDESTONE, viz. DEFENSORIUM DIRECTORII and CREDE MICHI. Edited by the Rev. CHR. WORDSWORTH, M.A. 8vo. [Oct. 1894.]

VIII. THE WINCHESTER TROPER. Edited by the Rev. W. HOWARD FRERE, M.A. 8vo. [Nov. 1894.]

1895. IX. THE MARTYROLOGY OF GORMAN. Edited by WHITLEY STOKES, D.C.L., Foreign Associate of the Institute of France. 8vo. [July, 1895.]

X. THE BANGOR ANTIPHONARIUM, Part II. containing an amended text with liturgical introduction, and an appendix containing an edition of Harleian MS. 7653. Edited by the Rev. F. E. WARREN, B.D., F.S.A. 4to. [Nov., 1895.]

1896. XI. THE MISSAL OF ROBERT OF JUMIÈGES, BISHOP OF LONDON, A.D. 1044–1051, AND ARCHBISHOP OF CANTERBURY IN A.D. 1051. Edited from a MS. in the Public Library at Rouen, by the Rev. H. A. WILSON, M.A. 8vo. [July, 1896.]

MISSALE AD USUM ECCLESIÆ WESTMONASTERIENSIS, fasc. iii. Containing an appendix giving certain Offices from Westminster MSS. in the Bodleian Library and the British Museum, together with full indices, notes, and a liturgical introduction. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo. [In the Press.]

For future years the following Works are in preparation:

THE IRISH LIBER HYMNORUM. Edited from MSS. in the Libraries of Trinity College, and the Franciscan Convent at Dublin by the Rev. JOHN H. BERNARD, D.D., and Dr. ROBERT ATKINSON. 8vo. [In the Press.]

ABBOT WARE'S CONSUETUDINARY OF WESTMINSTER. Edited by Sir E. MAUNDE THOMPSON, K.C.B., LL.D., D.C.L., F.S.A. 8vo. [In the Press.]

THE HEREFORD BREVIARY. Edited by the Rev. W. HOWARD FRERE, M.A. 8vo. [In the Press.]

MISSALE ROMANUM, Milan, 1474. (The first printed edition of the Roman Missal.) Edited by the Rev. ROBERT LIPPE, LL.D.

CLEMENT MAYDESTONE'S DIRECTORIUM SACERDOTUM. Edited by (the late) Rev. Canon COOKE, M.A., and the Rev. CHRISTOPHER WORDSWORTH, M.A.

THE LITURGY OF ST. JAMES. Edited by the Rev. F. E. BRIGHTMAN, M.A.

A MISCELLANEOUS VOLUME CONTAINING:

THE CANON OF THE MASS, AND ITS VARIANTS. Edited by the Rev. H. A. WILSON, M.A., and Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A.

A PORTION OF BODLEIAN MS. LITURG. MISC. 345. Edited by the Rev. H. A. WILSON, M.A.

AN EDITION OF A BODLEIAN MS. (Wood MS. 17) Langforde's *Meditatyons for Goostly Exercyse in the tyme of the Masse.* Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A.

A REPRINT OF *Instructio seu Alphabetum Sacerdotum.* Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A

Ordinarium Missæ. **From an early 14th Century Sarum Missal in the possession of Mr. WILLIAM MORRIS, F.S.A.**

THE CORONATION BOOK OF CHARLES V. OF FRANCE. Edited by the Rev. E. S. DEWICK, M.A., F.S.A., with reproductions in collotype of the miniatures which illustrate the ceremony. **4to.**

A MISCELLANEOUS VOLUME, containing facsimiles of early liturgical MSS., including an Irish MS. in the Ambrosian Library (O. 212, sup.), which is believed to be the earliest existing copy of *Quicunque vult.* **4to.**

THE ROSSLYN MISSAL. A manuscript in Advocates' Library, Edinburgh. Edited by the Rev. H. J. LAWLOR, B.D.

THE BENEDICTIONAL OF ROBERT OF JUMIÈGES.

July, 1896.

*** Those wishing to join the Society are requested to communicate with the Hon. Secretary, the Rev. H. A. WILSON, Magdalen College, Oxford; or with the Hon. Treasurer, the Rev. E. S. DEWICK, 26, Oxford Square, Hyde Park, London, W.

The books are issued to members in return for an annual subscription of one guinea, payable at the beginning of each year.

HARRISON & SONS, Printers in Ordinary to Her Majesty, St. Martin's Lane.

